

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет економіки та управління бізнесом
КАФЕДРА ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ,
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Дніпропетровське територіальне відділення Спілки аудиторів України

Громадська спілка «ЛІГА АУДИТОРІВ УКРАЇНИ»

«МАЙБУТНЄ - АУДИТ»

Матеріали
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(м. Кривий Ріг, 17 грудня 2016 р.)

Тези доповідей

Кривий Ріг
Видавець Роман Козлов
2016

УДК 657.6
ББК 65.05
М23

Редакційна колегія:

Барановська О.М., голова правління Дніпропетровського територіального відділення Спілки аудиторів України, директор аудиторської фірми «ФінЕМ-КОНсалтінг»

Крапивко М.Л., член Ради Громадської спілки «Ліга аудиторів України», виконавчий директор аудиторської фірми «Бухгалтер»

Нусінов В.Я., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Рецензенти:

Бауліна Т.В., доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту організацій Міжнародного науково-технічного університету ім. академіка Ю. Бугая.

Плаксієнко В.Я., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської аграрної академії.

Затверджено до друку рішенням вченої ради
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
(протокол № 2 від 06.12.2016)

Майбутнє – аудит

М23 **Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції** (м. Кривий Ріг, 17 грудня 2016 р.) : тези доповідей / редкол.: О. М. Барановська, М. Л. Крапивко, В. Я. Нусінов [Електронний ресурс]. – Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлова, 2016. – 336 с.

ISBN 978-617-7104-74-1 (PDF)

Розглянуті сучасні проблеми розвитку обліку й аудиту, а також актуальні питання з економіки, фінансів, маркетингу та менеджменту в Україні і світі. Особлива увага приділяється проблемам підготовки фахівців з обліку, аудиту, а також інших економічних дисциплін у вищих навчальних закладах.

Збірник призначений для практикуючих аудиторів, викладачів та студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

УДК 657.6
ББК 65.05

ISBN 978-617-7104-74-1

© ДВНЗ «КНУ», 2016.

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні проблеми обліку, аудиту, оподаткування та інших економічних напрямів (економіка, фінанси, маркетинг, менеджмент) та їх викладання у вищих навчальних закладах.....	17
<i>О. М. Барановська, І. Д. Іванова, М. Л. Крапивко, В. Я. Нусінов</i> Актуальність, практичне значення та перспективи міжнародної науково-практичної конференції «Майбутнє – аудит»	17
<i>Oleksandr Dmytriiev</i> Basics about Swaps.....	19
<i>Aymeric Michaud, A. B. Iarova, O. P. Georgiieva</i> Choix de méthodes de gestion de l'administration publique	20
<i>С. Ф. Савко, И. А. Савина</i> Экономическая грамотность молодежи	22
<i>Л. М. Варава, А. Р. Арутюнян</i> Удосконалення процесу управління організаційною культурою на підприємстві	25
<i>В. А. Ковальчук, Т. М. Ковальчук</i> Інноваційні аспекти наукового та кадрового забезпечення мінерально-сировинної бази видобувних підприємств	26
<i>В. Я. Нусінов</i> Причины возникновения кризиса компании.....	27
<i>Piddubnyi Bohdan, DBA</i> Облачная модель распределенной информационной системы предприятия	29
<i>В. Я. Нусінов, В. С. Адамовська</i> Особенности державного управління інвестиційним процесом в Україні	33
<i>Н. Г. Шпанковская, Т. В. Акимова, Е. В. Журавель</i> Роль культуры в формировании компетентностных требований к будущим специалистам	34
<i>В. Я. Нусінов, Є. В. Міщук</i> Класифікація складових економічної безпеки підприємства з урахуванням безпеки його внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів	36
<i>Л. В. Кадол, В. А. Ковальчук</i> Особенности землекористування містоутворюючих промислових підприємств	38
<i>В. Я. Нусінов, Н. О. Шура</i> Проблеми оцінки корпоративної складової економічного потенціалу підприємств	40

<i>Т. М. Ковальчук, В. А. Ковальчук</i>	
Особливості викладання математичних дисциплін у контексті нововведень до закону України «Про вищу освіту»	42
<i>А. А. Турило, А. М. Турило</i>	
Фінансовий потенціал підприємства: значимість і умови розвитку.....	43
<i>В. Я. Нусінов, В. П. Голівер</i>	
Модель підвищення кваліфікації кадрів і ефективності ради директорів через авторську програму «Тіньовий борд» (Shadow Board)	44
<i>О. В. Будько</i>	
Обліково-аналітична система в управлінні ризиками сталого розвитку підприємства.....	46
<i>Л. А. Буркова</i>	
Податковий менеджмент та адміністрування податків: підходи до визначення в системі управління підприємством.....	47
<i>N. O. Holiver</i>	
Education audit as part of the process of higher education reforming in Ukraine	49
<i>А. В. Драбаніч</i>	
Інтегрований облік в системі розрахунків.....	51
<i>Л. В. Кадол</i>	
Питання державного фінансування інноваційної діяльності	53
<i>З. Д. Калініченко</i>	
Проблеми сировинної моделі розвитку України	54
<i>О. І. Крочак</i>	
Проблеми процесу бюджетування у підприємствах.....	55
<i>Н. М. Кругла</i>	
Облік оподаткування процентів за борговими зобов'язаннями, які виникають при здійсненні операцій з пов'язаними особами-нерезидентами	57
<i>М. В. Куцинська</i>	
Використання інструментарію нечіткої логіки для оцінки аудиторського ризику та його складових.....	59
<i>С. Г. Лысевич</i>	
Формирование системы показателей хозяйственного механизма предприятия – необходимое условие его совершенствования.....	60
<i>Н. М. Мезенцева</i>	
Проблемні аспекти підготовки фахівців з обліку у вищих навчальних закладах	61

<i>Т. Г. Нікульникова, Н. М. Мезенцева</i>	
Державний фінансовий аудит – історія становлення та розвитку.....	63
<i>Л. А. Панкратова</i>	
Проблеми внутрібанківського аудиту валютних операцій	65
<i>Н. І. Рябикіна, К. Г. Рябикіна</i>	
Дослідження капіталу як стратегічного ресурсу	66
<i>С. П. Соколова</i>	
Increasing critical thiking skills by means of learning professional vocabulary	67
<i>А. А. Турило</i>	
Концептуальні засади формування фінансової стратегії підприємства	68
<i>А. Ю. Шахно</i>	
Основні напрями розвитку людського капіталу та національного ринку праці в умовах глобалізації	69
<i>М. Т. Шендригоренко</i>	
Облік вибуття основних засобів в умовах використання інформаційних технологій.....	71
<i>В. А. Шепелюк</i>	
Податковий аудит в системі податкового контролю	72
<i>С. Б. Шипіна</i>	
Об’єкти внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства	73
<i>О. М. Шовгеля</i>	
Обґрунтування зарплатокоригуючих показників посадових осіб публічних адміністрацій	74
<i>М. О. Юнацький</i>	
Процедури внутрішнього контролю на підприємстві	76
<i>М. В. Яцко</i>	
Реформування аудиторської діяльності в Україні: врахування національних інтересів.....	77
<i>Л. А. Буркова, Л. Є. Бардукова</i>	
Податкова система України: сучасний стан та шляхи реформування в умовах глобалізації та інтеграції.....	79
<i>Л. В. Кадол, Л. М. Кравчук</i>	
Питання нормування праці в будівництві.....	82
<i>Н. М. Кругла</i>	
«Податковий аудит» – це напрямок аудиторської діяльності чи процесуальні дії контролюючих органів?	83

<i>Н. І. Рябикіна, К. Г. Рябикіна</i>	Визначення умов формування та використання техніко-технологічної бази вітчизняних підприємств.....	85
<i>А. А. Турило, В. О. Удовенко</i>	Стратегії підприємства – основа його конкурентного розвитку.....	86
<i>А. А. Варава</i>	Використання збалансованої системи показників при визначенні ефективності інформаційної підсистеми стратегічного управління.....	87
<i>Л. В. Колесник, С. Г. Лысевич</i>	Умный университет – умный студент – умное предприятие – умный город – умная страна.....	89
<i>В. А. Невінчаний</i>	Проблеми формування облікової політики об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.....	90
<i>К. С. Єлізарова</i>	Коригування митної вартості: стратегія поведінки господарюючого суб'єкта та її вплив на податковий кредит з ПДВ.....	91
<i>Т. А. Здесенко, Н. О. Шура</i>	Застосування ресурсозберігаючих технологій як передумова підвищення ефективності використання потенціалу національної економіки.....	92
<i>О. Ю. Лушнікова</i>	Значення логічного мислення під час вивчення дисциплін економічного спрямування.....	95
<i>Н. В. Пономаренко</i>	Сучасний стан та тенденції розвитку безготівкових розрахунків в Україні.....	97
<i>Т. В. Голобородько</i>	Податкові надходження місцевих бюджетів.....	99
<i>А. В. Долюк</i>	Стимулювання праці як об'єкт бухгалтерського обліку.....	100
<i>Л. С. Костіна</i>	Advanced technological aids in business English teaching-learning processes.....	102
<i>О. С. Роева</i>	Удосконалення організації обліку виробничих запасів.....	103
<i>К. С. Єлізарова</i>	Методика викладання дисципліни «бухгалтерський облік» для студентів небухгалтерських спеціальностей.....	104

<i>Ю. С. Данкова</i>	
Операції злиття і поглинання: поняття та сутність	106
<i>Д. В. Колосовський</i>	
Управління підприємством в умовах фінансової кризи	107
<i>Р. В. Котковський</i>	
Методичні елементи системи управлінського обліку та бюджетування на підприємствах	108
<i>Р. В. Сазонов</i>	
Теоретично-методичний підхід до розгляду інновацій, як процесу та об'єкту дослідження на рівні підприємства	110
<i>П. В. Хазан</i>	
Сонячні та вітроелектростанції в системі генерації енергії в Україні та світі.....	111
Секція 2. Сучасні аспекти розвитку обліку, аудиту, оподаткування та інших економічних напрямів в Україні та світі (студентсько-учнівська секція)	113
<i>О. К. Єлісеєва, Т. С. Гоголь</i>	
Організація аудиту фонду оплати праці персоналу на виробничому підприємстві	113
<i>О. А. Зінченко, Д. С. Зінченко</i>	
Математичне моделювання економічного розвитку підприємств	114
<i>О. К. Єлісеєва, В. О. Сіра</i>	
Економічна категорія «дебіторська заборгованість» в обліковому аспекті.....	116
<i>В. Я. Нусінов, Т. В. Семеняка</i>	
Методика оцінки ритмічності виробництва готової продукції з урахуванням термінів її виготовлення та очікування	117
<i>О. К. Єлісеєва, Р. С. Сорокін</i>	
Удосконалення організації бухгалтерського обліку запасів	119
<i>Marie-France Turco, Aymeric Michaud, Diemidova Anna</i>	
Comparaison entre les système d'impôt sur le revenu français et ukrainiens des entreprises	120
<i>И. А. Савина, К. Вагнер</i>	
Справочно-правовые системы в профессиональной деятельности бухгалтера	122
<i>В. С. Адамовська, І. А. Алімагомедов</i>	
Застосування інформаційних систем і технологій при прийнятті управлінських рішень	125
<i>А. R. Arutiunian, V. P. Karban</i>	
Effectiveness of a business's external and internal impact diagnostics	126

<i>К. О. Астаф'єва, Л. С. Андрух</i> Людський капітал як показник етапу життєвого циклу підприємства	128
<i>О. М. Бондарчук, В. О. Гладуш</i> Порівняльна характеристика бюджетних процесів.....	129
<i>Л. А. Буркова, О. В. Жукова</i> Удосконалення підходів до оцінки ефективності економічних інвестицій в системі управління підприємством.....	131
<i>A. A. Varava, V. P. Karban</i> Analysis of main indicators of foreign trade in Dnipropetrovsk region in 2015–2016	132
<i>О. М. Жовна, Є. В. Моренко</i> Моделі і методи прийняття управлінських рішень при аналізі витрат промисловості підприємства.....	134
<i>Л. В. Кадол, С. Ю. Довбій</i> Актуальність зниження собівартості будівельних робіт.....	135
<i>О. В. Коновалова, Ю. В. Яковенко</i> Основні напрямки вдосконалення організації і методики аналізу наявності і руху основних засобів	137
<i>О. В. Корнух, К. В. Світлова, Т. Ю. Шаповал</i> Проблеми та шляхи впровадження інновацій на підприємствах України.....	138
<i>О. Б. Короленко, О. Г. Гончарова</i> Організація обліку амортизації основних засобів на підприємстві.....	140
<i>Г. О. Король, І. М. Ізвєкова, В. В. Бєдарєва</i> Підхід до формування облікової політики підприємства	141
<i>Н. В. Кравченко, А. А. Біліченко</i> Облік інтелектуального капіталу: світовий досвід і вітчизняна практика.....	143
<i>С. Г. Лысевич, А. О. Библик</i> Главные направления реформирования университета в соответствии с требованиями закона «О высшем образовании»	144
<i>Н. М. Мезенцева, К. В. Ляшенко</i> Розбіжності законодавчих вимог щодо оформлення первинних документів.....	145
<i>Л. А. Панкратова, Т. С. Бикова</i> Особливості внутрішнього аудиту в системі банківського контролю	147

<i>Н. В. Пасічник</i>	
Проблеми та напрямки удосконалення оплати праці на підприємстві	149
<i>Т. І. Паустовська, В. О. Леонідов</i>	
Сучасні проблеми та особливості функціонування системи оподаткування в Україні	151
<i>А. Ю. Шахно, А. А. Полякова</i>	
Роль мотивації у формуванні та розвитку людського капіталу.....	152
<i>М. Т. Шендригоренко, Ю. І. Ніколайчук</i>	
Основні засоби підприємства як об'єкт обліку	154
<i>Ю. В. Штик, А. І. Міцул</i>	
Особливості обліку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.....	155
<i>В. С. Адамовська, В. М. Мартиненко</i>	
Деякі аспекти обліку і оподаткування логістичних витрат	157
<i>К. О. Астаф'єва, Т. С. Григораши</i>	
Соціальна відповідальність бізнесу.....	158
<i>О. М. Бондарчук, К. О. Ільченко</i>	
Співставлення державних соціальних дотацій та доходу населення	159
<i>О. М. Жовна, Т. В. Полівко</i>	
Проблеми аудиту дебіторської заборгованості.....	161
<i>Л. В. Кадол, С. І. Дяченко</i>	
Економічне значення підвищення продуктивності праці в будівництві.....	162
<i>О. Б. Короленко, М. А. Купріна</i>	
Доцільність використання лізингових операцій в секторі приватного (малого) бізнесу.....	163
<i>Г. О. Король, С. С. Хрієнко</i>	
Особливості обліку витрат машинно-тракторного парку.....	165
<i>Н. В. Кравченко, А. О. Галавай</i>	
Нематеріальні активи: сутність і роль у стратегії розвитку підприємства	166
<i>С. Г. Лысевич, Е. В. Демченко</i>	
Проблеми сільського господарства и пути их решения.....	168
<i>Н. М. Мезенцева, М. Г. Макаренко</i>	
Облікова політика як методологічна основа управління підприємством.....	169
<i>Н. В. Пасічник, В. А. Писарева</i>	
Ефективність інвестування людського капіталу	171
<i>Т. І. Паустовська, М. О. Роцук</i>	
Проблеми розвитку аудиту в Україні	172

<i>М. Т. Шендригоренко, Н. С. Плис</i>	
Актуальні проблеми аудиту витрат на оплату праці	174
<i>В. С. Адамовська, Т. В. Полівко</i>	
Проблеми організації обліку дебіторської заборгованості.....	175
<i>К. О. Астаф'єва, А. А. Демідова</i>	
План підвищення мінімальної заробітної плати: плюси, мінуси та можливі наслідки	177
<i>Н. В. Кравченко, В. Е. Ходорченко</i>	
Нефінансова звітність підприємств: проблеми і перспективи розвитку	178
<i>С. Г. Лысевич, Е. В. Демченко</i>	
Направления деятельности университета по формированию новой роли женщины в обществе	179
<i>Н. В. Пасічник, М. В. Рипюк</i>	
Управління якістю залізорудної продукції на гірничодобувних підприємствах	180
<i>Т. І. Паустовська, С. С. Шмагайло</i>	
Сучасний стан та можливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні.....	182
<i>В. С. Адамовська, Ю. К. Цибуля</i>	
Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі для забезпечення прозорості системи адміністрування	183
<i>К. О. Астаф'єва, Т. В. Жовтуха</i>	
Механізми еколого-економічного управління підприємством в умовах сталого розвитку.....	185
<i>С. Г. Лысевич, А. К. Логвиненко</i>	
Важнейшие моменты реализации «стратегического плана развития города Кривого Рога на период до 2025 года»	187
<i>Н. Г. Кутова, В. Є. Кравченко</i>	
Структура фонду оплати праці на підприємствах України	188
<i>С. Г. Лысевич, Е. С. Мищенко</i>	
Роль малого и среднего бизнеса в экономике страны, его проблемы и пути решения	190
<i>С. Г. Лысевич, Н. О. Попришко</i>	
Дебіторська та кредиторська заборгованості – найважливіші характеристики економіки країни і фінансового стану підприємства	191
<i>Boukid Haytham</i>	
Impôt sur le revenu (Maroc)	192

<i>Гуванч Мередов</i>	
Податкова система Туркменістану.....	195
<i>Н. О. Арнаут</i>	
Коучинг як ефективний управлінський метод в арсеналі керівника адміністративної служби.....	197
<i>Р. І. Барилін</i>	
Порівняльна характеристика систем оподаткування України та Кіпру.....	198
<i>А. О. Бейгул, О. С. Роева</i>	
Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.....	199
<i>А. Г. Бідевка</i>	
Аналіз реалізації продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».....	202
<i>Ю. Д. Богдан, Т. В. Гильорме</i>	
Особенности проведения экологического аудита в Европейском Союзе.....	203
<i>О. Борзикін</i>	
Оцінювання ефективності управлінської діяльності.....	206
<i>Н. Бородіна</i>	
Фонд заробітної плати: підходи до аналізу.....	207
<i>В. В. Бударов</i>	
Моделі державного регулювання економіки та їх трансформація.....	209
<i>А. В. Варгуліч, Ю. В. Штик</i>	
Особливості обліку природного капіталу в Україні.....	210
<i>А. В. Василенко</i>	
Управління розвитком підприємства: роль і місце кризових комунікацій та репутації компанії у її життєвому циклі.....	212
<i>Ю. В. Височина, Н. В. Пономаренко</i>	
Особливості складання балансу за міжнародними стандартами фінансової звітності.....	215
<i>А. В. Волкова</i>	
Оцінка стану дебіторської заборгованості гірничо-металургійних підприємств Кривбасу.....	217
<i>К. С. Гасан</i>	
Проблемні питання обліку розрахунків з різними дебіторами.....	218
<i>М. В. Гурман</i>	
Проблеми обліку витрат і виходу продукції тваринництва.....	219
<i>І. О. Деркач</i>	
Використання системного підходу в управлінні персоналом малого підприємства.....	221

<i>А. Н. Дроневиц</i>	Теоретичні засади організації внутрішнього контролю	222
<i>А. Д. Дубравіна</i>	Державне регулювання оплати праці в контексті європейської інтеграції України	223
<i>А. Дугінова</i>	Аудит системи внутрішнього контролю підприємства.....	224
<i>У. Єршова</i>	Фінанси як один із найважливіших чинників формування економічної системи держави.....	225
<i>О. М. Жалдак</i>	Штрафні санкції в оподаткуванні	227
<i>Т. Ф. Забабуріна</i>	Основні проблеми розвитку аудиту в Україні	228
<i>Yana Zvereva</i>	PR tools.....	229
<i>А. І. Зеркіна</i>	Особливості оплати праці у Франції.....	231
<i>А. В. Зінченко, Р. Б. Сокольська</i>	Особливості аудиту оплати праці в Україні.....	232
<i>Р. Г. Іванченко</i>	Управління організаційним розвитком підприємства (на прикладі ПАТ «Південний ГЗК»).....	233
<i>В. І. Іленко</i>	Мотивація трудової діяльності державних службовців	236
<i>Н. Ільєнко</i>	Проблемні питання аналізу запасів підприємства	237
<i>Н. В. Ільєнко</i>	Внутрішній аудит: сучасні тенденції в Україні.....	238
<i>Я. В. Кабаченко</i>	Удосконалення системи управління персоналом підприємства	240
<i>І. В. Коваленко</i>	Переваги та недоліки запровадження електронного адміністрування ПДВ	243
<i>М. В. Коваль</i>	Формування стилю керівництва в процесі адаптації підприємства до зовнішнього середовища.....	245
<i>Є. В. Колесник</i>	Роль державного регулювання служби внутрішнього аудиту в системі корпоративного управління.....	248

<i>О. Ю. Колісниченко</i>	
Людський капітал, та його зв'язок з ефективністю роботи підприємства	250
<i>М. С. Коршеніннікова</i>	
Аналіз непрямих витрат	251
<i>Д. Кравченко</i>	
Проблеми обліку витрат на поліпшення якості готової продукції та її реалізації	252
<i>Т. С. Крошка</i>	
Військовий збір: теоретичний аспект	254
<i>П. В. Лоташ</i>	
Формування корпоративної політики і корпоративної культури підприємства	255
<i>В. М. Мартиненко</i>	
Мотиваційні чинники вибору професії бухгалтера	257
<i>К. Г. Митюхина,</i>	
Проблеми розвитку туризму в Україні	258
<i>Ю. О. Михайлова, А. В. Науменко, П. Д. Каминський</i>	
Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості	262
<i>Darya Nedil'ska, I. G. Yelizarov, K. S. Yelizarova</i>	
Crowdsourcing.....	263
<i>А. О. Немазенко</i>	
Молодь та міграційні процеси	264
<i>А. К. Нестеренко</i>	
Дослідження інвестиційного клімату в Україні.....	266
<i>І. Ю. Нижнік</i>	
Малі підприємства в Україні: значення для розвитку національної економіки	267
<i>В. Нікітін</i>	
Організація бухгалтерського обліку грошових коштів у дорозі	269
<i>Є. С. Новицький</i>	
Особливості становлення внутрішнього аудиту в Україні	270
<i>В. О. Носик</i>	
Обов'язковий аудит – гарант надійності підприємства	271
<i>В. О. Омаров,</i>	
Проблеми внутрішнього аудиту, та шляхи їй вирішення	272
<i>А. Остахова</i>	
Взаємозв'язок організації фінансового та податкового обліку.....	274

<i>В. М. Остроушко</i>	Проблеми обліку витрат і виходу продукції технічних культур	276
<i>В. С. Петрухненко</i>	Внутрішній аудит в Україні: сутність, проблеми розвитку та шляхи їх усунення	278
<i>Д. О. Пономаренко</i>	Управління кадровою безпекою в процесі забезпечення ефективності функціонування підприємства.....	280
<i>А. В. Попова</i>	Фінансова реструктуризація підприємств	282
<i>А. В. Попова</i>	Корупція в аудиторській сфері.....	283
<i>Г. К. Робакідзе, Д. А. Трушкін</i>	Криптовалюта як різновид електронної валюти. Біткойн як вид криптовалюти	285
<i>В. Г. Рожковська</i>	Організаційні основи антикризового управління підприємством	288
<i>А. С. Рудич</i>	Значення і завдання обліку та аудиту орендних операцій підприємства	289
<i>В. А. Семенець</i>	Статистика в економічному просторі.....	291
<i>І. І. Сідорова</i>	Списання безнадійної товарної дебіторської заборгованості: яка доля податкового кредиту з ПДВ?	293
<i>І. І. Сідорова</i>	Збереження професійного скептицизму та його застосування на практиці в ході аудиторських перевірок	295
<i>Є. Г. Склезь</i>	Проблеми обліку дебіторської заборгованості та шляхи їх вирішення	296
<i>О. В. Смирнов</i>	Оцінка системи моніторингу управлінської діяльності на підприємстві	298
<i>Я. В. Солонецька</i>	Система оподаткування прибутку підприємств	300
<i>А. О. Толстенков</i>	Проблеми управління внутрішніми комунікаціями сучасних промислових підприємств	301

<i>К. Р. Троян</i>	Аналіз дебіторської заборгованості підприємства	303
<i>К. В. Хмеленко</i>	Прогнозування як інструмент ефективного управління бюджетними коштами.....	305
<i>С. В. Чала</i>	Проблеми планування та оптимізація кількості персоналу на сучасному підприємстві	306
<i>Д. В. Чубаров</i>	Напрями підвищення ефективності управлінської діяльності страхових компаній з використанням контролінгу.....	308
<i>А. В. Шаблій</i>	Особливості формування мотиваційної системи управління в умовах ринкової діяльності підприємства	310
<i>В. А. Шама</i>	Особливості оподаткування туристичного бізнесу	311
<i>О. О. Шевченко, К. А. Волошина,</i>	Необхідність комплексного аналізу господарської діяльності у процесі прийняття управлінських рішень у ДППЗ «Укрпошта»	312
<i>Р. В. Шейко</i>	Мотивація управлінського персоналу	313
<i>К. В. Шепелюк</i>	Види, причини та наслідки розвитку тіньової економіки в Україні.....	315
<i>Х. Яковенко</i>	Необхідність внутрішнього аудиту на підприємстві.....	316
<i>В. В. Бударов</i>	Удосконалення організації діяльності посадових осіб (на прикладі Криворізького центру надання адміністративних послуг)	318
<i>А. В. Василенко</i>	Аналіз основних засобів: проблеми та перспективи.....	319
<i>А. Остахова</i>	Резерви зниження матеріальних витрат промислового підприємства	321
<i>А. І. Янок</i>	Облік основних засобів у бюджетних установах.....	324
<i>М. О. Бенедюк</i>	Обов'язкове медичне страхування: економічний аспект	325
<i>Д. В. Гончарова</i>	Проблеми розвитку логістики в Україні.....	327

<i>А. О. Демерташ</i>	
Проблеми розвитку страхової діяльності в Україні	329
<i>К. В. Кравченко</i>	
Загальний стан та проблеми ефективної організації сфери інформаційних технологій в Україні.....	330
<i>М. О. Пасько</i>	
Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні	331
<i>Д. М. Снагощенко</i>	
Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві	333
<i>К. О. Тараненко</i>	
Чинники коливання валютних курсів у економіці.....	334

СЕКЦІЯ 1.
**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, АУДИТУ,
ОПОДАТКУВАННЯ ТА ІНШИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАПРЯМІВ
(ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, МАРКЕТИНГ, МЕНЕДЖМЕНТ)
ТА ЇХ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

О. М. Барановська,
*голова правління Дніпропетровського територіального відділення
Спілки аудиторів України,
директор аудиторської фірми «ФінЕМ-КОНсалтинг»,
м. Дніпро, Україна,*

І. Д. Іванова,
*член Дніпропетровського територіального відділення
Спілки аудиторів України,
директор аудиторської фірми «Баланс-аудит»,
м. Кривий Ріг, Україна,*

М. Л. Крапивко,
*член Ради Громадської спілки «Ліга аудиторів України»,
виконавчий директор аудиторської фірми «Бухгалтер»,
м. Дніпро, Україна*

В. Я. Нусінов,
*д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

**АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МАЙБУТНЄ – АУДИТ»**

Міжнародна науково-практична конференція «Майбутнє – аудит» проводиться щорічно, починаючи з 2004 р. Вона торкається широкого кола питань щодо сучасних проблем обліку, оподаткування, аудиту та інших економічних напрямів, таких як економіка, фінанси, маркетинг, менеджмент тощо не тільки в Україні, а й в світі з врахуванням світових тенденцій розвитку економіки, інтеграції України в європейське і світове співтовариство, а також особливості їх викладання у вищих навчальних закладах.

Крім того, останнім часом значна увага приділяється питанням розвитку публічного управління, адміністративного менеджменту та управлінської діяльності, а саме: управління діяльністю адміністративних служб підприємств та організації їх структури, професійного управління змістом робіт на підприємствах, корпоративного управління в Україні, а також проблеми оцінки ефективності системи управління персоналом; сучасні аспекти мотивації вітчизняних працівників; а також обґрунтування управлінських рішень у сфері освітніх послуг, орієнтованих на узгодження потреб ринку праці тощо.

У доповідях представників ділових кіл, практикуючих аудиторів, бухгалтерів підіймаються актуальні питання не тільки сучасних обліку, оподаткування й аудиту в Україні, але й інші.

Представники професорсько-викладацького складу на конференції обґрунтовують нові наукові положення і представляють вагомні результати своєї наукової діяльності.

Вже стало традицією до участі в конференції запрошувати учнів шкіл, а також їх вчителів, які мають зацікавленість щодо досліджень економічних процесів в Україні та світі і роблять свої перші кроки в цьому напрямку.

Маємо великі сподівання, що конференція дасть учням шкіл зробити вибір своєї майбутньої професії вже сьогодні.

Починаючи з року започаткування, на конференції «Майбутнє-аудит» результати власних наукових досліджень обговорював і увесь професорсько-викладацький склад кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Криворізький національний університет».

Так, за результатами своїх наукових досліджень, які були апробовані на цій конференції та отримали схвальні відгуки аспіранти, здобувачі та науково-педагогічні працівники кафедри підготували, а більшість вже й захистили кандидатські і докторські дисертації на такі теми: «Оцінка економічних результатів гірничо-збагачувальних комбінатів з урахуванням економії витрат» (2010 р.); «Діагностика в системі антикризового управління гірничо-збагачувальними комбінатами з урахуванням фактора часу» (2010 р.); «Комплексна оцінка економічної безпеки підприємства (на прикладі підприємств гірничодобувної промисловості)» (2010 р.); «Теоретико-методичні засади діагностики в процесі антикризового управління гірничо-збагачувальними комбінатами» (2011 р.); «Удосконалення оцінки економічної ефективності реальних інвестицій (на прикладі гірничо-збагачувальних комбінатів)» (2012 р.); «Теоретико-методичні засади оцінки рівня якості корпоративного управління гірничодобувних підприємств» (2012 р.); «Методологічні основи оновлення основних засобів на підприємствах гірничорудної промисловості» (2013 р.); «Підвищення економічної ефективності використання ресурсів залізорудної сировини гірничорудних підприємств» (2014 р.); «Оцінка економічних результатів діяльності підприємств на основі комплексного показника»; «Економічна оцінка синергетичних ефектів від діяльності підприємств унаслідок їх вертикальної інтеграції»; «Методологія оцінки фінансово-економічних результатів діяльності промислових підприємств»; «Методологія оцінки економічної ефективності автоматизації управління гірничо-збагачувальними комбінатами».

Таким чином, проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Майбутнє – аудит» демонструє велику значущість і зацікавленість практиків, наукової громадськості, студентів та учнів.

BASICS ABOUT SWAPS

Swap is...

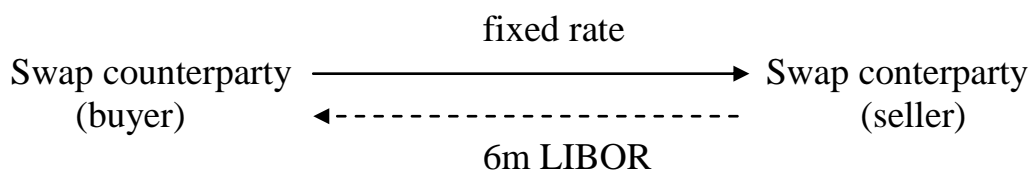
Interest rate Swap:

a contract in which two counterparties agree to exchange interest payments of differing character based on an underlying notional principle amount.

Swaps can be:

1. Coupon Swaps – exchange of fixed rate for floating rate payments in the same currency.
2. Tenor Basis Swaps – exchange of floating rates with different tenors in the same currency.
3. Cross-Currency Basis Swaps - exchange of floating rates payments in different currencies (but the same tenor).

Coupon Interest Rate Swap – Example



- Notional principle: N=£100 million
- Maturity: 5 years
- Payment frequency: both fixed and floating rate payments are made semi-annually (6M tenor).

In total, there are 10 exchanges of cash flows based on fixed and floating:

$$T1 < T2 < \dots < T10$$
$$T1 = 0,5 \text{ years}; T2 = 1 \text{ years}; \dots; T10 = 5 \text{ years}$$

There are two conceptually different interest rates in the example of this Swap:

1. Floating rate – based on prevailing 6M Libor. To find floating future cash flows we need to know forward 6M Libor rate.
2. Fixed rate is defined from the condition of a zero present value (PV) of the Swap at the time of the initiation. So, we need to know how to find the PV of future cash flows. We need to know the discounting rate.

What is discounting rate?

Is 1 dollar today the same as 1 dollar in 1 year?

If we assume the existence of risk free rate we can invest 1 dollar and we receive for sure more than 1 dollar in 1 year. To get the Present Value (PV) of the future cash flows we need to discount them!

Aymeric Michaud,
directeur,
«Le Centre de Gestion Agréé Interprofessionnel» de Guéret, France,
A. B. Iarova,
docteur en sciences économiques,
professeure agrégée du département de comptabilité, de fiscalité,
de gestion publique et d'administration,
O. P. Georgiïeva,
professeure agrégée du département des langues étrangères,
Université nationale de Kryvyi Rig,
Kryvyi Rig, Ukraine

CHOIX DE MÉTHODES DE GESTION DE L'ADMINISTRATION PUBLIQUE

Comme les méthodes et principes examinés sont assez nombreux, il convient de discuter tant soit peu de la possibilité d'un choix méthodologique. Mais il s'agira ici plus précisément des conditions de choix de méthodes que d'un choix de méthode à proprement parler.

En effet, toutes les méthodes présentées ci-dessus s'imbriquent et s'interpénètrent. Dans ce cas, définir la ou les méthodes à privilégier passera nécessairement par la définition des objectifs prioritaires. Toutefois, même dans ce cas, plusieurs méthodes s'offriront de façon simultanée. C'est alors que la personnalité et l'expérience du décideur et les réalités du service, pourront influencer plus ou moins sérieusement sur les choix méthodologiques à opérer.

On veut resumer des choix méthodologiques de gestion administrative en relation avec un certain nombre d'objectifs essentiels.

Pour des objectifs visés par la gestion administrative on propose des choix et des méthodologiques et aussi des observations.

Amélioration de la productivité et de la performance:

- Contrôle de gestion,
- Gestion participative,
- Gestion par objectif
- Cercles de qualité,
- Système d'information appliqué à la gestion.

En dehors de toute question de méthode, le problème de l'intéressement se posera ici de façon évidente.

Réduction des coûts de fonctionnement :

- Contrôle de gestion,
- Cercle de qualité,
- Système d'information appliqué à la gestion.

Il y a toujours une partie des coûts qui n'est pas compressible. Si cette partie tout au moins n'est pas assurée, aucune méthode ne pourra assurer un bon fonctionnement des services.

Amélioration de l'image de l'administration publique:

- Professionnalisation,
- Approche «client»,
- Cercle de qualité.

La réalisation de cet objectif passe aussi en partie par la qualité des infrastructures administratives (locaux, bureaux, équipements) dont les services sont dotés.

Amélioration ou renforcement des résultats:

- Professionnalisation,
- Gestion par objectif,
- Système d'information appliqué à la gestion.

L'atteinte des résultats peut dépendre, à l'amont, des conditions et moyens offerts par l'Etat. Si ces moyens ne sont pas réunis, aucune méthode ne pourra rien changer.

Amélioration de la culture administrative

- Professionnalisation,
- Responsabilisation,
- Gestion participative.

Les méthodes ci-contre doivent s'accompagner d'une action de sensibilisation minutieusement mise au point. Elles ne sont pas limitatives.

Développement de la vision prospective au sein de l'institution administrative:

- Contrôle de gestion,
- Cercle de qualité,
- Gestion participative.

Ici, deux possibilités sont offertes:

ou on introduit la fonction «recherche et développement» dans la gestion de l'administration,

ou on renforce la fonction contrôle de gestion en l'insérant dans une approche prospective.

Restructuration de l'administration publique :

- Contrôle de gestion (audit),
- Gestion participative,
- Gestion par objectif.

Pour aboutir, ces méthodes supposent l'existence de la volonté politique, l'administration publique étant soumise à l'Etat, et donc aux décideurs publics.

*С. Ф. Савко,
преподаватель,
И. А. Савина,
преподаватель,*

*Томский техникум железнодорожного транспорта –
филиал Сибирского государственного университета путей сообщения,
г. Томск, Россия*

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГРАМОТНОСТЬ МОЛОДЕЖИ

Авторы делятся опытом проведения экономической конференции с использованием активных форм обучения.

Употребление экономической терминологии – это особенность нашего времени. Наиболее часто и без особых пояснений встречаются на страницах газет и журналов, звучат с экранов телевизоров такие слова, как «МРОТ», «потребительская корзина», «приватизация», «инфляция» и другие экономические термины. Однако не все имеют правильное представление об их значении, и в этом мы убедились, проведя небольшие исследования среди студентов старших курсов Томского техникума железнодорожного транспорта.

Актуальность исследования данной проблемы заключается в необходимости воспитания экономически грамотного населения, способного соотнести свой вклад в экономическое развитие государства с его доходом (уровнем и качеством жизни). Экономически грамотное и активное население становится народом, способным обеспечить развитие национального производства и страны.

Отсутствие экономической культуры приводит к неумению пользоваться важнейшими экономическими инструментами, неспособности защититься от экономических махинаций, элементарному неумению рационально расходовать бюджет семьи. Например, часто кажется, что термин «кредит» знают фактически все, но в реальности немногие решаются им воспользоваться, испытывая страх перед необходимостью выплаты огромных процентов. Однако это тоже нехватка экономической грамотности.

Для изучения степени экономической грамотности студентов техникума был выбран метод опроса, так как технология этого метода наиболее эффективна и проста. Число задаваемых вопросов зависит также от общего уровня информированности респондента по интересующей теме. Были выбраны вопросы: что означают понятия: «национализация», «приватизация», «инфляция», «минимальный размер оплаты труда (МРОТ)», «потребительская корзина», «кредит» и др.? Оказалось, что большинство студентов (респондентов) очень плохо знакомы с современными экономическими терминами. Для этого потребовалось всего несколько вопросов, чтобы определить слабые знания студентов в этой области.

Преподаватель должен был подготовить студентов–интервьюеров. Студенты, ведущие опрос, сами должны досконально вникнуть в проблематику, сделать необходимые заметки, тщательно сформулировать основные, дополнительные, вспомогательные вопросы, которые необходимо и можно поставить студентам-респондентам.

Преподаватель должен быть всегда рядом, так как если интервьюеры не могут оживить группу и беседа не вызывает интереса у респондентов, то следует их помочь и поддержать дискуссию.

Результаты исследования были представлены в видеофильме, в создании которого принимали участие студенты 4 курса группы. 121 Вохидов А. и Зайцев И., под руководством преподавателя Савко С. Ф.

При обсуждении итогов исследования возникла идея проведения конференции «Дефиниция экономических терминов и понятий». Дефиниция – краткое и точное определение, толкование какого-либо понятия. В задачи конференции входило расширить знания обучающихся по вопросам экономической грамотности, разобраться в происхождении и областях применения экономических терминов. Для того, чтобы мобилизовать и активизировать внимание слушателей, создать рабочую атмосферу, цикловая комиссия решила начать конференцию с демонстрации видеофильма о результатах исследования экономической грамотности студентов ТТЖТ, а в роли докладчиков должны выступить студенты всех специальностей.

Преподавателям предстояла большая и кропотливая работа по организации внеаудиторной самостоятельной работы студентов–докладчиков. Ведь студент должен приготовить доклад творческого характера, содержащий элементы исследовательского характера, а преподаватель должен позаботиться о поэтапном обсуждении и понимании студентами полученной экономической информации.

Чтобы стиль проведения конференции получился оживленным, с постановкой актуальных вопросов, наличием элементов дискуссии, для преподавателей–кураторов были разработаны рекомендации. Куратор должен следить за следующим:

- чтобы рефераты и доклады были результатом самостоятельного творческого мышления;
- чтобы, готовясь к выступлению, студент овладел умениями анализировать прочитанное и выбирать главное для доклада, связно излагал мысли;
- чтобы при создании электронной презентации к докладу соблюдались правила ее оформления и др.

Качество организации самостоятельной внеаудиторной работы студентов, знания студентов, обнаруженные на конференции, преподаватель–куратор должен прокомментировать обязательно и выставить оценку по учебной дисциплине.

При подготовке к конференции, докладчикам–студентам преподавателями следует предлагать вопросы, которые имеют проблемный характер и требуют творческого, продуктивного мышления, например: «Как Вы считаете, почему?», «Аргументируйте свою точку зрения», несущие элементы активного обучения. Студентов следует готовить к обсуждению, приучать самостоятельно мыслить, способствовать развитию аналитических навыков.

В ходе подготовки к конференции студенты рассматривали и применяли разные методы анализа экономических показателей, обрабатывали и анализировали большое количество информации. Результаты исследовательской работы студенты представили в виде устного доклада с презентацией.

Конференция помогла реализовать главные задачи личностно-ориентированного подхода через использование технологии проблемного обучения. Во-первых, создание проблемной ситуации (демонстрация видеофильма), которая пробуждает желание разрешить проблему в сочетании с потребностью узнать интересное, новое, это в свою очередь способствовало активизации мыслительной деятельности обучающихся.

Во-вторых, это мероприятие способствовало реализации творческих способностей студентов, раскрыть их потенциал, признать индивидуальность обучающегося. Представленные студентами доклады подтвердили актуальность выбранной темы. Демонстрация красочных материалов с использованием анимации, графиков, таблиц, диаграмм и рисунков способствовала более легкому восприятию представленной информации.

В заключение следует сказать: «Повышение экономической грамотности автоматически расширит весь спектр знаний обучающихся и формирование её необходимо начинать с разъяснения экономических терминов, просмотра познавательных фильмов на экономические темы, организации экономических игр и занятий и т.д.».

Кроме того, использование исследовательской деятельности для изучения дополнительного материала экономического цикла доступно каждому преподавателю, стоит только немного отойти от стандарта и задуматься о том, что сделать вне урока, чтобы заинтересовало обучающихся, заставило их задуматься о том, что дополнительные знания нужны им, если не в будущей профессии, то просто для того, чтобы чувствовать себя образованным человеком. А использование таких приемов как раз и служит для повышения мотивации, интереса к дисциплинам экономического цикла.

Список использованных источников

1. Уксусова М.С. Повышение финансовой грамотности молодежи как условие модернизации экономики России // Современные научные исследования и инновации. 2014. № 12 [Электронный ресурс]. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/12/43071>
2. Кузина О.Е. Финансовая грамотность молодежи // Мониторинг общественного мнения. 2009. № 4(92)
3. Стахович Л.В. Необходимость повышения финансовой грамотности молодежи как важнейший приоритет государственной политики; Федеральный образовательный портал ЭСМ (Экономика. Социология. Менеджмент.) URL: <http://ecsocman.hse.ru/iconf/33372699/participant/27315514.html>

*Л. М. Варава,
д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування,
А. Р. Арутюнян,
к.т.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Важливим фактором формування ефективного трудового потенціалу сучасних підприємств є розвиток і підтримка на відповідному рівні організаційної культури. Це потребує перегляду багатьох існуючих на підприємстві складових управлінської діяльності, що пов'язані з системою цінностей, привабливою для колективу.

У даному дослідженні категорія організаційної культури розглядається як система особистих і колективних цінностей, які сприймаються і поділяються членами організації.

Формування в організації певної культури пов'язано зі специфікою галузі, в якій вона діє, зі швидкістю технологічних та інших змін, з особливостями ринку, споживачів тощо. Відомо, що компаніям галузей «високої технології» властива наявність культури, що містить «інноваційні» цінності і віру «у зміни». Проте ця риса може по-різному виявлятися в компаніях однієї і тієї ж галузі в залежності від національної культури, в рамках якої організація функціонує.

Вирішальна мета розвитку організаційної культури полягає в тому, щоб усі співробітники відчували свою приналежність до організації, розуміли і приймали її цінності, керувалися ними у своїй діяльності. Тому керівництво підприємства повинно почати формування організаційної культури, яка побудована на базі єдиних цінностей і принципів при збереженні кращого досвіду, що дозволить досягти стратегічних цілей організації.

До них слід віднести розроблення власної системи організації оплати праці, трудове виховання молоді та професійне навчання, удосконалення колективно-договірного регулювання праці, створення позитивного іміджу підприємства у суспільстві.

Для підвищення ефективності впровадження змін в організаційній культурі доцільно в межах системи управління персоналом підприємства створити робочу групу, до функцій якої буде входити моніторинг та вирішення питань формування, оцінки, розвитку і управління організаційною культурою.

До заходів з підтримки розвитку організаційної культури належать:

- 1) ініціювання конференцією трудового колективу затвердження Кодексу організаційної культури підприємства;
- 2) організація у структурних підрозділах заходів з навчання трудового колективу основам організаційної культури, зокрема місії підприємства, напрямів стратегії розвитку, принципів щоденної праці;
- 3) розроблення системи заохочень щодо участі персоналу у впровадженні інновацій, новаторства, особистої ініціативи, забезпечення креативності підходів при виконанні професійних завдань.

В перспективі при вирішенні задач підтримки організаційної культури необхідно враховувати визначальну роль таких чинників: 1) відбір персоналу; 2) культурна адаптація та її основні стадії. Наскільки ефективні б не були процеси підбору персоналу, нові працівники не можуть відразу ознайомитися з організаційною культурою підприємства і поводитися відповідно до неї – потрібно усіляко допомагати новим працівникам. Важливо зазначити, що трансформації організаційної культури не станеться, якщо в процес не залучити абсолютно всіх членів підприємства, не створити їх схильність до змін і активну підтримку.

В. А. Ковальчук,

д.т.н., професор,

Т. М. Ковальчук,

к.т.н., доцент,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ НАУКОВОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ ВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Економічні умови, в яких перебуває Україна сьогодні не сприяють не тільки розвитку, але й стабілізації виробництва в усіх сферах народного господарства. Навіть провідна галузь, яка представлена підприємствами гірничо-металургійного комплексу (ГМК), втрачає ринки збуту як серед споживачів на внутрішньому так і зовнішньому ринках залізорудної сировини. Це пояснюється погіршенням макроекономічного середовища, проблемами залучення інвестиційних ресурсів, непрозорістю фінансово-економічних регуляторів, недосконалістю нормативно-правової бази тощо.

Зазначені проблеми відбиваються і на якості підготовки фахівців економічного спрямування. При тому, що виробнича діяльність провідних гірничо-видобувних підприємств не припинялася ніколи, звітна публічна інформація щодо показників виробничо-господарської та фінансово-економічної діяльності вкрай узагальнена, або зовсім відсутня. Наукові дослідження та впровадження інноваційних розробок ускладнюються не тільки при підготовці дисертаційних робіт, але й навчанні бакалаврів та магістрів. Завдяки цьому й результати наукових досліджень подекуди мають укрупнений і декларативний характер та не розкивають організаційно-економічні і техніко-технологічні важелі впливу на одержані результати. Окрім цього приватні підприємства дуже неохоче заключають договори на проходження студентами виробничих практик, а самі студенти та аспіранти вимушені шукати неформальні шляхи доступу до статистичної інформації підприємств, що скорочує ефективний час наукових досліджень. Навіть в таких складних умовах, дипломні та дисертаційні роботи в цілому відповідають існуючим вимогам та запитам виробництва.

Визначення актуальних напрямків наукових досліджень повинні відображати існуючі загальні проблеми підприємств ГМК. Однією з таких проблем є

очікуване вибуття виробничих потужностей з видобутку корисної копалини [1]. Оскільки первинним ланцюгом, від якого залежить безперебійна робота гірничовидобувних підприємств є сировинна база, то й пріоритетність досліджень щодо проблеми вибуття виробничих потужностей, аналізу причин та економічних наслідків цього явища, набувають особливого значення. В зв'язку з цим постає ряд актуальних наукових завдань пов'язаних з встановленням організаційно-економічних важелів впливу на ці процеси на інноваційній основі.

Інновація, як форма інвестиційної діяльності, повинна розглядатися саме у такому аспекті, де потрібно оцінити як загальні обсяги інвестиційних ресурсів, так і обсяги за окремими напрямками їх використання для підтримки мінерально-сировинної бази [2].

Таким чином, розглянута проблема має системний характер і певні особливості її вирішення в сучасних умовах функціонування виробничих та інфраструктурних об'єктів і процесів гірничого виробництва, а вищі навчальні заклади які готують фахівців за даним видом економічної діяльності повинні підтримувати мотивовані зв'язки співробітництва з підприємствами ГМК.

Список використаних джерел

1. Ковальчук В.А., Оболонська І.В., Ковальчук М.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення планової виробничої потужності гірничовидобувного підприємства : [монографія]. – Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2014, 175 с.

2. Турило А.М. Концепція підтримки та розвитку мінерально-сировинної бази гірничо-збагачувальних підприємств на інноваційній основі // Інноваційна економіка : наук.-вироб. журн. – Тернопіль. – 2015. – С. 5–10.

В. Я. Нусинов,

*д.э.н., профессор, заведующий кафедрой учета, налогообложения,
публичного управления и администрирования
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

ПРИЧИНЫ ВОЗНИКНОВЕНИЯ КРИЗИСА КОМПАНИИ

Кризис в компании может наступить как внезапно, так и нарастать на протяжении определенного периода времени. Даже если кризис наступает внезапно, то все равно имеются различные стадии его появления и протекания. Поэтому большинство исследователей кризисных явлений изучает кризис исходя из стадий его развития.

Разделяем мнение тех авторов, которые развитие кризисной ситуации рассматривают сквозь призму симптомов, причин и факторов. При этом считаем, что по мере развития кризиса сначала возникают факторы, которые могут обусловить причину (причины) кризиса, потом формируется сама причина, а после этого возникают первые симптомы кризиса компании.

Следует отметить, что среди ученых есть некоторые разногласия в отношении понятий «причина кризиса», «фактор кризиса» и «симптом кризиса».

Некоторые исследователи считают данные категории тождественными, а в ряде работ высказывается противоположное мнение. Однако, при этом не достаточно чётко определяют границы тождественности и различия.

Принимая во внимание семантику русского языка, считаем необходимым разграничивать понятия симптом, причина и фактор кризиса.

Предлагаем определять симптом кризиса компании как возникновение первых появлений отклонений от нормальной её деятельности. Симптомы кризиса могут проявляться в негативной динамике показателей деятельности компании или отрицательных тенденциях ее развития.

Следует отметить, что не всегда симптомы кризиса приводят к самому кризису. Полагаем, что при возникновении первых симптомов кризиса менеджерам компании необходимо выяснить источники этого симптома. Предлагаем различать две группы симптомов кризиса компании:

1. Некоторая информация, не связанная с кризисом компании.
2. Изменение результативных показателей деятельности компании или негативная тенденция динамики ее развития, которые наблюдаются длительное время.

Симптом кризиса может быть временным, а наличие видимого симптома кризиса не свидетельствует о наличии самого кризиса. Но если симптом кризиса наблюдается длительное время, то он свидетельствует о возможности кризиса компании.

В определении сущности факторов и причин кризиса существует некоторая путаница, обусловленная частым отождествлением значений этих слов.

Считаем, что причина кризиса компании – это явление или обстоятельство, которое с большой вероятностью приводит к негативным тенденциям развития компании (симптомам кризиса) и наступлению её кризиса. Причины кризиса обусловлены наличием определённых обстоятельств, под влиянием которых образуются эти причины. Данные обстоятельства или предпосылки и являются факторами кризиса компании.

Основным критерием отличия причин и факторов кризиса компании является их различная связь с вероятностью наступления кризиса. Причина предполагает высокую вероятность наступления кризиса, а фактор является лишь возможной предпосылкой развития кризиса.

Главной задачей менеджмента компании является выявление наиболее значимых причин и их предпосылок, то есть факторов. Определение причин кризиса позволяет менеджерам компании разрабатывать эффективные мероприятия по предотвращению кризиса или уменьшению его негативных последствий. Следует отметить, что зачастую причина одного кризиса является следствием другого.

Для компании очень важно выявить те причины кризиса, на которые она имеет влияние, и те причины, возникновение которых от нее не зависят. Именно поэтому большинство исследователей кризиса все порождающие его причины делят на две группы: внешние (или экзогенные) и внутренние (или эндогенные).

Кроме того, некоторые исследователи выделяют объективные и субъективные причины кризиса компании, а также природные и техногенные.

Полагаем, что причины кризиса компании необходимо изучать в зависимости от сферы её возникновения (операционная, инвестиционная, финансовая), а также от ресурсной природы причин (в области производственных, трудовых, товарно-материальных, финансовых, информационных ресурсов).

Кроме того, причины кризиса компании целесообразно исследовать в трёхмерном формате: в зависимости от стадии развития самой компании, с учётом стадии развития отрасли, к которой принадлежит компания, и стадии развития государства в целом. Данную классификацию необходимо использовать в процессе стратегического антикризисного управления.

Таким образом, определение симптомов и причин кризиса актуально при разработке превентивных мероприятий по предотвращению развития кризиса компании при оперативном антикризисном управлении. Анализ факторов кризиса необходимо учитывать при прогнозировании и стратегическом планировании деятельности компании с целью недопущения возникновения кризиса. Если же кризис в компании уже возник, то менеджменту необходимо разработать эффективные управленческие решения по минимизации влияния кризиса на дальнейшее развитие компании, для чего нужно исследовать все возможные последствия наступившего кризиса.

Piddubnyi Bohdan, DBA

PointSource LLC,

Raleigh, NC, USA

<http://www.pointsource.com>

bogdan.poddubny@pointsource.com

ОБЛАЧНАЯ МОДЕЛЬ РАСПРЕДЕЛЕННОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. *Цели исследования:* расширить существующую классификацию облачных систем.

Задание исследования: изучить существующие модели построения облачных систем, определить недостающие классы, построить иерархическую модель облачных систем с учетом новых классов.

Объект исследования: облачные системы.

Предмет исследования: модели и классификация построения облачных систем.

Использованные методы исследования: анализ структуры облачных систем, их моделей, научных публикаций.

Результаты исследования: на основе анализа облачных систем и их моделей определены недостающие классы. Дано описание недостающих классов, их отличительные черты и место в классификации. Построена иерархическая модель облачной системы.

Основные выводы и рекомендации: в существующей классификации облачных систем отсутствуют по меньшей мере два класса: DaaS и KaaS, которые

позволяют использовать данные и знания в облаке. Класс DaaS уже используются в различных проприетарных системах компаний IBM, Amazon, HP, Google и прочих, однако отсутствуют в формальной классификации. В условиях резкого роста количества интеллектуальных систем возникает необходимость в создании нового класса сервисов: знания в облаке (KaaS). Поэтому является актуальным расширить классификацию на эти два класса.

Ключевые слова: облачные технологии, классификация, IaaS, PaaS, SaaS, DaaS, KaaS.

Abstract. *Research goal:* to expand the existing classification of cloud systems.

Research objectives: to research existing models of cloud systems, identify missing classes of the hierarchical model of cloud systems.

Object of research: cloud systems.

Subject of research: models and classification of cloud systems.

Research methods used: analysis of the structure of cloud systems, models and publications.

Results of the research: Reviewed cloud-based systems and models and identified the missing classes. There are description and features of the missed classes, a place in the classification and new hierarchical model of cloud systems.

The main conclusions and recommendations: the current classification of cloud systems is missed at least two classes: DaaS and KaaS, which allow use data and knowledge in the cloud. Class DaaS are already used in a variety of proprietary systems of IBM, Amazon, HP, Google and others, but there are missed in the formal classification. Given the sharp increase in the number of intelligent systems it is necessary to create a new class of services: knowledge in the cloud (KaaS). Therefore, it is need to expand the classification.

Keywords: cloud computing, classification, IaaS, PaaS, SaaS, DaaS, KaaS.

Облачные вычисления (англ. cloud computing) — информационно-технологическая концепция, подразумевающая обеспечение повсеместного и удобного сетевого доступа по требованию к общему пулу конфигурируемых вычислительных ресурсов (например, сетям передачи данных, серверам, устройствам хранения данных, приложениям и сервисам — как вместе, так и по отдельности), которые могут быть оперативно предоставлены и освобождены с минимальными эксплуатационными затратами или обращениями к провайдеру [1].

Основными особенностями облачных технологий являются [1, 2]:

– On-demand self-service (сервис самообслуживания) – возможность для клиента самостоятельно изменять конфигурацию сервисов по мере необходимости автоматически, без вмешательства провайдера. Broad network access (универсальный доступ по сети) – возможность доступа по сети для любого клиентского оборудования с использованием стандартных технологий и протоколов.

– Resource pooling (объединение ресурсов) – объединение вычислительных ресурсов провайдера для обслуживания большого числа потребителей в единый пул для динамического перераспределения ресурсов и мощностей в со-

ответствии с потребительским спросом (многопользовательская модель). Как правило, клиент не контролирует и не знает точного расположения ресурсов, однако, в некоторых случаях, он может определить местонахождение на более высоком уровне абстракции (например, страна, регион или ЦОД).

– *Rapidelasticity* (эластичность) – услуги могут быть предоставлены, расширены, сужены в любой момент времени, без участия провайдера, в автоматическом режиме.

– *Measuredservice* (учет потребления) – провайдер автоматически исчисляет потребленные ресурсы на определенном уровне абстракции (например, объем хранимых данных, пропускная способность, количество пользователей, количество транзакций), и на основе этих данных оценивает объем предоставленных потребителям услуг.

Выделяют следующие базовые классы облачных сервисов [2]:

– *IaaS* (*InfrastructureasaService*) – «инфраструктура как услуга» – предоставление доступа к виртуальной машине с возможностью установки и настройки операционной системы и программного обеспечения. Модель *IaaS* предполагает, что клиент получает в свое распоряжение виртуальную машину, которая имитирует физическую с точки зрения клиента. Сервис *IaaS* предполагает, полную ответственность клиента за системное и прикладное ПО машины (работоспособность, безопасность и законность ПО), провайдер отвечает только за аппаратную платформу.

– *PaaS* (*PlatformasaService*) – «платформа как услуга» – предоставляет клиенту ограниченный доступ к управлению ОС, удаленным рабочим столам (например, *desktopasaservice*) и т.п. При этом ответственность за установку и настройку системного ПО возлагается на провайдера. Клиент несет ответственность за прикладное ПО.

– *SaaS* (*SoftwareasaService*) – «программное обеспечение как услуга» – предоставляет on-line доступ к использованию прикладного ПО. При этом полная ответственность как за системное ПО, так и за прикладное ПО лежит на провайдере.

На основе анализа рынка облачных систем, предоставляемых компаниями IBM, Amazon, Microsoft, HP [3, 4, 5, 6] можно выделить появление нового класса облачных сервисов, отделяющего программный компонент от данных и знаний:

– *DaaS* (*DataasaService*) – «данные как сервис» – предоставляет клиенту доступ к хранилищу данных на основе одной из разновидностей реляционной СУБД (например, MSSQL, IBMDB2, Oracle) или собственных разработок (IBMDB, Cloudant, DropBox, MSOneDrive). В классе *DaaS* ответственность за ПО лежит на провайдере, однако, в отличие от класса *SaaS* программный интерфейс скрыт от клиента. Клиент оперирует данными посредством WEB-оболочки (Cloudant, DropBox), с помощью http-запросов (Cloudant, DropBox, OneDrive) или посредством интерфейсов доступа к данным (ODBC, JDBC).

Не сложно предположить, что с развитием интеллектуальной составляющей распределенных сетей, в частности с массовым переходом к интернету вещей (*InternetofThings*), развития глобальных экспертных сервисов появится необходимость в сервисах знаний и обобщенных актуальных фактов. Такие

сервисы может возникнуть как ответвление класса DaaS в виде баз знаний (например, в виде фреймов, наборов правил и т.д.) и баз фактов (общедоступные и частные базы данных):

– KaaS (KnowledgeasService) – «знания как сервис» – сервис доступа к актуальным знаниям, доступный как через стандартные протоколы (например, http-протоколы), так и специализированные для использования различными устройствами.

На основе анализа различных систем, а также вышеописанных классов можно составить иерархическую модель архитектуры облака (рис. 1).

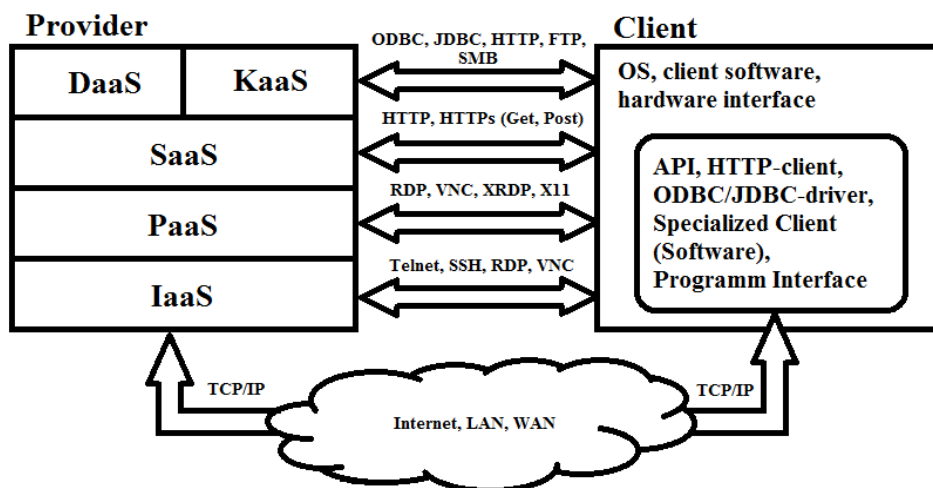


Рисунок 1 – Иерархическая модель облачной системы

В данной модели классы сервисов представлены в виде стека, в котором каждый вышележащий уровень использует ресурсы нижних. При этом слои IaaS и PaaS являются ресурсными, а также обеспечивают вышележащие слои доступом к системному ПО и стандартным протоколам, эти же слои обеспечивают виртуализацию; слой SaaS является сервисным, обеспечивающим программный интерфейс и вычислительные средства; слои DaaS и KaaS предоставляют доступ непосредственно к данным и знаниям, при этом они могут функционировать как отдельно (база данных или база знаний), так и параллельно (база знаний вместе с фактами-данными). Каждый из слоев может обеспечиваться отдельными провайдерами и быть частным или публичным.

Список использованных источников

1. Dr. Martin Herman, Dr. Michaela Iorga // NISTCloud Computing Forensic Science, NIST 2014. / Официальный сайт Nist.gov [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.nist.gov/itl/itl-cloud-computing-forensic-science.cfm>
2. Peter Mell, Timothy Grance // The NIST Definition of Cloud Computing, NIST 2011. / Официальный сайт Nist.gov [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800-145.pdf>
3. Официальный сайт IBM [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.ibm.com>
4. Официальный сайт Microsoft [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.microsoft.com>
5. Официальный сайт Amazon [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://aws.amazon.com>
6. Официальный сайт HP [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.hp.com>

В. Я. Нусінов,
д.е.н., професор,
В. С. Адамовська,
к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ В УКРАЇНІ

Скрутна економічна ситуація в Україні, обмеженість ресурсів, недосконале державне управління зумовили занепад інвестиційної діяльності в країні. Багато років державна інвестиційна політика була безсистемною та непослідовною, а вплив на інвестиційну сферу обмежувався функцією державного регулювання процесу вкладання капіталу.

Вагомим внеском у розвиток сучасної теорії й практики оцінки економічної ефективності інвестицій є праці вітчизняних і зарубіжних учених С. І. Абрамова, О. П. Анісімова, С. С. Аптекаря, О. Л. Баранова, Т. Я. Беня, Г. Бірмана, І. О. Бланка, В. В. Бочарова, М. Брауна, Є. Ф. Брігхема, І. Г. Єгорової, Р. Каплана, С. В. Козаченко, В. Колосок, А. М. Майдановича, В. Я. Нусінова [3; 4], П. І. Орлова, А. Е. Розенплентера, В. В. Савчука, О. В. Савчука, С. В. Савчука, А. М. Турила, Т. С. Хачатурова, В. М. Хобти, С. М. Ямпольського, Адамовської В. С. [2]. Сучасна ситуація в Україні потребує розробки та застосування нових підходів до оцінки ефективності державного управління інвестиційним процесом в Україні.

Інвестиційна діяльність є одним із найважливіших аспектів функціонування будь-якого суб'єкта господарювання. Для державного управління інвестиція як економічна категорія означає відносини між суб'єктами інвестиційної діяльності з приводу довгострокових вкладень капіталу у виробництво з метою отримання прибутку та задоволення індивідуальних, колективних та суспільних потреб [1].

При розподілі державних коштів між суб'єктами господарювання згідно з державною інвестиційною програмою повинні зберігатися принципи першочерговості, рівності, свободи та відповідальності, ефективності та соціальної справедливості. Такі принципи в науковій літературі називають бінарними принципами [1]. Якщо один з принципів не дотримується або переважає у бік одного із суб'єктів господарювання, це призводить до нераціонального використання інвестиційних ресурсів та зменшення інвестиційного потенціалу економіки.

У зв'язку з тим, що державне управління інвестиційним процесом має системний характер, інвестиційне середовище можна характеризувати як сферу взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу з урахуванням соціальних, правових, економічних, фінансових, екологічних, духовно-моральних, чинників. В процесі ефективного перерозподілу ресурсів для фінансування державних інвестиційних програм згідно з вищезазначеними чинниками формується синергетичний ефект взаємодії об'єктів і суб'єктів процесу вкладання капіталу. З урахуванням

того, що інвестиції держави в основному є обов'язковими, фінансуються ті сфери життя суспільства, які є життєво необхідними. Зрозуміло, що віддача від таких інвестицій у вигляді фактичного прибутку не завжди можлива. Тому синергетичний ефект може бути як позитивним, так і негативним. Однак, в цілому кумулятивна величина даного ефекту буде зростати, якщо інвестиційне середовище буде функціонувати як єдина цілісна система.

Список використаних джерел:

1. Мартиненко В.Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні: [Монографія] / В.Ф. Мартиненко. – К.: Вид-во НАДУ, 2005. – 296 с.
2. Адамовська В. С. Удосконалення оцінки ефективності інвестиційних проектів / О. В. Нусінова, В. С. Адамовська // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2012. – № 3. – Т. 1. – С. 122–128.
3. Оцінка економічної ефективності операційної та інвестиційної діяльності підприємств: [монографія] / В.Я. Нусінов, В.С.Адамовська, О.М. Жовна, М.І. Іщенко, Д.В. Колесніков, Н.М. Кругла, І.О. Лебідь, С.П.Лобов, Є.В. Міщук, О.М. Молодецька, О.В. Нусінова, А.Б. Ярова. – Кривий Ріг: ФОП Чернявський Д.О., 2013. – 249 с.
4. Особливості оцінка ефективності інвестиційних проектів, фінансованих за рахунок власних коштів та із залученням запозиченого капіталу: [монографія] / В.Я. Нусінова, В.С. Адамовська, М.І. Іщенко, Д.В. Колесніков, Є.В. Міщук, О.В. Нусінова, Я.В. Нусінова. – Кривий Ріг : ФОП Чернявський Д.О., 2013 – 240 с.

Н. Г. Шпанковская,

к.э.н., почетный профессор НМетАУ,

Т. В. Акимова,

к.э.н., доцент кафедры учета и аудита,

Е. В. Журавель,

к.э.н., доцент кафедры финансов,

Национальная металлургическая академия Украины,

г. Днепро, Украина

РОЛЬ КУЛЬТУРЫ В ФОРМИРОВАНИИ КОМПЕТЕНТНОСТНЫХ ТРЕБОВАНИЙ К БУДУЩИМ СПЕЦИАЛИСТАМ

Аудит и работы, сопутствующие аудиту, относятся к сложным видам профессиональной деятельности. К субъектам аудиторской деятельности обществом всегда предъявляются повышенные требования, не только к их высокой компетенции, но и к наличию и соблюдению ими морально-этических норм. Важность последней составляющей непрерывно повышается. Актуализация данной проблемы своевременно, а точнее с опережением, учтена Оргкомитетом ежегодно проводимой ДВНЗ «КНУ» научно-практической конференции «Майбутнє – аудит» выделением с 2013 г. специальной рубрики в работе конференции.

Современный этап развития международной и национальных экономик, характеризующихся усилением глобализации и интеграционных процессов, требует совершенствования внешнеэкономической деятельности и улучшения экономического и бизнес-образования в вузах и в корпоративной системе повышения квалификации кадров с учетом синергетической связи. Последняя, как

известно, при совместных действиях элементов системы обеспечивает увеличение общего эффекта до величины большей, чем сумма эффектов этих элементов, действующих независимо. Актуальной является проблема определения оптимального состава элементов синергии и усиления роли культуры в нем.

Назначением культуры является совершенствование окружающей среды обитания для социума, которое тесно связано с предметом и объектом аудиторской деятельности. Для систематизации многообразия культуры составлена классификация (см. таблицу 1) видов культуры, что облегчит выбор и адаптацию конкретных видов культурной составляющей в учебном процессе с учетом компетентностных требований в дальнейшем исследовании рассматриваемой проблемы.

Основными направлениями такого исследования должны быть:

- определение состава элементов синергии;
- разработка методологических основ инновационной направленности образования;
- совершенствование практического инструментария, в первую очередь методов обучения;
- повышение роли культурной составляющей в формировании современных компетентностных требований у специалистов при их обучении и последующем повышении квалификации.

Культура в любой сфере деятельности выполняет комплекс функций: накопительно-информационную, оценочную, регуляторную, социальную и др. В аудиторской деятельности надлежащий уровень культуры ее субъектов способствует объективности аудиторских оценок, соблюдению морально-этических норм и защите интересов социума.

На ее усиление должны быть ориентированы методологические основы и практический инструментарий формирования и реализации инновационных подходов в учебном процессе при подготовке специалистов и повышении их квалификации.

Таблица 1

Типология культуры	
Признак группировки	Виды культуры
1. В зависимости от проявления (или от соответствия основным видам производства)	1.1. Материальная культура 1.2. Духовная культура 1.3. Духовно-практическая культура (искусство)
2. В зависимости от уровня культуры и ее создателей	2.1. Элитарная (или высокая) культура 2.2. Народная культура (народное творчество, фольклор) 2.3. Массовая (или общедоступная) культура
3. В зависимости от сущности содержания и сферы деятельности	3.1. Общая культура 3.2. Корпоративная культура, в т.ч. по ее элементам 3.3. Музыкальная культура 3.4. Театральная культура 3.5. Изобразительное искусство 3.6. Литература и т.д.
4. В зависимости от уровня развития цивилизаций (или от временного охвата)	4.1. Древняя культура 4.2. Античная культура 4.3. Средневековая культура

	4.4. Культура епохи Відродження 4.5. Культура епохи Просвіщення 4.6. Сучасна культура
5. В залежності від ступеня просторового охоплення	5.1. Світова культура 5.2. Континентальна культура 5.3. Територіальна культура 5.4. Колективна культура (в т.ч. слов'янська, східна і др.) 5.5. Індивідуальна культура
6. В залежності від стилів культури	6.1. Класическа культура 6.2. Культура епохи романтизму 6.3. Культура натуралізму 6.4. Культура модернізму 6.5. Сучасна культура
7. В залежності від можливості перевірки теоретическої істини практикою	7.1. Научна культура 7.2. Производствесна культура 7.3. Художесствесна культура
8. В залежності від преемствесності	8.1. Непреходяща (вечна) культура 8.2. Временна культура 8.3. Умерша (исчезнуваща) культура

В. Я. Нусінов,
*д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Є. В. Міщук,*
*к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

КЛАСИФІКАЦІЯ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ БЕЗПЕКИ ЙОГО ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Сучасний стан економіки нашої країни характеризується дестабілізацією в усіх її сферах, а особливо – на рівні окремих підприємств. Досягнення ними економічної безпеки є однією з важливих передумов налагодження їх діяльності. Вивченням проблем економічної безпеки на рівні підприємства займалися такі науковці, як: Камлик М.І., Ніколаюк С.І., Шликов В.В. та багато інших. У сучасній науковій літературі з питань економічної безпеки підприємств науковцями пропонується безліч ознак для її класифікації. Найпоширенішим є поділ економічної безпеки за видами. Однак і в цьому випадку вчені не дійшли однозначного погляду на їх склад. У наукових працях виокремлюють фінансову, кадрову, інформаційну, техніко-технологічну, майнову, екологічну та інші види економічної безпеки. Разом із цим, не менш актуальним питанням, якому надається одна з найбільших частин уваги при дослідженні економічної безпеки є аналіз загроз.

Найбільш цікавим нам вважається сформований науковий підхід, який узагальнивши, можна назвати так, як це зроблено в праці [1; 2], а саме: стейк-

холдер-орієнтований. Він передбачає у процесі визначення загроз економічній безпеці, дослідження у двох напрямках: 1) аналіз загроз, які впливають на стейкхолдерів підприємств (наприклад, у роботі [3]); 2) аналіз загроз підприємству з боку його стейкхолдерів (наприклад, у роботі [4]).

Ідеологія економічної безпеки підприємства як міри його економічної свободи, що досягається шляхом взаємоузгодження економічних інтересів викладена в монографії [5, с. 190–191]. При цьому автором цієї монографії управління економічною безпекою підприємства розглядається як забезпечений відповідними ресурсами процес взаємоузгодження інтересів, носіями яких є стейкхолдери зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, діапазон керівних впливів якого визначає міру його захищеності від зовнішніх та внутрішніх загроз [5, с. 165].

Проте ми вважаємо, що підхід щодо узгодження економічних інтересів стейкхолдерів при забезпеченні економічної безпеки підприємства є завузьким. Більш доречно, на нашу думку, застосовувати комплексний підхід, відповідно до якого усі інтереси стейкхолдерів (не тільки економічні) розглядати як частину їх економічної безпеки. З урахуванням цього підходу, пропонуємо визначати економічну безпеку кожної групи його внутрішніх стейкхолдерів.

Зауважимо, що у наукових колах також ведеться дискусія стосовно класифікації стейкхолдерів. Звернемо увагу на роботу Л. Нікітіної [6], яка базується на результатах дослідження складу стейкхолдерів, які менеджмент російських компаній вважає найбільш значущими, виділяє наступних зацікавлених осіб: акціонери (учасники), співробітники, менеджмент, кредитори, споживачі, місцеве співтовариство, органи державної влади й управління. Такий поділ стейкхолдерів вважаємо найбільш доречним для досліджень економічної безпеки підприємства.

Таким чином, на наш погляд, економічна безпека підприємства (ЕБп) характеризується економічною безпекою його внутрішніх стейкхолдерів:

$$ЕБп = ЕБв(а) + ЕБм + ЕБп,$$

де ЕБв(а) – економічна безпека власників підприємства (у вітчизняних умовах господарювання великих підприємств – мажоритарних акціонерів),

ЕБм – економічна безпека топ-менеджерів підприємства,

ЕБп – економічна безпека працівників підприємства.

При цьому, економічна безпека підприємства пов'язана із безпекою його зовнішніх стейкхолдерів, що можна представити певною функціональною залежністю:

$$ЕБп = f(ЕБк(i); ЕБпос; ЕБс; ЕБд; ЕБі),$$

де ЕБк(i) – економічна безпека кредиторів (інвесторів) підприємства,

ЕБпос – економічна безпека постачальників підприємства,

ЕБс – економічна безпека споживачів (покупців) підприємства,

ЕБд – економічна безпека держави, в якій функціонує підприємства,

ЕБі – економічна безпека інших стейкхолдерів підприємства.

Відомо, що через певні порушення підприємство може бути позбавленим ліцензії на здійснення окремих видів своєї діяльності. У зв'язку з цим, воно не

може займатися тим видом бізнесу, заради якого створювалося. При цьому саме підприємство як юридична особа залишається. Тому при визначенні економічної безпеки підприємства доцільно виокремлювати безпеку бізнесу, що є ще одним нашим напрямком досліджень.

Вважаємо, економічна безпека підприємства представляє собою такий стан його взаємовідносин зі стейкхолдерами, при якому забезпечується запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам з їх сторони і відбувається досягнення цілей бізнесу.

Таким чином, різноплановість інтересів різних груп стейкхолдерів є причиною зниження рівня економічної безпеки підприємства. Завдання підприємства: побудувати відносини зі стейкхолдерами таким чином, щоб вони були зацікавлені у забезпеченні економічної безпеки підприємства. Це стає можливим у тому разі, коли забезпечується їх особиста економічна безпека.

Ефективна реакція та вжиті заходи з усунення конфліктів із стейкхолдерами – перспектива для нашого подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел:

1. Мамонов К.А. Стейкхолдерно-орієнтований підхід в управлінні капіталом брендубудівельних корпоративних підприємств : монографія / К. А. Мамонов; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 249 с.
2. Момот Т.В. Стейкхолдер-орієнтований підхід до забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств: теоретико-методичні засади впровадження / Т.В. Момот, І. О. Філатова, О. О. Конопліна // Актуальні проблеми економіки. – № 8– 2015. – С. 36-44.
3. Нусінова О. В. Побудова ієрархічної структури складових економічної безпеки підприємств підприємств [Електронний ресурс] / О. В. Нусінова, І. Г. Манцуров // Ефективна економіка. – 2011. – № 9. – Режим доступу до журналу : <http://www.economy.nayka.com.ua>
4. Владимиров С.В. Ідентифікація стейкхолдерів за ступенем впливу на економічну безпеку підприємства / С.В. Владимиров // Режим доступу до журналу : http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66967.doc.htm
5. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія / О. М. Ляшенко. – 2-ге вид., пере - робл. – К. : НІСД, 2015. – 348 с.

Л. В. Кадол,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,

В. А. Ковальчук,

доктор технічних наук, проф.,

проф. кафедри економіки, організації та управління підприємствами,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ МІСТОУТВОРЮЮЧИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Питання землекористування містоутворюючих підприємств є досить цікавим та безперечно актуальним. Грошова оцінка земель відноситься до однієї з найактуальніших задач у здійсненні земельної та економічної реформ в Україні,

так як виступає інтегральною характеристикою кількісних, якісних, економічних, правових, регіональних та інших показників земельних відносин і слугує основою єдиного механізму оподаткування земель. Але досить багато неузгодженостей серед вчених щодо доцільності визначення середньої вартості земель населеного пункту в умовах ринку.

Сучасний Кривий Ріг – це велике індустріальне місто, центр Криворізького залізорудного басейну – найважливішої сировинної бази металургії України. Криворізький індустріальний регіон відіграє провідну роль в економіці України та є основною сировинною базою для розвитку чорної металургії, має стратегічне значення для економічної незалежності та безпеки держави. У Криворізькому басейні розташовано вісім з одинадцяти підприємств України з видобутку та переробки залізорудної сировини. Питома вага гірничо-металургійного комплексу складає 86% загальних обсягів промислового виробництва в місті. Особливістю діяльності гірничовидобувних підприємств є відчуження значних площ земель та виведення їх з сільськогосподарського обороту. Такі площі прив'язані до родовищ корисних копалин та технології їх подальшого перероблення і використовуються за генеральним планом вже протягом 40 - 60 років. Об'єкти гірничого виробництва техногенного походження не підлягають швидкій рекультивациі і функціонують до кінця існування підприємства. Дослідженнями щодо еколого-економічної оцінки діяльності гірничорудних підприємств Кривбасу займалися науковці ДП НДГРІ. Так, загальна площа земельного відводу гірничовидобувних підприємств Кривбасу складає близько 32000 га, значна частина якого знаходиться в межах міста. Тільки відвалами гірничо-збагачувальних комбінатів Кривбасу зайнято 6600 га, кар'єрами – 3700 га, шламосховищами – 6050 га. Окрім цього, щільність виробничого фонду «брутто» цих підприємств значно менша за інші об'єкти підприємницької діяльності. Значна кількість інфраструктурних інженерно-технічних мереж (дороги, електро, тепло, газокомунікацій) знаходиться на балансі місцевих органів влади, а обслуговуються гірничовидобувними підприємствами. Містоутворюючі підприємства Кривого Рогу мають складну інженерну підготовку території (комплекс заходів щодо забезпечення придатності територій для виробничої діяльності, захисту їх від несприятливих природних і антропогенних явищ та поліпшення екологічного стану), що потребують значних додаткових капітальних вкладень. Підприємства Криворізького басейну з видобутку та переробки залізорудної сировини знаходяться на земельних ділянках, що мають складні інженерно-геологічні умови, де в результаті розвитку статистичних і динамічних процесів у ґрунтах виникають додаткові деформації, що ведуть до поступової або раптової втрати надійності об'єктів виробництва, підтоплення деформації поверхових шарів ґрунту внаслідок наявності підземних порожнин та зсувів. Тобто припинення діяльності містоутворюючого підприємства вплине на безпеку житлових районів.

Тому, для підприємств, які кваліфікуються як містоутворюючі, необхідно застосовувати особливий режим соціальної відповідальності шляхом підтримання їх платоспроможності, у тому числі і за рахунок надання преференцій у сфері землекористування.

*В. Я. Нусінов,
д.е.н., професор,
Н. О. Шура,
к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ КОРПОРАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Корпоративна форма ведення бізнесу у розвиненому світі сформувалась на основі еволюції відносин власності та специфічної взаємодії учасників бізнесу. Але в Україні акціонерні товариства масово виникли стихійно внаслідок процедури масової приватизації в країні у 90-х роках ХХ ст. І це одна із вагомих причин, чому систему корпоративного управління в Україні можна вважати недосконалою та неефективною.

Проте, незважаючи на недосконалість існуючого корпоративного управління у вітчизняному бізнес-середовищі, оцінювати його ефективність все ж таки доводиться, тому пошук найбільш підходящих методик такої оцінки для українського корпоративного управління є актуальним питанням наукового пошуку. Крім того, в контексті включення нами корпоративної складової до складу економічного потенціалу підприємства, посилюється актуальність пошуку саме тих коефіцієнтів ефективності корпоративного управління, які б можна було включити в оцінку саме економічного потенціалу підприємств корпоративного типу.

На сьогоднішній день найбільш актуальними у світі методиками оцінки ефективності корпоративного управління прийнято вважати наступні:

1. Економетрична модель Майкла Гібсона, заснована на оцінці якості корпоративного управління за результатами діяльності компанії (продажі, прибуток, заборгованість тощо);

2. Рівень корпоративного управління рейтингового агентства Standard & Poor's (S&P Corporate Governance Score — CGS), який базується на поєднанні двох оціночних складників: рейтингу компанії та національного фону. Рейтинг компанії оцінюється на основі оцінки ефективності взаємодії органів управління товариства та інших зацікавлених осіб. Національний фон включає оцінку ефективності нормативної та інформаційної інфраструктури в державі та визначає, яким чином фактори зовнішнього середовища впливають на якість корпоративного управління.

3. Рейтинг корпоративного управління консалтингової фірми Deminor (Брюссель), є схожим за методикою оцінювання рівня корпоративного управління Standard & Poor's, але простішим за кількістю враховуваних факторів.

4. Коефіцієнт корпоративного управління (Corporate Governance Quotient — CGQ), запропонований Institutional Shareholder Services (ISS), відрізняється від інших методик тим, що враховує не тільки структуру корпоративного управління компанії, але і її позицію на ринку. При оцінці CGQ використовують понад

50 оціночних коефіцієнтів, розділені на сім груп, а сам показник розраховується у прив'язці до галузі чи ринку, де функціонує корпорація.

5. Індикатор корпоративного управління Davis Global Advisors, Inc. (DGA) є ще більш спрощеним варіантом Standard & Poor's Corporate Governance Score та оцінює в основному внутрішні показники діяльності корпорації (структура спостережної ради; реалізація прав голосування; прозорість та розкриття інформації).

Названі моделі не можуть повноцінно застосовуватись для оцінки діяльності вітчизняних корпорацій саме через їх адаптованість до розвинутих ринкових умов та повноцінного функціонування системи корпоративного управління як такої.

Для країн з перехідною та пострадянською економікою вітчизняні та зарубіжні дослідники вже встигли запропонувати ряд подібних методик:

1. Типологія рейтингового агентства «Експерт РА» (Росія), оцінює за двома параметрами: інвестиційний потенціал та інвестиційний ризик;

2. Інтегральний індекс корпоративного управління Українського інституту розвитку фондового ринку (CGI), який оцінює рівень корпоративного права та впливу уповноважених осіб на процес управління;

3. Рейтинг корпоративного управління Інституту корпоративного права і управління Російської Федерації (CORE-рейтинг), заснований на оцінці роботи органів корпоративного управління;

4. Індекс Рейтингового агентства «Кредит-рейтинг», заснований на оцінці структури власності, прав власників та можливостей зацікавлених сторін.

Крім того, актуальним вбачається Індекс ризику корпоративного управління за методикою Кричтон-Міллера та Уормана (Corporate Governance Risk — CGR), який застосовується для оцінки ризику втрат інвесторів від незадовільного корпоративного управління в країнах з перехідною економікою.

Але не дивлячись на наявність такої кількості методик оцінки ефективності корпоративного управління, навіть адаптованих до умов вітчизняної економіки, більшість з них зосереджені саме на оцінці ефективності функціонування управління корпорацією та взаємодії учасників такого управління з позиції функціонування корпорації. Але не слід забувати, що якість корпоративного управління – це не тільки взаємовідносини власників та управлінців, але і рівень прозорості таких відносин, масштаби впливу зацікавлених осіб на процес управління, а також рівень збалансованості інтересів менеджерів та акціонерів тощо.

Тому в подальших своїх дослідженнях вважаємо за потрібне включити до формування системи показників оцінки корпоративної складової економічного потенціалу зокрема показники корпоративної стійкості та корпоративного захисту. Так, корпоративну стійкість рекомендуємо визначати, виходячи із структури акціонерного капіталу з урахуванням значимості дивідендної політики корпорації, а корпоративний захист – на основі ступеня впливу зацікавлених осіб на корпоративну стійкість.

Перспективою подальших досліджень стає більш чітка формалізація вказаних коефіцієнтів та їх інтеграція в загальну методику оцінки економічного потенціалу підприємств корпоративного типу.

*Т. М. Ковальчук,
к.т.н., доцент,
В. А. Ковальчук,
д.т.н., професор,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КОНТЕКСТІ НОВОВВЕДЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»

Закон України «Про вищу освіту» встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах їх автономії, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці у кваліфікованих фахівцях.

В новому Законі є багато новацій, зокрема у структурі та імплементації програм бакалаврського рівня вищої освіти. Якщо згадати історію, то обсяг вивчення гуманітарних дисциплін спочатку поступово збільшувався, досягнувши 25% загального часу підготовки бакалаврів, а у 2009 році його було скорочено до 10–15% часу на користь дисциплін професійної та практичної підготовки. Новий Закон забороняє фіксацію в стандартах вищої освіти назв та змісту обов'язкових (нормативних) дисциплін, що дозволяє вищим навчальним закладам запровадити таку модель навчальних планів, яка концентрує ресурси на професійній та практичній підготовці. Крім того, це відкриває перспективу побудови більш компактних планів підготовки бакалаврів за 3–3,5 років.

Структура та імплементація програм магістерського рівня вищої освіти передбачає вступ до магістратури на базі непрофільного бакалаврату (перехресний вступ) та здобуття ступеня магістра за освітньо-професійною або освітньо-науковою програмою. До освітньо-наукової програми має бути обов'язково включено дослідницьку компоненту обсягом не менше 30%.

З 2015 року навантаження на викладача на одну ставку зменшилося з 900 до 600 годин, що повинно було дати викладачам більше часу на наукову роботу, а також зменшити кількість штучних дисциплін, які запроваджувалися для «наповнення годин». Зменшилося і навантаження на студентів – один кредит дорівнює 30 годинам замість 36, що повинно було перекласти значну частину матеріалу, що вивчається, на самостійну роботу.

Виходячи з вищевикладеного, перед викладачами математичних дисциплін постають задачі не тільки з підвищення особистого професійного рівня, але й адаптації до нових умов викладання у вищій школі. Розглянемо тільки основні виклики, що постають перед викладачами та студентами. Зокрема, кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування здійснює підготовку бакалаврів спеціальностей «Облік і оподаткування» і «Публічне управління та адміністрування». Програма з дисципліни «Математика для економістів»

повинна враховувати специфіку її викладання для кожної спеціальності. Якщо «Облік і оподаткування» спирається в першу чергу на нормативні документи та жорстке їх додержання, то «Публічне управління та адміністрування» ще й надає можливість одержання максимальної ефективності суб'єктів господарювання, організацій та установ шляхом постановки і реалізації задач оптимального управління. Тобто, реальне наповнення аудиторної та самостійної роботи студентів кожної спеціальності відрізняється в значній мірі і повинно бути врахованим.

Необхідно враховувати ще й особливості студентського контингенту як інтелектуального, так і психологічного характеру при плануванні навчальної роботи на першому курсі. Ці особливості повинні враховувати низький рівень базової підготовки сучасних випускників шкіл, практичну відсутність навичок самостійної роботи, їх неготовність нести відповідальність за результати цієї роботи та можливість їх виправлення, низьку мотивацію навчання.

А. А. Турило,

*к.е.н., доцент, кафедра обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,*

А. М. Турило,

*д.е.н., професор, кафедра фінансів суб'єктів господарювання
та інноваційного розвитку*

*ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ЗНАЧИМІСТЬ І УМОВИ РОЗВИТКУ

В можливостях розвитку підприємства початково закладено формування і оцінка певних видів його потенціалів.

В системі потенціалів підприємства важливе місце займає фінансовий потенціал.

Потрібно констатувати, що на теперішній час він недостатньо досліджений за своїм змістом, умовами формування і оцінкою впливу на кінцеві результати діяльності підприємства.

Окремі аспекти даного питання розглядаються в даній роботі.

Фінансовий потенціал пов'язаний безпосередньо з фінансовою діяльністю підприємства, повинен відображати специфіку як в цілому підприємства, так і його фінансової сфери.

Разом з тим утворюється і розвивається фінансовий потенціал підприємства, не тільки на основі фінансової діяльності і її ресурсів. Він формується і утворюється на засадах всієї сукупності основних елементів розвитку підприємства, де підприємство виступає як відкрита система.

Механізм такого впливу цих елементів дуже складний. Ми зупинимося на окремих фінансових аспектах такого механізму. На формування фінансового потенціалу підприємства впливають: 1) специфіка фінансових відносин на під-

приємстві; 2) фінансова стратегія підприємства; 3) наявність фінансових джерел та розміри можливого інвестування в діяльність підприємства; 4) вимоги фінансової безпеки підприємства; 5) стан конкурентного середовища; 6) стан фінансової системи країни; 7) рівень фінансової інноваційності підприємства; 8) рівень якості фінансових менеджерів і в цілому системи фінансового менеджменту на підприємстві.

Проведення змістовної роботи по представленим вище пунктам формування фінансового потенціалу підприємства дозволить більш обґрунтовано оцінити стан фінансової діяльності на підприємстві і визначити можливості забезпечення її прогресивності, адекватності та ефективності.

В. Я. Нусінов,

*д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,*

В. П. Голівер,

аспірант,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

МОДЕЛЬ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ І ЕФЕКТИВНОСТІ РАДИ ДИРЕКТОРІВ ЧЕРЕЗ АВТОРСЬКУ ПРОГРАМУ «ТІНЬОВИЙ БОРД» (SHADOW BOARD)

Протягом останніх років підприємства почали приділяти належну увагу питанням корпоративного управління, оскільки звернули увагу на негативну тенденцію дезорганізації виробничих процесів і зниження конкурентоспроможності при низькому рівні корпоративного управління в акціонерних товариствах. У свою чергу, налагоджена система корпоративного управління – це дієвий спосіб залучення інвестиційного капіталу, підвищення фінансових показників і розроблення ефективної корпоративної стратегії на підприємстві.

В умовах ринкової економіки і жорсткої конкуренції важливими умовами розвитку підприємства є: залучення інвестиційного капіталу і максимально корисне використання коштів; вдале регулювання відносин між акціонерами, менеджерами та наглядовими органами управління; захист прав усіх суб'єктів господарювання акціонерного товариства; тощо.

На вирішення цих завдань функціонує механізм внутрішнього і зовнішнього регулювання корпоративних відносин, а саме – наглядовий орган влади на підприємстві – «Рада директорів»[1].

На нашу думку Рада директорів є необхідним прошарком, який контролює і координує діяльність інвесторів і менеджерів в акціонерних товариствах. З одного боку Рада директорів виступає кваліфікованими і неупередженими представниками акціонерів товариства, слідкуючи за дотриманням прав, інтересів і отриманням дивідендів акціонерами товариства. З іншого боку Рада директорів є представником менеджерів, представляючи інтереси, потреби і пропозиції виконавчого органу на загальних зборах [2].

Але навіть кваліфікований склад ради директорів не застрахований від помилок. На нашу думку, оскільки при прийнятті рішень Рада директорів ґрунтується лише на фінансовій звітності і особистому досвіді, може виникнути відстороненість від реальної ситуації, яка склалася на підприємстві і яку неможливо відобразити у звіті.

Існують випадки коли члени Ради директорів, після перебування на посаді протягом певного терміну, дозволяють собі працювати без повної віддачі, особливо це стосується розробки інноваційних рішень, щодо: виробництва; ведення управлінської діяльності; тощо [3].

Для більш ефективної взаємодії Ради директорів з реальною ситуацією на підприємстві авторами була розроблена програма «Тіньовий борд» (Shadow board).

Суть програми «Тіньовий борд» ґрунтується на наступних досягненнях:

1) Підвищенні ефективності прийняття поточних рішень, виконанні стратегічної і контрольної функцій Радою директорів на підприємстві.

2) Підвищенні кваліфікації менеджерів підприємства, які є учасниками програми «Тіньовий борд».

3) Формуванні більш тісного зв'язку між Радою директорів і підприємством.

Запропонована нами програма – «Тіньовий борд» надає можливість підвищити якість виконання стратегічної і контрольної функцій на підприємстві Радою директорів. Підвищення ефективності базується на пропозиціях менеджерів, які стали учасниками програми «Тіньовий борд».

Позитивним проявом програми є підвищення кваліфікованості кадрового персоналу серед менеджерів вищої і середньої ланок. Програма націлена на зниження ризику відстороненості Ради директорів від підприємства та налагодження більш тісної співпраці з членами виконавчого органу підприємства.

Ми пропонуємо наступне визначення: «Тіньовий борд» – система формування можливих рішень з позиції виконавчих менеджерів підприємства та процес підготовки кваліфікованих кадрів серед середньої і вищої ланок управління, з перспективою членства в Раді директорів або менеджерів вищої ланки товариства.

Вважаємо, що після набуття необхідного досвіду члени програми «Тіньовий борд» стануть реальними претендентами на посаду члена Ради директорів чи менеджерів вищої ланки, оскільки після певного проміжку часу усі його представники будуть ознайомлені з обов'язками членів Ради директорів і робочим процесом, що економить час і ресурси підприємства на навчання і підготовку кандидатів до Ради директорів.

Таким чином програма надає: альтернативні варіанти вирішення проблемних питань; допомогу у вирішенні поточних питань; підвищує кваліфікацію працівників; підвищує інформаційну обізнаність працівників в загальних питаннях підприємства; формує перспективних кандидатів на посаду члена Ради директорів.

Література:

1. Кондратьев В. Корпоративное управление: особенности и тенденции развития / В. Кондратьев // Проблемы теории и практики управления.–2002.–№1.–С.68-74.

2. Корпоративное управление. Владельцы, директора и наемные работники акционерного общества: пер. с англ.–М.: «Джон Уайлиэнд Санз», 1996.–240 с.

3. Сучков А. В. Моделі корпоративного управління: світовий досвід та вітчизняні реалії [Електронний ресурс] / Сучков А. В. – Режим доступу: [file:///C:/Users/Sony/Downloads/znptdau_2014_2_48%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Sony/Downloads/znptdau_2014_2_48%20(2).pdf)

*О. В. Будько,
к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів та обліку
Дніпровський державний технічний університет,
м. Дніпро, Україна*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Бізнес та суспільство стикаються з необхідністю вирішувати безліч невідкладних і важливих соціальних, екологічних, етичних і економічних проблем. Вирішенню цих проблем має сприяти стратегія сталого розвитку, як магістральний напрям та необхідна передумова розширеного відтворення глобальної економіки з урахуванням соціальних, екологічних та природно-ресурсних обмежень. У відповідь на наявні можливості та ризики, пов'язані зі сталим розвитком, важливим є здатність керівництва підприємства передбачити і не допустити виникнення проблем, а також оцінити потенційні збитки і пропонувати шляхи скорочення витрат, збільшення доходів від реалізації та прибутків. За цих умов виникає необхідність розробки такої системи управління ризиками, яка б мінімізувала їх можливий негативний вплив на економічну ефективність, ділову репутацію, навколишнє середовище та соціальну діяльність.

Процес прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності, як передумови ризику, безпосередньо пов'язаний з обліково-аналітичним забезпеченням, рівень якого дозволяє мінімізувати ризики в бізнесі. Дослідженнями ролі бухгалтерського обліку в управлінні ризиками суб'єкта господарювання займалися такі науковці, як І.М. Вигівська, В.С. Гуров, І.Д. Дьоміна, Л.В. Гнилицька, Т.Г. Камінська, О.О. Сметанко, Г.В. Савицька, С.Г. Чеглакова та інші.

Сучасна система обліково-аналітичного забезпечення не повинна обмежуватися лише інформуванням зацікавлених користувачів про ризики. Вона повинна дати оцінку їх можливого впливу на майновий і фінансовий стан та результати діяльності. Серед великої кількості класифікацій ризику, необхідно акцентувати увагу на таких видах ризиків, як підприємницькі ризики (фінансові, виробничі, комерційні, майнові та ін.), які ідентифікуються сукупним впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища та інформаційні ризики, які пов'язані з викривленням інформації в системі бухгалтерського обліку.

Серед підприємницьких ризиків слід виділити екологічний ризик як ймовірність несприятливих для навколишнього середовища наслідків будь-яких змін природних об'єктів і факторів. Щоб мінімізувати екологічні ризики слід, наприклад, здійснювати модернізацію обладнання, дотримуватися всіх діючих нормативів щодо виробничого процесу та його контролювати. Відповідно,

рішення, які приймаються відносно управління ризиками, повинні бути відображені в бухгалтерському обліку як господарські факти, які мають вплив на всі види активів, зобов'язань і власний капітал підприємства.

Для цього слід ідентифікувати та класифікувати факти господарського життя, пов'язані з ризиком (на фактичні (ті, які відбулися) та потенційні (можливі)); здійснити оцінку ймовірності отриманих чи втрачених вигід, пов'язаних з ризиком; обрати та обґрунтувати способи обліку об'єктів в обліковій політиці відповідно до завдань управління ризиками; здійснити вибір методичного інструментарію управління ризиками в бухгалтерському обліку (створення резервів, оцінка за справедливою вартістю, переоцінка, зміна облікових оцінок тощо); здійснити оцінку зміни вартості об'єктів бухгалтерського обліку під впливом ризику.

Це дозволить підвищити достовірність та інформативність фінансової звітності підприємства, що забезпечить інформаційну основу для прийняття ефективних управлінських рішень щодо виходу з кризових ситуацій.

*Л. А. Буркова,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку,
оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Найважливішим елементом фінансів держави є податки, які складають майже 90% державних й муніципальних бюджетних потоків. Податковий менеджмент є складовою загальної структури управлінських органів держави і разом з тим виступає як найважливіша ланка фінансового механізму в цілому. Управління податковою системою являє собою складову частину загальної системи управління фінансами країни, але, як здається, не є досконалим.

Нині питання проблем та перспектив розвитку податкового менеджменту є предметом пильної уваги та дискусій науковців. Цей напрямок базується на симбіозі теорії менеджменту та практики справляння податків і як напрямок наукових досліджень виник порівняно недавно.

Не зменшуючи значимості проведених досліджень в окресленому напрямку, слід зазначити, що деякі аспекти зазначеної проблеми й дотепер є дискусійними серед науковців й потребують подальших досліджень. Крім того, розглядаючи проблеми розвитку податкового менеджменту, науковці здебільшого приділяють увагу питанням адмініструванню податків. Але податковий менеджмент – це не тільки чітке виконання законодавчих актів та інструкцій вищестоящих органів управління. Вважаємо, що податковий менеджмент необхідно досліджувати не лише з точки зору податкової науки, а й з позицій класичного менеджменту.

Крім того, проведений аналіз літературних джерел дозволив установити, що немає єдності в поглядах науковців на трактування сутності поняття «податковий менеджмент» та його видів. Це пояснюється існуванням різних наукових шкіл, напрямків і завдань дослідження.

Крім того, деякими науковцями ототожнюються поняття адміністрування податків та податковий менеджмент, що, як здається, є недостатньо коректним та призводить до плутанини у їх трактуванні. Отже, розглянемо ці поняття детальніше.

Сутність категорії «адміністрування податків» визначена на законодавчому рівні. Так, згідно Податкового Кодексу України [1] адміністрування податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та інших платежів відповідно до законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи – це сукупність рішень та процедур контролюючих органів і дій їх посадових осіб, що визначають інституційну структуру податкових та митних відносин, організовують ідентифікацію, облік платників податків і платників єдиного внеску та об'єктів оподаткування, забезпечують сервісне обслуговування платників податків, організацію та контроль за сплатою податків, зборів, платежів відповідно до порядку, встановленого законом.

На відміну від категорії «адміністрування податків» на сьогодні основних положень нормативно-правового визначення в Україні сутності поняття «податковий менеджмент», його видів, особливостей функціонування тощо не передбачено, хоча дане поняття активно використовується. Зазначене призвело до існування безлічі підходів до вивчення поняття «податковий менеджмент», що підтверджує багатоваріантність його сутності, як економічної категорії. Результати проведеного аналізу літературних джерел узагальнено у табл. 1.

Таблиця 1

Визначення сутності поняття «податковий менеджмент»

№ з/п	Автори	Визначення поняття
1.	Ю. В. Мельник, В. В. Юрченко, Н. В. Богданова [2], Б. В. Сіденко, О. В. Мелентьєва [3], П. К. Бечко, Н. В. Лиса [4]	Система державного і корпоративного управління податковими потоками шляхом використання науково обґрунтованих ринкових форм і методів та ухвалення рішень у сфері управління податковими доходами і податковими витратами на макро- і мікрорівнях.
2.	М. Н. Скворцов [5]	Організаційно-методичний механізм, убудований у всі функціональні структури управління – виробництвом, наукою, соціально-культурною сферою, АПК тощо.
3.	Д. І. Дема, І. В. Шевчук [6]	Сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на відносини з приводу розподілу ВВП з метою формування централізованого грошового фонду держави засобами оподаткування та створення сприятливих умов для розвитку економіки та соціальної сфери.
4.	П. В. Пузирьова [7]	Завершальна стадія управління оподаткуванням, яка провадиться шляхом застосування науково обґрунтованих методів встановлення ступеня відповідності практики оподаткування положенням розробленої податкової політики.

Ознайомившись з найбільш поширеними визначеннями категорії «податковий менеджмент», які використовуються в науковому термінологічному обігу, встановлено, що на сьогодні існують різноманітні формулювання, які визначають його сутність, що вже є визнанням складності в розумінні цієї категорії.

Пропонуємо під податковим менеджментом розуміти сукупність прийомів та методів цілеспрямованого управління податковими потоками на державному, регіональному, корпоративному та персональному рівнях з метою формування відповідного рівня бюджету засобами оподаткування та створення сприятливих умов для розвитку економіки країни та її соціальної сфери.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Мельник Ю.В., Юрченко В.В., Богданова Н.В. Вступ до податкового менеджменту: навч.-метод. посіб. / Мельник Ю.В., Юрченко В.В., Богданова Н.В.– К: Центр учбової літератури, 2012. – 50 с.
3. Сіденко Б.В. Модернізація податкової служби / Сіденко Б.В., Мелентьєва О.В.// Zbiórraportównaukowych. „Postępy w nauce w ostatnich latach. Nowychrozwiązań”. (28.12.2012 - 30.12.2012) - Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamondtradingtour», 2012. – С. 6-9.
4. Бечко П. К., Лиса Н. В. Податковий менеджмент: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П. К. Бечко, Н. В. Лиса – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 288 с.
5. Скворцов М. Н. Податковий менеджмент. – Кн. 2: Податковий менеджмент в умовах становлення і розвитку ринкової економіки / За ред. В. П. Давидової; Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів органів Державної податкової служби України. – К.: Кондор, 2007. – 416 С.
6. Дема Д. І. Податковий менеджмент: адміністрування податків і зборів: навч. посіб. / Д. І. Дема, І. В. Шевчук; за заг ред. Д. І. Дема. – Житомир: ЖНАЕУ, 2014. – 323 С.
7. Пузирьова П.В. Характеристика податкового менеджменту та ознаки його ефективності в сучасних умовах / П. В. Пузирьова, Ю. Г. Ковальська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №2. – С. 36–39.

N. O. Holiver

PhD, ass, prof., head of foreign languages dept.,

Kyryvi Rih National University,

Kyryvi Rih-city, Ukraine

EDUCATION AUDIT AS PART OF THE PROCESS OF HIGHER EDUCATION REFORMING IN UKRAINE

At the present stage of civilized society development, integration processes in the European educational space, require transforming the national higher education system correspond to the main principles of the Bologna process, the key position which supports higher education quality

The concept of "education audit" in Switzerland, Spain, UK, Italy, Holland interpreted in terms of instrumental audit; Denmark, Finland and Norway – in terms of quality audit; Germany – in terms of system accreditation [4, p. 97].

In Ukraine, the concept of "education audit" in the state administrative and educational practice, is hardly ever used. Even modern national publication as "Public Administration and Public Service: Dictionary Directory" [3], "Encyclopedia of Education" [5] contain no interpretation of this concept in the context of the application in the education industry as safe to conclude that "educational audit" - the newest concept in national (public-administrative, pedagogical) scientific fields. In Ukraine educational audit is part of the quality management system (QMS) of higher education.

Education audit may include several types of inspections:

- internal audit – systematic, such that regularly internal experts (auditors) an intermediate state of self-testing conditions, the dynamics of their development and performance of education during the school year;

- external audit – examination (check) of the quality of educational activities carried out by external experts;

- proactive audit – examination of the quality that is made by voluntarily commissioned educational organization independent expert (auditor) or a group of experts (auditors) based on the signed contract to the right to organize time and form of examination under the conditions of complete confidentiality of received results.

One element of the internal audit education is the report of the audit and completion of data collection module institution. The report is made every five years, and it is the state state accreditation procedure. The external educational audit is carried out not by the institution and outside organizations.

Depending on the subject of education audits can identify its different types:

- audit of conditions (some or all);

- audit of the process transformation conditions;

- audit of department;

- audit of educational programs;

- audit of system for evaluating the quality of education;

- audit of the quality management system (system audit), and so on.

As the Y.B. Rubin "Educational audit, both internal and external, aimed at ensuring quality assurance in vocational education. One of the major parties, of course, is consumers. The state as a taxpayer in the event of budget and education as an institution that conducts policy for vocational education and interested in its successful implementation – is one interested party. The other side is this employer. Although the employer is not always a payer but there is always the end user graduates, and this gives him the right to be an interested party. Interested parties are also educational institutions themselves, working in the educational market, they are interested in to get and maintain certain positions, providing quality educational services "[6].

Thus, the analysis of existing conceptual and categorical apparatus allows us to define "education audits of higher education" as procedures for independent accredited expert inspection and testing (with subsequent declaration guaranteed the reliability of judgment) of the university as a whole, to achieve declared it of the quality of higher education and its guarantees, educational standards, according to which emerging professional, business and personal competencies of students and ensured their competitiveness in the educational space.

Objects of educational audit in higher education are: education content, educational programs, technology training, management of the educational process, the use of scientific basis of the management staff, university research activities, the effectiveness of educational activities separate units of higher education institutions and other [7] We must recognize that subjects of educational audit in Ukraine do not officially exist, they should be as soon as possible an independent institution with the right to perform appropriate audit procedures. For this it is advisable to analyze existing international experience and decide in the conditions and possibilities of its application in our country.

Literature:

1. Efremova N.F. Education audit of the quality of the educational process and its results / N.F. Efremova // Standards and monitoring in education. – 2004. – № 5. – S. 19–22.
2. Wikipedia: The Free Encyclopedia [electronic resource]. – Access mode: <http://www.wikipedia.org/wiki/Audit>
3. Public Administration and Public Service: Dictionary Directory / O.Y. Obolensky – Kyiv: KNEU, 2005. – 480 p.
4. Rubin Y.V. Modern education: quality, standards, tools: a monograph / Y.B. Rubin. – 2nd ed. – M.: Market DS, 2009. – 336 p.
5. Encyclopedia of Education / Acad. Ped. Sciences of Ukraine; Cheif. Ed. V.G. Kremen. – K: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 p.
6. Y. Rubin "Development of the external audit of the educational system and especially in the organization of e-learning» // Journal of Higher Education in Russia 11/08– P. 45
7. Ivakhnenkov S.V. Automate audit in Ukraine and the world: approaches and software // Auditor of Ukraine. – 2007. – №3. – P.19–24.

А. В. Драбаніч,

к.е.н., доцент,

Вінницький фінансово-економічний університет,

м. Вінниця, Україна

ІНТЕГРОВАНІЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ РОЗРАХУНКІВ

Логічно прагнути до того, щоб первинна інформація про господарські операції відображалася одним фахівцем один раз і в одній інформаційній видів так, як необхідно для всіх систем обліку, що застосовуються на підприємстві.

Процес інтеграції відбувається на двох рівнях: інтеграція на рівні методології і техніки обліку та інтеграція на рівні автоматизації

На момент організації інтегрованого обліку на підприємстві вже існує діюча система обліку з розробленою методологією і технікою ведення, які базуються на бухгалтерській обліковій політиці, посадових інструкціях і різних регламентних документах підприємства.

Існує кілька варіантів інтеграції всіх видів обліку в залежності від способу відображення господарських операцій: одночасне відображення операцій в різних завданнях обліку від застосованого в системі документа; трансформація за певними правилами даних, що вводяться для виконання обліку.

В основу обліку можна брати як задачі – управлінський облік з додатковим копіюванням для всіх інших видів бухгалтерського обліку.

Етапами вирішення задачі інтеграції обліку можуть бути:

– розробка методології інтеграції фінансового, управлінського та податкового обліку. На цьому етапі необхідно вирішити ряд підзадач. Спочатку визначається коло користувачів інформації з кожної діючої системи обліку.

Правильне визначення складу користувачів облікової інформації об'єднаних обліків дозволить сформулювати набір вимог кожної групи до структури, оперативності та способу подання інформації системою інтегрованого обліку, а також цілі створення і функціонування такої системи.

Потім переходять до формування інтегрованої облікової політики, яка чітко і зрозуміло опише прийняту на підприємстві сукупність способів ведення об'єднаних обліків – первинного спостереження фактів, що відбулися, вартісного їх виміру, поточного групування і підсумкового узагальнення. Бухгалтерську облікову політику слід жорстко прив'язати до конкретного підприємства яка повинна бути єдиною для всіх операцій. Крім того, тут облік всіх його видів чітко ув'язують з системою бюджетування. Облік без показників бюджету нічого не вартий.

Функції координування та регулювання в управлінні діяльністю підприємств до теперішнього часу полягають в усуненні недоліків та причин, що викликали відхилення від плану (бюджету) або ходу виробництва. Тобто, увага знову приділяється лише цифрам.

Другий етап розв'язання задачі інтеграції, виборі програмно-технічних засобів для автоматизації інтегрованого обліку, включаючи процес бюджетування.

Інтеграція систем обліку має наступні переваги: ліквідується подвійне і потрійне введення в комп'ютер даних за господарськими операціями для потреб обліку; високий рівень достовірності інформації, що досягається одноразовим введенням даних і мінімізації ймовірності помилки при обробці інформації; бухгалтерія працює з відповідними даними різних видів обліку, що базуються на використанні єдиного інформаційного простору; ліквідується додаткові служби, що паралельно ведуть різні види обліку; оптимізація документообігу на підприємстві.

Вибір варіанта побудови інтегрованої системи обліку для кожного підприємства індивідуальний і залежить від тих цілей, які воно хоче досягти.

Впровадження системи інтегрованого обліку дасть можливість розділити управлінсько-облікову працю за певними конкретними функціями, що створюють передумови для виділення нових центрів відповідальності, та визначити коло осіб, які є необхідними для вирішення поставлених задач. Проте, будь-яке підприємство є двоєдністю формалізованих і персоналізованих відносин. Балансування та координування цих відносин таким чином, щоб вони стали взаємодоповнюючими, є головним організаційним ефектом інтегрованого обліку, який забезпечити такі показники співробітництва, як результативність, тобто наскільки досягнуто спільної мети; ефективність, тобто наскільки оптимально вона досягнута; осмислювання, тобто можливість досягнення цілі сумісними зусиллями; етичність, тобто саме які засоби були задіяні для досягнення мети.

Л. В. Кадол,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В економіці України, яка реформується, надзвичайно важливе значення має формування й проведення інноваційної політики, що забезпечуватиме такі структурні перетворення народного господарства країни, які дозволять їй випустити конкурентоспроможну продукцію світового рівня. Каталізатором структурних змін є інноваційна сфера, спрямована на заміну застарілих технологій більш прогресивними. Без інноваційного піднесення, відновлення основного капіталу неможливий вихід з економічної кризи. Це підтверджується досвідом промислово розвинутих країн, економічне зростання яких на 90% забезпечується за рахунок упровадження в промисловість нових знань і технологій. Тому активізація іноваційно – інвестиційної політики, дослідження механізмів фінансування, планування та управління інноваційними процесами, в тому числі і на державному рівні, є важливим сучасним завданням. Практична цінність таких досліджень зростає в період значного спаду ВВП та поглиблення макрофінансових дисбалансів 2014–2016 рр.

Віддача науково-технічного потенціалу знаходиться в чіткій залежності з часткою валового внутрішнього продукту, котра спрямована на наукові дослідження. Збільшення цієї частки дозволяє не тільки підвищувати науково-технічний потенціал, але й посилювати значення наукових досліджень. Світовий досвід затверджує, що при значенні цього показника менше ніж 0,4 % ВВП, наука може виконувати тільки соціально-культурну функцію. І тільки при збільшенні долі витрат на науку більше ніж 0,9 % ВВП наука починає впливати на ефективність технічного потенціалу.

Українська економіка демонструє невисокі показники інноваційності та знаходиться на початковому етапі становлення інноваційної економіки.

Для забезпечення стимулювання конкурентоспроможності ЄС у світі одним із п'яти цільових завдань стратегії «Європа – 2020» є збільшення наукоємності ВВП до 3% до 2020 року. У 2014 році держави – члени ЄС витратили близько 283 млрд. євро на виконання державних інноваційних розробок, частка яких у ВВП склала 2.03%, у 2004 році – 1.76%.

Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» визначає, що бюджетні витрати на наукові дослідження та розробки мають становити не менше ніж 1,7% ВВП. Але статистичні дані свідчать, що загальні витрати на наукову та науково-технічну діяльність (за рахунок усіх джерел) в Україні упродовж останніх 15 років були значно нижчими та не перевищували 1,3% ВВП. Для української економіки характерним є переважання самофінансування підприємствами інноваційної діяльності, коли витрати на інноваційну діяльність суб'єкти господарювання здійснюють за рахунок власних коштів. Після 2007 р.

частка фінансування інновацій за рахунок власних коштів помітно скоротилась на тлі постійного збільшення частки іноземних та інших джерел. При цьому частка державного фінансування залишалась стабільно низькою. Найбільший потік іноземних інвестицій припадає на 2009 та 2010 рр., але вже у 2011–2015 рр. відбувається стрімке падіння цього показника. Це можна пояснити тим, що кризові явища негативно позначилися на інвестиційній привабливості вітчизняної економіки.

Обраний Україною шлях інтеграції до Євросоюзу вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це ставить Україну перед вибором запровадження тієї моделі розвитку, яка прийнята ЄС за базову, тобто моделі інноваційного розвитку.

Література:

1. Богер О.В. Податкове регулювання становлення інноваційної економіки: дис. канд. екон. наук: 08.00.03/Богер Олена Володимирівна.- К., 2016. – 195с.
2. World and Global Economy Rankings on Economic Freedom 2015 [Електронний ресурс] // Сайт The Heritage Foundation. – Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/ranking>.
3. Human Development Report [Електронний ресурс] // Сайт United Nations Development Programme. – Режим доступу: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2013_RU.pdf.
4. Держстат України, 1998-2016, офіційний сайт ukrstat.gov.ua.

З. Д. Калініченко,
*к.е.н., доцент кафедри ЦПД
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна*

ПРОБЛЕМИ СИРОВИННОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Вплив структурних змін в економіці на динаміку показників називається структурним ефектом. Він позитивний, якщо структурні зміни супроводжуються високими темпами зростання економіки. Він від'ємний, якщо індекс структурних змін має невелику величину, при цьому економічні пропорції консервативні та має місце зменшення обсягів виробництва.

Регулювання структурних змін в економіці є завданням структурної політики. В широкому розумінні структурна політика держави — це обґрунтування цілей та характеру структурних перетворень, визначення комплексу заходів щодо підтримки розвитку тих елементів економічної системи, які забезпечують зростання та вирішення актуальних проблем.

Існує два типи структурної політики: пасивна та активна. Пасивна структурна політика полягає в тому, що держава створює правову базу для вільного переливання капіталу та праці з одних галузей в інші, але безпосередньо не втручається в інвестиційні процеси. Структура змінюється внаслідок змін у нормах прибутку. Якщо в певній галузі попит перевищує пропозицію, то в цій галузі норма прибутку зростає. Капітал з інших галузей вилучається власниками і вкладається в галузі з підвищеною нормою прибутку. При цьому норма при-

бутку в цій галузі спочатку знижується до середньої величини, а потім стає меншою за середню. Власники капіталів починають вилучати їх з цієї галузі і вкладати в іншу, де норма прибутку стає більшою за середню. Отже, ринкове саморегулювання забезпечує найвідповіднішу вимогам ринку структуру економіки. Це пов'язаний зі значними соціальними втратами.

Активна структурна інноваційно-технологічна політика полягає в тому, що держава широко застосовує державні важелі для прискорення прогресивних структурних зрушень. Для визначення моделі структурної політики та обґрунтування заходів щодо розвитку застосовуються альтернативи рішень. Подолання корупції мусить стати лише першим етапом будівництва держави. За наявності політичної волі це можна зробити за кілька років.

Далі постає складніше питання: яку модель соціально-економічного розвитку повинна обрати держава? Якщо проаналізувати, як успішні країни стали успішними, то вибір невеликий: або повторювати шлях країн, які планомірно розвивали власну промисловість, захищаючи і допомагаючи їй на початкових етапах, або стати сировинною колонією, що експортує природні ресурси в обмін на промислові товари.

Джерелом промисловості є інтелект людини, чий ресурс необмежений. Сільське господарство стримується природними умовами, тому його потенціал обмежений. Відповідно, із зростанням масштабу виробництва віддача від промисловості зростає, а від сільського господарства – падає. Для промислової країни людина – ресурс, в першу чергу, інтелектуальний. Для аграрної країни людина – це додаток. Україна має досвід радянської індустріалізації, але цей досвід дуже болючий. Свідомий перехід від історичних традицій землеробства до масштабного промислового виробництва буде означати настання в Україні епохи, яку пережили інші народи, та нового типу мислення. Ключова ознака нового типу мислення - свідомий відхід від традицій та утвердження свободи творити нове - повинна відбутися, в першу чергу, в економіці.

Література

1. Статюха Г.О. Проблеми розробки і реалізації індикаторів сталого розвитку регіону / Г.О. Статюха, Т.В. Бойко Екологія і ресурси. – 2012– с. 83-97.

О. І. Крочак,

к. е. н., доцент,

Уманський національний університет садівництва,

м. Умань, Україна

ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ У ПІДПРИЄМСТВАХ

Процес управління тісно пов'язаний із збиранням, накопиченням, аналізом, інтерпретацією та наданням корисної інформації керівникам структурних підрозділів підприємств для прийняття управлінських рішень. В даному випадку інформація це предмет та продукт управлінської праці, а однією з найважливіших елементів системи управління виступає система нагромадження, обробки

та перетворення інформації. В процесі управління використовується інформація з різних джерел. Та оскільки облік охоплює всі процеси, що відбуваються у підприємстві, саме обліковій інформації належить основна роль в управлінні підприємством.

Основу для прийняття управлінських рішень здійснює планування. Воно дозволяє згрупувати цілі підприємства та засоби їх досягнення, досягти ефективного використання ресурсів. Одним із найефективніших інструментів сучасного планування є бюджетування діяльності підприємств.

Проблема бюджетування досліджувалась цілим рядом вітчизняних науковців: Голов С.Ф., Ковтун С., Лень В.С., Тарасюк М.В. та інші.

Бюджетування спрямоване на задоволення інформаційних потреб внутрішньогосподарського управління. Воно відіграє роль сигнальної системи у механізмі управління і досягнення корпоративних цілей. Бюджетування можна визначити як інформаційну систему внутрішнього управління фінансово-господарською діяльністю підприємства на базі функціонування центрів відповідальності за допомогою визначених фінансових інструментів, що називаються бюджетами.

Особливості бюджетування підприємств, які займаються виробництвом продукції та її реалізацією, обумовлені різними напрямками операційної діяльності підприємства. Відповідно, основний бюджет таких організацій має охоплювати виробничий і торгівельний напрями діяльності.

Одним з найвідповідальніших етапів бюджетування є формування основного бюджету підприємства, що включатиме перелік операційних та фінансових бюджетів з розподілом за центрами відповідальності та за строками виконання. Тому визначаємо необхідним дослідити загальну методику формування бюджетів на підприємствах з виробництва і торгівлі.

Загалом, бюджетування організації можливе виходячи з двох основних характеристик ведення бізнесу: функціональний та попроцесний. Функціональний підхід узгоджується з ієрархічною структурою підприємства, окремі функції діяльності об'єднуються у підрозділи: відділ постачання, транспортний відділ, бухгалтерія і т.д. Попроцесний підхід об'єднує окремі підрозділи за напрямками постачання, реалізації, обслуговування та інше.

При складанні планів на рік доцільно формувати три варіанти бюджетів: найбільш вірогідний, песимістичний та оптимістичний. Таке бюджетування має особливі переваги у випадках виникнення не прогнозованих інфляційних процесів. Тому, з урахуванням постійної тенденції до зростання рівня цін, песимістичні бюджети визначатимуть тактику підприємств в умовах інфляції, допоможуть спрогнозувати основні показники та реалізувати наперед сплановані заходи по виходу із несприятливої ситуації.

Слід відмітити і те, що процес управління на основі бюджетів є результативним лише за умов добре налагодженої системи перевірки виконання розроблених і затверджених бюджетів. Тому, при формуванні бюджетів необхідно враховувати критерії максимізації кінцевих виробничо-фінансових результатів та збереження фінансової стійкості підприємства.

*Н. М. Кругла,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
директор ТОВ АФ «Форум»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІК ОПОДАТКУВАННЯ ПРОЦЕНТІВ ЗА БОРГОВИМИ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ОПЕРАЦІЙ З ПОВ'ЯЗАНИМИ ОСОБАМИ-НЕРЕЗИДЕНТАМИ

Згідно з п. 140.2 ст. 140 ПКУ для платника податку, у якого сума боргових зобов'язань, визначених в п. 140.1 ст. 140 ПКУ, що **виникли за операціями з пов'язаними особами - нерезидентами**, перевищує суму власного капіталу більш ніж в 3,5 рази, фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму перевищення нарахованих у бухгалтерському обліку процентів за кредитами, позиками та іншими борговими зобов'язаннями над 50 відсотками суми фінансового результату до оподаткування, фінансових витрат та суми амортизаційних відрахувань за даними фінансової звітності звітного податкового періоду, в якому здійснюється нарахування таких процентів. Сума боргових зобов'язань і власного капіталу **визначається як середнє арифметичне значення** боргових зобов'язань і власного капіталу на початок та кінець звітного податкового періоду.

Суми капіталізованих витрат не враховуються для визначення необхідності здійснювати коригування фінансового результату до оподаткування відповідно до п.140.2.ПКУ, тому що сума таких відсотків включається до собівартості кваліфікаційного активу (згідно з п. 3 П(С)БО 31);

Формула для розрахунку податкової різниці:

$$\text{ПР} = \text{П} - (\text{ФРО} + \text{ФВ} + \text{АВ}) / 2,$$

де **ПР** – податкова різниця, на яку збільшується фінансовий результат до оподаткування;

П – проценти за кредитами, позиками та іншими борговими зобов'язаннями, нарахованих у бухгалтерському обліку платника податку;

ФРО – фінансовий результат до оподаткування за даними фінансової звітності;

ФВ – фінансові витрати за даними фінансової звітності;

АВ – сума амортизаційних відрахувань за даними фінансової звітності.

Розглянемо коригування на прикладі даних наведених в таблиці.

Дані таблиці свідчать про необхідність коригування фінансового результату до оподаткування у всіх чотирьох роках.

Дані фінансової звітності підприємства «А» за 4 роки, тис. грн.

	1 рік		2 рік		3 рік		4 рік	
	Поча-ток року	Кінець року	Поча-ток року	Кінець року	Поча-ток року	Кінець року	Поча-ток року	Кінець року
Боргові зобов'язання, в т.ч. капіталізовані витрати	1000	37000	37000	18000	18000	10000	10000	2000
	–	2000		3000		–	–	–
Власний капітал	4500	5500	5500	3000	3000	1000	1000	(2500)
Необхідність коригування	$(1000+37000-2000)/2:(4500+5500)/2=7,2$		$(37000+18000-3000)/2:(5500+3000)/2 = 6,1$		$(18000+10000)/2:(3000+1000)/2 = 7,0$		Власний капітал має від'ємне значення – коригуємо	
ФРО		400		250		(2000)		100
П		3000		2900		600		1400
ФВ		3200		3500		700		1600
АВ		1200	–	1250		1200		1300

Перший рік:

Визначимо суму коригування (збільшення фінансового результату до оподаткування): $3000 - (400+3200 + 1200)/2 = 600$ тис. грн.

Проценти, які перевищують суму обмеження, визначеного пунктом 140.2 ПКУ, які збільшили фінансовий результат до оподаткування, зменшують фінансовий результат до оподаткування майбутніх звітних податкових періодів у сумі, зменшеній щорічно на 5 відсотків до повного її погашення з урахуванням обмежень, встановлених пункту 140.2 ПКУ).

Таким чином, ми маємо право зменшити свій фінансовий результат до оподаткування в другому році на 570 тис. грн. $(600 - 600*5\%)$

Другий рік:

Визначимо суму коригування (збільшення фінансового результату до оподаткування): $2900 - (250+3500 + 1250)/2 = 400$ тис. грн.

Враховуючи вимоги п.140.2, розрахуємо суму на яку ми зможемо зменшити фінансовий результат до оподаткування в третьому році:

$$(400 - 400*5\%)+(570-570*5\%)= 921,5 \text{ тис. грн.}$$

Третій рік: фінансовий результат до оподаткування – збиток.

Якщо від'ємне значення фінансового результату до оподаткування вище над сумою фінансових витрат та амортизаційних відрахувань, а в нашому прикладі так і є $(-2000+1200+700)$, то фінансовий результат коригується на всю суму нарахованих процентів тобто на 600 тис. грн.

Розрахуємо суму на яку ми зможемо зменшити фінансовий результат до оподаткування в четвертому році: $600-5\% + 921,5-5\%= 1445,43$ тис. грн.

Четвертий рік: власний капітал має від'ємне значення, тому середнє арифметичне значення боргових зобов'язань вважається вище середнє арифметичного значення власного капіталу в 3,5 рази, а показник фінансового результату до оподаткування підлягає коригуванню.

Визначимо суму коригування: $1400 - (100 + 1600 + 1300)/2 = -100$ тис. грн.

Результат має від'ємне значення, тому ми маємо право зменшити свій фінансовий результат на 100 тис. грн. за рахунок минулих років.

Резерв зменшення фінансового результату до оподаткування на наступні податкові періоди $(1445,43 - 100) - (1445,43 - 100) * 5\% = 1278,16$ тис. грн.

Сума що залишилась непогашеною переноситиметься на зменшення фінансових результатів до оподаткування на наступні податкові періоди до повного її врахування в зменшення (зі щорічним зменшенням на 5%).

Залишок сум процентів минулих періодів у розмірі 5 відсотків, в подальшому не враховується, платник податку щорічно втрачає по 5 відсотків, оскільки не має права в майбутніх звітних періодах їх враховувати.

*М. В. Куцинська,
к.е.н., доцент кафедри економіки
промисловості та організації виробництва,
ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»,
м. Дніпро, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ ДЛЯ ОЦІНКИ АУДИТОРСЬКОГО РИЗИКУ ТА ЙОГО СКЛАДОВИХ

Важливим етапом планування процесу аудиту є оцінка аудиторського ризику та його складових. Загальновідомо, що значення аудиторського ризику та його складових впливають на процес визначення конкретних аудиторських процедур, зокрема, на кількість та масштаб таких процедур, а також на обсяги аудиторської вибірки.

На сьогоднішній день існує велика кількість методик та підходів, використання яких дозволяє здійснити кількісну та якісну оцінку аудиторського ризику та його складових. Однак, більшість з них є достатньо суб'єктивними. Отже, існує необхідність та потреба розгляду питань щодо підвищення здатності існуючих моделей до оцінки аудиторського ризику та його складових з урахуванням сучасних умов функціонування української економіки та вимог, що висуваються до інформаційно-аналітичного забезпечення задачі, що розглядається.

Найбільшого розповсюдження за теперішніх умов функціонування суб'єктів господарювання при формуванні інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень набувають моделі, які базуються на використанні нечітких множин. Такі моделі є найбільш гнучкими та їхнє використання піднімає точність прогнозування на якісно новий рівень.

Результати проведеного аналізу точності визначення складових аудиторського ризику та аудиторського ризику загалом з використанням класичних

моделей свідчать про низьку здатність таких моделей за сучасних реалій функціонування української економіки до об'єктивної оцінки. В цілому, проведені дослідження доводять, що особливості української економіки на сьогоднішній день не дозволяють механічно використовувати розроблені для розвинутої економіки моделі визначення аудиторського ризику та його складових в умовах трансформаційної економіки.

Інструментарій нечіткої логіки у зазначеній науково-практичній царині використовуватиметься з метою обґрунтування підходу до формування нечіткої експертної системи оцінки складових аудиторського ризику та аудиторського ризику загалом, яка включатиме відбір основних факторів-чинників, котрі впливають на значення складових аудиторського ризику, і надання таким факторам-чинникам кількісної значущості з використанням методу аналізу ієрархій. При цьому використання інструментарію нечіткої логіки дозволить оцінити як кількісну, так і якісну сторони аудиторського ризику та його складових.

Побудова моделі оцінки складових аудиторського ризику та аудиторського ризику загалом, сформована з використанням інструментарію нечіткої логіки, має включати такі етапи, а саме:

- 1) визначення переліку факторів-чинників, які впливають на значення складових аудиторського ризику (властивого ризику, ризику системи внутрішнього контролю, ризику невиявлення) та аудиторського ризику загалом;
- 2) визначення значущості (вагомості) таких факторів-чинників методом аналізу ієрархій;
- 3) побудову функцій приналежності для вхідних та вихідних змінних;
- 4) формування нечітких логічних правил, які складатимуть основу механізму визначення складових аудиторського ризику та аудиторського ризику загалом;
- 5) перевірку релевантності побудованої моделі

*С. Г. Лысевич,
к.э.н., старший преподаватель,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА ПРЕДПРИЯТИЯ – НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ЕГО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Хозяйственный механизм предприятия представляет собой систему форм, методов и рычагов воздействия на производительные силы с целью достижения тех или иных целей. Исследование хозяйственного механизма является важным и актуальным направлением научной деятельности, ибо это позволяет выявить наиболее существенные точки приложения внешнего воздействия на предприятие, как систему.

Исследованию хозяйственного механизма уделяют большое внимание С.В. Мочерный, А.И. Амоша, А.А. Чухно, А.М. Левченко, М.Г. Саенко и др. Однако эти и другие учёные, изучающие хозяйственный механизм, в основном

рассматривают теоретические вопросы: структуру хозяйственного механизма, его функции, направления совершенствования. Однако совершенствование хозяйственного механизма невозможно без системы показателей, всецело его характеризующих. В этом направлении исследования главным является формирование структуры хозяйственного механизма предприятия. Есть различные точки зрения по этому вопросу. Считаем, что наиболее всеобъемлющей является структура хозяйственного механизма, включающая организационно-экономический, административный, нормативно-правовой и социально-психологический механизмы.

Для полной оценки хозяйственного механизма необходимо разработать систему показателей, характеризующих составляющие хозяйственного механизма. Эта система показателей не является постоянной, так как изменяются задачи, стоящие перед предприятием и поэтому постоянно возникает необходимость в воздействии на различные точки приложения с целью достижения поставленных задач перед предприятием.

Такой подход к оценке хозяйственного механизма через его систему показателей позволит выявить наиболее существенные направления воздействия на предприятие, что позволит более эффективно достигать поставленных целей.

Н. М. Мезенцева,
*кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку та менеджменту,
Криворізький факультет ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Бухгалтерський облік є особливою сферою людської діяльності, має багатовікову історію та є основою формування суспільства.

Традиційно, саме бухгалтер несе юридичну і моральну відповідальність за законність та ефективність використання фінансових і матеріальних ресурсів підприємства, господарських операцій, що здійснюються. Бухгалтер сьогодення повинен володіти не тільки новими методами роботи, але й новими уявленнями про ту систему управління, в рамках якої вони повинні застосовуватись.

Стандартами освіти для підготовки студентів спеціальності «Облік і оподаткування» передбачені навчальні дисципліни «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік» та «Управлінський облік», але вивчення тільки бухгалтерських дисциплін не достатнє для підготовки фахівця з обліку. Майбутнього бухгалтера необхідно навчити спілкуванню з людьми, самостійно мислити, приймати управлінські і фінансові рішення, генерувати оригінальні ідеї. Мистецтво викладання полягає у вмілому наданні відповідної інформації, поясненні значимості цієї інформації для життя. Як зазначає професор Ф.Ф. Бутинець, «ми ставимо проблему в радикальну розв'язку: не слід читати студентам те, чого вони не розуміють, а викладати потрібне їм у житті та відоме на практиці»

[1, с.36]. Проблема полягає не в складності самого матеріалу, що викладається, проблема в тому, як викладач доносить його.

Основними проблемами викладання бухгалтерського, фінансового обліку студентам спеціальності «Облік і аудит» можна визначити наступні: неузгодженість у трактуванні понять різними дисциплінами; відсутність зв'язку з теорією і практикою; відсутність у студентів здатності оперувати бухгалтерськими даними та ін.

Вирішити ці проблеми можна наступними шляхами: на заняттях постійно необхідно зосереджувати увагу на відмінностях понять і з точки зору бухгалтерського обліку, і з точки зору інших суміжних дисциплін; формувати у студентів економічних спеціальностей системи вмінь і навичок, що сприяють підвищенню результативності їх навчання у вищому навчальному закладі; здійснювати пошук нових видів навчання, які б дали можливість розвивати у студентів власне мислення, оцінювати ту чи іншу ситуацію та пропонувати власні висновки та пропозиції у її вирішенні; використовувати нові інноваційні методи навчання; знайти види навчання суть яких полягає у взаємодії викладача та студента; використовувати такі види навчання, які б дали можливість розвивати у студентів власне мислення, оцінювати ту чи іншу ситуацію та пропонувати власні висновки та пропозиції у її вирішенні.

Удосконалення моделі вищої професійної бухгалтерської освіти пов'язане з новими вимогами до рівня професійних компетенцій фахівців з обліку та аудиту, критерії яких визначають роботодавець і ринок праці. Міжнародний стандарт освіти (МФБ) 5 «Вимоги до практичного досвіду» *компетентність професійних бухгалтерів* визначає на основі комплексного поєднання загальної освіти, професійної освіти та практичного досвіду. Причому при визначенні рівня професійних здібностей та компетенцій в Міжнародному стандарті освіти (МФБ) 6 «Оцінка професійних здібностей та компетентності» значна увага приділена наявності глибоких теоретичних знань та вмінь інтегрувати знання для різних цілей: вирішення конкретних або комплексних завдань, визначення варіантів альтернативних рішень, виокремлення доречної і недоречної інформації.

Посилення уваги роботодавців до індивідуальних якостей випускників вищих навчальних закладів у сфері економіки зумовило зміну моделі підготовки фахівця з обліку та аудиту від кваліфікаційної до компетентнісної. Тому ключовими завданнями є впровадження нових шляхів удосконалення якості підготовки бухгалтерських кадрів та необхідність перегляду технології освітнього процесу, змісту освітньо-професійних програм і професійних компетенцій на основі консолідованої співпраці науковців і практиків у сфері бухгалтерського обліку.

Компетентнісний підхід є способом якісної підготовки в навчальному закладі, що передбачає не просте зведення завчасно визначених комбінацій інформації та навиків, а орієнтований саме на вирішення реальних завдань облікової практики. Така модель формування професійної компетентності майбутнього бухгалтера забезпечує високий рівень готовності студентів якісно виконувати свої посадові обов'язки в майбутньому.

Удосконалення професійної спрямованості вищої професійної освіти обґрунтовує необхідність процесу реалізації нових ідей в бухгалтерській сфері.

Такий підхід ставить на перше місце результат навчання і зорієнтований на підготовку випускників, для яких нормою стане *принцип освіти протягом усього життя, на відміну від освіти на все життя*. Це зумовлено інтенсивністю оновлення інформаційних потоків, що використовуються у сфері бухгалтерського обліку, об'єктів обліку, запровадженням нових технологій.

Методика викладання облікових дисциплін ґрунтується на застосуванні нових технологій, що сприяють набуттю необхідних знань студентом, формують уміння управляти ними та забезпечувати постійний контроль за рівнем і якістю таких знань.

Якість отримання вищої бухгалтерської освіти в університеті базується на системному підході, що включає реформовані навчальні плани, які складаються із переліку дисциплін, котрі охоплюють компетенції бухгалтерських працівників різних рівнів. Упровадження у практику бухгалтерського обліку в Україні МСФЗ обумовило перезавантаження навчальних планів з урахуванням досвіду розвинутих країн світу, що дає можливість забезпечувати дієвість набутих знань в умовах глобалізації економіки. Гнучкість бухгалтерської освіти, здобутої в університеті, визначається широтою спектра передбачених навчальним планом дисциплін для самостійного вибору студента.

Список використаних літературних джерел:

1.Бутинець Ф.Ф., Бутинець Т.А.Теорія обліку чи його основи, що вивчають майбутні фахівці з обліку? / Ф.Ф. Бутинець, Т.А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. - Випуск 1 (22). -Житомир: ЖДТУ, 2012 -434 с. -С. 19-37.

2.Дефлиз Ф.Л. Аудит Монтгомери /пер. с англ., амер. ред. Дефлиз Ф.Л. и др., рус. ред. Соколов Я.В./-М., «Аудит», 1997.

Т. Г. Нікульникова,

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
КЕІ КНЕУ ім. В. Гетьмана,*

Н. М. Мезенцева,

*к.е.н., доцент кафедри обліку та менеджменту,
Криворізький факультет ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ – ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

Перша згадка про аудит в українському законодавстві в контексті перевірки державних фінансів була застосована у Бюджетному кодексі України від 21.06.2001 №2542-III.

Стратегія ДКРС в Україні на 2003–2005 роки, затверджена наказом МФУ від 26.11.2002 вже передбачала впровадження у їх практичну роботу аудиту ефективності виконання державних програм. У 2003 році змінами до Постанови КМУ «Про затвердження порядку планування контрольної-ревізійної роботи

органами державної контрольно-ревізійної служби» вперше передбачалося планування аудитів ефективності, у 2004 році – планування аудитів фінансової та господарської діяльності бюджетних установ, а у 2006 році з'явилася згадка про проведення державного фінансового аудиту.

У 2004 році було затверджено Постанову КМУ «Про затвердження Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм» від 10.08.2004 №1017 та «Про затвердження Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ» від 31.12.2004 №1777. Однак, в першому документі в термінологічному словнику згадується аудит ефективності, в другому – фінансово-господарський аудит. У цьому ж році Стандартом про порядок підготовки і проведення перевірок та оформлення їх результатів, затверджена постановою колегії Рахункової палати України від 27.12.2004 №28-6, було встановлено правила та процедури проведення перевірок Рахунковою палатою з урахуванням стандартів аудиту INTOSAI (Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів).

У 2006 році вимоги здійснення державного аудиту фінансів державного сектора, що спрямований на запобігання фінансовим порушенням та забезпечення ефективного використання бюджетних коштів і державного майна було врегульовано Законом України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2005 №185-V.

Далі були прийняті Постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів» від 12.05.2007 №698, Наказ ГКРУ України «Про затвердження Методики проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» від 04.08.2008 №300 та «Про затвердження Порядку проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту окремих господарських операцій» від 20.05.2009 №506.

І тільки у 2014 році у наказі МФУ «Про затвердження Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання» від 26.06.2014 №728 з'являється визначення сутності державного фінансового аудиту як різновиду державного фінансового контролю, який полягає у перевірці та аналізі фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю. На сьогодні це єдине визначення сутності такого виду перевірки.

*Л. А. Панкратова,
к.е.н., доцент,
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Україна*

ПРОБЛЕМИ ВНУТРІБАНКІВСЬКОГО АУДИТУ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Пошук оптимальної організації контролю банківської діяльності і відповідності її до міжнародних стандартів обліку визначає об'єктивну необхідність активного становлення і розвитку такого важливого інформаційного сегменту як внутрішній аудит банківських послуг. Тому, на сучасному етапі, значну роль повинна відігравати служба внутрішнього аудиту банку, особливо тих сегментів обліку, що постійно змінюються. Особливо суттєвих змін, останнім часом, зазнала методика обліку операцій в іноземній валюті.

При переході України на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку можна виділити три етапи формування валютного аудиту: створення національної системи валютного контролю; пристосування національної системи валютного контролю до умов інтернаціоналізації економічних зв'язків; модифікація системи валютного контролю в умовах глобалізації міжнародних фінансових відносин.

Основою внутрішньобанківського аудиту є оцінка організаційних аспектів здійснення валютних операцій, які включають: оцінювання діяльності банку на валютному ринку, його конкурентоспроможність; визначення рівня ефективності залучення та використання резервів в іноземній валюті; дотримання нормативів НБУ у сфері валютного законодавства; дотримання правил купівлі-продажу на міжбанківському валютному ринку України та міжнародних валютних ринках; дотримання правил відкриття та обслуговування поточних і депозитних рахунків фізичних осіб та суб'єктів підприємницької діяльності; дотримання порядку функціонування кореспондентських рахунків; виконання функцій агента валютного контролю; дотримання правил здійснення валюто-обмінних операцій через каси та пункти обміну іноземної валюти; дотримання встановлених вимог до декларування валютних цінностей, характеристику видів операцій з валютними цінностями, які належать банку та перебувають за його межами.

В процедурі внутрішнього валютного контролю операцій в іноземній валюті потрібно виділяти два напрями контролю: служба внутрішнього аудиту та бухгалтерський контроль за операціями з іноземною валютою.

Підрозділ банку, що виконує контрольні функції має бути забезпечений законодавчими та нормативними документами у сфері валютного законодавства і здійснювати їх моніторинг. Необхідно впевнитись, що обрана банком стратегія стосовно діяльності на валютному ринку та механізмів її реалізації відповідає загальній лінії банку.

Валютний контроль та аудиторська перевірка загалом передбачають однакові завдання та спільну мету, а саме: оцінку спроможності працівників банку правильно виконувати всі процедури, пов'язані із здійсненням операцій в іноземній валюті та пов'язані із ними ризики.

Внутрішній контроль оцінює організацію роботи операційного підрозділу та визначає, наскільки оперативно та якісно він здійснює платежі. При цьому обов'язково слід враховувати обсяг операцій з іноземною валютою та швидкість виконання договору. Внутрішній контроль валютних операцій в банку потрібно здійснювати за чотирма етапами: проведення операції операціоністом; перевірка законності операції та наявності всіх потрібних документів; внесення інформації в систему ОДБ "Операційний День Банку"; остаточна перевірка даних, внесених в ОДБ.

Отже, зважений підхід банку до налагодження внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту дає змогу оперативно виявляти різні види ризиків, визначити їх розміри, встановлювати контроль за ними та своєчасно вживати заходи, спрямовані на їх зменшення.

Н. І. Рябікіна,

*к.е.н., доцент кафедри економіки, організації
та управління підприємствами*

К. Г. Рябікіна,

*к.е.н., ст. викладач кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ КАПІТАЛУ ЯК СТРАТЕГІЧНОГО РЕСУРСУ

Стратегія переходу від ресурсно-витратного до високотехнологічного способу виробництва, від індустріального до постіндустріального розвитку підприємства характеризується переосмисленням традиційного методологічного підходу до дослідження фундаментальних економічних категорій, у тому числі, капіталу підприємства. Капітал є складною багатоаспектною категорією, сутність якої проявляється в різних сферах, формах, рівнях функціонування національної економіки.

Тому досить актуальним є розроблення теоретико-методичного підходу до розкриття управлінської природи капіталу підприємства у вартісно-ресурсних аспектах, а також принципово нового положення щодо дослідження капіталу як стратегічного ресурсу та типологізація вартісних аспектів його функціонування в контексті розширення змісту його іманентних характеристик. Обґрунтування нового підходу до визначення ефективності управління капіталом підприємства можна вважати відправною точкою перспективних наукових досліджень у сфері менеджменту архітектури капіталу та дієвою управлінською новацією в практичній діяльності гірничодобувних підприємств. У дослідженнях проблем управління капіталом підприємства у сучасній науковій економічній літературі термін «архітектура капіталу» залишається невизначеним. Тому доцільно зробити акцент на походження даної категорії та її змістовне наповнення.

У результаті дослідження еволюції змістовного наповнення капіталу визначено його іманентні характеристики такі як здатність до накопичення та створення додаткової вартості. В основу подальшого дослідження ефективності

управління капіталом необхідно закладати не лише аспект прирощення вартості підприємства, а й аспект щодо накопичення капіталу. Результатом систематизації сучасних аналітичних моделей оцінювання капіталу підприємства є визначення переваг та недоліків їх практичного використання та аргументація стосовно того, що стало підставою для вибору тієї чи іншої моделі для здійснення відповідних розрахунків.

Каркасом побудови економічної моделі в контексті стратегічного моделювання забезпечення ефективності управління капіталом підприємства є модель економічного прибутку, сучасними модифікаціями якої є моделі доданої вартості. Логічно обґрунтована базова модель доданої вартості є основою формування системи показників пропонувананих аналітичних проєкцій капіталу як фактора виробництва, як стратегічного ресурсу, як джерела фундаментальної та ринкової вартостей.

Узагальнюючи результати наукових досліджень щодо логіки формування доданої вартості для стейкхолдерів у процесі стратегічного моделювання забезпечення ефективності управління капіталом підприємства доцільно наголосити на дотриманні стейкхолдерського підходу. Розглядаючи сучасні моделі оцінки капіталу зроблено акцент на переваги моделі доданої вартості для стейкхолдерів, логіка розрахунків у якій пов'язана з урахуванням інтересів основних зацікавлених осіб бізнесу. Дотримання стейкхолдерського підходу як основи ідеології забезпечення ефективності управління капіталом на основі забезпечення зростання вартості може бути реалізованим на підставі впровадження концептуального підходу до вимірювання ефективності управління капіталом у процедуру формування моделі цінності та доданої вартості. Інтегрування логіки побудови збалансованої системи показників у практику оцінювання ефективності управління капіталом у пропонувананих чотирьох проєкціях забезпечує комплексний підхід до встановлення взаємозв'язку між інтересами стейкхолдерів та системою вимірювання вигід для підприємства.

*С. П. Соколова,
к.п.н., доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

INCREASING CRITICAL THINKING SKILLS BY MEANS OF LEARNING PROFESSIONAL VOCABULARY

Critical thinking is an important element of all professional fields and academic disciplines. This concept and principles of critical thinking can be applied to the context or case but only by reflecting upon the nature of that application. It means reflective contextualization.

The notion of critical thinking can be interpreted differently. It has been defined as:
– the mental process of actively and skillfully conceptualizing, applying, analyzing, synthesizing and evaluating information to make conclusions;

– in critical social theory: commitment to the social and political practice of participatory democracy, willingness to imagine or remain open to considering alternative perspectives into our ways of thinking and acting.

A good critical thinker can be defined as a person who:

- understand the logical connections between ideas;
- identify, construct and evaluate arguments;
- detect inconsistencies and common mistakes in reasoning;
- solve problems systematically;
- identify the relevance and importance of ideas;
- reflect on the justification of one's own beliefs and value.

Certainly, developing critical thinking skills is connected with challenge and discovery. It is not enough for students to know the facts. They should analyze them and relate to other subjects.

Students can apply critical thinking skills in learning new vocabulary in the following ways:

1. Put the words into different groups, using graphic organizer.
2. Write them in a file for use with a computer program.
3. Make associations in pictures.
4. Write the words and their definitions on small cards.

There are many ways of learning vocabulary such as testing and revision, learn related words and phrases, learn words in a context, practice reading as much as possible.

It is important to keep in mind that learning long lists of unrelated words is boring and difficult. The abilities to use professional vocabulary in practice and in appropriate context, work collaboratively and find an appropriate decision are valuable in education process. Students who think critically, who know what is a public speaking and who can argue and protect their standpoints might feel that methods of learning words with critical thinking is one of the most productive.

Bibliography:

1. Dictionary.com's 21st Century Lexicon. Source Location: Dictionary.com, LLC. Available: <http://dictionary.reference.com/browse/criticalthinking>. Retrieved: March 18, 2014.
2. Ennis, Robert A Super-streamlined conception of Critic thinking [/http://faculty.education.illinois.edu/rhennis/SSConcCTApr3.html](http://faculty.education.illinois.edu/rhennis/SSConcCTApr3.html). Retrieved March 18, 2014.

*А. А. Турило,
к.е.н., доцент, кафедра обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Питанням розкриття сутності і формування стратегій підприємства різного виду займалися багато науковців і економістів.

Бачення сутності, структури, характерних ознак і цілей стратегії є складним процесом і несе в собі завжди певний суб'єктивізм. Саме тому до теперішнього

часу не існує єдиного, узгодженого серед провідних економістів визначення терміну «стратегія підприємства», не говорячи вже про всі інші його модифікації, у тому числі і поняття «фінансова стратегія підприємства».

Разом з тим ми хочемо зазначити, що абсолютного єднання, єдиного шаблону в цьому питанні і не повинно бути. Пояснюємо це тим, що: по-перше, головний змістовний акцент категорії «стратегія підприємства» в світовій економічній науці все таки вже визначено; по-друге, науковці, які надали своє трактування даної категорії, історично знаходилися на різних стадіях розвитку суспільства, а ми знаємо, що оточуюче середовище певного періоду має свої горизонти досягнень і знань, а значить і свою специфіку та рівень впливу на людину; по-третє, кожне підприємство через особливість своєї діяльності трансформує в різних аспектах будь-який «шаблонний підхід» щодо розуміння та впровадження певної стратегії в свій розвиток. Головне тут є те, щоб така трансформована стратегія принесла найбільшу користь для підприємства.

Що стосується фінансової стратегії підприємства, як важливої складової загальної його стратегії, то її специфіка полягає в тому, щоб вона: по-перше, суттєво допомогла підприємству конкурентно розвиватися і досягати головної мети основної стратегії підприємства; по-друге, несла в собі місію підприємства і орієнтувала безпосередньо на головні фінансові цілі підприємства; по-третє, була зрозумілою, доступною і мотивуючою для кожного фінансового працівника підприємства; по-четверте, забезпечувала раціональний пошук фінансових джерел і оптимальну структуру капіталу підприємства; в п'ятих, враховувала зміни в стані зовнішнього середовища.

Такі концептуальні підходи до формування фінансової стратегії підприємства забезпечать реальність і ефективність конкурентного розвитку підприємства в такому мінливому і доволі непередбаченому середовищі.

*А. Ю. Шахно,
к.е.н., доцент кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В сучасних умовах розвитку процеси глобалізації істотно впливають на зміст і темпи формування нових типів соціально-економічних відносин у суспільстві і розвитку людського капіталу. Розвиток та ефективне використання людського капіталу залишається однією з найбільш складних соціально-економічних проблем України.

Глобалізація економіки впливає на ринок людського капіталу нашої країни у двох аспектах. По-перше, через міграційні потоки та посилення попиту на трудові ресурси в Україні транснаціональними і міжнаціональними компаніями, що спричиняє поступову трансформацію нашого ринку праці на частину

глобального ринку праці та інтеграцію з ним. По-друге, глобалізація економіки впливає на ринок праці України опосередковано через різноманітні канали і чинники, до яких насамперед слід віднести: міжнародну торгівлю та прямі іноземні інвестиції; зміну курсу національної валюти; зміну цін на міжнародних ринках на товари і послуги тощо [1, с. 174–175].

Згідно із доповіддю ООН, у 2015р. Україна посіла 81 місце серед 188 країн світу за Індексом людського розвитку (ІЛР) (в 2014 р. – 83 місце, а в 2010р. – 69 місце серед країн світу). Значення індексу дорівнює 0,747 і, за оцінками фахівців, цей показник належить до категорії високого рівня людського розвитку: за період із 1990-го по 2015-й значення ІЛР зросло із 0,705 до 0,747 балів, або на 6%. Тобто, в середньому — на 0,024% за рік. За критеріями досліджуваного індексу, найкраща ситуація в нашій країні із освітою та грамотністю, значно гірші із станом здоров'я, тривалістю життя та рівнем життя [2].

Вплив глобалізації на розвиток людського капіталу та національного ринку праці відбувається за такими основними напрямками: 1) зміни в структурі зайнятості населення; 2) створення нових професій і робочих місць; 3) перенесення виробництв до країн із дешевою робочою силою; 4) міграція трудових ресурсів тощо. В порівнянні з країнами світу в Україні одне з найнижчих значень середньої заробітної плати. Це свідчить про низький рівень державної підтримки населення в соціальній сфері, що призводить до негативних наслідків.

Отже, підсумовуючи усе вищесказане, можна беззаперечно говорити про значний вплив глобалізації на розвиток людського капіталу. Однозначно оцінити вплив глобалізації на світові процеси не можна. Глобалізація може сприяти вільному і широкому розповсюдженню капіталів, зростанню зарубіжних інвестицій, розширенню можливостей для розвитку інфраструктури, полегшенню контактів між людьми різних країн. Однак глобалізація несе з собою не тільки переваги, а й недоліки, негативні наслідки і потенційні проблеми для слабких країн.

Таким чином, для ефективного розвитку людського капіталу та подолання негативних тенденцій становлення вітчизняного ринку праці в умовах посилення глобалізаційних процесів необхідно вжити наступних заходів: 1) формування відповідної законодавчої бази, вдосконалення фінансово-кредитної підтримки, створення сприятливих економічних умов для розвитку малого і середнього бізнесу; 2) важливим напрямом держави має стати підвищення ефективності здійснення соціальної політики; 3) підтримка конкурентоздатних новітніх технологій через вдосконалення організаційно-технічного рівня на підприємствах; 4) зменшення диференціації доходів населення шляхом послідовного підвищення мінімальної заробітної плати, створення нових робочих місць, удосконалення систем оплати праці; 5) створення сприятливого інвестиційного клімату в країні шляхом забезпечення політичної стабільності та оптимізації правового поля тощо.

Список використаних джерел:

1. Давидюк Л.П. Глобальні зміни в структурі зайнятості як чинник трансформації міжнародного ринку праці / Л. П. Давидюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 3 (19). – С. 172-177.

2. Україна – на 81 місці за рівнем людського розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://m.day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/ukrayina-na-81-misci-za-rivnem-lyudskogo-rozvytku>

*М. Т. Шендригоренко,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту,
Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІК ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На нашу думку, основними завданнями організації обліку й контролю (аудиторського, ревізійного) руху основних засобів має бути:

- правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в реєстрах обліку надходження, внутрішнього переміщення й вибуття об'єктів основних засобів;
- контроль за збереженням основних засобів та станом інвентаризаційної роботи на підприємстві;
- контроль за витратами на ремонт основних засобів, а також за ефективністю використання основних засобів;
- правильне обчислення та відображення в обліку сум амортизації;
- отримання документально обґрунтованих даних про наявність та рух основних засобів за місцями їх експлуатації, а також у розрізі МВО;
- виявлення результатів від реалізації об'єктів основних засобів або іншого їх вибуття.

Ефективного результату в організації облікового процесу можна досягти з використанням інформаційних систем і комп'ютерних технологій обліку.

Задачі можна розв'язувати по-різному: із застосуванням електронних таблиць; із застосуванням власних програмних продуктів, розроблених фахівцями підприємства; із застосуванням універсального програмного забезпечення, запропонованого фірмами-розробниками для проведення розрахунків із планування, обліку, контролю та аналізу.

Так, для виконання облікових робіт широкого використання набули такі програмні комплекси, як «1С: Підприємство», «М.е.doc», «БЕСТ», тощо. Крім того, користувач може скористатися окремими їх модулями, які, наприклад, забезпечують облік основних засобів, складський облік, торгівлю, заробітну плату тощо.

На підприємствах, діяльність яких досліджувалася, використовується для комп'ютеризації обліку господарських операцій програма 1С: Бухгалтерія 8 для України – універсальна програма масового призначення для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності.

Вказана програма має безліч можливостей, серед яких слід відзначити:

- ведення обліку по декількох організаціях та індивідуальних підприємцях в одній інформаційній базі – використовуються загальні довідники контрагентів, номенклатури і співробітників, але звітність формується окремо для кожної організації;
- підтримуються різні системи оподаткування – загальний режим оподат-

кування для організацій і для індивідуальних підприємців.

Технологічні можливості платформи 1С: Підприємство 8 дозволяють розгорнути роботу бухгалтерської служби підприємства в режимі веб-клієнта. Це дозволяє фахівцям працювати з інформаційною базою через Інтернет, перебуваючи при цьому в будь-якому місці, що дуже корисно для фахівців, що працюють віддалено, та ведуть кілька організацій одночасно.

– платформа дозволяє користувачам повною мірою працювати з іншими технологіями;

– Веб-клієнт може працювати в середовищі MicrosoftWindows, Linux, Mac OS X.

Отже, принципи ведення бухгалтерського обліку, реалізовані в даній програмі, відповідають вимогам надійності та ефективності і забезпечують актуальні потреби бізнесу.

В. А. Шепелюк,
*к.е.н, доцент кафедри обліку, фінансів та оподаткування,
ПВНЗ «Інститут ділового адміністрування»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОДАТКОВИЙ АУДИТ В СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Згідно з Податковим кодексом України, податковий контроль – це система заходів, що вживаються контролюючими органами для контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи. Податковий контроль здійснюється шляхом: ведення обліку платників податків; інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної податкової служби; перевірок та звірок щодо дотримання податкового законодавства [1]

Як альтернатива податковим перевіркам, а також для підвищення якості податкового контролю, на сучасному розвитку податкової системи в Україні можна запропонувати проведення даних перевірок іншими незалежними уповноваженими суб'єктами. Для багатьох платників податків альтернативою здійснення податкових перевірок може стати проведення податкового аудиту незалежними аудиторськими фірмами (аудиторами) і добровільна сплата виявлених за результатами такої перевірки сум недоїмки та фінансових санкцій.

В економічній літературі сучасні вітчизняні вчені податковий аудит розглядають у двох аспектах: як елемент державного управління економікою і як особливу діяльність із дотриманням податкового законодавства.

На думку В. А. Онищенко, податковий аудит – це процесуальні дії органів контролю щодо контролю за правильністю обчислення, своєчасністю і повнотою сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, а також законністю здійснення операцій, пов'язаних з одержанням доходів і здійсненням розрахунків [2, с. 109]. За визначенням Г. В. Пухальської податковий аудит, це специфічна

форма державного контролю [3, с. 180]. Деякі науковці, визнаючи провідну роль у здійсненні податкового контролю органів Державної податкової служби України, наприклад Т. М. Рева, прямо стверджують, що «під податковим аудитом слід розуміти логічну послідовність завдань Державної податкової адміністрації України щодо перевірки правильності, повноти та своєчасності виконання клієнтами – платниками своїх податкових зобов'язань» [4, с. 116].

Отже, податковий аудит є невід'ємною частиною фінансового контролю, та можна стверджувати, що це діяльність посадових осіб органів податкової служби щодо спостереження за відповідальністю процесу організації платниками податків обліку об'єктів оподаткування, методики обчислення й сплати податку податкових платежів за чинними нормативно-законодавчими актами, сфери оподаткування, виявлення відхилень, допущених під час виконання норм податкового законодавства, та визначення впливу наслідків порушень на податкові зобов'язання.

Список використаної літератури:

1. Податковий Кодекс України від 02 грудня 2010 р № 2755–VI <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Онищенко В. А. Податковий контроль (основи організації). – К.: Ред. журн. «Вісник податкової служби України», 2002. – 432 с.
3. Пухальська Г. В. Удосконалення організаційних та методичних засад податкового аудиту в сучасних умовах // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 2. – С. 177–180.
4. Рева Т. М. Податковий менеджмент: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 304 с.

С. Б. Шипіна,
*к.е.н, доцент кафедри обліку, фінансів та оподаткування,
ПВНЗ «Інститут ділового адміністрування»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБ'ЄКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання раціонального використання всіх видів ресурсів набуває першочергового значення у всіх сферах економічного життя суспільства. В умовах ринкової економіки значна увага контролюючі органи приділяють фінансовому та податковому обліку фінансових результатів, оскільки фінансові результати є основним показником ефективної діяльності господарюючого суб'єкта. В таких умовах важливою функцією управління стає контроль не лише господарських засобів та процесів підприємства, а й результатів діяльності суб'єкта господарювання.

Визначення внутрішнього аудиту з погляду його бухгалтерського розуміння звучить так: внутрішній аудит є структура, політика, правила, процедуру щодо забезпечення схоронності активів компанії та надійності бухгалтерських записів.

Тому внутрішній аудит повинен забезпечувати відповідність господарської діяльності вимогам законодавства, надання достовірної та зрозумілої інформації

в звітності для різних груп зовнішніх та внутрішніх користувачів, підвищення показників діяльності тощо.

Внутрішній аудит є функція незалежного оцінювання всіх аспектів діяльності організації, здійснювана зсередини організації та спрямовану створення у менеджерів компанії впевненості, що нинішня контроль надійна і ефективна.

Головною метою внутрішнього аудиту є пошук шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства та його структурних підрозділів. Внутрішній аудит повинен виконувати роль діагностичного засобу в управлінні господарською діяльністю підприємства.

Внутрішній аудит фінансових результатів охоплює всі етапи господарювання, всі цикли діяльності і не може існувати відокремлено від контролю всієї діяльності підприємства.

Об'єкти внутрішнього аудиту фінансових результатів потрібно розглядати в розрізі загальних та спеціальних об'єктів. До загальних об'єктів аудиту відносять: майно та джерела його утворення; господарські операції та результати діяльності, діяльність структурних підрозділів та посадових осіб. Дані об'єкти стосуються всієї господарської діяльності та функціонування всієї системи внутрішнього контролю підприємства. До спеціальних об'єктів аудиту фінансових результатів відносять: доходи та витрати; прибуток (збиток); розрахунки з бюджетом за податками й платежами. Дані об'єкти контролю стосуються формування, розподілу та використання фінансових результатів діяльності підприємства.

Поділ об'єктів на загальні та спеціальні здійснено з метою визначення місця фінансового результату в загальній системі об'єктів внутрішнього контролю господарської діяльності. Зокрема, такі об'єкти контролю фінансових результатів як доходи та витрати відображають результати діяльності підприємства, а прибуток (збиток), розрахунки з бюджетом за податками й платежами – джерела утворення майна.

Отже, здійснюючи аудит фінансових результатів діяльності підприємств, необхідно проводити тестування системи внутрішнього контролю фінансових результатів, яка повинна охоплювати оцінку всієї діяльності суб'єкта господарювання, оскільки кожна господарська операція має вплив на результати діяльності.

О. М. Шовгеля,

к. наук з держ. управління, доцент

кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

керуюча справами виконкому Криворізької міської ради,

м. Кривий Ріг, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАРПЛАТОКОРИГУЮЧИХ ПОКАЗНИКІВ ПОСАДОВИХ ОСІБ ПУБЛІЧНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ

У процесі вирішення проблеми вдосконалення механізму мотивування праці посадових осіб публічних адміністрацій виникає нове принципове питання – з якими показниками доцільно пов'язати розміри їх додаткової заробітної плати (надтарифної частини). Вважаємо, що в цьому контексті доцільним є

обґрунтування забезпечення залежності надтарифної частини оплати праці посадових осіб публічних адміністрацій від зарплатокоригуючих показників: тих, що характеризують конкретні результати роботи працівника публічної адміністрації; досягнень, які сьогодні є основним завданням публічних адміністрацій. При цьому для різних категорій посадових осіб публічних адміністрацій надтарифна частина оплати праці за першою групою показників (конкретний результат роботи працівника) установлюється в результаті використання різних джерел інформації. Наприклад, для посадових осіб місцевого самоврядування, які обіймають нижчі посади в органах місцевого самоврядування (мають 1-5 розрядів на посаду), стимулюючими чинниками можуть бути досягнення показників, що характеризують їх діяльність: розширення зон обслуговування, досягнення або збільшення обсягу виконуваних робіт. Зокрема, за виконання індивідуального плану роботи величина преміальної частини може складати 10 % від посадового окладу з обов'язковими надбавками та доплатами; за розширення зони обслуговування – від 20 до 60%.

Для посадових осіб публічних адміністрацій, які обіймають вищі й деякі головні посади (6,7 розряди на посаду), чинниками стимулюючого характеру мають стати показники, що характеризують внесок керівництва у вирішення ключових нагальних проблем. Наприклад, голові районної в місті ради преміальна частина може бути встановлена в таких величинах: за виконання запланованих показників розвитку району – 30% від посадового окладу з обов'язковими надбавками та доплатами; за збільшення запланованих показників, що характеризують функціонування й розвиток (наприклад, підвищення темпів зростання валової продукції промисловості, підвищення середньомісячного доходу на душу населення міста і т.д.) – від 40 до 100 %.

Рівень основних економічних індикаторів, які дають загальне уявлення про соціально-економічні показники, що перебувають у сфері дії органів місцевих публічних адміністрацій, може бути використаний для мотивування праці посадових осіб, які виконують вирішальну роль у муніципальному управлінні. До таких категорій належать: заступники міського голови, наприклад, з соціальних питань; з питань економіки й споживчого ринку; з аналізу інформації, роботи із засобами масової інформації та зв'язками з громадськістю; депутати; перший заступник міського голови; голова постійної комісії представницького органу і його заступник; секретар представницького органу місцевого самоврядування; голова міської ради.

Таким чином, основними зарплатокоригуючими показниками посадових осіб публічних адміністрацій мають бути реальні соціально-економічні показники. Залежно від виду публічної адміністрації (муніципальна, обласна тощо) до зарплатокоригуючих показників пропонуємо віднести: обсяг промислової продукції по муніципальному утворенню, області тощо, основні показники інвестиційної діяльності, середньомісячний дохід на душу населення, середньомісячна номінальна нарахована заробітна плата, середній розмір призначених місячних пенсій, прожитковий мінімум, вартість мінімального набору продуктів харчування, що входять у споживацьку корзину, індекс цін (споживацьких товарів, промислової, сільськогосподарської продукції).

*М. О. Юнацький,
доцент кафедри обліку, фінансів і оподаткування,
ПВНЗ «Інститут ділового адміністрування»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОЦЕДУРИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Внутрішній контроль – процес, що відбувається на всіх рівнях управління. Він розробляється підприємством для гарантування досягнення поставлених цілей з питань ефективності та результативності операцій, здійснених підприємством, достовірності фінансової звітності, дотримання законодавства та внутрішніх процедур підприємства.

Метою внутрішнього контролю є забезпечення своєчасного виявлення та аналізу ризиків, достовірності фінансової й управлінської інформації, збереження активів, дотримання законодавства та внутрішніх політик і процедур, виконання фінансово-господарських планів, ефективного використання ресурсів.

Система внутрішнього контролю повинна складатися з контрольного середовища, належної системи бухгалтерського обліку та окремих засобів контролю.

Невід'ємним елементом системи внутрішнього контролю повинні бути наявність і достатність моніторингу контрольних процедур. Багато в чому відповідальність за цей процес може бути покладена на службу внутрішнього контролю.

Процедури внутрішнього контролю - документально зафіксована система заходів щодо забезпечення ефективного внутрішнього контролю за здійсненням процесів господарювання, виявлення і здійснення нестандартних операцій, а також попередження, обмеження та запобігання фінансових і операційних ризиків і можливих зловживань з боку посадових осіб підприємства.

Внутрішній контроль на підприємстві включає в себе наступні процедури:

- здійснення контролю формування і виконання бізнес-плану, затвердженого Радою директорів;
- виявлення порушень шляхом проведення перевірок, моніторингу та аналізу результатів перевірок діяльності філій, представництв та структурних підрозділів;
- профілактична робота по запобігання порушень шляхом доведення інформації про виявлені суттєві порушення і недоліки до структур підприємства;
- контроль усунення виявлених порушень;
- виявлення та аналіз ризиків фінансово-господарської діяльності підприємства;
- моніторинг і розробка заходів щодо мінімізації ризиків фінансово-господарської діяльності;
- організація збору, обробки і передачі операційної, фінансової та іншої інформації;
- визначення і доведення співробітникам підприємства їх обов'язків в сфері внутрішнього контролю;

– забезпечення виконання прийнятих в підприємстві процедур внутрішнього контролю;

– належне документування процедур внутрішнього контролю.

Контрольні процедури, вбудовані в процеси, повинні забезпечувати отримання достатньої впевненості в результативності (продуктивності) процесу, як виконуваного процесу, в дотриманні законодавства та інших регулюючих норм при виконанні процесу, а також в достовірності інформації та звітності про хід і результати процесу.

М. В. Яцко,

*к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна*

РЕФОРМУВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ВРАХУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Підписання та ратифікація Угоди про Асоціацію з ЄС визначило основні, ключові моменти щодо державної політики України на майбутні десятиліття. Пріоритетними стали напрямки щодо реформування державної служби, судової та правоохоронної діяльності, сфери державних фінансів, а також сфери бухгалтерського обліку та аудиту відповідно до вимог та Директив ЄС.

В таких умовах, враховуючи особливість здійснення економічних процесів, необхідним є врахування широкого спектру особливостей економічних відносин, які притаманні Україні.

Метою цієї доповіді є дослідження реформування аудиторської діяльності в Україні із врахуванням національних інтересів.

Не дивлячись на те, що для України аудиторська діяльність є відносно молодим явищем, нами багато чого здійснено та досягнуто. Нарешті, на ринкових, економічних засадах, починає розвиватися економіка та суспільство. Тому і роль та значення аудиту, як інституту, в ній зростає.

Потреба у реформуванні аудиту в Україні назріла не тільки з внутрішніх причин, але й зовнішніх, що були спричинені фінансово-економічними кризами та потрясіннями, в першу чергу, на фінансових ринках.

З метою наздогнати нормативно-правове регулювання до актуальності практичного життя, Європейський союз ухвалив Директиви, в яких посилив вимоги щодо регулювання аудиторської діяльності в цілому.

На ці вимоги, з огляду на те, які законопроекти зареєстровані до розгляду у Верховній раді України, націлені вітчизняні реформатори.

Програмою діяльності Уряду, що схвалена Верховною радою України [1], передбачено заходи щодо забезпечення прискореного економічного розвитку та програму реформ в цілому. Але й аудиторську спільноту, а також суспільство цікавить, чи враховані національні інтереси в таких діях.

Потрібно усвідомлювати, що рекомендації 43[2] та 56 [3] Директив ЄС, в першу чергу, направлені на розвинені економіки з усталеними ринковими ін-

ституціями. Тому, таке впровадження в Україні не може бути здійснено «під копірку», а лише з урахуванням національних інтересів.

Які ж національні інтереси у сфері реформування аудиторської діяльності в Україні є?

В першу чергу, це якість аудиторських послуг згідно МСА та відповідними регуляторними актами. Процес досягнення певного рівня якості є достатньо довготривалим і постійно здійснюється відповідними регуляторами.

По-друге, необхідно зберегти конкуренцію на ринку, що забезпечують, як правило, суб'єкти малого підприємництва. Безпідставне посилення вимог до аудиту певних суб'єктів є невмотивованим рішенням, що направлене на знищення вітчизняного аудиту, тому що відбувається асиметрія у ресурсах, що залучені до аудиту та ті результати, які принесуть такі аудиторські послуги. Національним інтересом в цьому контексті є збереження та посилення конкуренції на ринку.

По-третє, враховуючи сучасну ситуацію із рівнем монополізації аудиторського ринку (90 % ринку належать менше 1 % суб'єктам аудиторської діяльності), таке реформування хоча б якось мало б повернути цю тенденцію.

Подальша монополізація призведе до втрати аудиторського ринку для України (і, зокрема, для українського капіталу) і, як наслідок, зменшення якості та зростання витрат.

Безумовно, є ряд інших не менш важливих аспектів реформ аудиторської діяльності в Україні, які повинні бути враховані та подані самим професійним середовищем. На нашу думку, висунення таких пропозицій повинно відбуватися на відповідних круглих столах та конференціях, із залученням представників державних органів. Тільки в діалозі можна сформулювати найбільш дієве рішення з урахуванням національних інтересів.

Отже, реформа в Україні вже назріла і в найближчому майбутньому нас очікує новий закон у цій сфері. Важливим є те, щоб ми не позбулися національних інтересів у цьому реформуванні.

Список використаних джерел:

1. Про програму діяльності Кабінету Міністрів України: постанова Верховної ради України від 14 квітня 2016 року № 1099 – VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1099-19/print1443719261836242>

2. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності, що вносить зміни до Директив Ради 78/660/ЄС та 83/349/ЄС і припиняє дію Директиви Ради 84/253/ЄС від 17 травня 2006 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_844

3. Директива 2014/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/attachments/article/762/Direktiva%202014-56-EU.pdf>

*Л. А. Буркова,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку,
оподаткування, публічного управління та адміністрування,
Л. Є. Бардукова,
викладач,
Гірничо-електромеханічний коледж,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ

Європейський Союз (ЄС) на сьогодні є одним із провідних економічних центрів сучасного світу, що здійснюють вплив на розвиток економічних відносин як на регіональному, так і глобальному рівнях.

Проголошення Україною курсу на європейську інтеграцію потребує особливого підходу до реформування податкової системи, який повинен вивести її на рівень розвитку стабільних країн Європи.

Саме досвід європейських країн має стати основою для розбудови вітчизняної податкової системи. Економісти вказують, що цей досвід є цінним, оскільки європейська модель податкової системи здатна не тільки забезпечити внутрішні потреби країн – учасників Європейського Союзу, але й сприяє зближенню держав, створенню єдиної європейської спільності. Після здобуття державної незалежності та вибору курсу на побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки європейського типу в Україні, поряд з комплексом господарських та інституційних перетворень необхідно формувати нову систему державних доходів, засновану на інших принципах, ніж у централізованій плановій економіці. В Україні виникла потреба гармонізувати в системі податкового законодавства ідеї ринкової та соціально-орієнтованої економіки. Завдяки вивченню досвіду країн Європейського Союзу таку систему вдалося створити. Саме податкова система має сприяти наповненню Державного бюджету, гарантувати сталість фінансової системи, вирішення надскладних соціальних завдань, питань підвищення обороноздатності країни, її економічної незалежності тощо.

Сьогодні вимоги діючого Податкового кодексу наближають цю систему до європейських зразків, але не повною мірою вирішують проблеми вітчизняної податкової системи.

Податкова система будь-якої країни відображає особливості організації та функціонування її господарства. В той же час порівняння податкової системи України з розвинутими європейськими країнами, а також іншими державами, які проходять етап ринкової трансформації господарства, свідчить про відсутність принципових відмінностей між ними.

В той же час слід зауважити, що податкові системи країн ЄС здебільшого складаються з непрямих податків, а в Україні перевага віддається прямому оподаткуванню.

Більшість країн використовують приблизно один і той же перелік податків. До них, як правило, належать прибуткові податки з підприємств і громадян,

податки на товари і послуги у формі податку на додану вартість, акцизний та митний збори, відрахування на обов'язкове соціальне страхування, податок на майно. Саме ці податки займають найбільшу питому вагу серед податкових доходів уряду в країнах – членах ЄС і становлять ядро системи податків в Україні.

Головним принципом існування податкової системи країн Європейського Союзу є принцип прозорості, відкритості та простоти адміністрування податків. Реалізація цих принципів знаходить своє відображення у кількості податків, яка коливається в країнах ЄС від 7 до 16.

Так, наприклад, кількість податків становить: у Іспанії – 8, у Нідерландах – 9, у Португалії – 8, у Франції – 7, в Естонії – 7, у Німеччині – 16, в Італії – 15, у Латвії – 7, у Литві – 11, у Великобританії – 8 податків.

Склад загальнодержавних та місцевих податків та зборів в Україні визначений ст. 9 Податкового Кодексу України (ПКУ) та наведений у табл. 1.

Таблиця 1

Види загальнодержавних та місцевих податків та зборів

Загальнодержавні податки і збори (ст. 9 ПКУ)	Місцеві податки та збори (ст. 10 ПКУ)
1. Податок на прибуток підприємств.	До місцевих податків належать: 1. Податок на майно. 2. Єдиний податок. До місцевих зборів належать: 1. Збір за місця для паркування транспортних засобів. 2. Туристичний збір.
2. Податок на доходи фізичних осіб.	
3. Податок на додану вартість.	
4. Акцизний податок.	
5. Екологічний податок.	
6. Рентна плата.	
7. Мито.	

До загальнодержавних належать податки та збори, що встановлені ПКУ і є обов'язковими до сплати на усій території України, крім випадків, передбачених ПКУ. До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених ПКУ, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

В країнах Європейського Союзу принцип соціальної справедливості реалізується на основі існування прогресивної шкали оподаткування. У світі існує два підходи до оподаткування доходів:

1. Плоска шкала оподаткування.

За цією системою податки справляються за єдиною ставкою при будь-якому рівні доходу – єдина ставка прибуткового податку, яка розглядається як альтернатива прогресивному оподаткуванню.

2. Прогресивна шкала оподаткування.

Дана система побудована за принципом збільшення податкових ставок залежно від зростання рівня оподаткованого доходу платника податку.

У розвинутих країнах Європейського Союзу система оподаткування базується на прогресивній шкалі. Наприклад, у Франції особи з низьким доходом звільняються від податку, а річні доходи у межах 5963 євро оподатковуються за ставкою 0%; річні доходи від 5963 євро до 11896 євро – за ставкою 5,5%; річні доходи від 11897 євро до 26420 євро – за ставкою 14%; доходи у частині від

26 421 євро до 70 830 євро – за ставкою 30%; від 70 831 до 150 000 євро – за ставкою 41%; від 150 001 до 1 000 000 євро – за ставкою 45%.

На сьогодні Єврокомісія оприлюднила ряд ініціатив, які започаткують зміни у існуючих підходах щодо оподаткування прибутку компаній. Нові правила повинні вирівняти податкове законодавство в 28 країнах ЄС з метою боротьби з «агресивною» практикою великих компаній. Європа може стати глобальним лідером в боротьбі з ухиленням від сплати податків. Особливості нових пропозицій полягають у наступному:

- обов'язкові міри, які заблокують розповсюджені методи, що найчастіше використовують компанії для мінімізації оподаткування;

- рекомендації країнам-членам по запобіганню подвійного оподаткування при підписанні згоди;

- пропозиції по обміну податковою інформацією про транснаціональні компанії, які діють в ЄС;

- план дій по удосконаленню управління оподаткуванням на міжнародному рівні;

- норми по відношенню до третіх країн, які відмовляються від співпраці.

В сукупності зазначені заходи повинні заважати мінімізації податкових зобов'язань через податкове планування, сприяти підвищенню прозорості між країнами-членами та забезпечити справедливі умови для всіх підприємств на загальному ринку.

Список використаних джерел:

1. В Украине вводят прогрессивную шкалу подоходного налога. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://economics.lb.ua/state/2014/03/27/260939_ukraine_vvodyat_progressivnuyu_shkalu.html

2. В Украине хотят сократить количество налогов: с 22 до 8. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://info-center.od.ua/exrss/14404-v-ukraine-hotyat-sokratit-kolichestvo-nalogov-s-22-do-8.html>

3. Петик М. І. Перспективи модернізації податкової системи України в контексті європейської інтеграції / М. І. Петрик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.4. – С. 271-278. – Режим доступу:

http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2013/23_4/271_Pet.pdf

4. Податковий Кодекс України, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-IV (зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>

5. Мельник П.В. Податкова система та механізм її реалізації у перехідній економіці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.04.01 / П.В. Мельник; НАН України. Ін-т екон. прогнозування. — К., 2001. – 32 С.

6. Біла Л. М. Спільні і відмінні риси податкових систем країн Європейського Союзу та України / Л. М. Біла // Глобальні та національні проблеми економіки (електронне наукове фахове видання). – 2015. – №6. – С. 656–661.

Л. В. Кадол,
кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
Л. М. Кравчук,
старший викладач кафедри економіки,
організації та управління підприємствами
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ПИТАННЯ НОРМУВАННЯ ПРАЦІ В БУДІВНИЦТВІ

Нормування праці в будівництві – це наукова система досліджень з метою розробки технічно обґрунтованих норм виробітку. Згідно діючої системи ціноутворення в будівництві, затвердженою Мінрегіоном, основою для розрахунків вартості на будівельну продукцію, роботи та послуги є кошторисні норми та поточні ціни на трудові та матеріально – технічні ресурси. Сукупність ресурсів, їх нормування, у тому числі і трудових, визначено Мінрегіоном на всі види будівельних та монтажних робіт в кошторисних нормах.

За допомогою норм визначається кількість праці, яка повинна бути витрачена на виконання відповідних видів і обсягів робіт, а також міра участі кожного робітника у виробничому процесі.

До складу базисної системи нормування праці загальнобудівельних відносяться наступні основні елементи. 1. Норма часу (H_c) – науково обґрунтована величина затрат робочого часу на виконання одиниці обсягу конкретних видів робіт, виражена в годинах на одиницю виміру (год/м³, год/м² тощо), яка визначається на основі інженерних розрахунків та хронометражних спостережень (замірів) і є базою для розробки норм виробітку і визначення трудомісткості. 2. Норма затрат праці (t) (трудовитрати, трудомісткість) – кількість затраченої праці, встановлена для якісного виконання робіт робітниками відповідної професії і кваліфікації в нормальних організаційно-технічних умовах та з правильною організацією виробництва і праці, тобто це сума робочого часу, який необхідно затратити підрядникам для виконання одиниці обсягу робіт, виражена в людино-годинах на одиницю виміру робіт (люд.-год./м³, люд.-год./м² тощо). Основна різниця між нормою часу і нормою затрат праці полягає в тому, що норма часу відображає поточний час, необхідний для виконання робочого процесу, а норма затрат праці (трудомісткість) – суму часу, яку необхідно витратити усім передбаченим нормою виконувачам на здійснення робочого процесу. 3. Норма виробітку (норма обслуговування) (H_v) – це обсяг робіт (послуг), які повинні бути виконані за одиницю часу одним або кількома виконувачами відповідної професії і кваліфікації у визначених умовах, виражений у натуральних одиницях виміру м³/год, м²/год, т/год тощо. 4. Норма чисельності (H_n) – це число виконувачів, передбачене нормою для виконання одиниці обсягу конкретного виду робіт за відповідний відрізок часу.

Для однорідних робіт можуть установлюватися: єдині або типові міжгалузеві норми; галузеві або відомчі норми і нормативи; місцеві технічно обґрунтовані норми. Останні розробляються безпосередньо на будівництвах на роботи,

не охоплені єдиними або галузевими нормами, а також у разі застосування на будівництвах більш досконалої технології чи організації виробництва, нових більш ефективних матеріалів і конструкцій, більш продуктивних машин і устаткування, ніж передбачено наявними нормами.

Наявність технічно обґрунтованих норм і їх використання дозволяє (в умовах раціональної організації виробництва і праці робітників) визначати затрати праці на виконання одиниці обсягу конкретних видів робіт, здійснювати обґрунтовану оплату за виконані роботи, підвищувати продуктивність праці, знижувати собівартість будівельно-монтажних робіт.

Наявність норм і показників затрат праці (трудомісткість виконання робіт) у кошторисній документації дає можливість оперативно управляти такими категоріями, як обсяги робіт, нормативний час виконання, нормативна чисельність робітників на стадії укладення підрядних договорів, на стадії організації робіт на будівельних об'єктах, на стадії безпосереднього виконання робіт і ще раз підтверджує велике практичне значення системи нормування праці в будівництві.

*Н. М. Кругла,
к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
директор ТОВ АФ «Форум»,
м. Кривий Ріг, Україна*

«ПОДАТКОВИЙ АУДИТ» – ЦЕ НАПРЯМОК АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧИ ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ?

Податковий аудит протягом всього часу існування незалежного аудиту був і є дуже актуальним для платників податків та аудиторів.

На практиці більшість замовників аудиту фінансової звітності, вимагають від аудитора в тому числі і проведення аудиту податкової звітності. Ці вимоги можна вважати обґрунтованими за умови визнання аудиторами розрахунків з бюджетом суттєвими для фінансової звітності.

За відсутністю затверджених методичних рекомендацій, аудитори вимушені на власний розсуд визначати в договорах предмет аудиторських послуг, при виконанні завдань обирати процедури, методи перевірки, та форми підсумкових документів.

Окремого стандарту, який би конкретно розглядав методику проведення аудиту податкової звітності, так як фінансової, немає.

Перевірка дотримання вимог податкового законодавства стосовно нарахування та сплати податків може бути предметом супутніх аудиту послуг (МССП 4400 "Завдання з виконання погоджених процедур"), про що і свідчить сучасна практика аудиторської діяльності.

В сучасних умовах господарювання в практичній діяльності контролюючих органів та суб'єктів підприємницької діяльності також використовується

поняття *податковий аудит*. Але на законодавчому рівні поняття податкового аудиту не визначено. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування єдиної державної податкової, державної митної політики під податковим аудитом розуміють податкові перевірки, правила проведення яких встановлені вимогами Податкового кодексу.

Податкова перевірка – це процесуальна дія контролюючих органів щодо *контролю* за дотриманням податкового законодавства, правильністю обрахунку, своєчасністю і повнотою сплати податків і зборів .

Відмінними рисами податкового аудиту, який проводиться незалежними аудиторами та посадовими особами контролюючих органів, є:

– різні суб'єкти: податковий контроль здійснюють посадові особи контролюючих органів, уповноважених на проведення податкового аудиту; проведення аудиту податкової звітності здійснюють професійні сертифіковані аудитори;

– різні підсумкові документи: за результатами податкового контролю (перевірки) складається акт або довідка; за результатами аудиту – звіт незалежного аудитора;

– наслідки у разі встановлення відхилень: податковий контроль – санкції за порушення податкового законодавства; аудит – знижує податкові ризики й потенційні санкції за порушення податкового законодавства. Незалежність висловленої думки аудиту на відміну від податкової перевірки;

– користувачі інформації: результатами податкового контролю користуються платники податків та контролюючі органи; результатами незалежного податкового аудиту – власники або вищий управлінський персонал підприємства. Інформація аудиторів є конфіденційною;

– діяльність незалежних аудиторів є підприємницькою діяльністю; діяльність державних контролюючих органів не є підприємницькою діяльністю;

– порядок проведення податкових перевірок контролюючими органами регулюються Податковим Кодексом України. Нормативній базі проведення незалежного аудиту податків як особливому напрямі аудиторської діяльності властива теоретико-методологічна невизначеність;

– перевірки дотримання вимог податкового законодавства стосовно нарахування та сплати податків та зборів контролюючими органами є обов'язковими для суб'єктів господарювання. Підставою для проведення аудиту є договір, який укладається з платником податків.

Спільними рисами є мета, завдання, предмет, та об'єкти аудиту.

Аналіз нормативно-правової бази та літературних джерел підтверджує, що податковий аудит, з точки зору податкового законодавства, це все ж таки процесуальні дії контролюючих органів, що вживаються ними з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів у вигляді проведення перевірок, і тому такий вид діяльності не відповідає вимогам аудиту та суперечить суті аудиту, а значить застосування терміну «податковий аудит» в практиці податківців некоректно.

В практичному застосуванні незалежними аудиторами *податковий аудит* – це один з видів аудиторських послуг, який вимагає розробки нормативного забезпечення.

*Н. І. Рябікіна,
к.е.н., доцент кафедри економіки, організації
та управління підприємствами
К. Г. Рябікіна,
к.е.н., ст. викладач кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВИЗНАЧЕННЯ УМОВ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В економічній теорії та практиці вирішення питання формування та використання техніко-технологічної бази (ТТБ) підприємства носить локальний і не завжди системний характер. Значна потреба в упровадженні сучасного механізму оцінки ефективності використання ТТБ не має відповідного теоретичного підґрунтя, оскільки відсутні наукові розробки, що охоплювали б весь комплекс питань та враховували б сучасний стан економічного середовища, в якому функціонують підприємства України. Крім того, недостатньо досліджено питання прогнозування капітальних вкладень і вибір об'єктів інвестування, які забезпечували б ефективно відтворення їх ТТБ та максимальне зростання обсягів виробництва продукції.

Найважливішою умовою створення динамічної господарської системи є визначення умов формування та використання ТТБ вітчизняних підприємств, що визначають їх виробничі можливості, пов'язані з забезпеченням матеріальної основи господарської діяльності. Якщо раніше підприємство розвивалося за рахунок розширеного залучення у виробництво всіх видів технічних ресурсів, то тепер більш актуальним стає вирішення проблем підвищення ефективності використання всього того, що накопичено у складі їх техніко-технологічної бази та пошук найбільш ефективних шляхів її розвитку. Крім того, практика останніх років показує, що навіть володіння конкурентоспроможною продукцією (що вже є дуже важливим) не дозволяє багатьом із підприємств ефективно реалізувати цю перевагу через високу зношеність основних засобів та відсутність механізму, який би дозволяв управляти процесом використання техніко-технологічної бази, пов'язаної з випуском такої продукції і прогнозувати результати діяльності ще на стадії вибору варіантів розвитку ТТБ. Тому в сучасних умовах кожному господарюючому суб'єкту особливо важливо правильно оцінити свої ресурсні можливості для того, щоб запровадити ефективні засоби конкуренції, які б відповідали умовам підвищення ефективності виробництва.

Гірничо-збагачувальні комбінати (ГЗК) покликані задовольнити попит підприємств чорної металургії у залізорудній сировині та багато в чому визначають ефективність функціонування економіки країни в цілому, оскільки виробляють біля третини валового національного продукту та забезпечують більше ніж 30% валютних надходжень. Від результатів їхньої діяльності значною мірою залежать можливості та ефективність роботи всіх інших галузей важкої

індустрії країни. Дослідження проблем формування та ефективного використання їх техніко-технологічної бази є необхідними та актуальними.

Розроблена методика інтегрального оцінювання рівня ТТБ, яка адаптована до практики діяльності ГЗК та організаційно-економічного забезпечення механізму управління формуванням та розвитком ТТБ ГЗК, відрізняється від існуючого методичного інструментарію оцінювання ТТБ з використанням часткових показників та дає можливість сформувати комплексну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень, що розширює економічну теорію та практику управління основними засобами підприємства. Вона дозволяє детально розробити механізм визначення рівня техніко-технологічної бази гірничорудних підприємств, напрямки її формування та розвитку, спрямовані на підвищення ефективності виробництва, визначити рівень ТТБ ГЗК, розробити сценарні плани інвестування в її відтворення та розвиток, що забезпечує досягнення поставленої мети.

*А. А. Турило,
к.е.н., доцент, кафедра обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,*

*В. О. Удовенко,
к.т.н., доцент,
голова ради МГО «Інститут інформаційного суспільства»,
Український політехнічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна,*

СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА – ОСНОВА ЙОГО КОНКУРЕНТНОГО РОЗВИТКУ

Ринкова економіка – суспільного виробництва з одного боку є дуже складною для дослідження, а з іншого боку є вибагливою до існування і конкурентного функціонування підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.

Підприємства знаходячись під впливом ринкового середовища нерідко приймають свої управлінські рішення в межах певної невизначеності і мінливості зовнішніх чинників.

Історія розвитку ринкової економіки має багато прикладів коли малі, середні та великі підприємства з часом починають функціонувати збитково, або стають банкрутами.

Причин такого явища багато, і скоріше всього вони всі діють разом, що і відображається в цілому негативно на діяльності того чи іншого підприємства, фірми, корпорації тощо.

Однією із таких негативних причин, що зумовлюють «економічне падіння» підприємства виступає або відсутність, або формальне визначення, або «слабкість» розробленої і прийнятої до реалізації стратегії розвитку підприємства.

Практика показує, що дуже в багатьох випадках менеджмент підприємства

недооцінює роль стратегії в діяльності підприємства. В певній мірі стратегія сприймається ними як щось далеке, абстрактне, не першочергове і непов'язане з поточним розвитком підприємства.

Однак, добре продумана, всебічно досліджена і проаналізована стратегія стає тим інструментом, який в часі показує найкращі шляхи конкурентного розвитку підприємства. До того ж сила стратегії підприємства полягає в тому, що це не «догма», а гнучкий інструмент управління діяльністю підприємства; стратегія повинна корегуватися при зміні зовнішніх і внутрішніх факторів його розвитку, і в цьому її сила.

При правильному формуванні, реалізації і коригуванні стратегії розвитку підприємства практично безпомилково здійснюється і процес поточної діяльності підприємства, що відображено на рисунку.

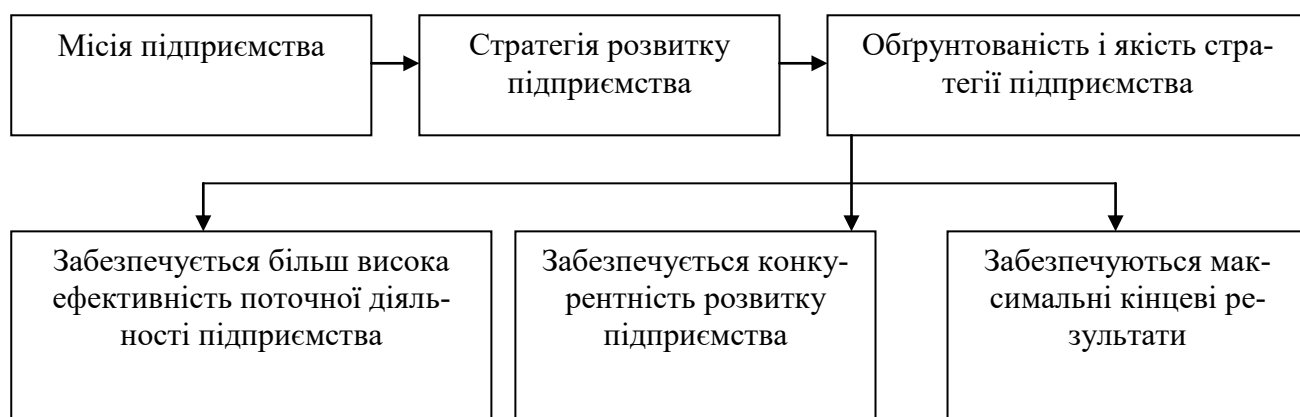


Рис. 1. Роль стратегії в конкурентному розвитку підприємства.

Таким чином, стратегія підприємства і її якість та гнучкість виступають найкращою умовою його конкурентного розвитку і отримання бажаних кінцевих результатів.

*А. А. Варава,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри менеджменту і адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДСИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

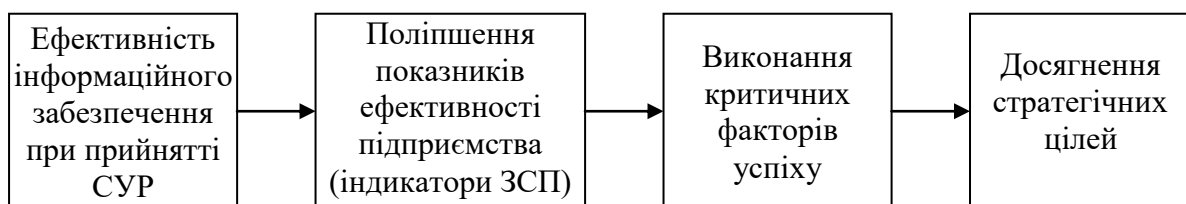
Підвищення конкурентоспроможності підприємств у довгостроковій перспективі залежить від ефективності підготовки і прийняття стратегічних управлінських рішень (СУР). При прийнятті СУР плануються результуючі показники їх реалізації у кількісному та якісному виразі. Визначення цих показників здійснюється на основі сформованої інформації. Стратегічна інформація представляє організовану сукупність баз стратегічних даних (БСД), які повинні бути систематизовані за певними критеріями якості.

Для формування якісного інформаційного забезпечення стратегічного управління на підприємствах запропоновано створення відповідної інформаційної підсистеми (ІПСУ), ефективність якої доцільно оцінювати з використанням методики збалансованої системи показників (ЗСП). Метою застосування методики ЗСП є підвищення ефективності інформаційного забезпечення стратегічного управління за рахунок послідовності дій, пов'язаної з визначенням критичних факторів успіху, ключових показників ефективності СУР та можливістю оцінки досягнення стратегічних цілей від використання більш якісної інформації, яка необхідна для прийняття перспективних управлінських рішень та розробки стратегій.

До блоків ЗСП належать: «Ринкові позиції підприємства», «Фінанси/Економіка», «Бізнес-процеси», «Розвиток інфраструктури і персоналу». Слід відмітити очевидну схожість між показниками ефективності СУР та показниками ефективності ЗСП, якими можуть бути у відповідних блоках: частка ринку, конкурентоспроможність продукції та підприємства, показники обсягів продажів, прибутку, рентабельності собівартості, ринкової вартості, оборотності оборотних коштів, плинності кадрів тощо.

У системі ЗСП розглядається взаємозв'язок «Мета – критичні фактори успіху – управлінські рішення – показники ефективності». Відповідно до досягнення кожної мети на підприємстві формуються критичні фактори успіху і приймаються СУР, ефективність яких забезпечується якісною інформацією. Таким чином, фактори успіху з'єднують цілі підприємства і прийняті для їх досягнення управлінські рішення. Оцінкою використання факторів успіху є досягнення показників ефективності, які є результатом реалізації управлінських рішень.

Ланцюжок досягнення стратегічних цілей підприємства за рахунок підвищення ефективності інформаційного забезпечення зображено на наступній схемі:



Збалансована система показників дозволяє визначити результуючі показники ефективності прийняття СУР, а також урахувати якість інформаційного забезпечення у кінцевому стані управляемого об'єкту.

*Л. В. Колесник,
директор аудиторской фирмы «Респект-ЛЛ»,
С. Г. Лысевич,
старший преподаватель,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

УМНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ – УМНЫЙ СТУДЕНТ – УМНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ – УМНЫЙ ГОРОД – УМНАЯ СТРАНА

36 и 37 номера журнала «Бизнес» посвящены так называемому «умному городу». «Умные города» отличаются тем, что в них широко внедряются технологии, позволяющие улучшить финансовое положение города, снизить потребление ресурсов, уровень преступности, решить проблему заторов и др. Киев, Львов, Одесса, Днепр, Харьков и некоторые другие города внедряют такие технологии. К ним относятся электронные торги, электронный бюджет, электронная запись на приём к врачу, единый электронный билет для всех видов транспорта, карта анализа состояния дорог, экомониторинг, внедрение системы административных услуг «Единое окно», «Электронный учебник» и др. Признанным лидером в мире этого направления считается Сингапур. Там уже внедрили технологии, которые сегодня внедряют украинские города. Власти Сингапура видят будущее города в развитии коммуникаций, т.е. в развитии обмена информацией, в общении между администрацией города и населением с целью оперативного решения возникших проблем. Они считают, что такой подход в развитии города позволит улучшить жизнь граждан и создать более сплочённое общество.

Что общее между «умным городом» и университетом? С нашей точки зрения, истоки «умного города» лежат в «умном университете». Именно здесь формируются будущие специалисты, руководители, которые вскоре займут своё место в обществе и смогут внести определённый вклад в его развитие, в том числе и формирование «умных городов». Мы рассматриваем «умный город» не как конечную цель общества, а как этап в построении «умного государства». Чтобы сегодняшние студенты смогли превратить нашу страну в «умное государство» им нужны не только качественные знания, но и всестороннее развитие, включающее занятие спортом, воспитание морали, духовное развитие, навыки в политике. Такие знания они могут получить только в «умном университете», в котором администрация, преподаватели и студенты объединены общей целью – подготовить специалистов высокого уровня.

С нашей точки зрения следует внедрять такие направления в университете с целью всестороннего развития студентов:

- 1) широко представлять на сайте университета лучших студентов в учёбе, в спорте, в общественной жизни, всячески поощрять хорошую учёбу;
- 2) развивать студенческое самоуправление, направлять его на развитие самостоятельности и ответственности в принятии решений;

3) создать в университете специальный орган, который централизованно, занимался бы внеурочным использованием времени студентов с целью использования его на духовное развитие;

4) администрации шире информировать коллектив о проблемах, которые она решает, что позволит установить более тесные отношения между преподавателями, студентами и администрацией, сформировать более сплочённый коллектив.

Такой подход к учебному процессу позволит более глубоко понять его проблемы и пути их решения.

В. А. Невінчаний,
*директор ТОВ «Міжнародна академія інноваційних технологій»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ОБ'ЄДНАНЬ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ

Активізація інтеграційних процесів та ринкових відносин у нашій державі, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання різних форм власності, в тому числі і об'єднань у житлово-комунальній сфері, зумовлюють створення нових методів та форм для організації облікової політики суб'єктів господарювання та нової концепції управління.

Серед об'єднань житлово-комунальної сфери сьогодні найпоширенішим є ОСББ (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків), які за формою власності діють як юридична особа (створюються і діють відповідно до законодавства та статуту), але за результатами діяльності являються неприбутковою організацією. Особливо зросла кількість новостворених ОСББ за останній рік через суттєві зміни законодавства щодо утримання та управління багатоквартирними будинками. Також законодавство визначає, що ОСББ може створюватися лише в одному багатоквартирному будинку, за однією адресою. А це означає, що персонал з управління будинком обирається теж по кожному окремому будинку. Тому попит на спеціалістів з обліку та аудиту має зростати у перехідний період через умови ринкових відносин, які зумовлюють керівників ОСББ активніше використовувати дані бухгалтерського обліку, щоб удосконалити свою роботу. В умовах нестійкого низькоефективного розвитку економічних відносин в Україні виникає потенціальна загроза фінансової нестабільності і об'єднань співвласників багатоквартирних будинків. Тому дуже важливою складовою ефективної діяльності ОСББ є своєчасне, адекватне, впорядковане інформаційне забезпечення, яке майже на 80% формується на основі облікових даних. А якісне інформаційне забезпечення функціонування ОСББ значною мірою залежить від правильно організованого ведення бухгалтерського обліку та сформованої облікової політики.

Слід зауважити, що ефективне формування облікової політики передбачає не тільки знання діючої нормативної бази, а ще й уміння творчого її застосування.

Тому можемо сказати, що до основних проблем які виникають при формуванні облікової політики ОСББ, можна віднести:

– недосконалість чинного бухгалтерського та податкового законодавства, на якому ґрунтуються принципи, прийоми та методи бухгалтерського обліку, особливо з позиції відсутності чіткого регламентування облікових процесів у сфері комерційних відносин та організаційно-правового функціонування ОСББ в ринкових відносинах;

– існуючі методичні підходи до формування й розкриття облікової політики ОСББ в сучасних умовах господарювання не є адаптованими до особливостей їх функціонування як неприбуткових організацій. Тому при розробці організаційних, методичних і технічних аспектів бухгалтерського обліку ОСББ необхідно розробляти практичні рекомендації стосовно формування і розкриття інформації щодо господарських операцій, яка б відображала ефективно управління та використання коштів і сприяла узгодженню інтересів учасників комерційних відносин.

Отже, зазначені проблеми зумовлюють важливість дослідження деяких питань теоретичного та практичного характеру з формування облікової політики в ОСББ, а саме: уточнення сутності і складових облікової політики для суб'єктів господарювання, які не мають на меті отримання прибутку; формування об'єктів та елементів облікової політики неприбуткових організацій в умовах ринкових відносин; розробка механізму обліку витрат в системі облікової політики.

Вважаємо, що облікова політика є важливим засобом функціонування ОСББ, оскільки забезпечує керівництво та інвесторів необхідною інформацією для прийняття ефективних управлінських рішень, сприяє управлінню ресурсами ОСББ та забезпечує достатній рівень стратегічного і тактичного управління, які характеризують економічні вигоди діяльності ОСББ.

*К. С. Єлізарова,
старший викладач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

КОРИГУВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ: СТРАТЕГІЯ ПОВЕДІНКИ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ З ПДВ

Для підприємств досить важливим питанням є правильне визначення митної вартості імпортованих товарів, оскільки саме вона є базою нарахування митного збору, мита, акцизного податку та податку на додану вартість. Тут у підприємств виникає ряд проблем, які пов'язані із обґрунтуванням правильності самостійно визначеної митної вартості товарів та із оскарженням рішень митниці щодо коригування митної вартості, а також питання щодо формування податкового кредиту з ПДВ по операціях імпорту.

Зазвичай господарюючі суб'єкти визначають митну вартість товарів, що імпортуються, за основним методом. Але на практиці дуже часто митні органи вимагають проведення коригування митної вартості з метою її збільшення для отримання більших сум митних і податкових платежів. В цьому випадку можливі два варіанти стратегій господарюючого суб'єкта: а) погодитись або б) не погоджуватись із коригуванням митної вартості.

Якщо підприємство обирає варіант «а», то воно має заздалегідь планувати додаткові витрати на сплату мита і податків через можливе завищення митним органом митної вартості імпортованих товарів.

Якщо підприємство обирає варіант «б», то щоб відстояти самостійно обчислену митну вартість імпортованих товарів необхідно зібрати повний пакет документів, які підтверджують розрахунок митної вартості. Якщо митний орган не приймає цей пакет документів та проводить коригування митної вартості, треба оскаржувати рішення митного органу в суді.

Також під час прийняття рішення господарюючим суб'єктом, яку стратегію обрати, слід врахувати їх наслідки, що пов'язані із формуванням податкового кредиту з ПДВ. Вибір стратегії «а» веде до включення всієї сплаченої суми ПДВ до податкового кредиту, і розмір цього податкового кредиту буде більший, оскільки передбачається завищення митним органом митної вартості імпортованих товарів. Вибір стратегії «б» не дозволяє декларанту всю суму сплаченого при розмитненні ПДВ включити до податкового кредиту, оскільки частину ПДВ, яку підприємством було сплачено в якості «фінансових гарантій», віднести на податковий кредит не можна.

Вибір стратегії залишається за підприємством, але ґрунтуватись він має на прорахунку економічних наслідків кожного з варіантів з урахуванням наведеної вище інформації.

*Т. А. Здесенко,
викладач,*

Гірничо-електромеханічний коледж,

Н. О. Шура,

к.е.н., доцент.,

кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Успіх у становленні та розвитку економіки великою мірою залежить від правильного використання ресурсів та їх збереження. Економія ресурсів може бути досягнута або за рахунок абсолютного їх скорочення, або за рахунок підвищення якості ресурсів. Як відомо, Україна належить до країн, тільки частково забезпечених власними енергоресурсами. Імпортується здебільшого природний

газ, світова ціна якого зростає. Такий показник енергоемності об'єктивно знижує конкурентоспроможність вітчизняного виробництва і лягає важким тягарем на національну економіку.

Світовий досвід підтверджує, що витрати коштів на енергозберігальні заходи в 2,5–3 рази ефективніші, ніж вкладання їх у будівництво нових енергогенеруючих потужностей. Тому в умовах інвестиційних обмежень енергоощадливий шлях розвитку вітчизняної економіки є найбільш раціональним.

Якщо оцінювати потенціали енергозбереження у секторах економіки України, то слід визнати, що не електроенергетика має найбільший потенціал у галузі енергозбереження (вона споживає 22–23% котельно-пічного палива, яке використовується в країні), а промислова, житлово-комунально-побутова теплоенергетика і теплотехніка (споживається близько 70 % такого палива).

Саме в цих галузях зосереджено основний потенціал збереження енергоресурсів, передусім природного газу.

В енергетичній політиці необхідно враховувати, як мінімум, чотири основні принципи:

- має використовуватися пріоритетний потенціальний екологічно ощадливий енергоресурс — економія енергії;

- для енергопостачання слід задіяти технології, які оптимально використовують теплоту спалювання палива і теплоту енергоносіїв;

- потрібно в кілька разів збільшувати темпи залучення нетрадиційних відновлюваних енергоресурсів;

- енергогенеруючі установки необхідно оснащувати сучасного технологічного рівня пристроями для вловлювання та нейтралізації шкідливих викидів.

За умов обмеження коштів у паливно-енергетичному комплексі України найближчим часом не вдасться спорудити потужні капіталомісткі об'єкти енергетики довготривалого будівництва (потрібно 8–10 років). Необхідно орієнтуватися на реалізацію інноваційних проектів із залученням вітчизняних та іноземних інвестицій для створення сучасних конкурентоспроможних, швидкокупних, енергоефективних й енергозберігальних екологічно чистих технологій та установок, що потребують порівняно невеликих капіталовкладень і термінів будівництва (не більше 2–3 років).

Досвід розробки і впровадження таких технологій та обладнання є в Інституті технічної теплофізики (ІТТФ) НАН України, інших установах Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України, Національному технічному університеті України тощо.

Нині комунальна теплоенергетика перебуває у кризовому стані, спричиненому моральним і фізичним спрацюванням теплового обладнання. Пріоритетними напрямками розвитку комунальної теплоенергетики є:

- розробка і впровадження нових котлоагрегатів, технологій комбінованого виробництва тепла та електроенергії (когенерація);

- застосування технологій та обладнання для утилізації теплоти відхідних димових газів;

- залучення нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, місцевих паливно-енергетичних ресурсів;

– широке використання приладів, систем контролю, автоматизації і керування енергетичними об'єктами.

Використання нетрадиційних відновлюваних джерел енергії (НВДЕ) та вторинних енергоресурсів є важливим стратегічним напрямом розвитку енергетики в Україні. Це дасть можливість:

– підвищити рівень енергетичної безпеки за рахунок заміщення органічного палива НВДЕ у паливно-енергетичному балансі країни; знизити негативний вплив на довкілля, розв'язання екологічних проблем;

– створити нові ринки товарів і послуг — високотехнологічне обладнання, робочі місця тощо;

– збільшити використання сировини для неенергетичного споживання.

Важливим напрямом у теплоенергетиці є скорочення споживання комерційного природного газу комунальною енергетикою країни за рахунок:

– активного залучення у паливні ресурси біогазу, газу звалищ відходів, шахтного метану, доменного, мартенівського газу.

– некондиційного природного газу, геотермальних вод.

– використання місцевих та альтернативних видів палива, а саме: вугілля, дров, відходів деревообробки, соломи, твердих побутових відходів, торфу, лушпиння, інших видів біомаси.

Для широкомасштабного впровадження енергоефективних технологій у різні сектори вітчизняної економіки слід переглянути існуючі та розробити нові законодавчо-правові акти, які б дали можливість задіяти інвестиційні, цінові, податкові та інші механізми стимулювання освоєння енергоефективних технологій і обладнання, зокрема для реалізації загальнонаціональної та регіональної політики ефективного використання енергоресурсів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про альтернативні джерела енергії». – [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555-15>

2. Електронна бібліотека Wikipedia. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://en.wikipedia.org>.

3. Державний комітет України з енергозбереження. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.necin.com.ua

4. Мельничук М.Д. Аналіз сучасного стану і перспектив розвитку світової та української сонячної енергетики / М. Д. Мельничук, В. О. Дубровін, В. М. Поліщук // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – К., 2011. – Вип. 166, Ч. 2 : Техніка та енергетика АПК. – С. 9-16.

5. Атлас енергетичного потенціалу відновлювальних і нетрадиційних джерел України – К.: Національна Академія наук України. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/?id=4787>.

*О. Ю. Лушнікова,
викладач вищої категорії, викладач-методист,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЗНАЧЕННЯ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

У складних умовах формування ринкових відносин, функціонування підприємств із різними формами власності уміло використовувати економічні методи керування підприємством. У цьому зв'язку зростає роль економічної роботи.

Тому в сучасних умовах стає необхідною така система знань, що будуватися на умінні орієнтуватися на суттєві ознаки об'єктів і явищ, підкорятися законам логіки, організовувати свої дії відповідно до цих законів, робити логічні операції, свідомо їх аргументувати, будувати гіпотези і робити висновки із даних посилянь, тобто передбачає навички логічного мислення.

Сучасні тенденції розвитку науки дають підстави розглядати мислення як вищу форму відображення дійсності. Мислення виникає і розвивається разом із практичною діяльністю людини на основі пізнання. Воно дає можливість не лише дізнатися про певні факти і явища, а й зрозуміти причини їх існування, передбачити майбутні події.

Логічне мислення — це вибіркоче емоційно-пізнавальне ставлення особистості до предметів, явищ, подій навколишньої дійсності, а також до відповідних видів людської діяльності. Тут виступають в єдності об'єкт логічного мислення, що має захоплюючі, привабливі сторони, і є суб'єкт, для якого ці сторони життєво важливі.

Розвиток у студентів логічного мислення є складовою навчального процесу - це одне з важливих питань, що стоять перед викладачем, оскільки логічне мислення є могутнім засобом успішної підготовки фахівця, та необхідною умовою досягнення позитивних результатів.

У педагогіці розрізняють чотири якісні етапи розвитку логічного мислення: зацікавленість, допитливість, пізнавальне, та теоретичне мислення

У працях психологів і педагогів доведено, що розвиток логічного мислення відбувається одночасно й у взаємодії, на основі формування в них певних якостей (рис. 1).

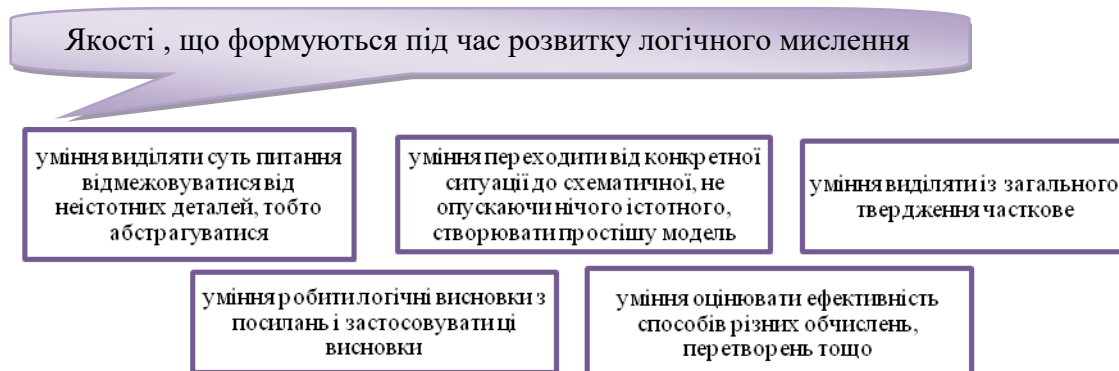


Рис. 1 Результат розвитку логічного мислення

По-перше відбувається збагачення новими знаннями. По-друге наявність нового як у змісті вивчаємого, так і в самому підході до його розгляду. По-третє це емоційна привабливість навчання.

Узагальнюючи різні підходи щодо розуміння сутності та змісту логічного мислення, було виявлено, що безпосереднє відношення до економіки мають такі розділи сучасної логіки, як темпоральна логіка, епістемічна логіка, логіка дії, логіка взаємодії, логіка запитань та відповідей тощо.

Під час вивчення дисциплін економічного спрямування велике значення має такий метод поглибленого пізнання дійсності, як метод наукової абстракції.

У результаті абстрагування виводяться економічні категорії, тобто наукові поняття, які характеризують окремі сторони економічних явищ (наприклад, товар, гроші, ціна). Подальше поглиблення пізнання дозволяє формулювати економічні закони, які характеризують найбільш стійкі залежності і взаємозв'язки в економічних процесах.

Аналізуючи попередню інформацію можемо узагальнити, у чому ж полягає значення логіки для економістів : формується логічна культура економіста, що допомагає йому в складних ситуаціях економічної діяльності мислити правильно, швидко знаходити логічні помилки у своїх міркуваннях та у міркуваннях інших людей, грамотно їх спростовувати.

Опанування логічними операціями й уміннями є необхідним, проте недостатнім для отримання нових знань студентам шляхом логічного мислення. Маючи базові знання(ЗУНи), студент повинен володіти логічними прийомами розумової діяльності та застосувати. Застосування логічного мислення передбачає наявність умінь: орієнтуватися на суттєві ознаки об'єктів і явищ; підкорятися законам логіки, організувати свої дії відповідно до них; робити логічні операції, свідомо їх аргументувати; уміння будувати гіпотези і робити наслідки із даних посилань.

Результати вивчення наукової літератури свідчать, що за наявності великої кількості праць, присвячених розвитку логічного мислення, дотепер недостатньо уваги приділяється дослідженням цього напрямку в освіті.

Практика впровадження елементів логічного мислення показала, що в зв'язку з наявністю багатьох негативних факторів, всебічне використання навичок логічного мислення ускладнюється, тому здійснюється поступове його впровадження в процесі викладання дисциплін економічного спрямування. До основних, факторів впливу можна віднести проблемами початкової освіти, тобто малий, не якісний багаж базових ЗУНів. В наслідок цього знижується активність студента та бажання сприймати новий матеріал. І тут велике значення має професійна підготовка викладача-спеціальних дисциплін, оскільки тільки при регулярному застосуванні елементів логічного мислення, в поєднанні з попередньо здобутими знаннями, навичками та вміннями покращило б якість засвоєння навчального матеріалу під час вивчення дисциплін економічного спрямування і якість підготовки спеціалістів мала б значно кращий результат. А це забезпечило б підвищення якості економічної освіти та, вивело б Україну на кращий рівень економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Баширова С. Проблеми формування логічної культури студентів Інтернет журнал САХГУ «Наука, освіта, суспільство»
2. Гришанова Н. О новой парадигме развития высшего профессионального образования // Alma Mater. Вестник высшей школы. – 2007. – № 4. – С. 8-12.
3. Цит. за http://www.pravo.vuzlib.org/book_z1601_page_57.html

Н. В. Пономаренко,
викладач вищої категорії,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Останніми роками в Україні, як і у всьому світі, зростає ринок платіжних карток і безготівкових розрахунків. Це зумовлено, насамперед, появою нових електронних платіжних засобів – безконтактних платіжних карток, мобільних платіжних інструментів, збільшення банкоматів та платіжних терміналів, популярністю та зручністю здійснення розрахунків в мережі Інтернет.

За підсумками II кварталу 2016 року частка безготівкових розрахунків у загальному обсязі операцій з платіжними картками в Україні продовжила зростати. Цей показник збільшився до 34,9% у порівнянні з 34,7% в I кварталі цього року.

Загальні показники розвитку платіжних систем і платіжної інфраструктури за II квартал 2016 року є такими: здійснено 427 млн безготівкових операцій з платіжними картками на загальну суму 132,9 млн грн, що на 17,6 млн грн більше порівняно з I кварталом цього року; частка безготівкових розрахунків у загальному обсязі операцій з використанням платіжних карток становить 34,95%.

Зокрема, частка безготівкових операцій в рамках платіжної системи Visa становила 33,8%, MasterCard – 36%; інших платіжних систем – всього 2,8%.

Найпопулярнішими серед безготівкових операцій за платіжними картками в II кварталі 2016 року були перекази з картки на картку – 50,17%. На розрахунки у роздрібній торгово-сервісній мережі доводилося 35,97% всіх безготівкових операцій. Частка операцій з оплати товарів і послуг з використанням мережі Інтернет становила 11,03%, а з використанням банкоматів і терміналів самообслуговування – 2,83%.

За підсумками II кварталу 2016 року в Україні налічувалося 41,3 млн держателів платіжних карток, в обігу перебувало 57,5 млн платіжних карток, з яких 30,9 млн є активними (53,7%). Разом з тим кількість активних платіжних карток зросла на 166 тис порівняно з I кварталом цього року. Згідно зі статистичними даними, на кінець II кварталу 2016 року в Україні налічувалося: 33 628 банкоматів; 198 381 термінал, з них понад 179 тис. торговельних і майже 19 тис. банківських терміналів; 128 062 підприємства торгівлі та сфери послуг з обладнані POS-терміналами.

Лідерами серед банків щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування залишаються ПАТ КБ “Приватбанк”, АТ “Ощадбанк” і АТ “Райффайзен Банк Аваль”.

Національний банк України (НБУ) запустить проект Cashless economy для зниження попиту на готівкову валюту і збільшення безготівкових розрахунків[1].

За підсумками першого півріччя 2016 року обсяг готівки в країні досяг 305 млрд грн [1]. Це майже на 40% більше, ніж три роки тому. Зростання обсягу готівки пов'язаний в першу чергу з високим рівнем інфляції в 2014-2015 роках. В цілому частка готівкових платежів в країні трохи менше 70%. За цим показником Україна значно відстає від розвинених країн. Наприклад, у Сінгапурі обсяг готівкових платежів становить 30%, у Нідерландах і у Франції – 40%. Співвідношення готівкової маси до ВВП в 2016 році – 14,6%. Наприклад у Польщі – 7,5%. За прогнозами НБУ, Україна може вийти на такий показник до 2020 року.

Очікуваний показник обсягу готівки в обігу за прогнозами Національного банку України повинен в 2020 році становити не більше 12%, в абсолютних цифрах – це 388,874 млрд грн.

Сфера використання готівкових грошей у народному господарстві обмежена порівняно з безготівковими розрахунками, і в основному їх використовує населення. Тому безготівкові розрахунки мають ряд переваг над готівковими грошима:

- по-перше, зменшуються затрати праці і відсотки, пов'язані з використанням готівкових грошей (карбування, друкування, перевезення, зберігання, сортування);

- по-друге, сприяє безперервному кругообігу коштів. Між готівково-грошовим та безготівковим оборотом існує тісна взаємозалежність: гроші постійно переходять із однієї сфери в іншу, змінюючи форму готівкових грошових знаків на депозит у банку, та навпаки. Тому безготівковий платіжний оборот невід'ємний від обігу готівкових грошей і створює разом з ними єдиний грошовий оборот країни;

- по-третє, максимально пришвидшується оплата придбаних товарів чи послуг і погашення боргів, що в сукупності по країні поліпшує ділові стосунки між усіма суб'єктами господарювання [4, с. 45].

Отже, між готівково-грошовим та безготівковим оборотом існує тісна взаємозалежність: гроші постійно переходять із однієї сфери в іншу, змінюючи форму готівкових грошових знаків на депозит в банку, та навпаки. Тому безготівковий платіжний оборот невід'ємний від обігу готівкових грошей і створює разом з ними єдиний грошовий оборот країни.

Стратегія переходу на безготівкові розрахунки є пріоритетною, і як показує практика європейських країн, саме ця стратегія дозволяє вирішити ряд найважливіших завдань для підвищення ефективності всієї фінансової.

Список використаних джерел:

1. Монетарний огляд за II квартал 2016 року / Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>
2. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика : Навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2010.– 344 с.

*Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Стабільність розвитку економіки країни залежить від позитивного синергетичного ефекту, що можна отримати від розвитку її територій. Такий ефект можливий лише у випадку достатнього фінансування регіонів України за рахунок власних доходів, що отримуються в основному у вигляді податкових надходжень.

Більше третини доходів місцевих бюджетів складають податкові надходження. Частка офіційних трансферів від органів державного управління у вигляді субвенцій перевищує 50%.

У структурі доходів місцевих бюджетів питома вага податкових надходжень у 2015 році зменшилась на 7,9 в.п. порівняно із 2013 роком, що пов'язано із зменшенням податкових надходжень у вигляді податків на доходи фізичних осіб, які формують найбільшу частку податкових надходжень. Цілком логічним є збільшення надходжень у вигляді акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів у 2015 році, що пов'язано зі змінами у податковому законодавстві. Зазначені зміни призвели до збільшення частки місцевих податків та зборів.

На рис. 1 побудовано картограму податкових надходжень до місцевих бюджетів України у 2015 році.

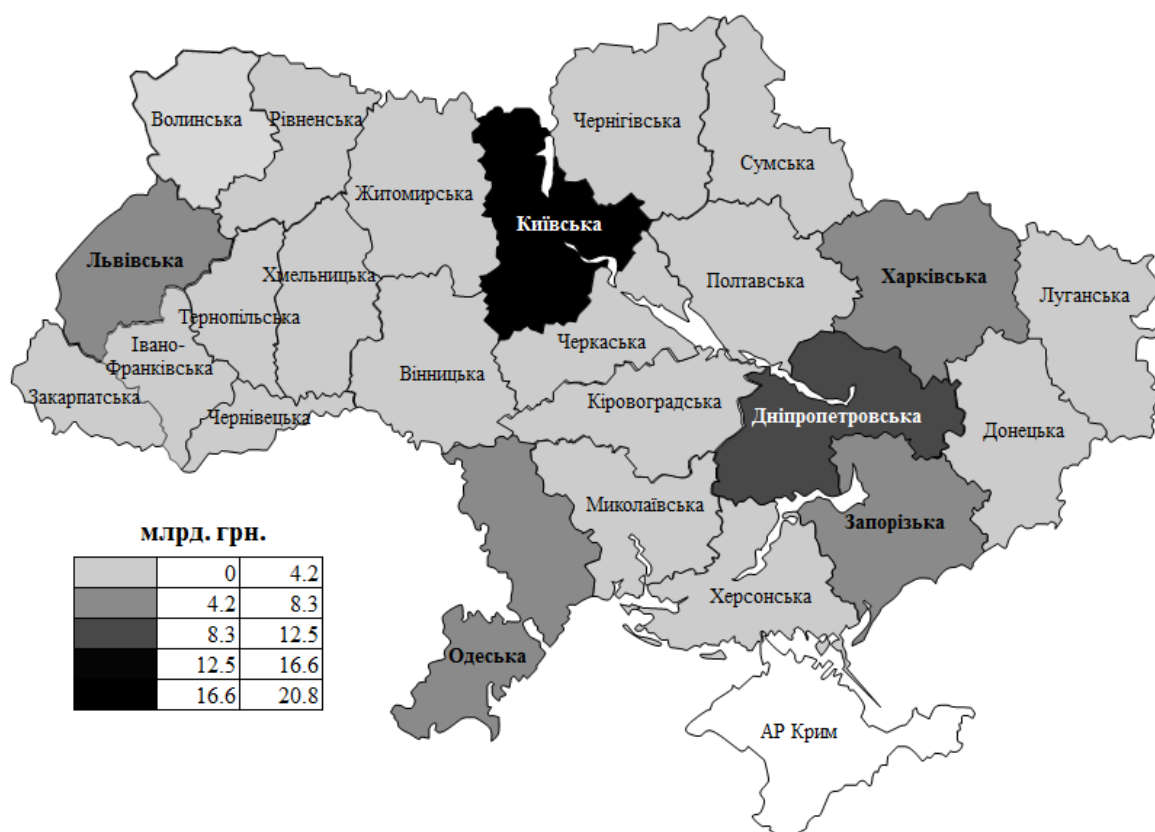


Рис. 1. Податкові надходження до місцевих бюджетів у 2015 році

На загальному фоні різко виділяється Київська область, податкові надходження до якої разом із податковими надходженнями до м. Києва складають 20 760 036,5 тис. грн. Податкові надходження до місцевого бюджету Дніпропетровської області складають 11 841 473.1 тис. грн. Від 4 до 7 млрд. грн. акумульовано податкових доходів місцевими бюджетами Полтавської, Запорізької, Львівської, Одеської та Харківської областей.

Отже, за рахунок власних податкових джерел місцеві органи влади у 2015 році могли фінансувати лише 33,4 % своїх потреб. Не зважаючи на зміни у податковому законодавстві та процеси децентралізації, залежність від рішень вищих органів влади стосовно дохідної частини місцевих бюджетів стає все більшою.

Список використаних джерел:

1. Статистичний збірник: «Бюджет України 2015» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

*А. В. Долюк,
асистент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Вінниця, Україна*

СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Проблеми мотивації і стимулювання праці, на жаль, з точки зору бухгалтерського обліку до цього часу не розглядалися. Ця проблема чомусь вважається прерогативою економічних служб підприємства. З однієї сторони це правильно, так як розробленням систем стимулювання праці всіх без винятку працюючих, займаються економічні підрозділи підприємства. Але питаннями обліку зарплати всіх її форм і видів – бухгалтерії. Зарплата, проблеми мотивації та стимулювання їх облік як відомо, це зовсім різні речі.

До тепер в обліку відображається лише порядок нарахування та виплати основної і додаткової оплати праці. Цього явно недостатньо для здійснення оперативного аналізу і внутрішнього контролю, визначення ефективності впроваджених на підприємстві систем стимулювання праці всіх, хто виробляє продукт. Головний недолік – це невизнання до цього часу системи стимулювання працюючих самостійним об'єктом бухгалтерського обліку. Жоден автор, хто досліджував проблеми обліку зарплати, не визнав мотивацію та стимулювання праці об'єктом бухгалтерського обліку.

Насправді стимулювання – це процес праці за який передбачена грошова і натуральна винагорода. Вона може здійснитись або ні, а значить є самостійним об'єктом обліку, тобто відображенням процесу нарахування та виплати. Для чого? Для здійснення аналізу і контролю за ефективністю впровадженої системи стимулювання праці. А інакше навіщо запроваджувати таку систему.

Мотивація трудової діяльності є дійовою при застосуванні сучасних форм і методів матеріального стимулювання працюючих. Адже мотивація праці — це бажання працівника задовольнити свої потреби через трудову діяльність, що

неминуче викликає і супроводжує людину в процесі її життя, проявляється індивідуально в кожній людині. А якщо цей процес не відображається в обліку, то як його контролювати і стимулювати?

Мотиви праці різноманітні і різняться за потребами, які людина хоче задовольнити своєю трудовою діяльністю; цінностями, які потрібні особі для задоволення своїх потреб; ціною, яку працівник готовий заплатити за свої погребі. Де це видно, коли процес не відображається в обліку на певних рахунках.

Відомі групи мотивів праці, що в сукупності створюють єдину систему, це мотиви сутності праці, її корисності, мотиви, що пов'язані з визнанням трудової діяльності, одержанням матеріальних цінностей, зорієнтованих на певну інтенсивність роботи.

Розробка наведених питань діяльності підприємства відноситься до економічних служб. Загальне в них те, що задоволення потреб, одержання бажаних цінностей обов'язково пов'язано з трудовою діяльністю. Як їх виділити, аналізувати та контролювати – це питання бухгалтерського обліку, яке на жаль, не досліджувалось сучасними науковцями.

Мотивація і стимулювання як методи управління працею є протилежними за напрямками: мотивація – це зміна існуючого стану, стимулювання його закріплення, але вони доповнюють одне одного. Прагнення певного рівня добробуту, матеріального стандарту життя це мотивація трудової діяльності, яка залежить від рівня і структури доходу працюючого; матеріального забезпечення його грошима; дієвості системи стимулів, що застосовуються на підприємстві. Мотивація є важливим фактором результативності роботи кожного працюючого. Де результати праці опосередковані природними здібностями і набутими навиками праці, тільки мотивація є джерелом діяльності людини і це необхідно фіксувати в системі обліку.

Заслуговують на увагу сучасні системи мотивації працюючого персоналу, що застосовуються на підприємствах Європи, а саме: матеріальні винагороди: ставка заробітної плати; додаткові виплати; участь в акціонерному капіталі та у прибутках, додаткові стимули: плата за навчання; гарантія на одержання кредиту на придбання значної купівлі (квартира); медичне обслуговування; страхування; відпочинок за містом і т.п.

У вузькому розумінні стимулювання праці фактично збігається з соціальною регуляцією праці — соціальною мотивацією трудової поведінки, коли спонукання до діяльності здійснюється через задоволення різноманітних потреб особистості, соціальної групи чи трудового колективу. Звідси, побудова обліку стимулювання праці залежить від діючих на підприємстві систем мотивації та стимулювання праці колективів працюючих. Без цього не можна організувати облік.

Метою цього дослідження розробка системи стимулювання ефективної і якісної праці та виявлення можливостей для їхнього росту з урахуванням суб'єктивної потреби на основі зовнішніх стимулів та об'єктивно організованої системи бухгалтерського обліку.

*Л. С. Костіна,
викладач кафедри іноземних мов,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна*

ADVANCED TECHNOLOGICAL AIDS IN BUSINESS ENGLISH TEACHING-LEARNING PROCESSES

English language proficiency is of great importance in today's world. Effective communication processes are the most important factors when teaching and learning languages. The teaching-learning process has undergone remarkable changes as well as current requirements and professional skills in Business English. Advanced technologies and pedagogical instruments are replacing traditional and conservative methods of teaching English. It is obvious that education systems must properly respond to both the development of technological and scientific advancements and the development of the English language skills to prepare a proficient workforce for the future. Applying these technological aids, we can effectively use them for the development of macro-linguistic skills of the English language.

Such technological innovations as Interactive Whiteboard Technology, Film/Picture Projection, and Language Laboratory have the following advantages at tertiary education level:

- sharpening the communication skills of the learners faster than the conventional methods;
- assisting university students to apply the trial and error methods in learning the language;
- bringing the world into the classroom for the learners;
- providing a great variety of language learning methods;
- learner friendly aids develop interest and involvement of university students;
- stimulating self-activity and reducing verbalism;
- assisting to teach proficiently and overcome language barriers;
- saving time and helping learning fast and permanent;
- providing language learning in native like environment and thus picking up correct language skills [1, c. 42].

Lecturers play relevant roles at the following stages of Business English language learning process:

1) *presentation stage* (introduction of materials to be learned and making contents clear to university students;

2) *practice stage* (students are allowed to practice what they have learned at the first stage but the lecturer allows the learners to work under his/her directions so that they may learn material in the right directions;

3) *production stage* (lecturers don't give the free hand to university students to work on their own and make efforts in acquiring these skills);

4) *presentation stage* (testing students and their skills; the lecturer's role is of a facilitator).

When choosing the appropriate technological aids the lecturers should take into consideration the following criteria:

- teaching strategies should be appropriate for student level and in line with recent developments of English language learning and teaching;
- technological aids should be user friendly and technically sound;
- readability and difficulty level should be appropriate for the students;
- graphics should fulfill more important purposes like motivation and information and not distract learners;
- no grammar, spelling or punctuation errors on the white screen;
- content must be authentic, accurate and up-to-date[1, с. 43].

To sum up, advanced technological aids can help the language learners sharpen their language skills and the lecturers to choose the appropriate tools and instruments supporting English language learning processes.

Список використаних джерел:

1. Verma R., Verma P., Verma M. Technological Innovation sand Teaching English-Language at School Level / R. Verma, P. Verma, M. Verma // International Journal of Engineering Inventions. – 2012. – Vol. 1. – Issue 1. – P. 42-46.

О. С. Роєва,
*асистент кафедри обліку та аудиту,
ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

В сучасних умовах кризового становища економіки та жорсткої конкуренції, управління запасами відіграє одну з найважливіших умов ефективного функціонування підприємств та сталого розвитку будь-якої економічної системи. Актуальною проблемою в економіці України є нарощування обсягів виробничих запасів, а їх використання. Прискорення обороту виробничих запасів на один лише день дасть змогу, у цілому по країні, вивільнити значну частину коштів, що зайнята у сфері обігу. Для цього потрібний дієвий економічний механізм впливу на ефективність використання виробничих запасів у державному секторі економіки. Існуюча система державного регулювання безнадійно застаріла й у цьому вигляді нездатна забезпечити своєчасною та якісною інформацією управлінський апарат для прийняття рішень, як на рівні підприємств, так і на рівні регіонів, галузей і держави.

Дослідженням проблем організації обліку виробничих запасів присвячені праці таких вчених, як: Ф.Ф. Бутенець, Т.А. Бутинець, Р.Р. Ларіна, Лень В., Гончаров Ю. В. та інші.

Важливою умовою правильної організації обліку виробничих запасів є їх відповідне групування. На різних підприємствах виробничі запаси можуть мати різне призначення, залежно від функцій, які вони виконують у процесі виробництва. Саме тому, важливо правильно класифікувати виробничі запаси на підприємстві за їх призначенням та роллю у процесі виробництва.

Аналіз нормативних та наукових джерел свідчать, що для забезпечення ефективності системи обліку виробничих запасів необхідна раціональна організація складського господарства, вдосконалена нормативно-законодавча база, що забезпечить економічність та ефективність обліку виробничих запасів, розробка номенклатури та класифікаційних груп запасів, а також розробка норм витрачання запасів з урахуванням специфіки галузі підприємств. Ефективна система управління запасами дозволить керівництву отримувати якісну інформацію про їх наявність та рух. Від правильності ведення обліку запасів залежить достовірність даних про отриманий підприємством прибуток та збереження самих запасів.

Для вдосконалення організації обліку та управління виробничими запасами на підприємствах можна виділити такі напрями: 1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств; 2) удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів; 3) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; 4) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Отже, для забезпечення ефективного розвитку підприємств та зростання їх виробничого потенціалу необхідна якісно нова системи управління виробничими запасами. Раціональне використання виробничих запасів, значною мірою залежить від правильної організації обліку, системи класифікації виробничих запасів з урахуванням специфіки діяльності підприємств, деталізованої номенклатури, необхідних умов зберігання та транспортування запасів. Реалізація зазначених напрямів удосконалення організації обліку запасів вітчизняними підприємствами, приведе до значного підвищення результативності їх фінансово-господарської діяльності.

*К. С. Єлізарова,
старший викладач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК» ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕБУХГАЛТЕРСЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» передбачено навчальними планами різних небухгалтерських спеціальностей, як, наприклад, «Фінанси і кредит» (тепер «Фінанси, банківська справа та страхування»), «Менеджмент» та інших. Дана дисципліна є засадоутворюючою для майбутніх фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» стосовно розуміння ними процесу

управління суб'єктом господарювання, адже саме в системі бухгалтерського обліку створюється основний масив інформації, що є базою прийняття подальших управлінських рішень. Тим не менш, в практиці викладання дуже часто виникає така ситуація, коли дана дисципліна не сприймається студентами всерйоз, здається їм нудною і непотрібною. Причини цього криються, на мою особисту думку, в неправильній побудові методики викладання даної дисципліни для студентів небухгалтерських спеціальностей.

Зазвичай викладання дисципліни «Бухгалтерський облік» розпочинається із розгляду багатьох теоретичних питань. Звичайно ці питання є важливими і потребують розгляду, але відведення надто великої кількості годин на їх вивчення призводить до втрати інтересу до дисципліни і формує у студентів хибне уявлення про бухгалтерський облік, як про щось нудне і нецікаве. В результаті цього вони втрачають інтерес до даної дисципліни в подальшому, не сприймають всерйоз її важливість, і, як результат, отримують значну прогалину у фундаментальних знаннях. У студентів облікових спеціальностей подібне уявлення із часом змінюється, оскільки вони мають можливість вивчати багато облікових дисциплін і бачити цю науку під різними кутами зору. Студенти ж необлікових спеціальностей такої можливості позбавлені, оскільки вони вивчають бухгалтерський облік лише в одному курсі. Тож викладання бухгалтерського обліку для студентів небухгалтерських спеціальностей має бути максимально стислим, практичним, чітким і цікавим.

Спираючись на власний досвід викладання, вважаю, що для студентів необлікових спеціальностей розгляд теоретичних питань має буту скорочений до мінімуму, а саме вивчення бухгалтерського обліку має розпочинатись із вивчення обов'язкових форм фінансової звітності №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» – це відразу створює зацікавленість у студентів, оскільки кожен з них розуміє практичну цінність набутих знань. На основі вивчення даних форм звітності дуже легко перейти до вивчення структури плану рахунків бухгалтерського обліку, потім до принципів роботи активних і пасивних рахунків, до кореспонденції рахунків і принципу подвійного запису, потім до бухгалтерського обліку різних господарських операцій та їх впливу на баланс підприємства. Після цього логічно буде перейти до розгляду механізму ведення бухгалтерського обліку на підприємстві (в організації, установі) від окремої господарської операції через журнали і відомості до потрапляння даних до балансу.

Отже, методика викладання дисципліни «бухгалтерський облік» для студентів небухгалтерських спеціальностей повинна бути побудована таким чином, щоб давати їм максимальну практичну цінність набутих знань і відображати комплексний погляд на механізм бухгалтерського обліку і результати, які він створює.

*Ю. С. Данкова,
пошукач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Науковий керівник: д.е.н., професор Нусінов В.Я.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОПЕРАЦІЇ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Точну дату виникнення операцій злиття і поглинання визначити важко, але правове регулювання таких операцій вперше з'явилося в Англії у 1959 р. у вигляді Правил Квінсбері (Notes on Amalgamation of British Businesses). У 1968 р. ці Правила були замінені Кодексом Сіті щодо Поглинань і Злиттів (City Code on Takeovers and Mergers), який є діючим на сьогоднішній день.

І. В. Коберник, який в своїй роботі здійснив ретроспективний аналіз розвитку процесів злиття і поглинання [2], зазначає, що «злиття та поглинання компаній отримали поширення в США в кінці XIX століття». Саме звідти з'явилося поняття «mergers and acquisitions» (M&A). Воно застосовується в англосаксонській правовій системі і пов'язане з ринком цінних паперів.

Є. П. Коломієць-Людвіг в своїй роботі [3] зазначає, що «дискусії точаться навіть навколо більш правильного, точного, відповідного перекладу даних понять. Так, традиційно, «mergers and acquisitions» перекладаються як «злиття і поглинання». Однак існує думка, що більш влучним є «злиття та приєднання». Деякі молоді науковці пропонують навіть «приєднання і придбання».

Визначення сутності даних понять в літературі та електронних джерелах розглядається як у спрощеному вигляді, так і ускладнено.

Так В. М. Марченко в своїй роботі [4] зазначає: «Для процесів злиття внутрішньою складовою процесу є злиття як форм, так і активів. Поглинання передбачає передачу прав власності, а не форм діяльності». Інший автор С. Вовк [1] вважає, що «Злиття і поглинання – це інтеграція, ... і включає в себе діяльність з узгодження організаційної структури, бізнес-процесів, а також цілей злиття фірм».

Але інша точка зору є у Є. П. Коломієць-Людвіг, що в своїй роботі [3] стверджує про «неможливість однозначного визначення даних понять». Автор зазначає: «По-перше, чітко простежується предметний підхід — розкриття суті злиття, приєднання і поглинання з позицій економіки, фінансів, інвестиційного та стратегічного менеджменту, правознавства. По-друге, очевидним є економіко-географічний чинник, обумовлений середовищем, в якому проходив генезис феномену «злиття і поглинання». З одного боку маємо західну школу процесів злиття і поглинання у розвинутих країнах, а з іншого — сучасний пострадянський простір, де зазначені інтеграційні процеси відбуваються відносно недавно й характеризуються певними особливостями.»

Погоджуємось із першою тезою про те, що визначення сутності операцій «mergers and acquisitions» (M&A) та відповідних українських понять «злиття і поглинання» має надаватись з позицій предметного підходу (наприклад: право,

економіка, облік, фінанси) та на основі детальної класифікації цих операцій. Це дозволить врахувати особливі нюанси і специфіку кожної сфери знань.

Щодо другої тези, то, незважаючи на різний історичний розвиток даних понять в розвинутих країнах та на пострадянському просторі, вносити певні «національні особливості» у тлумачення даних операцій і понять є, на нашу думку, недоцільним, оскільки це буде ускладнювати інтеграцію таких підприємств у світову економіку.

Список літератури:

1. Вовк С. Стратегії ТНК: злиття і поглинання / С. Вовк // Журнал Європейської економіки. – том 12 (№1). – березень 2013р. – С. 28 – 41.
2. Коберник І. В. Ретроспективний аналіз розвитку процесів злиття і поглинання та основні мотиви їх здійснення / І. В. Коберник // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – №11(149). – С. 35-42.
3. Коломієць-Людвіг Є. П. Співвідношення понять злиття, приєднання та поглинання в західному та українському правовому полі / Є. П. Коломієць-Людвіг // Правове регулювання економіки: зб. наук. праць. – 2009. – № 9. – С. 169–177.
4. Марченко В. М. Методологія самоорганізації злиття та поглинання і досягнення синергетичного ефекту в корпораціях молочної промисловості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / В. М. Марченко. – К., 2011. – 45с.

*Д. В. Колосовський,
аспірант кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Сучасне економічне становище України є досить складним. Загальне гальмування економічного зростання, продовження військового конфлікту на сході країни, до якого додалась поточна політична криза, яка демотивує інвесторів, що негативно відображається на господарській діяльності українських підприємств. Тому розробка рекомендацій стосовно управління підприємствами під час кризи є надзвичайно актуальною, адже кризові явища можуть завдати значної шкоди підприємству, або зовсім призвести до його банкрутства. На сьогодні проблематика управління підприємствами у період кризи не знайшла адекватного відображення у наукових дослідженнях. Більшість наявних науково – практичних досліджень та публікацій в основному спрямовані на вдосконалення загальноекономічних аспектів розвитку підприємства.

На сьогодні для більшості суб'єктів господарювання стає необхідним розгляд та переоцінка підходів до управління підприємством в умовах кризи. Сучасні умови вимагають здійснення належного контролю за фінансово-економічним станом підприємств з метою запобігання виникнення кризового стану. Вирішення проблем управління підприємства в умовах кризи дозволить покращити його стан, та не допустить виникнення кризового стану на підпри-

ємстві. Такий підхід дасть змогу мінімізувати наслідки кризи та забезпечить виживання підприємств в умовах кризи.

Важливою складовою у цей період часу є система антикризового фінансового менеджменту. Антикризовий фінансовий менеджмент як інноваційний ресурс є адекватною відповіддю на виклики сьогоднішньої економіки. Йдеться про застосування специфічних методів та прийомів управління фінансами, які дозволяють забезпечити безперервну діяльність підприємств на основі управління зовнішніми та внутрішнім ризиками профілактики та нейтралізації кризового стану.

Антикризовий фінансовий менеджмент має важливе значення для підприємств усіх форм власності. Але в Україні йому приділяють недостатню увагу. Особливо це стосується профілактичних заходів спрямованих на попередження фінансової кризи, адже чим раніше підприємство проведе ранню діагностику потенційних кризових явищ тим з більшою ймовірністю воно зможе подолати їх з найменшими втратами та за короткий період часу. Таким чином рання діагностика кризового стану підприємства є умовою уникнення банкрутства та має важливе значення для ефективної діяльності та перспектив на майбутнє. Для цього слід здійснювати спостереження за фінансовим станом підприємства, розробляти системи превентивних заходів, реалізовувати політику антикризового фінансового управління.

***Р. В. Котковський,**
здобувач,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МЕТОДИЧНІ ЕЛЕМЕНТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Управлінський облік є основним джерелом інформації, необхідної для правильного виявлення структури бізнес-процесів на підприємствах, а також їх подальшого управління, контролю, обліку, моніторингу та прогнозування. Тому інформація, акумульована в системі управлінського обліку, дозволить керівникам структурних підрозділів, що відповідають за виконання бізнес-процесу, ефективно управляти і координувати роботу всіх видів ресурсів, підвідомчих йому [1].

Для цілей побудови системи управлінського обліку та бюджетування бізнес-процесів на промислових підприємствах нами уточнені та узагальнені основні ознаки, методи, прийоми і методи, що використовуються для управління бізнес-процесами (рис. 1). Для комплексного формування системи управлінського обліку і бюджетування бізнес-процесів на підприємствах необхідний не тільки облік і планування, а й застосування методик управлінського аналізу і моніторингу, які будуть сприяти більш ефективній роботі всієї системи в цілому, завершуючи комплексну систему управління підприємством. Управлінський аналіз дозволить простежити взаємозв'язок і взаємозалежність між параме-

трами об'єкта, що обліковується, виявити їх внутрішні і зовнішні характеристики, визначити найбільш ефективні варіанти управлінських та стратегічних рішень [2]. Отже, управлінський аналіз є, з одного боку, способом виявлення результативності бізнес-процесу, що виконується, а з іншого боку є базою для прийняття відповідних рішень.



Рис. 1 Методичні елементи системи управлінського обліку та бюджетування на підприємствах

Доведено, що в умовах ринкової економіки на великих підприємствах існує практика виділення функції стратегічного планування, орієнтованого на рішення якісних задач перспективного розвитку, в окрему службу, підпорядковану вищому керівництву. Тому нами пропонується в рамках організованої системи управлінського обліку та бюджетування виділити блок моніторингу, який здійснюватиме аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища, і блок прогнозування, який заснований на інформації блоку моніторингу і в подальшому має використовуватися для цілей складання бюджетів. Таким чином, результати наукових досліджень актуалізують необхідність формування системи управлінського обліку та бюджетування бізнес-процесів на підприємствах, що відповідає сучасним вимогам і враховує специфічні особливості виробництва в умовах багатоукладності ринкової економіки.

Література:

1. Атамас П. Й. Управлінський облік [Текст] : навчальний посібник / Атамас П.Й. - К. : ЦНЛ, 2006. – 440 с.
2. Нападівська Л. В. Управлінський облік: суть, значення і рекомендації по його використанню в практичній діяльності вітчизняних підприємств / Л. В. Нападівська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2005. - № 8-9. – С. 50-62.

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗГЛЯДУ ІННОВАЦІЙ, ЯК ПРОЦЕСУ ТА ОБ'ЄКТУ ДОСЛІДЖЕННЯ НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогоднішня ситуація кризових процесів, що відбуваються в економіці вимагає кардинальних змін в виробничій та організаційно-управлінській структурі вітчизняних підприємств. Для отримання можливостей вистояти у конкурентній боротьбі, будь яке підприємство сьогодні має бути інноваційно-зацікавленим, інноваційно-зорієнтованим, інноваційно-спроможним та інноваційно-активним, тобто на перший план, як ніколи, повинні вийти саме інноваційні перетворення в ключових напрямках діяльності підприємств.

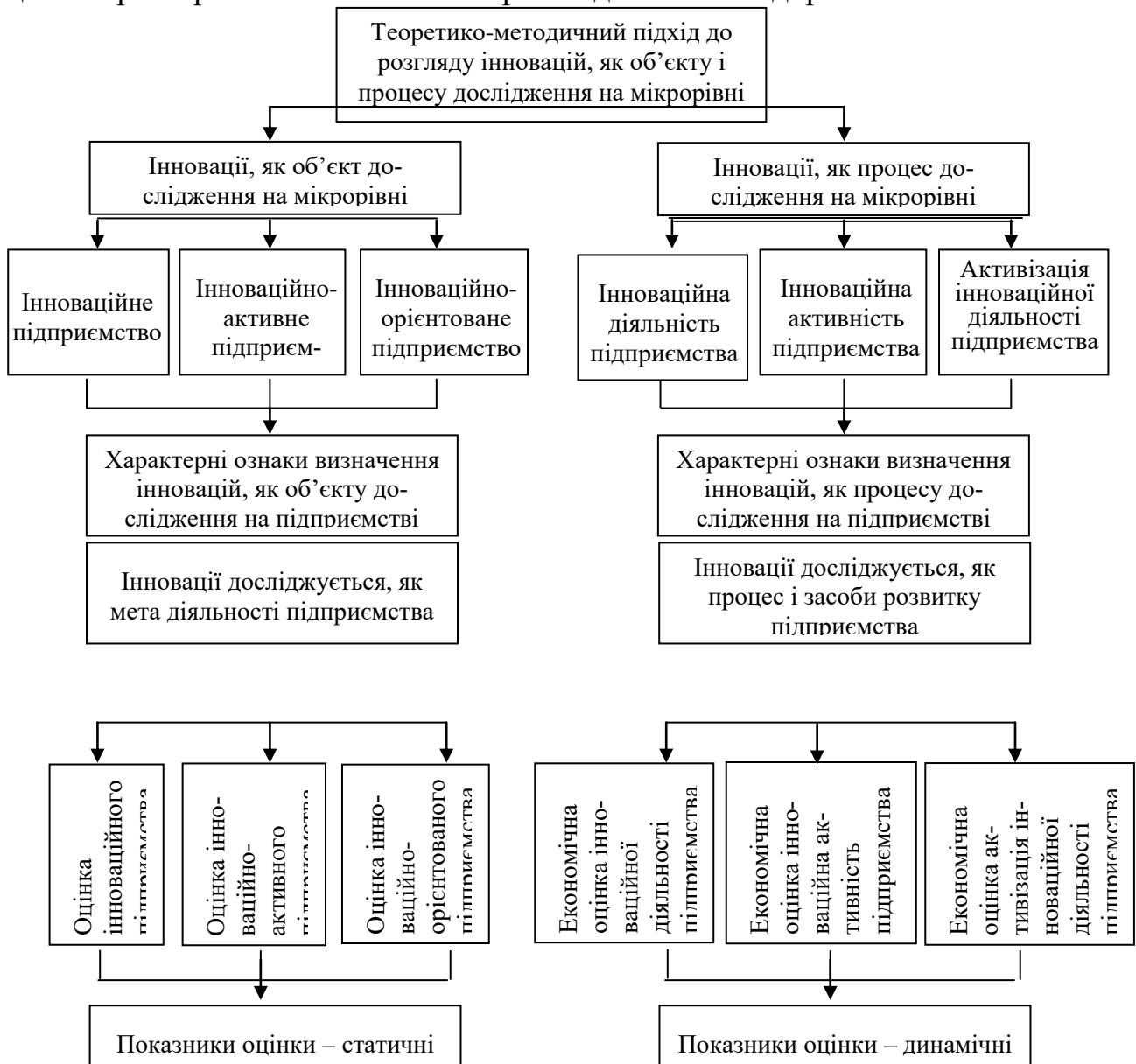


Рис. 1 Інновації, як об'єкт та процес дослідження на рівні підприємства

Досить важливим для цього є дослідження інновацій на мікрорівні і визначення їх значущості для підприємств. Інновації, як об'єкт дослідження на рівні підприємства, характеризуються певними ознаками, які визначають ступінь відношення підприємства до інноваційної діяльності. До таких головних ознак слід віднести: мету діяльності підприємства в області інновацій та потенціал підприємства. В даному випадку інновації досліджуються, як мета діяльності підприємства (рис.1). Інновації, як процес дослідження на мікрорівні, характеризують рівень інноваційної діяльності підприємства. В даному випадку інновації досліджуються, як процес та засоби розвитку підприємства (рис.1). Розглядаючи інновації, як об'єкт дослідження на підприємстві, ми визначаємо ступінь залучення підприємства, до інноваційної діяльності. Відповідно, до цього можна виокремити три групи підприємств: інноваційні підприємства, інноваційно-активні та інноваційно-орієнтовані підприємства. Розглядаючи інновації, як процес дослідження на підприємстві, ми аналізуємо безпосередньо рівень інноваційної діяльності підприємства на певному проміжку часу, тобто ступінь активності його інноваційної діяльності.

Отже, запропонований теоретико-методичний підхід дає можливість більш детально розглянути інновації і відповідно, вимагає подальшої вивчення та розробки економічної оцінки інноваційної діяльності та інноваційної активності підприємств.

УДК 311.17:338.(1+3):621.311.24 (477+100)

*П. В. Хазан,
здобувач,*

*Національна академія статистики, обліку та аудиту,
м. Київ, Україна*

СОНЯЧНІ ТА ВІТРОЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ В СИСТЕМІ ГЕНЕРАЦІЇ ЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

В результаті впровадження технологій відновлюваної енергетики суттєво зменшується негативний вплив на навколишнє природне середовище та здоров'я людини, а також значно збільшується енергетична незалежність та гнучкість систем різного рівня. Україна має підвищити генерацію з відновлюваних джерел енергії до 11 % від загальної генерації до 2020 року відповідно до міжнародних зобов'язань.

В 2015 році 50% нових потужностей теплової та електрогенерації було впроваджено саме в галузі відновлюваних джерел енергії. Загалом в цьому році було інвестовано у відновлювану енергетику¹ 285,9 млрд. дол.

¹сюди включено сонячна та вітроенергетика, біоенергетика, геотермальна енергетика, використання енергії океанів та навколишнього природного середовища, енергії від переробки відходів, а також гідроенергетика потужністю < 50 МВт.

США, побудовано 50 ГВт та 63 ГВт потужностей сонячних та вітроелектростанцій, таким чином загальна потужність таких електростанцій складає 227 та 433 ГВт відповідно[3,4].

Потенціал для використання сонячної та вітроенергетики в Україні знаходиться на середньому рівні у порівнянні з іншими європейськими країнами, а саме - швидкість вітру від 3 - 7,5 м/с², показник річного надходження сонячної радіації на горизонтальну поверхню – 950-1450 кВт·год на м². Проте в останні в Україні вироблено лише 0,95% електроенергії на сонячних та вітроелектростанціях. [1, 2].

Вартість виробленої електроенергії на сьогодні в світі на сонячних та вітроелектростанціях становить 0,06-0,08 та 0,06-0,09 дол. США за кВт·год відповідно. Для порівняння, вартість електроенергії, яка вироблена з використанням технологій на основі викопного палива з урахуванням шкоди навколишньому природному середовищу та здоров'ю людини, складає від 0,07 до 0,19 дол. США за кВт·год [2, 3].

Україна робить перші кроки на шляху для створення ефективної енергетичної системи. Наприклад, на законодавчому рівні було прийнято низка Законів України, а саме “Про електроенергетику”, “Про енергозбереження”, “Про альтернативні джерела енергії” та інші. На економічному рівні впроваджено такі інструменти, як «зелений» тариф; пільги в оподаткуванні та пільговий режим приєднання до електричної мережі для підприємств-виробників.

Список використаних джерел:

1. Статистичний бюлетень. Виробництво електроенергії та окремі техніко-економічні показники роботи електростанцій в Україні за 2015 рік. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ5_u.htm
2. Renewable Energy Statistic 2016 / International Renewable Energy Agency (IRENA) [Electronic resource]. – Access mode : http://www.irena.org/documentdownloads/publications/irena_lac_re_statistics_2016.pdf
3. Renewable Power Generation Cost in 2014. IRENA [Electronic resource]. – Access mode : https://www.irena.org/DocumentDownloads/Publications/IRENA_RE_Power_Costs_2014_report.pdf
4. Renewables 2016. Global Status Report [Electronic resource]. – Access mode: http://www.ren21.net/wp-content/uploads/2015/07/REN12-GSR2015_Onlinebook_low1.pdf

²на висоті 80 м

СЕКЦІЯ 2.
СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АУДИТУ,
ОПОДАТКУВАННЯ ТА ІНШИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАПРЯМІВ
В УКРАЇНІ ТА СВІТІ
(СТУДЕНТСЬКО-УЧНІВСЬКА СЕКЦІЯ)

О. К. Єлісєєва,
д.е.н., проф., завідувач кафедри статистики, обліку
та економічної інформатики,
Т. С. Гоголь,
студент-магістр 6 курсу,
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПЕРСОНАЛУ
НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Аудит розрахунків з оплати праці, як правило, займає об'ємну частину аудиторської перевірки, оскільки ця ділянка обліку досить специфічна та вимагає від перевіряючих особливої уваги і зосередженості.

Оплата праці – це стаття витрат, яка відіграє важливу роль у формуванні собівартості продукції (послуг), тому до неї завжди необхідно підходити з особливою увагою для забезпечення раціонального використання грошових ресурсів та їх економії на підприємстві.

Під час перевірки розрахунків з оплати праці аудитором, з одного боку, важливо переконатися в дотриманні підприємством чинного законодавства про оплату праці, відсутності порушень умов оплати праці працівників, а з іншого боку – перевірити правильність здійснених відрахувань податків і зборів із заробітної плати працівників, а також відповідність відображення операцій в бухгалтерському обліку і достовірність їх висвітлення у фінансовій звітності підприємства.

Під час проведення перевірки розрахунків з оплати праці, аудитором можуть використовуватись наступні аудиторські процедури: тестування засобів внутрішнього контролю; перевірка (інспектування) документів; спостереження (відстеження) за відображенням фінансово-господарських операцій в бухгалтерській документації; перерахунок; одержання роз'яснень всередині підприємства; отримання роз'яснень від третіх осіб; аналітичні процедури.

Перевірка арифметичних розрахунків (перерахування) використовується аудитором для підтвердження достовірності арифметичних підрахунків сум з оплати праці і точності відображення їх у бухгалтерських записах. Перевірка дотримання правил обліку окремих господарських операцій дає змогу аудиторам здійснювати контроль за обліком, що ведеться бухгалтерією, і кореспонденцією рахунків з бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці.

Підтвердження використовується для отримання інформації про реальність залишків на рахунках розрахунків з оплати праці, з бюджетом і позабюджетними фондами.

Усне опитування використовується в процесі отримання відповідей на запити аудитора при попередній оцінці стану обліку розрахунків з оплати праці, а також у процесі їх перевірки, при уточненні у фахівців окремих здійснених господарських операцій, що викликають сумніви.

Перевірка документів дає змогу аудитору переконатися в реальності кожного окремого документа. Рекомендується обрати певні записи в бухгалтерському обліку і простежити відображення операцій в обліку до того первинного документа, який повинен підтверджувати реальність і доцільність виконання цієї операції.

Спостереження використовується під час вивчення кредитових оборотів за аналітичними рахунками, відомостями, звітами, синтетичними рахунками, відбитими у Головній книзі, при цьому треба звертати увагу на нетипові кореспонденції рахунків.

Аналітичні процедури використовуються при зіставленні нарахованого фонду оплати праці звітного періоду з даними попередніх періодів.

О. А. Зінченко,
*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів суб'єктів господарювання
та інноваційного розвитку
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна,*

Д. С. Зінченко,
*студент 5 курсу групи УК-61м,
кафедра математичного моделювання економічних систем,
НТУУ «Київський Політехнічний інститут ім.І.Сікорського»,
м. Київ, Україна*

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

В основі досягнення кінцевої мети економічного розвитку будь-якого суб'єкта господарювання в ринковій системі є спрямування зусиль менеджменту на зростання базових економічних показників діяльності.

Базовим постулатом для проведення дослідження вважаємо те, що власників при визначенні шляхів економічного розвитку підприємств, в першу чергу, цікавлять саме економічні результати діяльності їх підприємств.

В монографії [1] визначено, що «економічний розвиток – це діалектичний процес сукупності змін, які відбуваються в системі підприємства, а саме в засобах виробництва і соціально – економічних відносинах, і обумовлюють рівень і динаміку всіх його економічних показників»[1]. Отже, можна дійти висновку про тісний взаємозв'язок і взаємозалежність понять «економічний розвиток пі-

дприємства» та «економічні результати підприємства». Оцінювати економічний розвиток підприємства та його економічні результати діяльності ми пропонуємо за відповідними показниками: валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, чистий прибуток тощо (Pr); показник приросту власного капіталу, ΔBK ; показник приросту ринкової вартості підприємства, ΔPVP ; показник якості прибутку підприємства, $Пяпп$; показник якості власного капіталу підприємства, $Пявк$; показник якості ринкової вартості підприємства, $Пярвп$.

Для обґрунтованого планування економічного розвитку підприємства доцільно використовувати економіко-математичні моделі.

Для розробки такої моделі передусім необхідно визначитись з видами економічного розвитку підприємства. Пов'язане це з тим, що окремі цільові функції та обмеження використовуються для відповідних видів економічного розвитку, а саме: загальнокорпоративного або внутрішньокорпоративного; простого або розширеного; рівномірного або нерівномірного; елементного, інтегрального або системного; екстенсивного типу або інтенсивного типу тощо.

Далі необхідно визначити тип тренду функції економічного розвитку (лінійний або нелінійний), характер його змін (спрямований, циклічний, спіральний тощо) і базуючись на цьому сформулювати базовий критерій на основі абсолютної або відносної функції. Цільова функція повинна характеризувати перспективну системну мету економічного розвитку підприємства на базі запропонованих нами в роботі показників: чистий прибуток, Pr ; показник приросту власного капіталу, ΔBK ; показник приросту ринкової вартості підприємства, ΔPVP тощо. У якості обмежень доцільно використовувати також такі показники оцінки економічного розвитку, як показник якості прибутку підприємства, $Пяпп$, показник якості власного капіталу підприємства, $Пявк$, показник якості ринкової вартості підприємства, $Пярвп$. Така система обмежень повинна всебічно враховувати зовнішні і внутрішні чинники економічного розвитку підприємства.

Таким чином, положення, викладені в даній роботі сприятимуть удосконаленню економіко-математичного моделювання економічного розвитку на основі відповідної системи показників його економічної оцінки.

Список використаних джерел:

1. Економічний розвиток структурних підрозділів підприємства: оцінка, механізм, мотивація : монографія / [А.М. Турило, А.А. Турило, Н.В. Романченко, С.В. Святенко]. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 303 с.

О. К. Єлісєєва,
*д.е.н., проф., завідувач кафедри статистики, обліку
та економічної інформатики,*
В. О. Сіра,
студент-магістр 6 курсу,
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна

ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ» В ОБЛІКОВОМУ АСПЕКТІ

Питання обліку заборгованості підприємств на сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні потребує особливої уваги. Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення. Ринкові відносини вимагають перегляду системи бухгалтерського обліку, одним із центральних елементів якої є облік взаєморозрахунків суб'єктів господарювання. У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. Таким чином, у суб'єкта господарювання виникає дебіторська заборгованість.

Несвоєчасна сплата за товари та послуги призводить до погіршення фінансового стану підприємства. Кошти, які тимчасово знаходяться поза межами підприємства, втрачають свою економічну цінність і при простроченні можуть не повернутися у підприємство. Тому, у фінансово-господарській діяльності підприємств, обліку та аналізу розрахунків з дебіторами приділяється багато уваги. Від своєчасності й повноти поданої інформації про стан заборгованості залежить оперативність вжиття заходів щодо її погашення. В свою чергу, наявність необхідної інформації про стан заборгованості, надасть змогу державним органам контролювати обсяги дебіторської заборгованості, прогнозувати рівень доходів державного бюджету, скласти план антикризових дій та ідентифікувати кризові явища тощо.

Вагоме значення у взаємовідносинах між партнерами має дотримання встановлених домовленостей, у тому числі й строків проведення розрахунків чи поставки товарів. Для покращення роботи кожного підприємства потрібно дотримуватись діючих правил розрахунків, не допускати їх прострочення, сприяти зменшенню дебіторської та кредиторської заборгованості.

Облік дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці має деякі відмінності, але центральною задачею для всіх обліковців є створити ефективний механізм розрахунків з метою зменшення заборгованості, впровадити найбільш точну оцінку сумнівних боргів, а також знайти оптимальні методи аналізу дебіторської заборгованості, які б дозволили надати всю необхідну інформацію користувачам звітності.

Слід відзначити, що чимало нерозв'язаних питань, пов'язаних з обліком дебіторської заборгованості. Це відповідно обумовлює постійний перегляд нормативних актів і регламентуючих документів, вироблення нових шляхів удосконалення організації та методики обліку та аналізу розрахунків з дебіторами.

Головним нормативним документом при вивчення сутності поняття «дебіторська заборгованість» в Україні є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Відповідно дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. При цьому, дебіторами вважаються юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

*В. Я. Нусінов,
д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Т. В. Семеняка,
магістрант,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МЕТОДИКА ОЦІНКИ РИТМІЧНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ З УРАХУВАННЯМ ТЕРМІНІВ ЇЇ ВИГОТОВЛЕННЯ ТА ОЧІКУВАННЯ

Ритмічність виробництва готової продукції, що враховує виконання замовлень покупців показує наскільки своєчасно підприємство виконує взяті на себе зобов'язання перед покупцями та в якій мірі воно може задовольнити раптові замовлення покупців.

Так, якщо на підприємстві відбуваються часті збої у виробництві, мають місце факти зриву виготовлення продукції в строк або немає мінімально необхідного запасу готової продукції на складі, то воно ризикує втратити певну величину виручки, через те, що покупці відмовляться від замовлень, оскільки у них немає змоги чекати на їх виготовлення. Тому при розрахунку даного виду ритмічності обов'язково треба враховувати терміни виготовлення та терміни очікування готової продукції покупцями.

Термін виготовлення готової продукції ($T_{\text{виг.}}$) – це максимальний період часу, протягом якого підприємство виготовить необхідний покупцю вид продукції.

Для встановлення терміну виготовлення готової продукції весь асортимент продукції необхідно розподілити за часом її виготовлення, залежно від особливостей виробничого процесу кожного підприємства.

Термін очікування готової продукції ($T_{\text{очік.}}$) – це максимальний період часу, який готові очікувати покупці на виготовлення необхідної їм готової продукції.

Термін очікування готової продукції покупцями є різним в залежності від терміну її виробництва, унікальності готової продукції, наявності аналогів на ринку тощо, тому даний показник доцільно визначати експертним шляхом, враховуючи особливості кожного замовника.

В процесі розрахунку ритмічності виробництва готової продукції, яка враховує замовлення покупців, після визначення $T_{\text{виг.}}$ та $T_{\text{очік.}}$ на підприємстві можуть виникнути наступні ситуації:

1) Термін виготовлення перевищує термін очікування готової продукції покупцями (Твиг. > Точік.). У даному випадку підприємство дійсно працює неритмічно, тобто не задовольняє в повній мірі вимоги покупців, що в майбутньому вплине на величину отриманих ним доходів від реалізації. Розрахунок аритмічності у цьому випадку є обов'язковим.

2) Термін виготовлення менший за термін очікування готової продукції покупцями (Твиг. < Точік.). У даному випадку підприємство повністю задовольняє вимоги покупців, тому розрахунок ритмічності є не доцільним.

Отже, розрахунок ритмічності, яка враховує замовлення покупців, доцільно здійснювати за наступними етапами.

На першому етапі необхідно визначити Твиг. та Точік. для кожного виду продукції окремо:

- якщо Твиг. < Точік., приймаємо коефіцієнт аритмічності рівний 0.
- якщо Твиг. > Точік., переходимо до розрахунку ритмічності;

На другому етапі необхідно розрахувати негативні числа аритмічності, оскільки для даного виду аритмічності доцільно враховувати лише недовиконання плану з виробництва того чи іншого виду продукції.

Також на підприємстві дуже часто бувають ситуації, коли воно одного дня недовиконало план з виробництва за певною групою продукції, а наступного дня – перевиконало і, навпаки. Тому при розрахунку ритмічності даного виду дуже важливо враховувати обсяги перевиконання планових завдань у попередньому звітному періоді та коригувати на цю величину обсяг виробництва готової продукції у звітному періоді.

На третьому етапі необхідно розрахувати коефіцієнт аритмічності готової продукції, що враховує замовлення покупців за кожною окремою групою продукції таким чином:

$$K_{аритм\ гр} = \frac{\sum(\eta_{-} \cdot q_{план.})}{\sum q_{план.}} \quad (1.1)$$

де $K_{аритм\ гр}$ – коефіцієнт аритмічності готової продукції за окремою групою;

η_{-} – негативне число аритмічності;

$q_{план.}$ – плановий обсяг виробництва готової продукції, грн.

Четвертий етап полягає у розрахунку загального коефіцієнту аритмічності готової продукції за наступною формулою:

$$K_{аритм\ заг} = \frac{\sum(K_{аритм\ гр} \cdot q_{план\ гр})}{\sum q_{план\ гр}} \quad (1.2)$$

де $K_{аритм\ заг}$ – загальний коефіцієнт аритмічності готової продукції;

$q_{план\ гр}$ – плановий обсяг виробництва готової продукції в цілому по групі, грн.

Таким чином, представлена методика розрахунку ритмічності виробництва готової продукції, що враховує замовлення покупців дозволить підприємству оптимізувати політику у сфері управління замовленнями та вчасно реагувати на їх зриви.

*О. К. Єлісєєва,
д.е.н., проф., завідувач кафедри статистики, обліку
та економічної інформатики,
Р. С. Сорокін,
студент-магістр 6 курсу,
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАПАСІВ

Таким чином, для забезпечення ефективного розвитку підприємств та зростання їх виробничого потенціалу за сучасних умов господарювання виникає необхідність створення якісно нової системи управління виробничими запасами. Адже основою виробництва в будь-якій галузі економіки є постійна наявність у необхідних розмірах запасів товарно-матеріальних цінностей, які повністю споживаються у процесі виробництва і переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг), впливаючи таким чином на результат діяльності підприємства. Важливою передумовою обліку, контролю та управління виробничими запасами є вироблення єдиних і чітких підходів до тлумачення їх сутності та класифікації.

Аналіз літературних джерел свідчить про неоднозначність підходу вчених до визначення таких понять, як «виробничі ресурси», «матеріальні ресурси», «запаси», «виробничі запаси». Таким чином, узагальнюючи думки різних науковців, ми вважаємо, що суть виробничих запасів як об'єкта обліку полягає у наступному: виробничі запаси – це сукупність предметів праці, які знаходяться на підприємстві у вигляді складських запасів основних та допоміжних матеріалів, а також палива, запасних частин, зворотних відходів, тари та інших матеріалів, які призначені для використання як у виробничому процесі так і для будь-яких інших потреб підприємства за умови їх повного споживання у одному операційному циклі.

Обґрунтована теза про те, що проблема розробки якісної облікової політики, яка стоїть перед багатьма підприємствами, робить актуальним акцентування уваги на її теоретичних аспектах. Проаналізувавши низку літературних джерел ми погоджуємося з думкою, що облікова політика є сукупністю принципів, методів, процедур та домовленостей, що використовуються підприємством для складання та подання звітності. Закріплення розпорядчим документом керівника підприємства кращих з наявних альтернатив сприяє раціональній організації праці бухгалтерів, достовірному визначенню фінансового результату, прибутку до оподаткування, отриманню необхідної економічної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень.

Удосконалення організації бухгалтерського обліку запасів:

організація ефективного документообігу – досягається за рахунок організаційних і технічних заходів, направлених на створення раціонального документообігу на всіх стадіях обліку запасів (встановлення максимально коротких термінів часу на передачу і обробку документів з використанням індивідуаль-

них схем руху документів – оперограм);

організація правильного ведення бухгалтерського обліку – передбачає використання загальної схеми обліку, модифікувавши її з врахуванням особливостей конкретного підприємства;

організація складського обліку – виправлення порушень в організації складського господарства, роботі вимірювальних приладів, збереженні запасів, виявлених в ході перевірки.

Marie-France Turco,
responsable,

«Gestelia Libérale. Association de Gestion Agréée» de Guéret, France

Aymeric Michaud,
directeur,

«Le Centre de Gestion Agréé Interprofessionnel» de Guéret, France

Diemidova Anna,
étudiante, Faculté d'économie et administration des affaires, formation en économie d'entreprise,
Kyiv, Ukraine

COMPARAISON ENTRE LES SYSTEME D'IMPÔT SUR LE REVENU FRANÇAIS ET UKRAINIENS DES ENTREPRISES

Après un stage professionnel en France, nous avons décidé d'analyser la différence entre les systèmes d'impôt sur le revenu français et ukrainien. Quelle différence entre régime fiscal et régime d'imposition en France?

Le régime fiscal détermine le type d'impôt auquel vont être soumis les revenus professionnels : impôt sur le revenu ou impôt sur les sociétés.

Le régime d'imposition détermine les modalités du calcul du bénéfice (régime normal, régime simplifié, micro) et la périodicité des déclarations de TVA (mensuelles, semestrielles ou annuelles).

En France, il existe différentes catégories de l'impôt sur le revenu :

- les bénéfices industriels et commerciaux (BIC),
- les bénéfices non commerciaux (BNC) ;
- les bénéfices agricoles (BA)
- Les traitements et salaires
- Les revenus mobiliers
- Les revenus fonciers
- Les plus values
- Les rémunérations des dirigeants de certaines sociétés.

En Ukraine, la différence entre les régimes ne dépend pas de la portée des activités, mais seulement du montant du bénéfice.

Cependant, il y a une similarité dans les deux systèmes. En effet, Il y a des régimes fiscaux différents, en fonction du chiffre d'affaires.

En France, on distingue 3 **régimes d'imposition** différents:

– régime des microentreprises : Il est réservé aux petites entreprises dont le chiffre d'affaires annuel hors taxes de l'année civile précédente est inférieur ou égal à :

- 32 900 € pour les activités de prestations de services ;
- 82 200 € pour les activités d'achat-revente.

- régime du réel simplifié (RS) : Ce régime s'applique à toute entreprise dont chiffre d'affaires hors taxes est compris entre :

- 32 900 € et 236 000 € pour les activités de prestation de services ;
- 82 200 € et 783 000 € pour les activités d'achat-revente.

– régime du réel normal (RN):Il concerne les entreprises qui ont opté pour ce régime,ou dont le chiffre d'affaires hors taxes de l'année civile précédente est supérieur à:

- 236 000 € pour les activités de prestation de services ;
- 783 000 € pour les activités d'achat-revente.

En France, le taux normal de l'IS (c'est à dire les entreprises soumises à l'impôt sur les sociétés est de 33,33 % et s'applique à l'ensemble des bénéficiaires imposables de l'entreprise.

Il s'applique à l'ensemble des sociétés en l'absence de dispositions particulières.

Les organismes à but non lucratif sont assujettis à des taux spécifiques de :

– 24 % pour les revenus du patrimoine (locations immobilières, bénéfices agricoles, etc.),

– 10 % pour les revenus mobiliers (obligations, par exemple).

Le taux de 15 % s'applique sur la tranche inférieure à 38 120 € de bénéfices pour les entreprises dont :

– le CA HT est inférieur à 7,63 millions d'€,

– le capital a été entièrement reversé et est détenu à au moins 75 % par des personnes physiques (ou par une société appliquant ce critère).

Au-delà de 38 120 € de bénéfice imposable (montant apprécié sur 12 mois), les bénéficiaires sont soumis au taux normal.

Chaque régime fiscal a ses propres caractéristiques.

Système d'impôt sur le revenu ukrainien dispose des régimes suivants :

– Un taux d'imposition de base pour les entreprises dont les bénéfices excèdent 5 millions de d'hryvnia, 18%.

– Dans le cadre du régime d'imposition simplifié, il existe une classification des entreprises et des particuliers – entrepreneurs, selon le montant des revenus et du nombre d'employés.

1. pour les personnes ayant un revenu inférieur à 300 000 UAH par an, le taux d'imposition s'élève à 10% du salaire minimum;

2. pour les personnes ayant un revenu de moins de 1,5 millions UAH par an, le taux d'imposition s'élève à 20% du salaire minimum;

3. pour les particuliers et les entreprises ayant un revenu de moins de 5 millions UAH par an, le taux d'imposition s'élève à 5% du chiffre d'affaires ;

4. pour les producteurs agricoles le taux d'imposition va jusqu'à 5% du chiffre d'affaires.

En matière de fiscalité des revenus individuels, à savoir les salaires. En France, il existe un système de taux d'imposition différents,

Pour les revenus 2016, les tranches de revenus sont les suivantes :

- La tranche de votre quotient familial (revenu imposable divisé par le nombre de parts) de **0 à 9 710 €** n'est pas imposée
- La tranche de **9 710 € à 26 818 €** est imposée à **14%**
- La tranche de **26 818 € à 71 898 €** est imposée à **30%**
- La tranche de **71 898 € à 152 260 €** est imposée à **41%**
- La tranche au-delà de **152 260 €** est imposée à **45%**.

En Ukraine, le taux d'imposition des salaires est constant et s'élève à 18%, ce qui paraît inequitable compare à nos homologues français.

Nous pouvons en conclure que le système français, d'imposition des revenus est plus complexe que le système l'ukrainien. Comparez la fiscalité entre les deux pays demeure très difficile.

En effet, nous avons des monnaies différentes et des niveaux de vie disparates. Même si la France, comme de nombreux pays Européens depuis quelques années fait face à la crise, elle n'en demeure pas moins forte. Pour moi, la France malgré la compléxité de sa fiscalité reste un modèle économique, qui octroie un niveau de vie plus favorable à sa population par rapport au notre.

И. А. Савина,
преподаватель,
К. Вагнер,
студентка

*Томский техникум железнодорожного транспорта –
филиал Сибирского государственного университета путей сообщения,
г. Томск, Россия*

СПРАВОЧНО-ПРАВОВЫЕ СИСТЕМЫ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУХГАЛТЕРА

Согласно исследованиям, в условиях формирования постиндустриального общества объем правовой информации неуклонно растет. Именно поэтому сегодня становится приоритетным хранить и использовать нормативно-правовые документы в специально созданных справочно-правовых системах, которые обеспечивают свободный доступ к различным видам информации с минимальными затратами физических сил и материальных ресурсов.[1]

Компьютерные справочно-правовые системы появились ещё во второй половине 60-х годов прошлого века по мере развития современных технологий и систем телекоммуникаций. Первой электронной картотекой для компьютерного поиска правовой информации стала бельгийская система, заработавшая в 1967 году. В информационный банк системы вошли данные о документах внутреннего и международного права, а также о парламентских материалах. Однако CREDOC не предполагала прямой связи пользователя с правовой базой для получения интересующих его данных – пользователю необходимо было обратиться в специальное информационное бюро. Оттуда приходил ответ, причем срок ожидания составлял от 2 до 8 дней.[2]

Начало созданию справочно-правовых систем в СССР было положено в 1975 году, когда было принято решение о создании первой информационной базы нормативных документов. Признавалось необходимым «вести государственный учёт нормативных актов СССР и союзных республик, а также организовать централизованную информацию о таких актах». Для реализации этого решения при Министерстве юстиции СССР был создан Научный центр правовой информации (НЦПИ). В его задачи вошли государственный учёт нормативных актов и разработка правовых баз данных. В дальнейшем силами НЦПИ была создана первая справочная правовая система «Эталон», предназначенная для использования в государственных структурах. Первым российским разработчиком коммерческой базы данных стало агентство Intralex, которое в 1989 году представило программный комплекс «Юридическая справочно-информационная система» (ЮСИС). В 1990 году была выпущена СПС «Гарант» — разработка Научно-производственного объединения «Вычислительная математика и информатика» (НПО «ВМИ»). В дальнейшем от НПО «ВМИ» отделилась компания «Гарант-Сервис», которая в настоящее время распространяет систему «Гарант». В 1992 году НПО «ВМИ» выпустило СПС «Консультант-Плюс». В последующие годы была создана СПС «Кодекс», основным отличием которой является большое количество нормативно-технических документов (ГОСТ, СНиП, СанПиН и т. д.), наличие специализированных справочных систем по различным отраслям — строительство, экология, электроэнергетика, охрана труда и т. д.

За последние годы справочно-правовые системы прочно вошли в деловой оборот. Постоянными потребителями правовой информации являются и государственные структуры, и бизнес, и отдельные категории граждан, например преподаватели и студенты. Причем всем им нужна полная, актуальная и достоверная информация о действующем законодательстве, правилах его применения и готовящихся поправках, особенно бухгалтерам. Стремясь привлечь как можно больше пользователей, фирмы, специализирующиеся на справочно-правовых системах, внедряют все новые продукты и совершенствуют уже имеющиеся.

Сегодня, пожалуй, никому не нужно объяснять, что такое справочно-правовая система (СПС). У всех на слуху такие названия, как СПС «Консультант-Плюс», «Гарант». Менее распространены «Кодекс», «Референт» и ряд других.

Именно эти СПС существенно повышают производительность юристов, бухгалтеров, аудиторов, руководителей организаций при решении правовых вопросов.

Справочно-правовые системы (информационно-правовые системы) — класс компьютерных баз данных, содержащих тексты указов, постановлений и решений различных государственных органов. Подкрепленные нормативными документами, они также содержат консультации специалистов по праву, бухгалтерскому и налоговому учету, судебные решения, типовые формы деловых документов и др.[3]

Принцип информационного наполнения этой СПС заключается в том, что она предоставляет пользователю не только необходимые в работе бухгалтерии нормативные документы, но и разъяснения, консультации по применению за-

конодательства в практике бухгалтерского учета и налогообложения. Каждая консультация обоснована ссылками на нормативные документы. Это позволяет понять логику их аргументации и, соответственно, выверить свое решение.

Кроме того большим плюсом СПС является их своевременное обновление. Как правило, обновление самих СПС происходит ежедневно по мере поступления новых документов. А чтобы так же ежедневно обновлялись системы, установленные у клиента, он должен располагать соответствующими техническими возможностями (доступом к телекоммуникационным каналам связи). Таким способом обычно обновляют СПС крупные компании, а также те фирмы, которые постоянно нуждаются в оперативной информации.

Но не стоит забывать о том, что подобного рода СПС не избавят бухгалтера предприятия от всех стоящих перед ним проблем и не смогут их решить полностью. Это, прежде всего, связано с тем, что ни одна информационная база не является идеальной. Именно поэтому, несмотря на то, что количество подобных баз растет день ото дня, бухгалтеру очень тяжело выбрать себе подходящего «помощника».

Важной характеристикой является качество компьютерных технологий, используемых в СПС (поисковые и сервисные возможности; возможности используемой технологии по передаче информации и ее актуализации у пользователя). Конкурентоспособность той или иной СПС в немалой степени определяется общим уровнем сервиса и наличием дополнительных услуг, предоставляемых пользователю.

Альтернативы СПС сейчас не существует. Хотя большинство официальных документов (законы, указы, постановления) должны быть опубликованы в официальных источниках, а многие документы можно найти в Интернете, систематизированный поиск в гигантских базах данных и одновременно достоверность приведенной информации обеспечивают только СПС. Согласитесь, даже если у вас есть подшивка за несколько лет "Российской газеты" (или другого официального публикатора), поиск нужного документа займет какое-то время. Не говоря уже о том, что собрать самостоятельно более 5 млн. документов – а именно столько сейчас их содержит, например, СПС «КонсультантПлюс» – рядовому пользователю не под силу. Ежемесячно федеральные органы власти выпускают несколько тысяч документов, а региональные и местные - и того больше.

Итак, возможности, открываемые правовыми информационными системами в области экономической деятельности, существенно повышают производительность аудиторов, руководителей организаций, а, главное, бухгалтеров при решении правовых вопросов. Существующие тенденции показывают, данное направление в информатике чрезвычайно востребовано, и что в дальнейшем эта область информационных технологий будет развиваться и усложняться.

Список использованных источников:

1. Кобзева, К.В. «Использование справочно-правовых систем в бухгалтерском учете» [Электронный ресурс] - <http://www.scienceforum.ru/2014/502/936>
2. Прохоров А. «Рынок справочных правовых систем в России» [Электронный ресурс] – <http://compress.ru/article.aspx?id=11424>

3. «Справочно-правовая система»: Википедия [Электронный ресурс] - [https://ru.wikipedia.org/wiki/справочно-правовая система](https://ru.wikipedia.org/wiki/справочно-правовая_система)

4. Зубарева Е. Г., Гулюта О. В. Роль справочно-поисковых систем в профессиональной деятельности: сравнительный анализ // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 17. – С. 67–71. [Электронный ресурс] - URL: <http://e-koncept.ru/2016/46177.htm>

В. С. Адамовська,
*к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
І. А. Алімагомедов,*
*студент 5-го курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

При застосуванні комп'ютерів обробку економічної інформації здійснює КІСП – комп'ютерна інформаційна система підприємства. Вона є сукупністю інформації, методів, моделей; технічних, програмних, технологічних засобів та рішень, а також спеціалістів, які виконують обробку інформації і приймають управлінські рішення в межах підприємства. До інформаційної системи входять люди, обладнання, процеси, процедури, дані та операції. Комп'ютерні інформаційні системи відіграють значну роль на сучасних підприємствах.

Сучасні інформаційні системи безпосередньо впливають на планування і прийняття управлінських рішень, на номенклатуру і технологію виготовлення та реалізації товарів і послуг. До характерних ознак КІС великих підприємств потрібно віднести наступні ознаки:

- тривалий життєвий цикл,
- різноманітність апаратного забезпечення, що використовується, життєвий цикл якого менший, ніж у системи, яка створюється;
- різноманітне програмне забезпечення, масштабність і складність задач, що вирішуються;
- територіальний розподіл і відповідно орієнтація на використання локальних і глобальних обчислювальних мереж для обміну і обробки інформації.

Інформаційні системи передбачають використання інформаційних технологій, в яких можна виділити дві характерні риси:

- а) здатність за запитом генерувати інформаційний продукт;
- б) засоби доставки цього інформаційного продукту в зручний час і в зручній для користувача формі.

Кожна інформаційна технологія орієнтована на обробку інформації певних видів:

- даних (системи програмування й алгоритмічні мови, системи управління базами даних (СУБД), електронні таблиці);

– текстової інформації (текстові процесори і гіпертекстові системи); статичної графіки (графічні редактори);
– знань (експертні системи);
– динамічної графіки, анімації, відеозображення, звуку (інструментарій створення мультимедійних додатків, що включає засоби анімації і управління відеозображенням і звуком).

Залежно від рівня управління використовуються різні види інформації: так для вищого керівництва, що розробляє стратегію діяльності, застосовується переважно зовнішня і у меншій мірі внутрішня інформація.

На оперативному рівні використовується тільки внутрішня, а на середньому – переважно внутрішня і частково зовнішня.

Всі ці види інформації зберігаються на підприємстві, утворюючи інформаційну базу, що складається з двох взаємозв'язаних частин: позамашиної і внутрішньомашинної.

В даний час попит на інформаційні системи зріс у зв'язку із збільшенням трудомісткості облікових процедур і доступністю цін на ПК.

*A. R. Arutiunian,
PhD, Associate Professor of Management and Administration Department,
V. P. Karban,
Fourth-year student of foreign economic activity management
Language Advisor: Bondar I.H.
SIHE «Kryvyi Rih National University»,
Kryvyi Rih, Ukraine*

EFFECTIVENESS OF A BUSINESS'S EXTERNAL AND INTERNAL IMPACT DIAGNOSTICS

Analysis of internal and external environments is integral part of a business's diagnostics.

In modern management precedence of analyzing internal and external environments is disputable. Although in most cases this issue is not given proper importance, we recommend to clearly justify the order of analyzing internal and external environments as then it will produce a positive effect on formation of long-term alternatives and, in general, draw clear parallels between operation media that will enable more efficient diagnostics of businesses. And efficient diagnostics of businesses will provide a company with one of the most important part of a strategic plan. Such scale increases the importance of the issue.

The main rational basis is the reduced number of external environment factors under study that will clearly outline the relevant area of the external environment towards an enterprise. Determining strengths and weaknesses of a business enables managers and analysts to identify external opportunities and threats that may affect it or make it stronger.

This approach gives a possibility to focus on the main problems and goals of the company. It is very important as the external environment is very complex and has many different factors – relevant and irrelevant. Thus we can avoid irrelevant factors.

Figure 1 shows the scope of external factors that impact the business after an internal analysis was conducted.



Fig. 1 Restrictions of relevant impacts

As is seen, certain factors that influence the business's activity and are relevant towards the business are pointed out among the entire set of environmental factors. Without being aware of the business's specifics and the current situation, the analysis of external factors is unreasonable, as there are studied and analyzed factors whose impact on the business is unknown or even absent. Therefore, we can say that internal diagnostics facilitates and rationalizes the analysis of the external environment. And nowadays this is very actual issue for managers of innovative enterprises.

And understanding the scale and nature of the potential external impact is another important factor that necessitates the precedence of internal analysis.

For example, after determining the share of exports in the structure of sales (i.e. carrying out a portion of the internal analysis), you can decide to what extent such external impacts as competition on foreign markets, exchange rates, regional economic and political trends should be studied and predicted.

This approach has much in common with other areas of management. For example, in decision making criteria and limitations that are internal characteristics of a particular problem are first defined, and after that external alternatives are studied.

This approach to business diagnostics is an important basis for understanding the fundamental relationship of internal and external factors which are one of the most essential in many economic disciplines.

*К. О. Астаф'єва,
к.е.н., старший викладач кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
Л. С. Андрух,
студентка ЕП-13-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ПОКАЗНИК ЕТАПУ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний розвиток економіки вимагає впровадження ефективних методів управління. Одним із головних факторів, що впливає на ефективність функціонування підприємства є людський капітал. Даний чинник визначає стратегічний успіх підприємства та є основою забезпечення його конкурентоспроможності.

Дослідженням даної проблеми присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Г. Азоєва, Ф. Вірсема, В. Галушко, О. Гудзинського, Й. Завадського, Р. Кантера, І. Ліфіца, М. Портера, та інших.

Підприємство у своєму розвитку проходить низку етапів, починаючи із його зародження до ліквідації. Тому доцільно розглядати процес становлення людського капіталу опираючись на етап життєвого циклу підприємства. Людський капітал являє собою сформований, розвинутий у результаті інвестицій і накопичений людиною певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці та завдяки цьому впливає на зростання доходів свого власника, прибутку підприємства [1]. Чим більшу вартість людського капіталу має підприємство, тим більший його розвиток. Отже можливо запропонувати методіку визначення етапу життєвого циклу підприємства опираючись на розрахунок вартості його людського капіталу.

Для цього розглянемо стадії становлення людського капіталу: трудова адаптація, професійне зростання, накопичення професійного досвіду, професійна реалізація, скорочення професійної реалізації. Отже кожному етапу життєвого циклу підприємства будуть притаманні зазначені вище стадії. Однак їх рівень буде змінюватися. Для визначення останнього запропоновано розрахунок наступних показників: коефіцієнт стажу, коефіцієнт стабільності, коефіцієнт здоров'я, коефіцієнт професійного зростання, коефіцієнт освіти [1].

Коефіцієнт стажу, що визначається відношенням кількості працівників, стаж роботи яких перевищує 3 роки до середньооблікової чисельності працівників. Коефіцієнт стабільності - це відношення різниці середньооблікової чисельності працівників та кількості звільнених працівників до середньооблікової чисельності працівників. Коефіцієнт здоров'я - розраховується як відношення добутку планового фонду робочого часу і середньооблікової чисельності працівників за мінусом кількості днів відсутності на роботі через хвороби до добутку планового фонду робочого часу і середньооблікової чисельності працівників. Коефіцієнт професійного зростання - відношення кількості працівників, що підвищили кваліфікацію до середньооблікової чисельності працівників. Коефіці-

ент освіти розраховується шляхом ділення кількості працівників, що мають освіту відповідно до вимог займаної посади на середньооблікову чисельність працівників.

Рівень розвитку підприємства доцільно визначати із урахуванням показника динаміки вище зазначених коефіцієнтів. За умови, якщо показники мають позитивну тенденцію протягом 3-5 років, можна припустити, що підприємство розвивається та наближається до наступного етапу розвитку. Якщо динаміка негативна, підприємство залишається на досягнутому етапі життєвого циклу.

Список використаної літератури:

1. Близнюк В.В. Людський капітал як фактор економічного розвитку (еволюція методологічних підходів та сучасність) // Економіка і прогнозування. – 2005 р. - №2. - С.64-78.

О. М. Бондарчук,

*к.т.н., доцент кафедри економіки,
організації та управління підприємствами,*

В. О. Гладуш,

*студент 3-го курсу за напрямом підготовки «Економіка підприємства»,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ

В Україні бюджетний процес це регламентована нормами права діяльність, пов'язана зі складанням, розглядом та затвердженням бюджетів, їх виконанням і контролем за їх виконанням, розглядом звітів про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему [1].

Економічні традиції та політичні реформи накладали відбиток на бюджетний устрій різних країн. Крім того, залежно від адміністративно-територіального устрою (унітарного, федеративного чи конфедеративного) розрізняють різні рівні бюджетних систем (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні бюджетних систем окремих країн

Україна	ФРН	Швейцарія	Білорусь	РФ
Державний	Федеральний	Конфедеральний	Республіканський	Федеральний
	Бюджети земель	Бюджети кантонів		Регіональний
Місцеві	Бюджети громад	Бюджети округів	Місцеві	Муніципальні
			Міждержавний	

Нині розрізняють унітарний, федеративний та змішаний види бюджетного устрою. Незалежно від цього виділяють два умовних типи побудови центрального бюджету: британський, характерний для США, Великобританії, Канади, Австралії, Індії; франко-іспанський – для ФРН, РФ, України, Іспанії, КНР, Китаю.

В унітарних державах бюджетна система є сукупністю бюджетів усіх територіально-адміністративних одиниць і складається з двох ланок: державного

бюджету і бюджетів місцевих органів самоврядування. У федеративних державах бюджетна система включає три ланки: державний (федеральний) бюджет, бюджети членів федерації і місцеві бюджети. Побудова бюджетних систем у країнах ґрунтується на спеціальних принципах (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняння принципів побудови бюджетних систем окремих країн [2]

Україна	ФРН	Швейцарія	Білорусь	РФ
Єдності	Єдності	Єдності	Єдності	Єдності
Збалансованості	Загального забезпечення	Загального добробуту	Збалансованості	Збалансованості
Самостійності			Самостійності	Самостійності
Повноти	Повноти	Повноти	Повноти	Повноти
Обґрунтованості	Точності	Реалістичності	Реальності	Достовірності
Ефективності	Спеціалізації	Результативності		Ефективного використання коштів
Субсидіарності				Розмежування доходів і видатків між рівнями бюджетної системи
Цільового використання	Ясності			Адресності
Публічності	Гласності	Транспарентності	Гласності	Гласності
Справедливості і неупередженості				
Відповідальності				
	Своєчасності			

Принципи бюджетного устрою, покладені у законодавство розвинених західних країн, склали основу для формування принципів бюджетного устрою України.

Робота зі складання проекту бюджету країни починається задовго до початку нового бюджетного року. Причому цей термін у розвинутих країнах різний. Так, в ФРН він складає 6 місяців, в Японії – 7, Франції – 14, а в США 18 місяців.

Узагальнюючи структурні пропорції видатків бюджетів України можна зробити висновок, що розвинуті країни свій бюджет орієнтують на соціальні потреби, а країни що розвиваються - на економічні, що з політичного погляду цілком виправдано.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 2456-VI (редакція від 13.11.2016р., підстава постанови 1702-19).

http://pidruchniki.com/12281128/finansii/byudzhetniy_protsees_yogo_skladovi

*Л. А. Буркова,
кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку,
оподаткування, публічного управління та адміністрування,
О. В. Жукова,
магістрант,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

В економічній ситуації, що склалася, для стабільного функціонування промислових підприємств важливе значення має фінансування заходів щодо підвищення рівня економічної ефективності діяльності підприємств. Найкращим антикризовим заходом можна вважати впровадження інвестиційного проєкту.

Враховуючи особливості діяльності українських підприємств у сучасній реальності слід відмітити, що більшість з них перебувають у кризовому стані, а деякі взагалі знаходяться на межі банкрутства. Отже, результати їх господарської діяльності залежать від ефективності впровадження інвестиційних проєктів.

Науковці, які досліджували питання оцінки інвестиційної діяльності, серед яких [1; 2; 3; 4; 5; 6] основними цілями здійснення інвестиційних проєктів виокремлюють: збільшення виробничих потужностей, одержання прибутку, максимізація доходів активів, максимізація багатства акціонерів, створення або реконструкція інфраструктури, цільова доля ринку.

Для оцінки економічної ефективності інвестицій застосовується багато показників, найпоширенішими серед яких є: економічна додана вартість (EVA), індекс доходності (PI), строк окупності (PP), внутрішня норма рентабельності (IRR), чистий приведений дохід (NPV).

За результатами проведеного аналізу літературних джерел щодо оцінки економічних інвестицій, зроблено висновок, що більшість авторів з цією метою використовують чистий приведений грошовий потік і відповідну йому внутрішню норму рентабельності.

При цьому автори в апріорі вважають, що у момент реалізації продукції, виготовленої у процесі здійснення інвестиційного проєкту повністю здійснюється й оплата. І, відповідно, підприємство сплачує всі витрати, пов'язані з виробництвом продукції.

В загальному випадку при цьому утворюються дебіторська і кредиторська заборгованості. На наш погляд, не врахування цього факту може призвести до викривлення чистого приведенного грошового потоку.

Отже, необхідно відокремити моменти оплати при формуванні витрат і, відповідно, виручки та погашення дебіторської і кредиторської заборгованостей, які утворюються при цьому.

Таким чином, виникає необхідність у розробці показника оцінки ефективності економічних інвестицій, що враховуватиме періоди погашення дебітор-

ської і кредиторської заборгованостей, утворених у процесі виробництва та реалізації готової продукції при здійсненні інвестиційних проектів. Це дозволить відокремити моменти оплати при здійсненні витрат при реалізації продукції в процесі здійснення інвестиційних проектів від погашення відповідних їм величин дебіторської та кредиторської заборгованостей. Зазначене дозволить більш коректно визначати чистий грошовий потік.

Запропонована методика оцінки економічної ефективності інвестицій дозволить більш коректно визначати величину чистого грошового потоку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Беренс В., Хавранек П. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В. Беренс, П. Хавранек // [Пер.сангл]. - М.: Инфра-М, 1995. – 528 с.
2. Бригхэм Ю. Энциклопедия финансового менеджмента / [Пер.сангл].- М.: Экономика, 1998. – 230 с.
3. Бромвич М. Анализ эффективности капиталовложений / [Пер.сангл]. – М.: Инфра-М, 1996. – 154 с.
4. Дамодаран А. Инвестиционная оценка. Инструменты и методы оценки любых активов / А.Дамодаран. - М.: Альпина Бизнес Букс. – 2010. – 1344 с.
5. Дегтеренко В.Н. Оценка эффективности инвестиционных проектов / В.Н. Дегтеренко. – М.: Экспертное бюро. – М.: 1997. – 248 с.
6. Котлер Ф. Привлечение инвесторов. Маркетинговый подход к поиску источников финансирования / Ф.Котлер, Х.Картаджайя, Д.Янг. – М.: Альпина, 2008. – 200 с.

*A. A. Varava,
PhD (Economics), Management and Administration department
V. P. Karban,
Fourth-year student of foreign economic activity management
I.H. Bondar, language advisor
SIHE «Kryvyi Rih National University»,
Kryvyi Rih, Ukraine*

ANALYSIS OF MAIN INDICATORS OF FOREIGN TRADE IN DNIPROPETROVSK REGION IN 2015–2016

Foreign trade is becoming increasingly important for Ukraine's economy. Any country's economic success primarily depends on its ability to gain, maintain and expand the world market. Therefore, business activities of enterprises and even regions are focusing on external markets.

Given the export orientation of the Ukrainian economy, economic indicators of regions should be considered from the point of view of foreign trade, and export of goods in particular. Dnipropetrovsk region is known to rank among the first in the country in terms of foreign trade and contributes significantly to the country's currency earnings. Thus, the state of foreign trade in the region should be paid special attention.

Under complex conditions on the currency market, the balance of foreign trade in terms of maintaining and increasing surplus is gaining special importance. Therefore, it is necessary to estimate and analyze foreign trade in the current period. Thus, during 9 months of 2016 exports of goods in Dnipropetrovsk region totaled \$4.2424 billion. In comparison with the same period in 2015 this figure fell by 16%. Imports for the same period in 2016 amounted \$2.4966 billion, which is 2.1% more than for the previous period. These data are illustrative of negative trends in the economy of the region, that put additional pressure on the national currency and the economic situation in the region. Therefore, it should be noted that the period under analysis demonstrates trade deficit and decline in foreign economic activities.

In view of this, it is necessary to find out which industries and products formed such commodity indexes.

Table 1

The structure of export and import performance

Structure of export		Structure of import	
Product type:	% of total exports	Product type:	% of total imports
ferrous metals	49.8	refined petroleum products	26.5
ores, slag and ash	18.2	chemical products	14.4
products of ferrous metals	7	Polymer materials and plastic products	10
animal/vegetable fats and oils	5.2	ferrous metals	6.8
chemical products	3.6	machinery, equipment, electrical equipment	12.7
rail locomotives	2.2	transport other than rail	4.6
mineral fuels	3.4	food products prepared food, ready-to-eat food	2.3
others	10.6	others	22.7

The data demonstrate prevalence of iron and steel products in the commodity structure of exports and high-tech and final consumption products – in imports structure. Given the negative trends in foreign trade, it is necessary to compare the volume of exports and imports of the most significant products with that of the same period in 2015. Thus, exports of ferrous metals decreased by 16.8%, iron and steel products - by 30.3%, ores, ash and slag - by 28.9%, chemicals – by 38%. Imports of mineral fuels decreased by 14.3%, chemical products increased by 7.3%, polymer materials decreased by 2%, ferrous metals increased by 27%, and iron and steel products increased by 4.6%, machinery and equipment increased by 31.8%.

Based on the above, it can be concluded that the level of foreign trade in Dnipropetrovsk region decreased as a whole and for key economic sectors that are key sectors to the economy of the country as well.

Sources:

1. Офіційний веб-сайт Головного Управління Статистики у Дніпропетровській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.dnprstat.gov.ua/expres/2016/11/15_11_2016/ex-vip-tov-9.pdf
http://www.dnprstat.gov.ua/statinfo%202015/zed/2016/zed11_m09.pdf

*О. М. Жовна,
к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Є. В. Моренко,
студентка 5-го курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МОДЕЛІ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ПРИ АНАЛІЗІ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки особливо важливого значення набувають проблеми формування та управління витратами. Будь-яке підприємство повинно функціонувати на основі економічних розрахунків щодо джерел формування майна, його використання, визначення витрат, доходів та прибутку, оцінки привабливості суб'єкта господарювання. Виходячи з цього, господарську діяльність потрібно організувати так, щоб окупити всі витрати й отримувати прибуток [1].

На даний час в економіці України використовуються різноманітні методи прийняття управлінських рішень. Такі як: аналітичні, статистичні, математичні методи, активізуючі методи, метод конференції ідей, метод питань та відповідей, теоретико-гральний метод, експертні методи, метод простого ранжування, метод завдання вагомих коефіцієнтів, метод послідовних порівнянь, метод парних порівнянь, евристичні методи, метод сценаріїв, метод дерев рішень та інші [4].

Також проводиться аналіз і використання праць зарубіжних авторів. Так, Ч. Ліндблум широко обґрунтовує два методи: раціонально-універсальний (або «кореневий метод») та інкрементальний метод («метод гілок»). Перший передбачає, що особа, яка приймає рішення, визначає пріоритети й виділяє у зв'язку з цим альтернативи реалізації цілі. Для цього обирається найбільш оптимальне рішення. Другий метод «гілок» передбачає послідовне обмеження в пошуку рішень і зосередження на малих кроках, які не дають змоги зробити великі помилки. Цей метод спрощує процес прийняття і реалізації рішень [2].

Для глибшого підходу до масштабних рішень, які пов'язані з великими проектами, пропонується система "аналіз вигід і витрат". Аналіз вигід і витрат є раціональним методом прийняття управлінських рішень. Сутність аналізу полягає в ясності розуміння аналітиком варіантів вибору. Способи, що утворюють модель для проведення аналізу вигід і витрат, різноманітні, а саме:

- виявлення альтернатив;
- визначення альтернатив у такий спосіб, який дає можливість для коректного порівняння;
- коригування у ситуації, коли витрати і вигоди припадають на різні проміжки часу;
- підрахунки грошової вартості речей, які звичайно не мають оцінки вартості в грошових одиницях;

– з'ясування невизначеності у даних, а також представлення витрат і вигід у підсумковому комплексному форматі, яким можна керуватись при ухваленні рішень.

Аналіз вигід і витрат, наскільки це можливо, зводить і витрати, і вигоди до стандартних грошових одиниць з тим, щоб їх можна було безпосередньо порівнювати. Аналіз вигід і витрат у процесі ухвалення рішень має чітку структуру. Одним із корисних результатів цього структурного підходу є те, що він сприяє урахуванню всіх витрат і всіх сумарних вигід при проведенні аналізу. Нехтування будь-якою зі складових, що стосується цього процесу, призведе до ухвалення неправильного рішення [3].

Підхід, обраний для аналізу вигід і витрат в управлінському аналізі, простий. Спочатку досліджується вся наявна інформація й установлюються сумарний результат і витрати, що стосуються кожного з варіантів рішення. Потім ці дані заносяться в таблицю, в якій чітко протиставляються витрати і результати. Тепер залишається відняти один показник від іншого, щоб отримати чисті витрати або вигоду варіанта.

Отже, аналіз вигід і витрат є процесом зіставлення витрат і вигід від можливого варіанта. У тих випадках, коли є більше одного варіанта, аналіз витрат і результатів має бути проведений стосовно кожного з них. Варіант, що гарантує найбільшу вигоду або якнайменші витрати, буде обраний керівництвом.

Список використаних джерел:

1. Василенко В.О. Теорія і практика прийняття управлінських рішень: Навч. посібник. / В.О. Василенко. – К.: ЦУЛ, 2003. - 420 с.
2. Дерлоу Д. Ключові управлінські рішення: Технологія прийняття рішень / Дерлоу Дес ; пер. з англ. Р.А.Семків, Р.Л. Ткачук. – К. : Наукова думка, 2011. – 242 с.
3. Аналіз вигід і витрат: Практ.посібник. Секретаріат ради Скарбниці Канади, /Пер. з англ. С.Соколик. Наук.ред. і пер. О.Кілієвич. - К.: Основи, 2000. - 175 с.
4. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: Навч. посіб. / Н.М. Гаркуша, О.В. Цуканова, О.О. Горошанська. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2012. – 591 с.

Л. В. Кадол,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,

С. Ю. Довбій,

магістр будівельного факультету

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗНИЖЕННЯ СОБІВАРТОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ

Діяльність будівельної організації пов'язана з витратами, частина яких відноситься до собівартості об'єктів будівництва, а частина списується на фінансові результати підприємства. Боротьба будівельної організації за зниження витрат на виробництво своєї продукції є найважливішим завданням підвищення економічної ефективності виробництва.

Загальновідомо, що собівартість є узагальнюючим показником економічної ефективності роботи підприємств всіх галузей народного господарства, у тому числі і будівельних організацій. У системі економічних показників будівельної організації собівартості належить одне з визначних місць, оскільки вона: відображає результати виробничо-господарської діяльності та є одним з основних елементів, що визначають прибуток і рівень рентабельності; відображає характер використання матеріальних ресурсів, робочої сили, рівень господарського керівництва будівельною організацією, рівень культури праці; є основною частиною вартості; є важливим показником при визначенні економічної ефективності інвестицій у нову техніку, технологію, організацію виробництва й інших заходів НТП. Зрозуміло, що в основі вартості витрат виробництва лежать об'єктивні фактори: потреба у сировині, матеріалах, механізмах, робочій силі і складений рівень цін на ці ресурси. Водночас, на собівартість продукції істотно впливають і суб'єктивні фактори: раціональне й ефективне використання цих ресурсів, ефективну організацію виробництва, професіоналізм персоналу та інше.

Отже, боротьба будівельної організації за зниження витрат на виробництво своєї продукції є найважливішим завданням підвищення економічної ефективності виробництва. Неточність при відображенні витрат негативно визначиться на ціноутворенні, призведе до збитків і зниженню попиту на будівельну продукцію. Особливістю сучасних умови господарювання є постійні зміни законодавчої бази, що потребує системного аналізу нових положень законодавчих актів, що регулюють облік витрат, в т.ч. і в будівельній галузі. Облік витрат, питання ціноутворення, організаційні та технологічні питання регулює Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. Ведення обліку; порядок визнання і відображення в обліку витрат на будівництво (витрат, пов'язаних з виконанням будівельних контрактів); класифікація таких витрат, їх групування за економічними елементами; формування і визначення фактичної собівартості будівельно-монтажних робіт (калькуляція); визначення планової собівартості з метою планування; порядок визнання і відображення прибутків за будівельними контрактами; розкриття інформації про будівельні контракти в примітках до фінансової звітності регулюється такими нормативними документами, як: «Громадянський кодекс України», Закон України від 1.06.2010р № 2289-VI «О здійсненні державних закупок» а також Методичними рекомендаціями по формуванню собівартості будівельно-монтажних робіт, затвердженими Мінрегіонбудом від 31.12 2010 № 573. Економічний аналіз витрат будівельної організації є важливою функцією для управління підприємства, яка проявляється через надання інформації потрібної управлінській ланці підприємства для прийняття важливих рішень шляхом аналізу собівартості та матеріальних витрат. Проаналізувавши собівартість будівельних робіт, послуг та продукції можна виявити та мобілізувати резерви зниження цих витрат. Аналіз використання матеріальних ресурсів надає можливість забезпечити підприємство інформацією про дотримання планових норм і нормативів витрат матеріальних ресурсів; про виявлення резервів матеріальних ресурсів та збільшення ефективності їх використання.

*О. В. Коновалова,
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Ю. В. Яковенко,
студент групи ОА-13-3,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ І РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Для будь-якого підприємства пошук можливостей для набуття переваг над конкурентами залишається чи не найголовнішим завданням. В економічній літературі досліджено й обґрунтовано застосування цілого ряду показників, за допомогою яких можна оцінити наявність та рух основних засобів. Водночас, у сучасних умовах господарювання процес технічного оновлення виробництва підпадає під вплив нових факторів, що обумовлює необхідність удосконалення розробленої методології та системи показників.

Питання удосконалення аналізу наявності та руху основних засобів неодноразово ставало предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, слід відзначити: Сіменко І. В., Поповича П. Я., Грабовецького Б. Є., Савицьку Г. В., Мниха Є. В. та інших.

Система показників наявності та руху основних засобів, яка існує в наш час, має низку недоліків. Основними з них є неврахування інфляційних процесів, при аналізі динаміки показників; відсутність чіткого розмежування за якісним критерієм ступеню використання основних засобів, що надійшли, під час розрахунку коефіцієнтів; неоднозначність підходів до тлумачення і виміру подібних показників; можливість визначення нормативних значень показників наявності та руху основних засобів лише для конкретної галузі або виду економічної діяльності [3, с. 204].

З метою зменшення, повної або часткової ліквідації впливу негативних явищ, що впливають на проведення аналізу наявності та руху основних засобів, необхідно здійснити наступні заходи: врахувати при аналізі динаміки показників (більше двох років) інфляційні процеси, тобто забезпечити порівняння за вартісним показником та відображати їх вплив на фінансову стійкість організації; використовувати показник фондвіддачі, як критерій для оцінки ефективності інвестиційних вкладень в основні засоби.

Також, для проведення аналізу основних засобів, що надходять на підприємство доцільним є розрахунок окремо коефіцієнтів оновлення та введення. При цьому, коефіцієнт оновлення повинен розраховуватися відношенням вартості нових основних засобів, що вводяться за певний період до вартості основних засобів на кінець періоду. Тобто, коефіцієнт оновлення повинен характеризувати не просто частку основних засобів, що надійшли у загальній вартості, у кількісному вираженні, але й їхні якісні характеристики, тобто, чи підлягали вони попередньому використанню, чи використовуються вперше [3, с. 206].

Аналогічною є необхідність розмежування та розрахунку коефіцієнтів ліквідації та вибуття. Застосування коефіцієнта ліквідації є необхідною умовою при дослідженні технічного оновлення виробництва, тому що це підвищує об'єктивність процесу оцінки і забезпечує його комплексність.

Таким чином, за рахунок покращення методики аналізу наявності та руху основних засобів, підприємства матимуть змогу розробляти якісні стратегії розвитку на майбутні періоди.

Список використаних джерел:

1. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / Б. Є. Грабовецький – К.: «Центр учбової літератури», 2009. – 256 с.
2. Мних Є. В. Економічний аналіз : [підруч.] / Є. В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с.
3. Следь О. М. Удосконалення системи показників оцінки оновлення основних засобів виробництва [стаття] / О. М. Следь. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр ТНЕУ, 2013. – С. 203 – 210.

О. В. Корнук,
*к.е.н, доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання
та інноваційного розвитку,*
К. В. Світлова,
студентка,
Т. Ю. Шаповал,
студентка,
*ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

На сьогодні підприємства ведуть свою діяльність у надзвичайно складних умовах. Це проявляється у зниженні попиту на продукцію, високому рівні конкуренції, високій обліковій ставці НБУ і, відповідно, дорогими кредитами.

Для забезпечення ефективного економічного розвитку підприємства повинні стимулювати власну інноваційну діяльність, щоб мати можливість гідно представляти власну продукцію на вітчизняному та європейському ринках і вільно конкурувати з іншими підприємствами.

Питання впровадження інновацій на підприємствах досліджували багато вітчизняних та закордонних вчених, зокрема А. Гальчинський, В. Геєць, В. Онищенко, М. Чумаченко, Л. Яременко. Я. Ван Дайн, І. Мілендорф.

Проблеми впровадження інновацій в Україні пов'язані передусім з відсутністю активних державних програм підтримки та фінансування інноваційних проєктів, дефіцитом власних оборотних коштів у підприємств.

Для активізації інноваційної діяльності промислових підприємств потрібна наявність механізму управління інноваційною діяльністю. В даний час поді-

бний механізм відсутній, що є однією з головних проблем розвитку підприємств на основі інноваційних перетворень. У той же час варто відзначити відсутність чіткої інноваційної політики як на рівні регіону, галузі, так і окремих підприємств і організацій. [1].

Ще одним фактором, що стримує впровадження інновацій на підприємствах, є відсутність необхідних юридичних та економічних стимулів, що займаються інноваційною діяльністю. Сьогодні підприємствам не вигідно вкладати власні кошти на проведення інноваційних досліджень, що можна пояснити жорсткою системою податкового регулювання, браком державної підтримки, зниженням ролі амортизаційних відрахувань як основного джерела фінансування процесів розвитку підприємств, відсутністю повноцінно функціонуючого фондового ринку, інвестиційними проблемами, пов'язаними з великими капіталовкладеннями. Без вирішення інвестиційних проблем неможливе вирішення інноваційних. У нових умовах господарювання, що характеризуються ризиком і невизначеністю, головною проблемою стає практична реалізація інноваційних процесів. [2].

Для ефективного розвитку та впровадження інновацій, на підприємствах, потрібно вирішити наступні проблеми:

1. Удосконалення податкового законодавства та механізмів його застосування.
2. Розробка та реалізація програм інноваційного розвитку регіонів з високою концентрацією науково-технічного потенціалу.
3. Забезпечення виходу інноваційного продукту на внутрішній та зовнішній ринки країни, заміщення імпортової продукції на внутрішньому ринку.
4. Сприяння охороні та захисту права інтелектуальної власності в країні.
5. Розвиток міжнародного та міжрегіонального співробітництва у сфері інноваційної діяльності та інтелектуальної власності.
6. Залучення інвестицій в інноваційну діяльність країни.

В такому випадку, за умови вирішення вказаних проблем, національні компанії зможуть опанувати нові технології в масовій кількості, підвищувати свою конкурентоспроможність та мати вихід на світовий ринок з високотехнологічною продукцією, яка буде перевершувати за своїми параметрами аналоги конкурентів.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук С. Сучасний стан інноваційного розвитку промислових підприємств України / С. Ковальчук // Економіст. – 2012. – № 10. – С. 27–32.
2. Щипцов А.А. Особливості та необхідність впровадження інновацій на промислових підприємствах // Вектор науки. Серія: економіка і управління. – 2013. – № 1. – С. 141–143.

*О. Б. Короленко,
к.е.н., доц.,
О. Г. Гончарова,
студ. V курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Однією з найвагоміших проблем в економічній науці є проблема організації обліку та нарахування амортизації основних засобів, так як вона являє собою як витрати виробництва, так і є джерелом відтворення та має безпосередній вплив на основні економічні показники, такі як: ціна, собівартість, прибуток, податки, кількісні та якісні оцінки виробничої діяльності.

Дану проблему досліджували як українські, так і зарубіжні вчені. Серед вітчизняних науковців можна відзначити праці В.В. Бабича, Ф.Ф. Бутинця, Г.Г. Кірейцева, В.Є. Труш, Н.Г. Виговської, Н.О. Гура та ін.. Вагомий внесок у розвиток питання обліку амортизації зробили такі зарубіжні вчені: К.Маркс, Белверд Е. Нідлз, Елдон С. Хендріксен. Не зважаючи на це, деякі питання обліку амортизації залишилися не вирішеними.

Амортизація – це планомірний процес переносу вартості засобів праці у міру їх зносу вироблений з їх допомогою продукт. Сума нарахованої амортизації повинна дорівнювати їх первісної вартості. Амортизація є грошовим виразом фізичного та морального зносу основних засобів.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання (експлуатації) об'єкта, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом (при зарахуванні на баланс), і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації. Існує 5 методів нарахування амортизації. Розглянемо детальніше кожний із них, його переваги та недоліки.

1. Прямолінійний метод

За яким, річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта основних засобів. Переваги : цей метод відрізняється легкістю розрахунку. Недоліки: не враховується моральний знос та фактор підвищення витрат на ремонти під час експлуатації об'єкта.

2. Зменшення залишкової вартості

За яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Переваги: накопичення значної суми коштів, необхідних для відновлення об'єкта основних засобів протягом перших років експлуатації. Недоліки: передбачає обов'язкову наявність ліквідаційної вартості, необхідної для розрахунку норми амортизації.

3. Прискореного зменшення залишкової вартості

За яким річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта та подвоюється. Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта основних засобів накопичується значна сума коштів, необхідних для його відновлення. Недоліки: складність розрахунку, завищення собівартості в перші роки експлуатації об'єкта.

4. Кумулятивний

За яким річна сума амортизації розраховується як добуток вартості, яка амортизується та кумулятивного коефіцієнта. Переваги: зменшення амортизаційних сум відбувається рівномірно. Недоліки: певна трудомісткість.

5. Виробничий

За яким, місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції та виробничої ставки амортизації. Переваги: цей метод дуже раціональний. Недоліки: складність визначення виробітку (продуктивності) окремих об'єктів основних засобів.

Отже, встановлено, що кожен із методів не є досконалим, тому підприємство має обрати метод, який є найзручнішим саме для нього, з урахуванням специфіки галузі в якій працює для того, щоб основні засоби своєчасно відновлювалися. Також є важливим те, що не один із методів не враховує морального зносу, а це не є припустимим, адже техніка невпинно розвивається.

Список використаних джерел:

1. Бабич В.В. Фінансовий облік: навч. – метод. посібник / В.В. Бабич, С.В. Сагова. – К.: КНЕУ, 2006. – 252с.
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: навч.- метод. посібник/ Ф.Ф. Бутинець. – 8-е вид., лоп. І перероб. – Ж.: ПП «Рута», 2009 – 589с.
3. Гура Н.О. Економічний зміст амортизації основних засобів та проблеми її нарахування / Н.О. Гура// Вісник ЖДТУ, 2010. – Вип. № 3(53). – С.73-74

Г. О. Король,

к.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту,

І. М. Ізвєкова,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,

В. В. Бєдарєва,

магістрант групи ОА01-11м,

Національна металургійна академія України,

м. Дніпро, Україна

ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Формування обґрунтованої та доречної облікової політики потребує від кожного підприємства здійснити обміркований вибір таких способів, методів та облікових процедур з числа альтернативних варіантів, передбачених нормативно-

правовою базою обліку, які б забезпечували надання достовірної, повної та об'єктивної інформації щодо фінансових показників діяльності підприємства. Оскільки питання розробки адекватної облікової політики є достатньо складним, це обумовлює необхідність залучення до цього процесу висококваліфікованих фахівців з достатньо глибоким рівнем обізнаності в теоретичних питаннях обліку та значним практичним досвідом в різних сферах діяльності підприємства. Виконавці, що долучаються до процесу формування облікової політики, повинні чітко усвідомлювати вплив, який чинять ті чи інші обрані альтернативні варіанти ведення обліку на ступінь повноти та достовірності облікової інформації, а також на величину основних показників діяльності, що характеризують фінансовий стан підприємства.

Зважаючи на потребу у врахуванні великою кількістю факторів, що чинять вплив на облікову політику підприємства, та складність цього процесу, необхідно розробити відповідний методичний підхід, який би дозволив систематизувати послідовність дій при формуванні облікової політики в умовах конкретного підприємства.

На першому етапі зазначеного методичного підходу необхідно провести аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на формування облікової політики, оскільки саме вони визначають особливості її розробки в умовах кожного конкретного підприємства.

На другому етапі визначається перелік основних користувачів облікової інформації та узгоджуються їх економічні інтереси з позиції формування раціональної облікової політики.

На третьому етапі методичного підходу визначають об'єкти бухгалтерського обліку, відносно яких розробляється облікова політика в умовах даного підприємства.

Для визначення облікової політики щодо конкретного об'єкта необхідно усвідомлювати особливості його відображення в обліку підприємства, виділяти елементи облікової політики та мати знання про альтернативні варіанти способів, методів та облікових процедур, що й робиться на наступному, четвертому, етапі шляхом дослідження нормативно-законодавчої бази регулювання обліку конкретного об'єкта.

Здійснення свідомого та обґрунтованого вибору з альтернативних способів, методів та облікових процедур найбільш раціональних для умов даного конкретного підприємства за кожним визначеним елементом облікової політики потребує аналізу літературних джерел та практичного досвіду щодо розробки положень облікової політики, який передбачено на п'ятому етапі.

Після цього на останньому етапі виконавці, на яких покладено формування облікової політики, переходять до формулювання відповідних положень та розробки змісту наказу про облікову політику. Після чого встановлюється порядок зміни облікової політики, визначається відповідальність за її порушення та остаточно затверджуються її положення.

Наведений методичний підхід містить чітку послідовність дій, дотримання якої дозволить сформулювати продуману та адекватну облікову політику підприємства.

*Н. В. Кравченко,
к.е.н., доцент,
А. А. Біліченко,
студентка,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Інтелектуальний капітал в сучасних умовах господарювання є стратегічним ресурсом розвитку. З огляду на це, все більше уваги приділяється вивченню інтелектуальних ресурсів, процесів їх відтворення, методичного забезпечення їх обліку, що є фактором підвищення конкурентоспроможності підприємств.

У сучасній економічній літературі інтелектуальний капітал аналізується в чотирьох взаємопов'язаних аспектах: 1) цінність, що визначається як актив, здатний приносити дохід; 2) система, що являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів; 3) процес, який відображає наявність відтворювальних характеристик, пов'язаних із кругообігом; 4) результат, що означає пріоритет у процесі споживання. Більшість дослідників та практиків притримуються думки, що на рівні підприємства інтелектуальний капітал є сумою трьох складових: людський капітал (індивідуальний рівень); структурний капітал (організаційний рівень); споживчий капітал (рівень групи).

Окрім визначення суті та структури будь-яке економічне явище чи процес потребує оцінки, оскільки "те що піддається оцінці, піддається й управлінню". Вперше практичне втілення процедури оцінювання інтелектуального капіталу здійснила шведська компанія "Scandia AFS". Прийняти рішення про це компанію змусили певні ринкові умови. В сучасній економічній літературі нараховується більше 30 методик оцінки інтелектуального капіталу та окремих його елементів. В загальному, до основних ознак того, що компанія володіє інтелектуальним капіталом відносять: ринкова капіталізація компанії перевищує її балансову вартість; співвідношення нематеріальних і матеріальних активів знаходиться в діапазоні 5/1 — 16/1 (за коефіцієнтом Тобіна). Сьогодні у багатьох транснаціональних компаній коефіцієнт Тобіна коливається від 5 до 10. Для підприємств із науковомістких галузей, інтернет-компаній, а також тих, що займаються розробкою програмного забезпечення коефіцієнт Тобіна може становити кілька сотень. Це означає, що матеріальні активи практично не задіяні у створенні вартості, а головним виробничим фактором є інтелектуальний капітал.

Для вітчизняної практики господарювання характерним є те, що більша частина об'єктів інтелектуальної власності не введена до господарського обігу (не відображається у бухгалтерському обліку), оскільки більшість вітчизняних підприємств відображають «нематеріальні активи» як незначні суми або ставлять прочерк. Як вважають експерти, 90-100% нематеріальних активів не відображаються в обліку та звітності, а частка облікованих нематеріальних активів на Україні не перевищує 1% (для порівняння, США - 13%).

Науковці і практики, розкриваючи нову парадигму бухгалтерського обліку, обґрунтовують доцільність відображення нових об'єктів, зокрема інтелектуального капіталу, в бухгалтерському обліку, що забезпечить усіх зацікавлених користувачів достовірною інформацією про фінансову та господарську діяльність суб'єкта господарювання. пропонують розширити перелік майнових прав на об'єкти для їх визнання і відображення в бухгалтерському обліку. Структурні зміни у системі обліку та національних стандартах дозволять уникнути більшості втрат бухгалтерської інформації, яка є дуже важливою для оцінки бізнесу і прийняття рішень з інвестування капіталу.

*С. Г. Лысевич,
к.э.н., старший преподаватель кафедры учёта, налогообложения, публичного
управления и администрирования
А. О. Бибик,
студентка,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

ГЛАВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМИРОВАНИЯ УНИВЕРСИТЕТА В СООТВЕТСТВИИ С ТРЕБОВАНИЯМИ ЗАКОНА «О ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ»

Роль высшего образования в современном мире возрастает. Поэтому в нашей стране принят Закон «О высшем образовании» с целью его реформирования, чтобы высшее образование соответствовало новым требованиям развития общества.

Следует отметить, что в этом Законе высшее образование человека рассматривается не только как совокупность знаний, практических умений, но и наличие морально-этических ценностей, мировоззренческих и гражданских качеств, которые формируются в учебном заведении.

В статье 26 сказано, что учебное заведение, кроме образовательной деятельности, осуществляет формирование личности путём патриотического, правового, экологического воспитания, утверждение моральных ценностей, гражданской позиции, здорового образа жизни, умения свободно мыслить и самоорганизовываться в современных условиях.

Это те направления, которые ещё недостаточно развиты в университете. С нашей точки зрения, для выполнения университетом положений закона «О высшем образовании» необходимо:

1) проводить высокоэффективную профориентацию поступающих абитуриентов, чтобы максимально исключить поступление не по призванию, так как от этого зависит в дальнейшем уровень образования, качество работы будущего специалиста и его личное счастье;

2) организовывать встречи студентов с медицинскими работниками с целью пропаганды здорового образа жизни, приобщения их к спорту;

3) проводить зустрічі з передовиками виробництва, заслуженими людьми міста, успішними бізнесменами з метою вивчення їх життєвого досвіду та навичок, які потрібні студентам для їх розвитку;

4) підвищити рівень культурного виховання со студентами шляхом спілкування з діячами мистецтва, що допоможе поліпшити моральне та духовне виховання;

5) організовувати зустрічі з працівниками правоохоронних органів з метою правового виховання студентів;

6) широко привертати студентів до управління справами університету, що сприятиме розвитку студентського самоуправління та буде йому кращою практикою для подальшого життя;

7) створити в університеті централізований відділ, який займався б цими питаннями, оскільки куратори, які працюють на громадських посадах, не можуть в повній мірі виконувати ці найважливіші функції, а деканати працюють досить розривно.

Такий підхід до вирішення проблем поліпшення освітнього процесу в університеті дозволить глибше зрозуміти їх сутність та шляхи вирішення.

Н. М. Мезенцева,

*кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку та менеджменту,*

К. В. Ляшенко,

студентка,

*Криворізький факультет ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

РОЗБІЖНОСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ВИМОГ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТІВ

В умовах сьогоденних реалій та стрімкого розвитку глобалізаційних процесів, спостерігається динамічне зростання обсягів інформації, яка є необхідною для ефективного управління підприємством. Документальне оформлення фактів господарського життя підприємства здійснюється за загально-встановленими правилами, проте документування деяких господарських операцій потребує уточнення та вдосконалення змісту вже розроблених і затверджених форм первинних документів або їх розробки. Відповідно, у сучасних технологіях обліку від якості первинних документів значною мірою залежать якість та достовірність бухгалтерського обліку.

Загальною проблемою залишається незгодженість і дискусійний характер окремих законодавчих вимог щодо оформлення документів, що створюють передумови для підвищення ризику втрати їх юридичної доказовості та, відповідно, втрати економічної вигоди господарюючих суб'єктів.

Так, у відповідності до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність України», первинний документ – це документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення [1].

А за визначенням, викладеним у Положенні про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88, первинні документи – це документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення [2].

Тобто, виявлені розбіжності спонукають до поглибленого дослідження змісту і призначення окремих документів, що не фіксують факту здійснення господарської операції та, відповідно, не можуть називатися первинними. Це: розпорядження (дозволи) адміністрації на проведення господарських операцій; довіреність на одержання цінностей; рахунок-фактура; акт звіряння заборгованостей; калькуляція собівартості; вантажна митна декларація; податкова накладна, договір.

Наприклад, не є однозначним питання «первинного» статусу податкової накладної. Це пов'язано з тим, що даний документ є підставою для відображення розрахунків за податком на додану вартість у системі бухгалтерського обліку, що призводить до змін у структурі господарських засобів підприємства та джерел їх утворення. Проте, операція з відображення ПДВ не має самостійного значення, а є лише наслідком дії або події, що їй передує: придбання (оприбуткування) товарів, робіт чи послуг або їх продаж (відвантаження), перерахування або одержання оплати (коштів). Тож, податкова накладна не є первинним документом бухгалтерського обліку, оскільки завжди ілюструє наслідок документально підтверджених обмінних операцій господарської діяльності.

Господарські договори в окремих випадках можуть набувати статусу первинного документа, оскільки їх укладення є подією, яка призводить до змін у структурі активів та джерел їх формування. Це, зокрема: договір відступлення права вимоги; договір про залік зустрічних однорідних вимог; договір про скасування боргу; мирова угода. Дані типи господарських договорів не передбачають обов'язкового складання додаткових первинних документів (наприклад, акту передавання прав), а тому є основою для здійснення відповідних облікових записів [3].

Слід відмітити також, що і стосовно обов'язкових та додаткових реквізитів первинного документа у нормативних актах зустрічаються певні різночитання (табл. 1).

Виявлення відхилень від діючих норм, допущених при оформленні первинного документа може стати причиною визнання його недоброякісним, тобто спричинити втрату юридичної доказовості.

Таким чином, доцільно відзначити, що дотримання вимог щодо оформлення первинного документа – необхідна умова визнання його доброякісним та юридично доказовим.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [від 16.07.1999 р. № 996-XIV] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/Zakbasa/Z996/>

**Порівняльна характеристика нормативних вимог
щодо реквізитів первинного документа**

Нормативний документ		Порівняльна характеристика		
Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність України» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24 травня 1995 р. № 88	Спів-падає	Частково співпадає	Не співпадає
Обов'язкові реквізити				
назва документа (форми)	назва документа (форми)	+		
дата і місце складання	дата і місце складання	+		
назва підприємства	назва підприємства		+	
зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру	зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру		+	
посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення	посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення		+	
особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб	особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб		+	
Інші реквізити				+

2. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [від 24.05.1995 р. № 88] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

3. Корягін М. В. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку [Текст]: монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцик. – Львів : ЛКА, 2015. – 239 с.

Л. А. Панкратова,

к.е.н., доцент,

Т. С. Бикова,

студент,

Уманський національний університет садівництва,

м. Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ БАНКІВСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Необхідність посилення контролю за діяльністю комерційних банків в Україні викликана зростанням кількості проблемних банків і пов'язана не лише із загальною економічною кризою країни, а й з дією негативних факторів, що виникають внаслідок ризикованої кредитної політики та недостатності внутрішнього контролю у банках.

У банківській системі залишається невирішеною проблема адекватного реагування управління на необхідність застосування належних заходів для

підвищення стійкості окремих банків, оскільки не усунені системні ризики на тлі посилення вимог до рівня капіталу. Банк - це організація, діяльність якої має багатоцільовий характер і супроводжується великими ризиками. Ризики у діяльності комерційного банку певною мірою обмежуються нормативними документами Національного банку України, проте обмежити всі ризики неможливо, їх потрібно мінімізувати. Зниження або мінімізація ризиків у діяльності комерційного банку є необхідною умовою його успішної роботи, що, як свідчить практика, досягається у банку, де функціонує адекватно організована система внутрішнього контролю.

Важливим елементом у системі контролю банківської діяльності відіграє внутрішній аудит. Внутрішній аудит – це незалежна експертиза, перевірка та оцінювання діяльності банківської установи, різноманітних операцій та систем контролю з подальшою метою визначити і висловити у своєму висновку ступінь відповідності інформації встановленим критеріям.

Для здійснення внутрішнього аудиту в банку створюється спеціальний підрозділ – служба внутрішнього аудиту, яка є самостійним структурним підрозділом банку і підпорядковується безпосередньо його спостережній раді.

Перевірки службою внутрішнього аудиту здійснюються на основі Положення про службу внутрішнього аудиту банку та внутрішніх регламентів, які кожний банк розробляє самостійно з дотриманням вимог Національного банку України, міжнародного досвіду та специфіки діяльності самого банку. Положення про службу внутрішнього аудиту затверджує спостережна рада банку. Служба внутрішнього контролю має доступ до конфіденційних документів та перевіряє їх. Внутрішні аудитори зобов'язані дотримуватись положень Закону України «Про банки і банківську діяльність», забезпечувати захист інформації, отриманої під час аудиторських перевірок, документів банку та його комп'ютерних систем.

Основною метою внутрішнього аудиту є захист інтересів інвесторів, банків і їх клієнтів, шляхом контролю над дотриманням співробітниками банку законодавчих і нормативних актів, забезпечення належного рівня банківської діяльності, яка повинна відповідати проведених банком операцій і мінімізації ризиків. Служба внутрішнього аудиту надає висновки про результати проведеної перевірки спостережній раді, правлінню банку та керівникам структурних підрозділів, які перевірялися.

Діяльність підрозділу внутрішнього аудиту сприяє більш глибокому й обґрунтованому аналізу діяльності банку, створенню ефективної системи стимулювання. Робота внутрішнього аудиту для керівництва банку має інформаційне й консультативне значення; вона повинна сприяти оптимізації діяльності й виконанню зобов'язань його керівництва.

Отже, внутрішній аудит банку полягає перш за все у аналізі банківської діяльності банку при оцінці внутрішнього контролю. Це дозволяє внутрішнім аудиторам оцінити банківські підсистеми щодо їх: характерних ризиків та їх вагомості; місця в банківській установі; взаємозв'язків один з одними.

*Н. В. Пасічник,
к.е.н., доц.,
Е. Є. Недотона,
студ. V курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Оплата праці на всіх етапах розвитку економіки є одним з найважливіших інструментів стимулювання працівників і, як наслідок, підвищення продуктивності праці. Так як, заробітна плата має двоїсту природу – є джерелом доходу для працівників та статтею у структурі витрат підприємства, від того, наскільки раціонально побудована система оплати праці залежить якість життя працюючих і ефективність підприємства в цілому. Саме тому важливим є аналіз організації оплати праці на підприємствах, виявлення недоліків та їх усунення. Це сприятиме підвищенню результатів виробництва, врегулюванню інтересів працівників підприємства з власником.

Питання щодо оплати праці як об'єкту дослідження висвітлювались у працях відомих вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Д.П. Богині, О.А. Гришнєвої, В.В. Адамчука, А.В. Калини, А.В. Мерзляка, Б.М. Генкіна, А.М. Колота та ін. Проте аналіз основних досліджень і публікацій з даної проблеми показав, що питання оплати праці потребує постійного вдосконалення та адаптації відповідно до сучасних економічних вимог.

Заробітна плата відіграє важливу роль на підприємстві. Адже, вона і в даний час, і в найближчі роки залишається для переважної кількості працівників основним джерелом доходів, а значить заробітна плата і в перспективі буде найбільш потужним стимулом підвищення результативності праці та виробництва в цілому [1].

Важливим елементом системи нарахування індивідуальної заробітної плати є форми і системи оплати праці. Найбільше поширення на підприємствах різних форм власності одержали дві форми оплати праці: погодинна і відрядна.

Традиційні відрядні системи заробітної плати поступово здають свої позиції, водночас поширюються так звані заохочувальні системи.

У той же час під впливом змін у виробництві відбувається розширення почасової форми оплати праці. Дана форма оплати праці передбачає порівняння якості затраченої в один і той же час різної праці.

Удосконалення організації оплати праці підвищує її трудову мотивацію, продуктивність праці та впливає на кінцеві результати роботи. Проте проблема удосконалення полягає у тому, що зміни в оплаті праці повинні відбуватись на основі нормування праці. Нормування праці є одним із елементів організації заробітної плати, а також інструментом управління працею. Але, на жаль, в Україні нормуванню не приділяється належної уваги. Через це втрачається зв'язок між мірою праці і її оплати, що негативно впливає на ефективність виробництва.

В умовах ринкової економіки система оплати праці на підприємств і повинна бути сприйнятливою до змін зовнішнього і внутрішнього середовища. Досягти цього можна, використовуючи стратегічний підхід до формування системи оплати праці, який полягає у розробці довгострокових планів щодо розвитку системи оплати праці на підприємстві й забезпечує отримання доданої вартості від інвестицій в оплату праці. Даний підхід дозволяє трудовій організації сформувати висококваліфікований і мотивований трудовий колектив і, як наслідок, отримати конкурентні переваги [3, с. 70 - 74].

Основною метою стратегії формування системи оплати праці є створення на підприємстві такої системи оплати праці, яка була б ефективною як з позицій працівників, так і роботодавців. Розробка і реалізація стратегії формування системи оплати праці включають чітке формування мети і завдань системи оплати праці, вибір з існуючих систем оплати праці найбільш прийнятної до умов конкретного підприємства, впровадження нової системи оплати праці на підприємстві та регулярне проведення оцінки ефективності її функціонування.

Удосконалення системи організації оплати праці підприємства в контексті створення ефективного мотиваційного механізму повинно базуватися на наступних принципах: дотримання конституційних прав і свобод людини на працю, що дозволить заробітній платі відігравати ту роль, яку вона повинна виконувати в реалізації соціальних прав людини і, перед усім, його права на працю [2, с. 21].

На сучасному етапі розвитку економіки необхідним є створення на підприємстві дієвої системи оплати праці. Невідповідність заробітної плати результатам роботи, збільшення вартості робочої сили, заборгованість по заробітній платі, «тіньова» заробітна плата – це далеко не повний перелік проблем оплати праці, з якими стикаються роботодавці та робітники. Для удосконалення організації оплати праці необхідно: впровадити нові схеми оплати праці – гнучкі тарифи, єдині тарифні сітки, ввести застосування системи участі у прибутках, що дозволить покращити систему оплати праці та підвищити зацікавленість працівників в результатах праці, забезпечити тісний зв'язок між рівнем оплати праці, продуктивністю та ефективністю. Основним напрямком має бути жорсткий контроль за відповідністю оплати праці залежно від кінцевих результатів роботи. Рішення цих завдань можливе за умови правильного вибору форм і систем оплати праці.

Отже, раціональний вибір форм і систем оплати праці має важливе значення для ефективної та результативної роботи підприємства.

Список використаних джерел:

1. Ажнюк М.О. Основи економічної теорії / Ажнюк М.О. Ажнюк М.О., Передрій О.С. - К.: Знання, 2008. – 365 с.
2. Андрущенко Л. О. Організація обліку розрахунків з персоналом з оплати праці / Л. О. Андрущенко // Довідник економіста. – 2012. - № 1. С. 21.
3. Безбатько О. Удосконалення системи оплати праці: проблеми та шляхи вирішення / О.Безбатько, В. Манакіна // Довідник економіста. – 2011. – № 12. – С. 70 – 74.

*Т. І. Паустовська,
кандидат економічних наук, доцент, старший викладач,
кафедра економіки, організації та управління підприємствами,*

*В. О. Леонідов,
студент гр. ОП-16-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасною проблемою діючої системи оподаткування та контролю в Україні є неналагоджений механізм стягнення податків, який спричинений такими основними факторами:

1. Моральний фактор. Тобто, в даному випадку відіграє роль сам платник податку, який, на жаль, не сприймає податок як плату за послуги, які він отримує від держави.

2. Політичний фактор. Він проявляється тоді, коли платник відчуває неадекватність податкового навантаження, відсутність прозорості системи оподаткування.

3. Економічний фактор. Не зважаючи на прийнятий курс зниження податкових ставок, деякі з них залишаються завищеними, тому важливим питанням залишається обґрунтування ставок і умов оподаткування.

Варто звернути увагу на співвідношення прямих і непрямих податків. Основний фактор, що визначає дане співвідношення – це життєвий рівень переважної частини населення.

Низький рівень об'єктивно обмежує масштаби податкових надходжень із доходів юридичних і фізичних осіб, тим самим зменшуючи роль прямих податків. У розвинених країнах, навпаки, прямі податки відіграють головну роль в обсягах податкових надходжень. Останнім часом спостерігаються значні перетворення у вітчизняній системі оподаткування. Відповідно цим змінам в законодавстві, виникли нові правила адміністрування вітчизняних податків та зборів, а саме:

1. Впроваджено систему електронного адміністрування ПДВ.

2. Введено податок на нерухомість.

3. Оновлено правила сплати пенсійного збору з купівлі іноземної валюти

Найважливішою умовою функціонування ефективної системи податкового адміністрування є податковий контроль. Податковий контроль – самостійний вид державного фінансового контролю, спрямований на забезпечення додержання податкового та іншого законодавства платниками податків, виявлення, ліквідація та попередження податкових правопорушень.

До його завдань належать: а) перевірка повноти та своєчасності сплати податків та зборів до бюджету та правомірності застосування податкових пільг за податками та зборами; б) аналіз та контроль за своєчасністю подання до органів ДФС податкової звітності за податками та зборами; в) виявлення, усунення та попередження порушень чинного законодавства.

Основною формою податкового контролю є податкова перевірка, що являє собою найбільш ефективним, для забезпечення податкових надходжень до бюджету, видом контролю і полягає у забезпеченні безпосереднього контролю за повнотою і правильністю обчислення податків і зборів, який може бути здійснений тільки шляхом порівняння податкових розрахунків та декларацій, які подають платники податків, з фактичними даними їх фінансово-господарської діяльності.

Звідси слідує, що оптимально налагоджена система оподаткування має виконувати не тільки фіскальну функцію, але і стати потужним стимулом для розвитку економіки, комфортного ведення бізнесу та покращення інвестиційного клімату в Україні. Процес розвитку ІТ-технологій повинен передбачати інтеграцію різноманітних ідей та суджень, які містяться в законах і передбачають максимальну електроніфікацію економічних процесів в країні. Дане впровадження дозволить мінімізувати корупційні схеми та реструктуризувати податкові органи. Воно включає скорочення персоналу та мотивацію співробітників, тобто перебудова всієї системи управління та її функцій має призвести до оптимізації кадрів в даній службі. Основною ж метою юридичного напрямку, має бути створення системи податкових судів. Це дозволить знизити ризики корупційних проявів. Тоді стане можливим забезпечення стабільного наповнення бюджету і призведе до поліпшення економічної ситуації в країні, дасть можливість для фінансування необхідних соціальних програм у повному обсязі та сприятиме створенню позитивного клімату для залучення інвестицій і ведення бізнесу.

*А. Ю. Шахно,
к.е.н., доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
А. А. Полякова,
студентка
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Людський капітал є основоположним фактором економічного зростання, головною цінністю сучасного суспільства. Процеси глобалізації економіки, підвищення конкурентоспроможності, активне використання інформаційних технологій зумовили необхідність впровадження нововведень, особливо в сфері мотивації людського капіталу. Мотивація праці має бути центральним завданням розвитку стратегічного управління персоналом на підприємстві. Якісна система мотивації має розроблятися відповідно до місії підприємства та цілей його діяльності.

Головною метою мотивації є отримання максимальної віддачі від носіїв людського капіталу за рахунок їх заохочення та винагородження. Мотивація — це сукупність зовнішніх і внутрішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, форми діяльності, визначають поведінку, надають цій діяльності спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей організації.

Мотивація має пряме відношення до результатів праці, тому є чинником її ефективності.

На українських підприємствах існують наступні проблеми мотивації праці: не враховують індивідуальності кожної людини, внаслідок чого керівник не спроможний визначити ті фактори, які впливають на покращення праці робітників; керівники не звертають увагу на необхідність поліпшення психологічного клімату в колективі; відсутня пряма залежність розміру премії від конкретних результатів роботи працівників підприємства, премія перестала виконувати свою головну – стимулюючу функцію, і перетворилась на просту надбавку до посадового окладу [1].

Вирішити вищенаведені проблеми можна за допомогою інноваційних методів мотивації, до яких відносяться:

1. Економічні стимули всіх типів.
2. Мотивація за цілями (результатами).
3. Збагачення праці (мотивація творчості, яка передбачає створення сприятливого мотиваційного середовища людському капіталу для створення інновацій).
4. Система участі (беручи участь в плані придбання акцій, співробітники стають безпосередньо зацікавленими в підвищенні їх курсу, а, отже, збільшення ринкової цінності компанії, і пов'язують своє благополуччя в довгостроковій перспективі з її процвітаням).
5. Мотивація інтелектуальної діяльності. 6. Лідерство.

Тільки ефективна система мотивації людського капіталу, що включає в себе як матеріальну, так і нематеріальну мотивацію, дозволить розкрити потенціал кожного співробітника, домогтися повної самовіддачі на роботі, максимальної ефективності та продуктивності і одночасно вирішити завдання підприємства [2].

Отже, для підвищення ефективності системи мотивації людського капіталу на підприємстві необхідні наступні заходи, а саме: гармонізація цільових орієнтирів носіїв людського капіталу та їх груп з цілями підприємства; стимулювання носіїв до нагромадження власного людського капіталу; створення мотиваційного середовища, яке зменшує відтік носіїв високоякісного спеціального людського капіталу; формування ефективної системи інтелектуального лідерства на підприємстві, яке спрямоване на зростання групового людського капіталу внаслідок зростання ефектів синергії.

Запропоновані підходи до підвищення ефективності використання людського капіталу підприємства є основою для створення мотиваційної системи сучасного підприємства, яке зорієнтоване на максимальне залучення творчих здібностей своїх працівників до досягнення власних цілей.

Список використаних джерел:

1. Буянова І.А. Мотивація працівників у сучасних умовах господарювання підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=16537>
2. Ревтюк Є.А. Мотивація в умовах застосування концепції управління людським капіталом / Є.А. Ревтюк // Інвестиції: практика та досвід. — 2016. — №1. — С. 25 – 29.

*М. Т. Шендригоренко,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Ю. І. Ніколайчук,
студентка групи ОА-13,
Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

На підставі проведеного аналізу наукової літератури можна зробити висновки, що більшість авторів під основними засобами розуміють матеріальні активи підприємства. Інші науковці вважають, що основні засоби – це матеріальні активи, що використовуються лише у виробничому процесі, тобто більше ні на що вони впливу не мають, а це є невірним тлумаченням, адже основні засоби використовуються підприємством у всій його господарській діяльності. Дуже важливим є доповнення до визначення про те, що основні засоби повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва, та переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по мірі зносу. Всі джерела вказують на те, що основні засоби повинні використовуватися тривалий час (а саме: більше одного року чи одного операційного циклу).

Таким чином, досить повно відображає сутність поняття «основні засоби» таке визначення: основні засоби – це матеріальні активи, придатні для використання в процесі діяльності суб'єкта підприємництва або установи (організації), які втрачають свою вартість частково, шляхом перенесення її на знов створений продукт, очікуваний термін використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу).

Поряд з цим не можна забувати про існування визначення поняття «основні засоби» у нормативних документах.

Відповідно до П(С)БО 7 основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Щодо визначення поняття «основні засоби», слід відмітити розбіжність у бухгалтерському та податковому законодавстві. Не дивлячись на те, що у Податковому кодексі відмовилися від поняття «основні фонди» на користь «основні засоби», що свідчить про наближеність Кодексу до Положень бухгалтерського обліку, проте, таке наближення не є повним, адже грошове обмеження віднесення до складу основних засобів залишилося, хоча і зросло[2].

Таким чином, у податковому законодавстві основні засоби мають вартісну межу, що становить 6000 грн., а в бухгалтерському обліку вартісну межу адміністрація підприємства встановлює власноруч і зазначає її в наказі про облікову політику, виходячи з економічної доцільності. У визначенні «основні засоби» у Податковому кодексі акцент зроблено на матеріальних активах, які

призначаються для використання в господарській діяльності, тобто для цілей оподаткування використовуються лише виробничі «основні засоби». Натомість поняття основних засобів у П(С)БО 7 «Основні засоби» включає в себе як основні, так і невиробничі засоби. Тобто, поняття «основні засоби», наведене у П(С)БО 7 більш ширше, ніж поняття, наведене у Податковому кодексі України.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Текст]: [затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000р. №92]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>>

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://zakon.rada.gov.ua>>

Ю. В. Штик,

к.е.н, доцент,

А. І. Міцул,

магістр

Донецький національний університет

економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського,

м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Актуальність теми полягає в ефективності системи управління експортно-імпортними постачаннями, як одного з основних видів зовнішньоекономічної діяльності, що цілком залежить від організації своєчасного одержання надійної і повної обліково-економічної інформації. У зв'язку з цим зростає роль і значення обліку як функції управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Проблемам реформування бухгалтерського обліку в здійсненні зовнішньоекономічної діяльності присвячені роботи вітчизняних вчених Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Голова С.Ф., Лукашової І.О., Кужельного М.В., Пархоменка В.М., Сопка В.В. Степаненко О.І. та інших.

Основна мета дослідження полягає у вивченні організаційно-методичних аспектів бухгалтерського обліку операцій з експортно-імпортних постачань товарів в сучасних умовах. Завданнями даної роботи є: дослідження особливостей обліку зовнішньоекономічної діяльності в Україні; визначення основних проблем та шляхи їх вирішення.

Згідно з Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність", для здійснення експортно-імпортних операцій експортери повинні укладати контракти з контрагентами за власним бажанням, використовувати відомі міжнародні рекомендації, які не суперечать законодавству України. Зовнішньоекономічний контракт – це юридично оформлена письмова угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних партнерів з метою встановлення, зміни, припинення, прав і обов'язків зовнішньоторговельної діяльності за підписом керівника суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності [3].

Облік експортних операцій супроводжується відображенням податку на додану вартість. І тому, необхідно спростити документальне оформлення розрахунків з ПДВ. Наприклад, відмова від виписування податкових накладних значно знизить трудомісткість облікових робіт, а реквізити платника цього податку можна заносити в первинні документи: рахунки-фактури, накладні, акти виконаних робіт, товарні чеки, платіжні документи тощо. Необхідність у залученні такого підходу підтверджує те, що податкову накладну як документ не використовують ні в РФ, ні у Франції, ні в інших країнах [1].

Підприємства України відображають результати зовнішньоекономічної діяльності показниками у своїй річній фінансовій звітності:

1. В бухгалтерському балансі окремо виділяють засоби (активи), що знаходяться у зовнішньоекономічному обороті, - товари, документи, цінні папери, а також їх джерела (пасиви) - кредити, заборгованість, одержані прибутки тощо.

2. У звіті про фінансові результати окремо відображають виручку від зовнішньоекономічних операцій і відповідні витрати.

3. У примітках до річного фінансового звіту робляться необхідні пояснення щодо наведених показників зовнішньоекономічної діяльності [2].

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність підприємств, невід'ємною і найбільшою складовою якої є експортні операції, є пріоритетом формування і розвитку міжнародного бізнесу, тому потребує правильного і достовірного бухгалтерського обліку і контролю з боку держави.

Процес реформування економіки України істотно вплинув на необхідність створення нової методології бухгалтерського обліку, зокрема, на облік зовнішньоекономічної діяльності. Таким чином, пропоную заходи, які направлені на вдосконалення обліку зовнішньоекономічної діяльності відповідно умов функціонування саме українських підприємств:

— облік експорту та імпорту товарів повинен забезпечити контроль за виконанням завдань по випуску продукції згідно договірному асортименту на всіх стадіях її руху; зберіганням товарів і готової продукції за обсягом, асортиментом і якістю (в місцях складування і в дорозі).

— документальне оформлення повинно забезпечувати правильність відображення фактичних показників здійснення експортно-імпортних операцій, і обов'язково повинно підлягати удосконаленню первинної документації.

— використовувати рахунки, у яких видно результат співпраці підприємства з резидентами і нерезидентами окремо, та відповідно, полегшують облік та контроль розрахунків.

Список використаних джерел:

1. Волкова, І. Гірчук. Облік експортних операцій в сучасних умовах господарювання // ISSN 1993-0259. Економічний аналіз. – 2010. - № 6. – С. 197-199.

2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», від 16.04.1991 №959-ХІІ із змінами і доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>.

3. О. Коваль, Н. Балабайкіна. Методика бухгалтерського обліку експортних - імпортних операцій // Бухгалтерський облік і аудит. - 2010. - № 4. – С. 31-35.

*В. С. Адамовська,
к.е.н., доцент,
В. М. Мартиненко,
студентка,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ

Кожна логістична система повинна мати власну концепцію управління логістичними витратами. Вирішення цього завдання викликає значні труднощі, а для багатьох промислових підприємств, зокрема, металургійних, вона стала складною проблемою. Це пов'язано в першу чергу з тим, що логістичні витрати розглядаються як частина загальної системи витрат, незважаючи на те, що вони мають свою специфіку.

Логістичні витрати – це грошове вираження сукупності витрачених матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних ресурсів підприємства, які пов'язані із забезпеченням бізнес-процесів та операцій з переміщення матеріальних потоків у межах логістичної системи.

Логістичні витрати на підприємствах зазвичай складають 5-35 % від обсягу продаж залежно від виду бізнесу, географічного масштабу діяльності і співвідношення вагових і цінових характеристик матеріальних ресурсів та готової продукції. Аналіз структури логістичних витрат показує, що найбільшу частку в них займають витрати на управління запасами (20-40 %), транспортні витрати (15-35 %), витрати на адміністративно-управлінські функції (9-14 %) [3].

Не менш важливим є питання складу витрат у податковому обліку, що в багатьох позиціях збігається з тими позиціями аналітичного або синтетичного обліку, які фіксуються в реєстрах бухгалтерського (фінансового) обліку підприємства. Але існує різний підхід щодо віднесення загальноновиробничих витрат у цих видах обліку. Якщо в податковому обліку вони однією сумою включаються до складу інших витрат, то в бухгалтерському (фінансовому) обліку такі витрати розподіляються на дві частини. Перша частина витрат у формі перемінних та постійних розподілених витрат включається до складу собівартості послуг (до дебету рахунка 23). Друга частина у формі постійних нерозподілених витрат відноситься на собівартість реалізації (до дебету рахунка 90).

Основна проблема, яка виникає під час виділення логістичних витрат, полягає в тому, що нормативні документи відповідних державних органів і служб щодо бухгалтерського обліку витрат не містять методик ідентифікації витрат, пов'язаних з виконанням логістичних процесів чи операцій. Тобто системи обліку включають логістичні витрати в інші групи корпоративних витрат, і це не дозволяє:

- 1) провести їх детальний аналіз;
- 2) врахувати всі наслідки прийняття управлінських рішень;
- 3) виявити їхній вплив на загальну ефективність і результативність логістичної системи підприємства чи конкретного фрагменту ланцюга поставок.

Список використаної літератури:

1. Кислий В.М. Логістика: Теорія і практика: Навч. посіб. / В.М. Кислий, О.А. Біловодська, О.М. Олефіренко, О.М. Смоляник. – К. : Центр учбової літератури, 2010 – 360 с.
2. Руденко Г.Р. Інноваційність зв'язку обліку, аналізу, контролю та аудиту логістичних витрат підприємств / Г.Р. Руденко // Проблеми науки. – 2011. – № 5. – С. 40 – 47.
3. Сумець О. М. Рекомендації щодо запровадження синтетичного обліку логістичних витрат на підприємстві / О. М. Сумець // Логистика: проблемы и решения. – 2011. – № 4(35). – С. 42 – 47.

К. О. Астаф'єва,
к.е.н., старший викладач кафедри економіки, організації та управління підприємствами,
Т. С. Григороаш,
студентка ЕП-13-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

За часів СРСР соціальна відповідальність забезпечувалась державою. Після розпаду СРСР частина соціальної відповідальності була умовно перекладена на підприємства та громадські об'єднання відповідно до їх повноважень. Враховуючи, що метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку, необхідно окреслити межі його соціальної відповідальності у соціальній сфері м. Кривий Ріг.

Питаннями соціальної відповідальності займалися такі закордонні та вітчизняні вчені як Ф. Котлер, М. Фрідман, М. Головінов, Т. Іванова, А. Колот, Р. Курінько, В. Куценко, І. Лебедев, О. Охріменкота ін.

Соціальна відповідальність – це направлена на сталий розвиток активна соціальна позиція підприємства по сумлінному виконанню нормативно – правових актів, стандартів і угод у рамках соціального партнерства, а також добровільно прийнятих додаткових зобов'язань із задоволення економічних і соціальних потреб внутрішніх і зовнішніх зацікавлених осіб і суспільства у цілому [1. с. 4].

На сьогоднішній день в місті Кривий Ріг соціальну функцію на себе беруть підприємства металургійної та гірничозбагачувальної галузі.

В сучасній практиці виконання підприємствами обов'язків у сфері забезпечення соціальної відповідальності можна виділити три основні напрями:

- забезпечення використання інноваційних підходів щодо забезпечення соціальної відповідальності підприємствами Кривого Рогу;
- виконання підприємством соціальної місії у межах міста Кривий Ріг;
- генерація частини прибутку на вирішення соціальних проблем, надання послуг цільовій групі у межах Кривого Рогу.

Ідеї соціальної відповідальності безпосередньо пов'язані з необхідністю забезпечення сталого розвитку, досягнення балансу інтересів між корпоративними, державними і громадськими інтересами [2, с. 188].

Окреслимо основні сфери соціальної відповідальності підприємств: своєчасна оплата праці, податків; створення нових робочих місць; підвищення кваліфікації співробітників; будівництво житла; повноцінний розвиток соціальної сфери.

Відповідальність бізнесу може мати юридичну основу за рахунок механізму державного примушення, санкцій, контролю, або економічну, що реалізується в автоматичному режимі як відповідна реакція на імпульси з боку ринку. Соціально-трудова та екологічна складова формується у відповідності з вимогами закону, діяльністю профспілок, громадських організацій. Що стосується соціально-культурного і соціально-гуманітарного компоненту, то їх можна віднести більшою мірою до благодійної діяльності, як елемент добровільних інституційних ініціатив [2, с. 189].

Список використаної літератури:

1. Лебедев І.В. Соціальна складова сучасного менеджменту/ І.В. Лебедев//[Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jsru/bitstream/123456789/2253/1/Соціальна%20складова%20сучасного%20менеджменту.pdf>
2. Головінов О.М. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми/ О.М. Головінов// Економічний вісник Донбасу. – 2014. - № 2 (36). – С. 188-189

О. М. Бондарчук,

*к.т.н., доцент кафедри економіки,
організації та управління підприємствами,*

К. О. Ільченко,

*студент 3-го курсу за напрямом підготовки «Економіка підприємства»,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

СПІВСТАВЛЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОТАЦІЙ ТА ДОХОДУ НАСЕЛЕННЯ

Кожен громадянин України має право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло [1].

Забезпечення соціального захисту громадян, зокрема, у сфері житлово-комунальних послуг - один із основних принципів державної політики.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання комунальних послуг визначаються Законом України [2]. Згідно з цим документом право на отримання соціальних виплат (адресної безготівкової субсидії) для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, а також субсидії готівкою на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива поширюється на громадян, які проживають у житлових приміщеннях державного та громадського житлового фонду, в тому числі у гуртожитках, незалежно від форм власності.

Видатки держави на компенсацію частини витрат населення зазначаються в Державному бюджеті в розділі міжбюджетні трансферти, що в загальному вигляді представляють собою кошти, які безоплатно й безповоротно передаються з одного бюджету до іншого. Міжбюджетні трансферти поділяються на: дотації вирівнювання; субвенції; кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів; інші дотації [3].

Порядок перерахування дотації вирівнювання та субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам, коштів, що передаються до Державного бюджету України з місцевих бюджетів, а також порядок перерахування міжбюджетних трансфертів між місцевими бюджетами визначаються Кабінетом Міністрів України і повинні забезпечувати своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування трансфертів.

Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості коригується коефіцієнтами, які враховують відмінності у вартості надання соціальних послуг залежно від кількості населення та споживачів соціальних послуг, а також соціально-економічних, демографічних, кліматичних, екологічних та інших особливостей адміністративно-територіальних одиниць. Коригуючі коефіцієнти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Метою даного порівняння є визначення співвідношень між величиною соціальних виплат та рівнем доходу населення (за величиною середньої заробітної плати) по регіонам [4].

Порівняння державних виплат та середньої заробітної плати за 2015 рік

Регіон (область)	Всього касові видатки, тис. грн.	Субвенції на надання пільг та житлових субсидій, тис. грн.	Кількість жителів, осіб	Величина субсидії на 1 особу, грн.	Рейтинг	Середня ЗП, грн.	Рейтинг
Дніпропетровська	8354987,7	1675816,5	3300309	507,78	1	4986	1
Полтавська	4732675,3	1683288,6	1462412	1151,04	6	3283	6
Кіровоградська	3200336,2	899073,1	999600	899,43	4	3482	4
Київська	6087218,6	1033572,7	1734219	595,99	2	4153	2
Сумська	3530334,3	1172094,1	1107376	1058,44	5	3449	5
Житомирська	3951858,2	829162,2	1248183	664,30	3	3775	3

Згідно з даною таблицею видно, що рівень державних соціальних виплат більший там, де менший дохід населення, що й відповідає співвідношенню показників по всім аналізованим регіонам.

Список використаних джерел:

1. Конституції України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР (редакція 30.09.2016р. на підставі постанови 1401-19) - статті 47, 48.
2. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004р. № 1875-IV (редакція від 01.01.2016р., підстава постанови 626-19).
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 2456-VI (редакція від 13.11.2016р., підстава постанови 1702-19).
4. minfin.com.ua

*О. М. Жовна,
к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Т. В. Полівко,
студентка 5-го курсу
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Загальна криза неплатежів, яка характерна для сучасної української економіки, змушує сумніватися в об'єктивності, своєчасності і корисності отриманих результатів аудиту.

Дослідженням проблем аудиту дебіторської заборгованості займалися такі вчені як Давидюк Т. В., Волянчук І. А., Венгерук Н. П., Москалюк Г. О. та інші. Але на сьогодні існує ряд проблем, які є невирішеними, тому метою даного дослідження є висвітлення основних проблем, що стосуються аудиту дебіторської заборгованості, та надання рекомендацій щодо їх вирішення. Проблемність питання аудиту дебіторської заборгованості полягає в тому, що після переходу бухгалтерського обліку в Україні на використання нових стандартів з'явилося багато нових моментів у веденні бухгалтерського обліку, яким раніше не приділялося багато уваги, так як вони практично не застосовувалися у діяльності підприємств України [1].

Для проведення якісного аудиту дебіторської заборгованості необхідно правильно його спланувати та вибрати адекватну стратегію здійснення перевірки. Важливою є програма аудиторської перевірки та виборі доречних аудиторських процедур.

До основних проблем проведення аудиту дебіторської заборгованості слід віднести:

1. Застосовування у вітчизняних умовах традиційної за кордоном методики аудиту дебіторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з різними дебіторами. Крім цього, використання вітчизняних методик не дає змоги однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості та ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств [4].

2. Відсутність у плані та програмі аудиторської перевірки етапу з аналізу основних показників дебіторської заборгованості.

3. Відсутність врахування особливостей господарської діяльності кожного окремого замовника, виявлення різноманітних факторів, що мають вплив на аудиторський висновок [3].

4. Відсутність на більшості підприємствах відділів внутрішнього аудиту.

Для вирішення наведених вище проблем пропонуємо наступне:

1. Включити у план та програму аудиторської перевірки етап з аналізу основних показників дебіторської заборгованості для здійснення оцінки сфери розрахункових відносин клієнта та надання рекомендацій щодо подальшого успішного фінансового розвитку підприємства.

2. Застосовувати розширений спектр аудиторських процедур, зокрема аналітичних, для врахування особливостей господарської діяльності кожного окремого замовника при проведенні аудиту та складання аудиторських висновків.

3. На підприємствах, по можливості, створити відділи внутрішнього аудиту, що сприятиме зменшенню загальної суми дебіторської заборгованості.

Таким чином, проведення аудиту дебіторської заборгованості на підприємствах різних форм власності відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки сприяє підвищенню достовірності даних у розрахунках та впорядкуванню інформації. Запропоновані практичні рекомендації поліпшать діючу методику аудиту дебіторської заборгованості на підприємствах України, підвищать її ефективність, що забезпечить своєчасність, повноту та юридичну обґрунтованість розрахунків з 113 дебіторами як запоруку успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств у сучасних ринкових умовах.

Список використаних джерел:

1. П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість»
2. МСБО 1 «Подання фінансових звітів».
3. МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання».
4. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визначення та оцінка».
5. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування Мінфін України; Наказ, План від 30.11.1999 № 291.

Л. В. Кадол,

кандидат технічних наук,

доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами,

С. І. Дяченко,

магістр будівельного факультету

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ЕКОНОМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В БУДІВНИЦТВІ

Успішне функціонування будівельної фірми на ринку будівельної продукції може бути забезпечене тільки шляхом досягнення переваги над конкурентами у темпах зростання продуктивності праці.

Обсяги будівельного виробництва зростають при збільшенні чисельності робітників або при підвищенні ефективності праці наявних робітників. Економічне значення підвищення продуктивності праці полягає в тому, що це є: головним джерелом збільшення обсягів виконання робіт; основною умовою зниження виробничих затрат; головним джерелом підвищення ефективності виробництва.

У будівництві продуктивність праці визначається виробітком обсягів будівельно-монтажних робіт на одного робітника або працюючого за одиницю робочого часу в натуральних і вартісних показниках.

У будівельному виробництві зростання продуктивності праці досягається за рахунок економії робочого часу, шляхом упровадження нової техніки і технології, комплексної механізації трудомістких і важких робіт, автоматизації окремих виробничих процесів, підвищення кваліфікації, виявлення творчої ініціативи працівників будівельних фірм, ліквідації плінності і руху кадрів, покращення трудової дисципліни, усунення браку робіт і невиробничих затрат робочого часу тощо. Усе це забезпечує зменшення витрат праці на виконання будівельно-монтажних робіт.

Таким чином, продуктивність праці є синтетичним показником, у якому відображаються: організація виробництва і праці; упровадження нової техніки; використання будівельних машин і механізмів; постачання матеріалів і конструкцій; забезпечення необхідним транспортом; забезпеченість робочою силою, її професійною та кваліфікаційною підготовкою тощо.

Головним економічним фактором, який суттєво впливає на підвищення продуктивності праці, є належна система морального і матеріального заохочення інтенсивної праці, високий рівень заробітної плати за кількісну та якісну працю.

Підвищення продуктивності праці безпосередньо зменшить тривалість будівництва, а це буде пов'язано зі зменшенням складових прямих витрат – вартості експлуатації машин та механізмів, зменшенням адміністративних витрат, які є складовими договірної ціни, що дасть можливість в пріоритетах підрядникам при тендерних взаємовідносинах, підвищить їх конкурентоздатність.

Цілеспрямоване управління продуктивністю праці, розробка програм підвищення ефективності використання трудового потенціалу підприємства потребують чіткої класифікації факторів, що впливають на рівень продуктивності праці. Зовнішні (загальнодержавні і загальноекономічні) фактори мають прямий господарський інтерес, повинні враховуватись підприємством при розробці планів. Внутрішньовиробничі фактори відіграють вирішальну роль у змінах рівня продуктивності праці і на них підприємство може безпосередньо впливати.

Таким чином, конкурентоздатність будівельної фірми на ринку будівельної продукції та робіт може бути забезпечена тільки шляхом досягнення переваги над конкурентами у темпах зростання продуктивності праці.

О. Б. Короленко,

к.е.н., доц.,

М. А. Купріна,

студ. V курсу,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ В СЕКТОРІ ПРИВАТНОГО (МАЛОГО) БІЗНЕСУ

В сучасних умовах ринкової економіки сфера приватного бізнесу з скороченим обліком дуже широка. Але не зважаючи на це, скорочений облік має як ряд позитивних рис так і негативних, що зокрема стосується і лізингових

операцій. Лізингові операції у суб'єктах малого бізнесу мають широке використання, оскільки малі підприємства для свого функціонування потребують основні засоби, можливості на придбання яких у деяких підприємств немає, тому виходом є отримання основних засобів в оренду.

Розвиток теорії обліку лізингових операцій сприяли праці таких відомих вчених і обліковців: В.Г. Швець, Ф.Ф. Бутинця, С.В. Голова, Г.П. Гобничої, Н.І. Дорош, І.К. Дрозд, В.М. Івахненка, Л.Г. Ловінської, О.І. Коблянської, М.Р. Лучка, М.В. Кужельного, В.С. Рудницького, В.В. Сопка, М.Г. Чумаченка. Серед зарубіжних авторів згадані питання розглядалися у наукових працях М.І. Баканова, В.В.Ковальова, В.Ф. Палия. Проте деякі питання з обліку лізингових операцій потребують додаткового дослідження.

Лізингові операції у суб'єктах малого бізнесу мають широке використання, оскільки малі підприємства для свого функціонування потребують основні засоби, можливості на придбання у деяких немає, тому виходом є отримання основних засобів в оренду. Відповідно до ПСБО 14 «Оренда» – це угода, за якою орендар набуває права користування необоротним активом за плату протягом погодженого з орендодавцем строку [2].

Вирішуючи дилему оренди (лізингу) або придбання у власність окремих видів матеріальних і нематеріальних цінностей, що входять до складу оновлених основних засобів підприємства, варто виходити з переваг і недоліків орендних операцій.

Для суб'єктів малого і середнього підприємництва лізинг забезпечує такі переваги: стовідсоткове кредитування, яке не потребує негайного початку платежів; договір підписується на повну вартість, а лізингові платежі є поточними і, як правило, починають сплачуватися після постачання майна або пізніше; контракт за лізингом отримати набагато простіше, ніж позику; до лізингових операцій залучаються великі кошти банківських установ, страхових, акціонерних та інших товариств; лізинг привабливий також можливістю, яка надається суб'єктам малого підприємництва, що не мають достатнього капіталу для купівлі обладнання, отримати його шляхом оренди, крім того, на вигідніших умовах, ніж за контрактами купівлі-продажу; можливість через лізинг сучасних і високопродуктивних технічних засобів не тільки оперативної реконструювати виробництво, а й спрямовувати зекономлені кошти на інші потреби [1].

Основними недоліками оренди (лізингу) є: кількість учасників лізингової угоди більша, ніж при купівлі майна за рахунок позики, тому операції відрізняються досить складною організацією; на підготовку фінансової лізингової угоди може знадобитися більше часу, ніж на підготовку контракту на купівлю; вищі можуть бути і адміністративні витрати, тому вважається, що ціна лізингу може бути нижчою або дорівнювати ціні позики тільки за наявності певних додаткових пільг [3].

Порівнюючи недоліки та переваги, щоб дійти до оптимального рішення щодо доцільності здійснення лізингових операцій у сфері приватного бізнесу, можна стверджувати, що використання орендованих основних засобів є дуже економічною стороною, оскільки дозволяє отримати більше можливостей розви-

тку підприємства за рахунок зекономлених коштів при використанні лізингу та постійної заміни морально застарілих активів на більш нові, без великих втрат.

Тому при оцінюванні, слід базуватись на таких критеріях :порівняння справедливої вартості основних засобів з сумою понесених витрат на лізингову угоду по цьому ж основному засобі;вплив інфляції на сектор лізингових цін та вартість орендованих активів;науково-технічний прогрес;податкове законодавство.

Список використаних джерел:

1. Комарницький І.Ф. Економічна теорія: навч. посібник / І.Ф. Комарницький. – Чернівці: «Буковина», 2006. – 334 с.
2. ПСБО 14 «Оренда»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 за № 181
3. Ярошевич Н.Б. Переваги та недоліки лізингу як виду кредитування засобів виробництва в Україні / Ярошевич Н.Б.// Збірник науково-технічних праць Наукового вісника НЛТУ України. – 2009. – Вип.19.5. – С.241-246.

Г. О. Король,
к.е.н., професор, професор кафедри обліку і аудиту,
С. С. Хрієнко,
студентка групи ОА01-14
Національна металургійна академія України,
м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ МАШИННО-ТРАКТОРНОГО ПАРКУ

Ефективне використання машинно-тракторного парку залежить від форм організації його роботи, методів аналізу та запровадження заходів, що забезпечують удосконалення підходів до управління виробничою діяльністю. Оскільки облік є однією з провідних функцій управління, то питання покращання якості та досягнення необхідної оперативності облікової інформації мають важливе значення. У значній мірі це стосується такого суб'єкта підприємницької діяльності, як машинно-тракторний парк (МТП), тому що організація обліку його роботи була завжди проблематичним питанням. Вона змінювалася разом зі зміною організаційної форми роботи та форми матеріального заохочення трактористів-машиністів за виконані польові та транспортні роботи.

Сучасний процес технічного переоснащення сільськогосподарського виробництва характеризується істотним ускладненням машин і механізмів у конструктивному відношенні, що вимагає удосконалення обслуговування, зберігання та експлуатації техніки. При цьому важливого значення набуває питання розвитку матеріально-технічної бази підприємств на основі придбання високопродуктивної, але порівняно дорогої техніки. Крім того слід зауважити, що на багатьох великих та середніх сільськогосподарських підприємствах машинно-тракторний парк є окремим структурним підрозділом, який об'єднує в собі найбільш кваліфікованих працівників підприємства і потужну техніку, за допомо-

гою якої виконується майже весь обсяг польових і значна частина транспортних робіт. У зв'язку з указаним витрати діяльності МТП є значними, тому важливо правильно вести їх облік.

Особливістю обліку витрат на утримання та експлуатацію машинно-тракторного парку на сільськогосподарських підприємствах є те, що усі такі витрати є загальними, тому їх облік згідно методичних рекомендацій доцільно здійснювати на субрахунку 915 «Витрати на утримання МТП» [1]. Але при цьому при виконанні сільськогосподарських робіт на цей рахунок не відносять оплату праці (з відрахуваннями) трактористів-машиністів, причіплювачів, а також вартість витраченого палива і мастильних матеріалів. Такі витрати відносять прямо на відповідні роботи та на сільськогосподарські культури (дебет рахунка 231). Очевидно, що це викликано тим, що витрати на утримання та експлуатацію МТП є непрямими, а витрати на оплату праці робітників з відрахуваннями та на паливо і мастильні матеріали при виконанні сільськогосподарських робіт – прямі, і їх можна прямо віднести на окремі роботи і види продукції. Однак при такому підході до обліку витрат для розрахунку виробничої собівартості окремих робіт і видів продукції необхідно визначити порядок розподілу указаних загальновиробничих витрат між видами робіт і видами продукції. Для визначення порядку і бази розподілу цих комплексних витрат слід проаналізувати їх склад і структуру, питому вагу постійних витрат, виявити розподільні і нерозподільні непрямі витрати.

Напрямок подальшого дослідження є визначення доцільності застосування позамовного методу обліку витрат для окремих видів робіт МТП.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах АПК, затверджено наказом Міністерством аграрної політики України від 04.06.2009р. №390 (зі змінами та доповненнями).

Н. В. Кравченко,

к.е.н., доцент,

А. О. Галавай,

студенка,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ: СУТНІСТЬ І РОЛЬ У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Одним із найбільш активно досліджуваних питань сьогодення є пошук адекватних методів досягнення та утримання конкурентних позицій підприємства. В умовах глобальної економіки, при практично необмеженому доступі до світових матеріальних і фінансових ресурсів, конкурентні переваги визначаються головним чином наявністю специфічних нематеріальних активів (НМА) підприємства, що обумовлює наукову актуальність і практичну необхідність їх дослідження.

У наукових колах відсутнє єдине трактування поняття «нематеріальні активи», проте узагальнюючі основні визначення можна виділити їх характерні риси: відсутність матеріальної форми існування; активи довгострокового користування з терміном понад рік, є засобом отримання вигоди для підприємства, створюючи конкурентну перевагу на ринку; приносять дохід; відіграють суттєву роль в інноваційних процесах. Цей перелік можна продовжити у процесі дослідження даної економічної категорії.

В практиці більшості вітчизняних підприємств рядок "нематеріальні активи" бухгалтерської звітності не заповнюється або показники там мізерні - від 1% до 3%. Це свідчить про наявність істотної проблеми недооцінки підприємствами ролі нематеріальних активів як перспективних продуктивних факторів (табл. 1). У розвинутих країнах частка НМА в загальній капіталізації складає 30— 35%, а в компаніях цей показник може досягати 70%.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за видами активів, у % до загального обсягу

Показники	2011	2012	2013	2014	2015
Усього	100	100	100	100	100
Інвестиції у матеріальні активи	99,3	99,6	98,8	99,4	99,5
Інвестиції в нематеріальні активи	0,7	0,4	1,2	0,6	0,5

Джерело: [1]

Аналіз статистичних даних свідчить, що у структурі інвестицій переважають інвестиції сировинної спрямованості, а інвестиції у нематеріальні активи навіть мають тенденцію до зменшення.

Для залучення НМА в діловий обіг необхідно посилити контроль за управлінням НМА (з боку власників); враховувати показники, пов'язані з НМА, при використанні методик визначення рейтингу суб'єктів господарювання (рейтингові агентства); менеджменту організацій застосовувати методіку обліку НМА в додатках до балансу згідно з практикою західних компаній.

Цінність НМА в стратегії розвитку підприємства визначається їх відповідністю стратегічним пріоритетам діяльності підприємства. Вирішення проблеми вибору стратегічних пріоритетів розвитку підприємства на основі управління нематеріальними активами підприємств в сучасних умовах потребує: створення закінченої теорії та методичної основи для вироблення стратегії розвитку підприємства на основі управління нематеріальними активами; вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази оцінки НМА; стимулювання зацікавленості господарських суб'єктів в ідентифікації та відображенні в обліку всіх об'єктів нематеріального характеру завдяки розумінню сутності таких об'єктів і створенню на підприємстві внутрішньої системи управління нематеріальними активами.

Список використаних джерел:

1. Капітальні інвестиції за видами активів / Державна служба статистики України // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

*С. Г. Лысевич,
к.э.н., старший преподаватель,
Е. В. Демченко,
студентка,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

ПРОБЛЕМЫ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ

Сельскохозяйственное производство является важнейшей отраслью экономики для Украины. Согласно статистических данных удельный вес сельского хозяйства в ВВП страны за 2015 год составил 11,9%. Это третий показатель после торговли и перерабатывающей промышленности. Следует отметить, что сельскохозяйственное производство не только создаёт значительную часть ВВП, оно обеспечивает продовольственную безопасность страны. Кроме этого сельское хозяйство является важной экспортной отраслью, обеспечивая валютные поступления в нашу страну.

Говоря об экономических результатах сельскохозяйственного производства, следует отметить, что в 2015 году финансовый результат до налогообложения возрос по сравнению с 2014 годом от 35,3 до 89,5 млрд. грн. При этом рентабельность возросла от 26,3 до 45,7%. Наиболее высокие показатели рентабельности имели в 2015 году такие виды сельскохозяйственного производства: выращивание подсолнуха – 80,3%; выращивание рапса – 44%; выращивание овощей в открытой почве – 47,6%; производство яиц куриных – 61,4%. Наиболее низкую рентабельность в 2015 году имели следующие виды сельскохозяйственного производства: производство свинины – 12,3%; производство птицы – 4,4%; производство молока – 12,8%. Следует отметить, что выращивание крупного рогатого скота на мясо было убыточным. Наибольшие площади в 2015 году были заняты пшеницей, подсолнухом и кукурузой на зерно. Анализ этих статистических данных позволяет сделать определённые выводы:

1) сельскохозяйственное производство ориентируется в основном на производство зерна, и в-первую очередь пшеницы и подсолнуха, а также рапса и куриных яиц;

2) развитие животноводства имеет низкую рентабельность и поэтому не является инвестиционно привлекательным.

Такая ориентация сельскохозяйственного производства вызывает ряд проблем:

1) сокращается занятость населения сельской местности, что вызывает его деградацию;

2) выращивание культур, пользующихся спросом за рубежом, нарушает севооборот, что приводит к ухудшению плодородия почвы;

3) низкая рентабельность производства мяса увеличивает его импорт, снижая тем самым потенциал отечественного сельскохозяйственного производства.

В сельскохозяйственном производстве есть и другие проблемы:

1) это большая стоимость кредитов, что не позволяет внедрять новую технику и технологии;

- 2) удорожання горюче-смазочних матеріалів і запчастей к техніке;
- 3) неефективне державне ціноутворення;
- 4) недостаточна допомога держави в реалізації продукції на зарубіжних ринках і др.

Для рішення цих і інших проблем, з нашої точки зору, необхідна більш зважена державна політика по розвитку сільськогосподарського господарства, направлена не тільки на отримання прибутку, але на розвиток всієї території сільськогосподарського виробництва, розвиток переробляючих виробств з метою створення робочих місць для сільського населення, підвищення рівня життя на селі.

Н. М. Мезенцева,
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра обліку та менеджменту,

М. Г. Макаренко,
студентка,

*Криворізький факультет ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності на кожному підприємстві здійснюється на підставі нормативно-правових документів, що розробляються органами, на які покладено обов'язки регулювання у країні питань обліку і звітності.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [1].

Основною метою облікової політики на підприємстві є формування:

- повної об'єктивної та достовірної інформації, що максимально адекватно розкриває його діяльність для зацікавлених осіб;
- правил використання прийомів первинного обліку;
- положень з обліку майна, зобов'язань, основних засобів, фінансових інвестицій, запасів;
- обліку витрат та обчислення собівартості продукції і обсягів незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів і джерел забезпечення наступних витрат, доходів від продажу продукції, робіт, послуг та ін. [2, с. 36].

Формування облікової політики фактично полягає в тому, що на основі діючих нормативно-правових актів з усієї сукупності способів реалізації названих прийомів вибирають прийнятні на певний час у конкретних умовах. Безперечно елементи облікової політики обираються підприємством індивідуально і можуть відрізнятися в різні періоди його діяльності.

Оскільки ефективне формування облікової політики передбачає, окрім знання чинної нормативної бази, ще й уміння творчого її застосування, до основних проблем які виникають при формуванні облікової політики підприємства в Україні, можна віднести:

– чинне бухгалтерське та податкове законодавство, на якому ґрунтуються принципи, прийоми та методи бухгалтерського обліку, недосконале в багатьох питаннях;

– при формуванні облікової політики підприємства керівниками та бухгалтерами присутній фактор ризику, оскільки рішення приймаються під дією суб'єктивного судження;

– неможливість через механізм облікової політики підприємствами вирішувати питання, які безпосередньо не входять до їх компетенції та не врегульовані нормативними документами [3, с. 193].

Враховуючи наведені вище недоліки при формуванні облікової політики на підприємстві, можна рекомендувати наступні етапи:

1) визначення предмету облікової політики для конкретного підприємства відповідно до сукупності об'єктів бухгалтерського обліку (фактів діяльності);

2) виявлення, аналіз та оцінка факторів впливу на формування облікової політики (у т.ч. організаційно-технологічних особливостей – форма власності та організаційно-правова форма, вид діяльності, обсяги діяльності, система оподаткування, технічне забезпечення, рівень кваліфікації кадрів тощо);

3) аналіз загально визнаних припущень у побудові облікової політики з погляду виявленої сукупності факторів впливу;

4) вибір потенційно придатних для підприємства способів ведення бухгалтерського обліку;

5) безпосередній вибір способів ведення бухгалтерського обліку;

6) документальне оформлення облікової політики у вигляді Наказу про облікову політику.

Формування облікової політики – непростий процес, що вимагає наявності організаційних, технічних, кадрових можливостей; він не закінчується після затвердження наказу про облікову політику, а продовжується до моменту припинення діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

2. Бойчук Т. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування / Бойчук Т. // Економічний аналіз. - 2010 р. - Вип. 6. – С. 36-38.

3. Шмигель О. Є Формування облікової політики на базі креативного фінансового обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Sre/2010_3/193.pdf

*Н. В. Пасічник,
к.е.н., доц.,
В. А. Писарєва,
студ. V курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Поняття людського капіталу набуває все більшого значення не тільки для економістів - теоретиків, а й для окремих фірм, організацій, компаній, що працюють в сучасних ринкових умовах.

Актуальність даної теми не викликає заперечень, так як у нинішній час високих технологій головним джерелом доходу і розвитку стає не комп'ютерна техніка, а людина, її здібності та навички.

Спроби виміряти вартість людини відомі з часів В.Петті. А.Сміт і Д.Рікардо, які вважали, що продається не робоча сила, а праця. К.Маркс доводив, щоробітникпродает не працю, а товар якиййомуналежить – «робочу силу», яка має споживчу вартість. Напочатку минулого сторіччя з'явилися праці, в яких автори – І.Фішер, С.Форсіт, Ф.Крам, Ю.Фіш, Л.Дублін, А.Лотк – намагались розрахувати вартість окремої людини та всього населення країни. На сьогодні відомими є статті сучасних вітчизняних науковців: Кавецького В., Кубінія В., Єщенко І., Палкіна Ю., Петруніна В. [2, с. 251].

У теорії людського капіталу вченими зазначається, що людина може безпосередньо впливати на розмір своїх майбутніх доходів шляхом підвищення освітнього і професійного рівня та реалізацією свого потенціалу. У наш час можливо значно збільшити майбутні доходи, вкладаючи кошти у свою освіту і професійну підготовку, здоров'я, культуру, збільшуючим самим свій власний (приватний) людський капітал.

Оцінка Світовим банком 192 країн світу засвідчила, що головним показником національного багатства країни є людський капітал, на який припадає 64% проти 16% фізичного капіталу (тобто нагромадження матеріально-речових фондів) та 20% – природного капіталу. Перевага людського капіталу над іншими його видами особливо помітна у країнах з високим рівнем доходів: у Німеччині, Швейцарії, Японії [1, с. 172].

Визначено, що серед основних причин, які перешкоджають розвитку людського капіталу в Україні та його якісному нагромадженню, варто відзначити такі:

- низький рівень фінансування галузі освіти з бюджету;
- низький рівень вітчизняних та іноземних інвестицій у систему освіти та неефективне використання коштів;
- низький рівень якості освіти, що потребує інновацій та нововведень;
- низький рівень здоров'я дітей – майбутніх носіїв людського капіталу [3, с. 154].

Слід відмітити, що на рівень розвитку людського капіталу значний вплив має зацікавленість держави у його збільшенні шляхом фінансування з Державного бюджету освіти, охорони здоров'я і духовного та фізичного розвитку населення.

У розвинених країнах світу держава бере на себе все більшу частку ви-

трат на людський розвиток, особливо на освіту [5, с. 189].

Таким чином, для підвищення ефективності функціонування людського капіталу держава повинна сприяти ліквідації заборгованості та підвищенню заробітної плати як основного джерела відтворення та нагромадження людського капіталу в усіх сферах докладання праці, оскільки низька заробітна плата та недотримання термінів її виплати суперечить якісному відтворенню як робочої сили, що нині функціонує на ринку праці, так і тієї, що прийде їй на зміну в майбутньому [4, с. 161].

Отже, основним інструментом формування людського капіталу є інвестування. У загальному розумінні всі види вкладень у людину, що можуть бути оцінені у грошовій або іншій формі, мають доцільний характер, тобто сприяють зростанню продуктивності праці та підвищенню персоналізованих доходів людини, - це інвестиції в людський капітал.

Для забезпечення конкурентоспроможності соціально-економічної системи будь-якого рівня необхідним є:

- підвищення якості знань, їх розширення та оволодіння новими знаннями. Іншими словами, інвестиції в знання персоналу викликає зростання продуктивності праці, ефективності використання робочої сили;
- мотивація праці, тобто фінансові заохочення, які сприятимуть зростанню продуктивності праці;
- гідна правова база та належний захист прав працюючих;
- підвищення рівня здоров'я населення, особливо дітей, які є майбутнім джерелом зростання економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Економічні науки/5» Управління трудовими ресурсами Кавецький В.В. Інвестиції в людський капітал та його формування
2. В. Кубіній Оцінка ефективності людського капіталу
3. І. Єщенко, Ю. Палкін Проблеми інвестування в людський капітал в сучасних умовах
4. Петрунін В.Ю. Підходи щодо оцінки ефективності інвестицій у людський капітал
5. Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». Павлюк Т.І. «Інвестиції в людський капітал». [ст.189-191]. – 2012р.

Т. І. Паустовська,
*кандидат економічних наук, доцент, старший викладач,
кафедра економіки, організації та управління підприємствами,
М. О. Рошук,*
*студентка гр. Ф-16-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Після обрання вектора ринкової економіки, перед Україною постало ряд непростих питань з різних сфер життя, які потребували рішення. Одним із них було питання якості аудиту та аудиторських послуг, що для українського суспі-

льства, вчених-економістів та практиків, виявилось абсолютно новим. На початковому етапі розвитку вітчизняного аудиту, значення такому виду діяльності ніхто з потенційних замовників не надавав. Аудит був нав'язаний державними органами під тиском Світового банку і Міжнародного валютного фонду. Це уповільнювали розвиток вітчизняного аудиту - складність, запутаність обліку, особливо податкового, зміна фінансового обліку, істотна суперечливість законодавства, реальність значних фінансових санкцій підштовхують менеджерів, які прагнуть застрахуватись від відповідальності і можливих фінансових втрат, до рішення скористатися послугами аудиторської фірми, що викликає об'єктивну необхідність в незалежному професійному контролі за діяльністю підприємств та її результатами. Але з плином часу, реальної потреби в послугах аудитора як захисника інтересів існуючого чи потенційного інвестора сьогодні, нажаль не існує. Не дивлячись на законодавчу вимогу щодо обов'язкового підтвердження незалежним аудитором показників річної фінансової звітності, інвестори та інші його користувачі не відносяться з належною довірою до висновку аудитора про достовірність показників фінансової звітності.

Ця ситуація, що склалася в Україні, потребує вирішення ряду проблем, які мають місце у професійній діяльності аудиторів, аудиторських фірм і роблять неможливим успішний розвиток аудиту: 1) проблема сучасного аудитора та довіри до нього. Перед тим як клієнт вирішить надати інформацію аудитору, він повинен бути впевнений, що в аудитора вистачить сил і можливостей зберегти її в конфіденційності; 2) якість роботи більшості українських аудиторських фірм. Це питання піднімається не лише користувачами аудиторських послуг і державними органами, але й самими аудиторами, які зацікавлені в стабільному розвитку ринку аудиторських послуг, підвищенні престижу аудиторської професії. 3) спроба з боку законодавців скасувати або значно звузити аудиторську діяльність, обов'язковість аудиту, усунути від аудиту приватних підприємців та малі приватні фірми; 4) перманентні спроби гармонізувати український аудит щодо його міжнародної теорії та практики, передусім, спираючись на досвід високорозвинутих країн.

І хоча для розвитку аудиту в Україні вже зроблено досить багато, ще залишаються проблеми, від правильного, успішного вирішення яких залежить перспективи його подальшого розвитку. Першочергового роз'яснення зокрема потребує удосконалення законодавчого регулювання аудиту в Україні; подальша розробка і впровадження національних нормативів аудиту; поліпшення методики та організації аудиторських перевірок та їх якості, розробка оптимальної методики визначення вартості аудиту, аудиторських послуг, питання аудиторської етики, підготовки і підвищення кваліфікації аудиторів тощо. Вирішення зазначених проблем спрямоване на укріплення позицій, авторитету аудиту та удосконалення аудиторської діяльності в Україні.

*М. Т. Шендригоренко,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Н. С. Плис,
студентка групи ОА-13,
Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

Нині заробітна плата перестала виконувати свої функції: відтворювальну, стимулюючу та регулюючу. На вирішення цієї проблеми спрямовано низку Указів Президента України щодо реформування системи оплати праці. Усі вони зорієнтовані на вдосконалення механізмів державного та колективно-договірного регулювання заробітної плати, визначення шляхів та механізмів її реального зростання, посилення захисту прав працівників на її своєчасне одержання. Досягнення цих цілей важко здійснити без вироблення нових підходів до розуміння теоретичних аспектів заробітної плати, її організації та аудиту всієї інформації щодо розрахунків з оплати праці.

Мета аудиту – встановлення об'єктивної істини про інформацію, відображену у фінансовій звітності, в бухгалтерському обліку та первинних документах щодо повноти, об'єктивності, достовірності та законності питань дотримання трудового законодавства і визначення витрат на оплату праці, та доведення встановленої істини через аудиторський висновок до широкого кола користувачів.

На нашу думку, основними завданнями аудиту витрат на оплату праці для досягнення вищезазначеної мети має бути: перевірка дотримання підприємством положень законодавства про працю по операціях, пов'язаних з розрахунками з оплати праці, наявності та відповідності законодавству первинних документів з обліку робочого часу, обсягу виконаних робіт, послуг, випущеної продукції; оцінка існуючої на підприємстві системи розрахунків з персоналом та її ефективності; перевірка обліку та нарахування заробітної плати, інших видів оплат, які відносяться до фонду оплати праці; перевірка дотримання встановлених штатним розписом посадових окладів працівників підприємства; перевірка своєчасності індексації окладів з урахуванням зростання цін в умовах інфляції; перевірка правильності виплати премій працівникам підприємства; перевірка правильності нарахування допомоги з тимчасової непрацездатності; перевірка правильності нарахування щорічних, додаткових відпусток, компенсацій за невикористану відпустку тощо; перевірка дотримання встановлених термінів розрахунків з персоналом підприємства по оплаті праці; перевірка правильності утримань із заробітної плати обов'язкових платежів; перевірка своєчасності і правильності включення до собівартості продукції суми нарахованої заробітної плати та обов'язкових відрахувань; оцінка стану синтетичного та аналітичного обліку операцій з оплати праці; оцінка повноти відображення здійснених операцій у бухгалтерському обліку; перевірка правильності класифікації операцій з оплати праці (віднесення за рахунками витрат); відповідність даних, відображених у фінансовій звітності, стану розрахунків по операціях з оплати праці;

Під час проведення перевірки аудитором можуть використовуватись наступні аудиторські процедури: тестування засобів внутрішнього контролю; перевірка (інспектування) документів; спостереження (відстеження) за відображенням фінансово-господарських операцій в бухгалтерській документації; перерахунок; одержання роз'яснень всередині підприємства; отримання роз'яснень від третіх осіб; аналітичні процедури.

Перевірка витрат на виробництво - це трудомісткий процес аудиту, який потребує знань: правових, нормативних та інструктивних матеріалів з усіма змінами та доповненнями до них; особливостей визначення витрат в окремих видах економічної діяльності та виробництвах.

***В. С. Адамовська,**
к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
Т. В. Полівко,
студентка 5-го курсу,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

Організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами (з дебіторами). Однією з проблем обліку дебіторської заборгованості є те, що у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» не передбачено чіткого розмежування понять довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. У вищезазначеному стандарті не відзначено, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, поточна заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним [1]. Потрібно створити спеціальну класифікацію дебіторської заборгованості, що надасть можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів угруповання розрахунків з дебіторами за класифікаційними.

Можна визначити основні проблеми, що виникають в процесі організації обліку дебіторської заборгованості є:

1. Недостатня розробленість плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції про його застосування щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками, а саме: відображення в обліку та оцінка довгострокової та поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, послуги (в т.ч. передбаченої та непередбаченої договором).

2. Неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі і вигляді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами та прийняття управлінських рішень.

3. Неєфективність та непристосованість методів розрахунку резерву сумнівних боргів згідно П(С)БО 10 до обліку на підприємствах в Україні.

4. Майже повна відсутність контролю за станом та обсягами сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах.

5. Застарілість облікових реєстрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості (при журнально-ордерній формі ведення обліку).

6. Невідповідності та розбіжності обліку дебіторської заборгованості між змістом П(С)БО 10 та положенням МСБО.

Основним законодавчим актом, який прямо регулює облік дебіторської заборгованості є П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», до якого необхідно внести певні зміни, в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Решта законодавчих актів розглядають дебіторську заборгованість як об'єкт податкового обліку, її відображення в звітності підприємств та вказують конкретні рекомендації в певних питаннях[1].

Основною з проблем організації обліку дебіторської заборгованості можна назвати непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів, які передбачені в П(С)БО 10 до обліку на вітчизняних підприємствах і, виходячи з цього, недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі [1]. Тому вирішити цю проблему можна, затвердивши перелік документів, що підтверджують і обґрунтовують визнання заборгованості сумнівною (безнадійною). Розрахунок резерву сумнівних боргів необхідно проводити на підставі середніх статистичних даних. Для цього потрібно внести зміни в діюче законодавство для стимулювання створення підприємствами цього резерву.

Таким чином, вирішення проблем організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві дасть змогу розробити методичні рекомендації з удосконалення облікових реєстрів щодо обліку дебіторської заборгованості (необхідно чітко визначити рахунки відображення поточної та довгострокової заборгованості покупців, як передбаченої так і не передбаченої договором); забезпечити гармонізацію вітчизняних та міжнародних стандартів обліку дебіторської заборгованості, вдосконалити консолідовану фінансову звітність та облікові реєстри та необхідність вдосконалити методи визначення суми резерву сумнівних боргів, та здійснити заходи щодо стимулювання створення вітчизняними підприємствами резерву сумнівних боргів.

Список використаних джерел:

1. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».
2. МСБО 1 «Подання фінансових звітів».
3. МСБО 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання».
4. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визначення та оцінка».
5. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування Мінфін України; Наказ, План від 30.11.1999 № 291.

*К. О. Астаф'єва,
к.е.н., старший викладач кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
А. А. Демідова
студентка ЕП-13-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПЛАН ПІДВИЩЕННЯ МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: ПЛЮСИ, МІНУСИ ТА МОЖЛИВІ НАСЛІДКИ

Прем'єр-міністр України В. Гройсман анонсував підвищення в 2017 році розміру мінімальної зарплати вдвічі - до 3,2 тис. грн. Піднялось питання про можливі наслідки цього заходу. В. Гройсман зазначив: "Праця українських громадян недооцінена. Хочу підкреслити, що сьогодні дуже важливо створити систему, за якої праця українських громадян розпочне отримувати належну заробітну плату. Ми сьогодні пропонуємо зробити перші кроки". На сьогодні, кінцевих розрахунків, які підтверджують економічний ефект підвищення мінімальної заробітної плати уряд поки не надав, але за словами міністра фінансів А. Данилюка, міністерство зараз цим займається.

Спробуємо самотійно розібратися в позитивних та негативних сторонах такого заходу.

Для державного бюджету складеться наступна ситуація: буде мати місце збільшення відрахувань на оплату праці робітників бюджетної сфери, що призведе до збільшення надходжень від податку з доходів фізичних осіб та інших непрямих податків; зростання показників інфляції; поглиблення тінізації економіки; зниження витрат держави на підтримку малозабезпеченого населення. Для роботодавців, на нашу думку, буде лише негативний наслідок – збільшення витрат на оплату праці. Деякі можуть почати звільняти працівників, але це може призвести до збільшення рівня безробіття. Інші можуть почати застосовувати систему поза касових виплат заробітної платні. Ще одним варіантом може стати формальний перехід працівників на неповну ставку, наприклад, на половину ставки. При цьому працівник отримуватиме ту ж зарплату, а роботодавці - виплачувати колишній обсяг податку. Також роботодавець може підвищити офіційну частину до необхідного рівня, доплачуючи інше в конверті.

В такому випадку, робітники, які працювали на мінімальну заробітну плату матимуть збільшення своїх доходів, що є позитивною стороною, але має місце негативний наслідок для робітників, які сьогодні отримують близько 3х тисяч грн. заробітної плати, маючи при цьому більш складну та більш відповідальну роботу, після реформи будуть мати ті ж доходи, що й робітники з роботою більш нижчої складності та відповідальності. Як відомо з економічної теорії, заробітна плата працівників є елементом собівартості будь-якої продукції. Після підвищення мінімальної заробітної плати матимемо підвищення цін на різноманітну продукцію. В такому разі може виникнути ризик перевищення відсотку зростання рівня цін на продукти, порівняно з відсотком зростання до-

ходів громадян. В такому випадку говорити про підвищення рівня життя населення не можна.

На сьогодні не йде мова про підвищення пенсій до такого рівня, незважаючи на те, що підвищення мінімальної заробітної плати спричинить збільшення надходжень до пенсійного фонду. Якщо пенсії залишаться на такому ж рівні, то матимемо розрив соціальних стандартів, що на нашу думку, є досить несправедливо. Чиновники прогнозують, що за рахунок збільшення відрахувань до пенсійного фонду може забезпечити зменшення потреби в його фінансуванні, а отже зменшиться «діра», яка дотується за рахунок державного бюджету. Цим самим прогнозується збільшення доходу до державного бюджету на 15%.

В цілому таке рішення уряду можна охарактеризувати як неоднозначне і недостатньо продумане, тому перш за все варто побачити реальні розрахунки, а потім вже робити висновки.

Н. В. Кравченко,

к.е.н., доцент,

В. Е. Ходорченко,

студентка,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

НЕФІНАНSOVA ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Усвідомлення нової місії соціальної сфери, зростаюча взаємозалежність між економічними і соціальними складниками розвитку вимагають нових підходів до управління соціальними аспектами у господарській діяльності. Інструментом вияву соціальних ризиків, розкриття резервів соціальної компоненти є нефінансова (соціальна) звітність.

Незважаючи на широке застосування нефінансової звітності в практиці європейських країн, в Україні ця проблема поки що недостатньо розроблена і незнайома для широкого кола бізнес-середовища. Але прагнення до Європейської інтеграції та об'єктивний хід соціально-економічного розвитку робить соціальну звітність не тільки актуальною, але і надзвичайно необхідною.

У найбільш поширеному тлумаченні соціальна (нефінансова) звітність розглядається як сукупність даних організації, про середовище її існування, принципи та методи співпраці з групами впливу, про результати діяльності компанії в економічній, соціальній та екологічній сферах. Вона є публічною і піднімає питання нефінансових аспектів бізнесу, які в довгостроковій перспективі здійснюватимуть вплив і на фінансову діяльність компанії. Понад 3000 великих європейських корпорацій щорічно оприлюднюють соціальні звіти про те, що вони зробили впродовж року на користь своїх зацікавлених сторін.

До вигод нефінансової звітності для компаній можна віднести наступні:

– є чинником розбудови процесу управління, оскільки дозволяє виявити соціальний потенціал і соціальні ризики і покращити управління людським капіталом;

– сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності на глобальному, регіональному та внутрішньому ринках. Світові дослідження доводять: в компаніях, що впроваджують соціальну відповідальність і нефінансову звітність, дохідність продажу зростає на 3%, активів – на 4%, а капіталу та акцій – більш ніж на 10%;

– є одним із факторів інвестиційної привабливості підприємства. Цей взаємозв'язок підтверджує глобальне дослідження, проведене журналом «Institutional Investor» серед 163 інституціональних інвесторів, за результатами якого встановлено, що у 89% інвесторів інформація про нефінансові показники відіграла ключову роль у процесі прийняття рішень, принаймні один раз протягом останніх 12 місяців;

– піднімає питання нематеріальної складової вартості бізнесу, таких її аспектів як репутація, лояльність споживачів, надійність, інтелектуальний капітал тощо.

Впровадження і розвиток нефінансової звітності в бізнес-середовищі України відбувається занадто повільно. А тому, з огляду на світову практику і врахування досвіду національних компаній, які надають такі звіти, доцільно на законодавчому рівні зобов'язати керівників підприємств подавати нефінансові звіти. Законодавчо визначити і базові індикатори нефінансового звіту. До основних з них слід віднести: реалізацію соціальних програм на підприємстві у динаміці; зайнятість, заробітна плата та виплати соціального характеру, охорона праці, умови праці, система навчання та підвищення кваліфікації, професійні відносини.

Отже, упровадження практики складання нефінансових звітів має слугувати інструментом прийняття управлінських рішень, визначення стратегії розвитку підприємства, підвищення його конкурентоспроможності.

С. Г. Лысевич,

к.э.н., старший преподаватель кафедры учёта, налогообложения, публичного управления и администрирования

Е. В. Демченко,

студентка,

ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,

г. Кривой Рог, Украина

НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА ПО ФОРМИРОВАНИЮ НОВОЙ РОЛИ ЖЕНЩИНЫ В ОБЩЕСТВЕ

Как свидетельствует практика, предприятия, в руководящих органах которых присутствует значительное число женщин, ведут более рентабельную и менее рискованную деятельность. В государствах, где в законодательных и местных органах власти представлены в достаточной степени женщины, лучше

решаются вопросы, связанные с экологией, здравоохранением, образованием, социальной защищённостью. Поэтому не случайно во многих странах на законодательном уровне квотируют определённое число мест в советах директоров акционерных обществ, в государственных органах власти. Результатом этого является то, что более 20% депутатов Европейского парламента составляют женщины, 22% руководящих должностей в компаниях Евросоюза занимают также женщины. Согласно статистических данных, в мире есть пять отраслей, где в наибольшей степени представлены женщины руководители. В сфере образования и медицины женщины занимают 41% руководящих должностей, в сфере производства продуктов питания – 27%, в сфере финансовых услуг – 25%, в сфере гостеприимства – 33%.

Приведенные выше данные, свидетельствуют о возрастающей роли женщин, как в государственных, так и в предпринимательских структурах.

Украина не может стоять в стороне от этих тенденций. Сегодняшние студентки вскоре займут своё место в обществе и к новой роли женщины в обществе необходимо их готовить уже сегодня.

С нашей точки зрения, такими направлениями работы в университете со студентами могут быть:

- 1) организация встреч студентов с женщинами, достигшими успехов в государственной и предпринимательской деятельности;
- 2) изучение опыта успешных женщин;
- 3) организация культурных мероприятий, стимулирующих к саморазвитию;
- 4) привлечение студенток к различной общественной деятельности.

Однако говоря о новой роли женщины в обществе, следует не забывать, что главная цель человека – это создание прочной семьи, являющейся опорой как женщины, так и мужчины и детей.

Такой подход позволит глубже понять роль женщины в современном и будущем обществе.

Н. В. Пасічник,

к.е.н., доц.,

М. В. Рипюк

студ. V курсу,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЗАЛІЗОРУДНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ГІРНИЧОДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасній діяльності підприємств України виникають проблеми, пов'язані з забезпеченням конкурентоспроможності товарної продукції. Важливим чинником конкурентоспроможності є підвищення якості продукції, що забезпечується шляхом впровадження відповідних систем управління якістю.

Проблема якості стала першорядною для українського підприємства, якщо його метою є вихід на міжнародний ринок і встановлення довгострокових відносин з зарубіжними партнерами.

Значний внесок у розвиток теорії, методології та історії розвитку управління якістю продукції зробили відомі вчені: А.В. Глічев, М.І. Круглов, І.Д. Крижанівський, О.Г. Лосицький, Т.В. Корнеєва, Е.М. Коротков, А.Фейгенбаум, Г. Тагуті, Э. Шилінг, Х. Вадсвордт, Т.Ф. Сейфі, Ю.І. Ребрін, Л.М.Варава.

Випуск високоякісної залізорудної продукції в переробній галузі значною мірою залежить від якості рудної сировини, що споживається. Важливим показником якості є вміст заліза у руді, оскільки саме від нього залежать витрати на виробництво залізорудної продукції. Ці показники не залежать від діяльності підприємства, але рівень інноваційності виробництва нівелює вплив цих факторів і дозволяє отримувати високоякісну продукцію з меншим рівнем витрат.

Управління якістю продукції є, по суті, наскрізним аспектом системи управління підприємством - аналогічним таким, як час, витрати, управління персоналом. Саме це положення знаходиться в основі базових принципів створення сучасних систем менеджменту якості.

Застосування систем управління якістю на гірничодобувних підприємствах повинно бути пов'язано з їх особливостями. До яких відносяться:

- особливий характер розміщення гірничодобувних підприємств. Вони не можуть розміщатися поза місцями розташування родовищ корисних копалин;
- величина запасів корисних копалин, що обмежує термін діяльності гірничодобувного підприємства. А це наперед визначає виробничі можливості, якість залізорудної сировини та строки експлуатації родовища;
- вплив природних умов на виробничу діяльність підприємства.

Саме обсяг виробництва, якість продукції, продуктивність праці, рівень витрат і рентабельність значною мірою визначаються гірничо-геологічними умовами залягання та видобутку руд.

Використання систем управління якістю забезпечує підприємству:

1. Збільшення ступеня задоволеності клієнтів продуктами.
2. Поліпшення іміджу і репутації підприємства.
3. Підвищення продуктивності праці.
4. Збільшення прибутку.
5. Підвищення якості та конкурентоспроможності продукції і послуг.
6. Забезпечення економічної стійкості підприємства, а також раціонального використання всіх видів ресурсів.
7. Підвищення якості та ефективності управлінських рішень.

Для формування необхідної якості залізорудної сировини і ефективного управління нею на різних етапах видобування і переробки, гірничодобувним підприємствам необхідно вдосконалювати наступні задачі: розробка науково – обґрунтованих вимог до якості рудної сировини; визначення економічно обґрунтованих рівнів якості, у тому числі вмісту корисного компонента в рудній сировині і припустимі межі його коливання; контроль якості рудної сировини в видобувних забоях, кар'єрі, на складах і у технологічних ланцюгах і апаратах збагачувальних фабриках; розробка методів планування і управління якістю

рудної сировини при видобуванні, транспортуванні, складуванні і переробки на основі застосування сучасних досягнень науки про управління з використанням технічних засобів отримання, передачі інформації і комп'ютерних технологій; впровадження у виробництво інноваційних технологій видобутку та збагачення корисних копалин, складування відходів, які допоможуть вирішити проблему комплексного використання надр, більш повного вилучення корисних компонентів в процесі видобутку та збагачення, економію енергетичних ресурсів.

Покращення якості продукції – найважливіший напрямок інтенсивного розвитку економіки, джерело економічного росту, ефективності виробництва.

Якість продукції має велике значення для всього суспільства. Тому кожна виготовлена продукція повинна відповідати вимогам споживача. В умовах ринкової економіки якісна продукція – запорука успішного функціонування підприємства.

Список використаної літератури:

1. Варава Л.М. Формування ефективних систем управління якістю залізорудної продукції на гірничодобувних підприємствах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knu.edu.ua/Files/V29verst/87.pdf>
2. Ганаба М.Д. Якість як основний критерій виробництва конкурентоспроможної продукції // Економіка АПК, 2011. - №9. - С.108-115.
3. Міцюк С. Підвищення якості продукції та його вплив на конкурентоспроможність / С. Міцюк // Вісн. економіки. - 2010. - № 56. -С.154-157.

Т. І. Паустовська,
кандидат економічних наук, доцент, старший викладач,
кафедра економіки, організації та управління підприємствами,
С. С. Шмагайло
студент гр. ОП-16-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Перехід України до ринкових умов господарювання й інтеграція її до світової економіки потребують реформування національної облікової системи відповідно до міжнародних стандартів. Тому сучасний стан бухгалтерського обліку характеризується проведенням облікової реформи. Успішна інтеграція України неможлива без використання міжнародних стандартів, зрозумілих для іноземних партнерів. Міжнародний бухгалтерський облік обслуговує ринкову систему економіки, яка спрямована на отримання прибутку та здійснюється в інтересах власників підприємств. Тому, упродовж 1999–2008 років відбулися суттєві зміни в системі бухгалтерського обліку в Україні щодо її гармонізації з міжнародними стандартами. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності є не метою реформування бухгалтерського обліку, а інструментом забезпечення потреб користувачів у якісній інформації, що дає правдиву картину

фінансового стану й результатів діяльності суб'єкта господарювання. Упровадження в Україні міжнародних стандартів бухгалтерського обліку дає змогу отримати сприятливе економічне середовище насамперед для інвесторів, менеджерів, керівників компаній. Однак реформа бухгалтерського обліку не супроводжується адекватними змінами в інших сферах, зокрема у статистиці, оподаткуванні, системі права.

Серед суттєвих моментів, що не вирішені в обліковій діяльності України: 1) недостатньо значною є роль бухгалтерського обліку в управлінні підприємствами; 2) вітчизняний облік ще не досяг рівня інших країн; 3) недостатньо застосовується економічний аналіз у практичній роботі бухгалтерів; 4) підготовка українських бухгалтерів не завжди відповідає сучасним вимогам практики.

Тому, для вдосконалення регулювання бухгалтерського обліку необхідно ввести зміни та доповнення до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», та інші нормативні документи, які повинні передбачати:

- врахування інституціональної економічної теорії та континентальної (європейської) моделі побудови облікових систем при підготовці змін та доповнень до діючого законодавства в частині регулювання бухгалтерського обліку;

- посилення правового статусу національного регуляторного органу з питань бухгалтерського обліку, його можливостей та відповідальності;

- розширення суб'єктів методологічного впливу на бухгалтерську діяльність шляхом обов'язкової та законодавчо визначеної участі в регуляторних органах представників ключових галузевих міністерств та професійних бухгалтерських організацій;

- забезпечення відповідальності членів регуляторного органу за формування і дотримання методології бухгалтерського обліку у сферах їх впливу.

Разом з тим, статус українських бухгалтерських організацій потребує законодавчого посилення, адже всі вони входять до громадських рад при міністерствах і відомствах України, що засвідчує їх активну громадсько-професійну позицію.

В. С. Адамовська,

к.е.н., доцент,

Ю. К. Цибуля,

студентка 5-го курсу

кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ У БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ СИСТЕМИ АДМІНІСТРУВАННЯ

Застосування програмно-цільового методу в бюджетному плануванні на місцевому рівні сприяє становленню ефективного місцевого самоврядування, зміцнює його матеріально-фінансову, правову та організаційну самостійність.

Це дає можливість правильно розставити акценти у витрачаннях і без того обмежених бюджетних ресурсів та спрямувати їх на вирішення найважливіших (першочергових) проблем територіальної громади.

У даний час відповідно до чинних норм Бюджетного кодексу України в бюджетному процесі кожен місцевий бюджет самостійно приймає рішення про застосування програмно-цільового методу (далі – ПЦМ) при бюджетуванні. При цьому зауважимо: із 01.01.17 р. (якщо не буде внесено змін) ПЦМ має застосовуватись для усіх місцевих бюджетів.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу [1].

У процесі складання проекту бюджету за програмами ставиться завдання підвищити відповідальність міністерств і забезпечити прозорість системи адміністрування. Тому видатки бюджету почали відображати за програмами, тобто відповідно до цілей, а не за розділами класифікації видатків бюджету чи за міністерствами. При програмно-цільовому методі формування бюджету процес моніторингу та контролю зосереджується на цілях програми, її завданнях і показниках виконання [2].

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі вміщує такі основні елементи: визначення загальної мети програми (на середньостроковий період); завдань програми на короткостроковий період; напрямів діяльності, які забезпечують реалізацію програми.

Мета бюджетної програми – це загальне визначення результатів, яких має досягти установа внаслідок реалізації такої програми. Мета програми повинна узгоджуватись з головною метою діяльності установи [3].

Вдосконалення та розширення сфери застосування програмно-цільового методу бюджетного планування, зокрема у бюджетних установах, передбачає формування та включення до бюджетного процесу процедури оцінки ефективності бюджетних витрат. Адже зрозуміло, що розподіл бюджетних ресурсів повинен прямо залежати від досягнення конкретних результатів [4].

Оцінку ефективності бюджетних програм здійснюють на підставі аналізу результативних показників бюджетних програм, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах, паспортах бюджетних програм, звітах про виконання кошторисів, звітах про виконання паспортів бюджетних програм.

Для оцінки ефективності бюджетних програм можуть використовуватись офіційна державна статистична, фінансова та інша звітність, дані бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, інформація про результати контрольних заходів, проведених контрольно-ревізійним підрозділом розпорядника бюджетних коштів, тощо.

Таким чином, запровадження програмно-цільового методу до складання та виконання бюджету має такі переваги: активізація діяльності всіх учасників бюджетного процесу; контроль за відповідністю досягнутих результатів встановленим цілям; проведення оцінки діяльності учасників бюджетного процесу

щодо досягнення цілей і завдань, аналіз причин неефективності їх роботи; економія та підвищення віддачі бюджетних коштів за рахунок зростання ефективності роботи державного сектора; забезпечення прозорості бюджетного процесу, наявність чітко зрозумілих цілей, завдань, які вирішуються, підвищення контролю за результатами виконання бюджетних програм; чіткий розподіл відповідальності за реалізацію бюджетних програм між головним розпорядником коштів і безпосередніми виконавцями тощо.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI;
2. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: навч. посібник / О.М. Ніколаєва, А.С.Маглаперідзе. - К.: Центр навчальної літератури, 2013. – 354с.;
3. Фролов, С.М. Бюджетний менеджмент прикордонних територій (теорія і практика): навч. посіб. / С.М. Фролов, І.Д. Скляр. – Суми: СумДУ, 2012. -340 с.;
4. Ткаченко Н.В. Прагматика і проблематика впровадження 200 програмно-цільового методу в бюджетний процес / Н.В. Ткаченко. –Фінансовий простір. –№ 3(11). – 2013. – С. 78-84.

К. О. Астаф'єва,
*к.е.н., старший викладач кафедри економіки, організації
та управління підприємствами,
Т. В. Жовтуха,
*студентка ЕП-13-1,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна**

МЕХАНІЗМИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Інтеграція України в європейський та світовий простір потребує інноваційних підходів до розроблення механізмів управління розвитком суб'єктів підприємництва з урахуванням їх впливу на довкілля. Тісний взаємозв'язок економічного й екологічного факторів розвитку підприємств обумовлює необхідність розробки ефективного механізму управління підприємством в умовах сталого розвитку.

В сучасних умовах діяльності підприємств щодо отримання максимальних економічних результатів та раціонального природокористування й охорони довкілля, виникають наступні проблеми: еколого-економічний механізм не набув необхідного розвитку, не має стимулів для зацікавлення суб'єктів господарювання у проведенні природоохоронних заходів та недостатньо оперативно й ефективно реагує на динаміку економічних і екологічних процесів.

Проблема розробки еколого-економічного механізму управління підприємством перебуває в центрі уваги вітчизняних та зарубіжних вчених: Г.Г.Соболева, В.О.Животенко, Ю.О. Ніколаєв, В.І. Нікітко, І. М.Білецька, Н.Н. Агапова, С.М. Бобильова, А.А. Богданова, І.В. Бестужева-Лади.

Механізм удосконалення екологічного розвитку підприємства – це сукупність методів та інструментів управління, за допомогою яких організуються,

регулюються й координуються процеси природокористування в сукупності з виробничими і соціальними процесами, забезпечується належний рівень екологічності виробництва і споживання, зберігається якість навколишнього природного середовища[1,с.45].

Прийняття ефективних управлінських рішень з урахуванням економічних та екологічних цілей має відбуватися з використанням різних інструментів (табл.1), взаємодія яких у господарській діяльності підприємств є високою, їх використання для формування управлінських рішень забезпечує ефективне функціонування суб'єктів ринку[2, с.70].

Таблиця 1

Екологічні та економічні інструменти управління підприємствами	
Екологічні інструменти	Економічні інструменти
Стандартизація	Податки
Сертифікація	Страховання
Експертиза	Дотації
Аудит	Кредити
	Пільги
	Санкції
Результат використання екологічних та економічних інструментів	
Раціональне природокористування та збереження довкілля	Стабільність розвитку підприємства

Для реалізації конкурентоспроможності компаній на ринку України економічний механізм екологічного розвитку підприємства має відповідати основним вимогам:

- включати значний обсяг державних замовлень;
- використовувати важелі пільгового кредитування та оподаткування, цінової політики;
- формувати цільові джерела підтримки екологічного підприємництва;
- активно використовувати можливості механізмів зовнішнього фінансування;
- удосконалити адміністративне співробітництво між відповідними національними органами та комерційними структурами;
- здійснювати тактичні заходи при екологічному розвитку підприємства (курси персоналу в сфері природокористування, екологічний аудит, використання екологічно чистих матеріалів при обслуговуванні приміщень та цехів) [3,с.177].

Отже, до напрямів та практичних заходів, що розробляються для управління екологічним розвитком підприємства можна віднести: вдосконалення фінансово-економічного механізму підтримки виробництва і споживання екологічно сертифікованої продукції; розширення переліку стимулюючих, інформаційних, контролюючих інструментів підвищення екологічної якості продукції; розробка стратегічних напрямків підвищення конкурентоспроможності продукції на основі підвищення рівня екологічності виробництва та продукції.

Список використаних джерел:

1. Мишенин Е. В. Экономический механизм экологизации производства / Е.В.Мишенин,Б.А.Семенов,Н.В.Мишенина.– Сумы: ИПП«Мрія-1»ЛТД,2006. – 140 с.

2. Животенко В. О. Механізми еколого-економічного управління аграрними підприємствами [Електронний ресурс] / В. О. Животенко. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/02/068.pdf>.

3. Ілляшенко С. М. Менеджмент екологічних інновацій :[навчальний посібник] / С.М. Ілляшенко, О. В. Прокопенко –Суми:Вид-воСумДУ,2003 р. – 266 с.

С. Г. Лысевич,
*к.э.н., старший преподаватель кафедры учёта, налогообложения, публичного
управления и администрирования*
А. К. Логвиненко,
студентка,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина

ВАЖНЕЙШИЕ МОМЕНТЫ РЕАЛИЗАЦИИ «СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПЛАНА РАЗВИТИЯ ГОРОДА КРИВОГО РОГА НА ПЕРИОД ДО 2025 ГОДА»

В марте месяце текущего года городской совет утвердил «Стратегический план развития города Кривого Рога на период до 2025 года». В этом документе разработана миссия, стратегия нашего города и основные направления его развития.

В будущем город Кривой Рог видится как мощный горно-металлургический центр мира с развитым промышленным комплексом, с компетентным самоуправлением, как культурный, научный, образовательный и спортивный центр нашей области.

В этом стратегическом плане предусматривается три основные направления развития:

1)экологически безопасный город эффективного использования ресурсов, включающего такие цели: чистая окружающая среда, эффективная система управления отходами, энергоэффективное городское хозяйство, экологическое сознание населения;

2)город диверсифицированной конкурентоспособной экономики и современных технологий, включающего следующие цели: развитие новых отраслей экономики, формирование инновационной и высокотехнологической промышленности, развитие предпринимательства и формирование инвестиционной привлекательности города;

3)город эффективного самоуправления с высокими стандартами качества жизни, включающего такие направления: эффективное открытое городское самоуправление, развитая городская инфраструктура, высокие стандарты жизни жителей города.

Такая программа является важной и актуальной, ибо она позволяет видеть перспективу развития города по всем направлениям. Но как свидетельствует практика, наибольший эффект такие программы имеют, когда они поддержи-

ваються жителями міста. Поєтому, с нашої точки зрення, для успішного виконання намечених планов необхідно учесь следующие моменти:

1) широко информировать население города об этом стратегическом плане и основных его целях;

2) постоянно проводить мониторинг выполнения стратегического плана и доводить эту информацию жителям города;

3) публиковать информацию о финансовых расходах, связанных с выполнением стратегического развития города;

4) проводить встречи с коллективами по обсуждению целей и результатов стратегического плана развития города.

Такой подход к осуществлению плана стратегического развития города Кривого Рога позволит задействовать в его выполнении большинство жителей города, что положительно отразится на его осуществлении.

Н. Г. Кутова,

ст. викл.,

В. Є. Кравченко,

студ. III курса

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

СТРУКТУРА ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

В сучасних умовах господарювання одним із чинників стимулювання підвищення продуктивності праці є раціональне використання фонду оплати праці на підприємстві. Оплата праці являється одним з найважливіших показників, що характеризують економічний та соціальний рівень розвитку на підприємстві. Тому дослідження структури фонду оплати праці є актуальним.

Дослідженням сутності оплати праці та структури фонду оплати праці займалися як зарубіжні науковці, а саме С.Л. Брю, К.Р. Макконел, Д. Рікардо, А. Сміт, так і вітчизняні – Ф.Ф. Бутинець, А.М. Колот, В.М. Івахненко та ін. [1,3].

Фонд оплати праці, згідно Інструкції [4], містить до себе нарахування найманим працівникам у грошовій та натуральній формі (оцінені в грошовому виразі) за відпрацьований та невідпрацьований час, який підлягає оплаті, або за виконану роботу незалежно від джерела фінансування цих виплат. Основними складовими фонду плати праці є фонд основної заробітної плати, фонд додаткової заробітної плати та інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

При формуванні фонду оплати праці на підприємствах значну частину складає основна заробітна плата. У розвинених країнах основна заробітна плата складає 85–90% у структурі заробітної плати [2]. В розвинених країнах накопичено величезний досвід застосування різних систем оплати праці, що спрямовані на підвищення ефективності виробництва. В системах стимулювання праці в зарубіжних країнах можна виділити два напрямки: стимулювання зростання виробничих показників (перш за все зростання продуктивності праці) та стиму-

лювання підвищення якості робочої сили.

Аналізуючи структуру фонду оплати праці в Україні, основна частина складає 50-60% (табл.1) [5], що визначає кризу в організації оплати праці.

Таблиця 1

Аналіз структури фонду оплати праці в Україні, Дніпровській області, промисловості та добувної промисловості за 2012-2015 роки

Рік	Фонд оплати праці, млн. грн.	Фонд основної заробітної плати, %	Фонд основної заробітної плати, %	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати, %
Україна				
2012	384459	62,5	32,9	4,6
2013	398269	61,9	33,4	4,7
2014	374163	60,8	34,2	5,0
2015	405934	57,8	37,1	5,0
Дніпровська область				
2012	35508	60,9	35,4	3,7
2013	36167	60,4	35,9	3,8
2014	38100	58,6	37,6	3,8
2015	42429	55,2	40,5	4,3
Промисловість				
2012	116069	61,1	35,0	3,9
2013	120692	61,1	35,9	3,8
2014	109909	60,1	35,4	4,4
2015	117209	57,6	37,4	4,9
Добувна промисловість				
2012	25448	52,3	44,9	2,8
2013	26574	52,9	44,5	2,6
2014	20201	52,5	43,5	4,0
2015	18855	50,7	44,5	4,8

Таким чином, для забезпечення відтворювальної та стимулюючої функції заробітної плати виникає необхідність перегляду формування структури фонду оплати праці підприємств та планувати зростання його основної частини до 70%, що надає змогу отримати максимальний рівень використання персоналу підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз: навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП "Рута", 2003. – 680 с.
2. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник./ О.А. Грішнова – К.: Знання, 2004. — 535 с.
3. Макконнелл К.Р. Экономика: принципы, проблемы и политика /К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю– Инфра-М:Москва, 2003. – 972 с.
4. Про затвердження Інструкції зі статистики заробітної плати від 24.01.2004 № 114/8713 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>
5. Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

*С. Г. Лысевич,
к.э.н., старший преподаватель кафедры учёта, налогообложения, публичного
управления и администрирования*

*Е. С. Мищенко,
студентка,
ГВУЗ «Криворожский национальный университет»,
г. Кривой Рог, Украина*

РОЛЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ЭКОНОМИКЕ СТРАНЫ, ЕГО ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ

Согласно статистических данных в Украине за период 2013-2015 годы произошло снижение числа средних и малых предприятий. В 2013 году их было в общей сложности 392668, а в 2015 году – 343017 предприятий, т.е. уменьшение произошло на 12,6%. Следует также отметить, что наибольшее число малых и средних предприятий образовано в сфере торговли и операциях с недвижимостью. Прослеживается тенденция не на развитие производства и сферы услуг, а на посредничество. Число занятых работников на малых и средних предприятиях также уменьшилось с 5022,8 тыс. чел. до 4181,1 тыс. чел. Это составило 83,2% по сравнению с 2013 годом. 28,9% средних и 26,1% малых предприятий в 2015 году за результатами своей деятельности имели убыток. Следует отметить, что в странах Европы удельный вес малого и среднего бизнеса в ВВП составляет 50-70%. В Украине этот показатель до 10%. Приведенные показатели отрицательно характеризуют динамику развития малого и среднего бизнеса в Украине. Причиной этого являются следующие проблемы: ограниченный доступ к получению финансовых ресурсов; отсутствие полной информации о состоянии рынков, их потребностей; недостаточный уровень знаний в начинающих предпринимателей; отсутствие периодического издания, освещающего этот вид бизнеса; отсутствие координирующего, постоянно действующего и оказывающего существенную помощь органа как в отдельных регионах, так в стране и др.

Во всех странах мира малый и средний бизнес находит поддержку со стороны государства, так как эти предприятия создают новые рабочие места, что способствует снижению социальной напряженности в обществе; быстро реагируют на потребности рынка, удовлетворяя их; активные в инновационной деятельности; обеспечивают наполнение бюджетов страны. Эти и другие преимущества малого и среднего бизнеса способствуют тому, что многие страны разрабатывают национальные программы по поддержке и развитию этого вида деятельности.

Учитывая зарубежный опыт по развитию малого и среднего бизнеса, с нашей точки зрения в Украине необходимо совершенствовать эту работу в таких направлениях:

- 1) разработать программу по доступности к финансовым ресурсам;
- 2) широко освещать деятельность этого вида бизнеса в прессе;
- 3) организовать периодическое издание, освещающее этот вид бизнеса;
- 4) организовывать конференции в отдельных регионах с целью решения проблем малого и среднего бизнеса;

5) в учебных заведениях организовать курсы подготовки предпринимателей с изложением самой необходимых знаний для бизнеса;

6) развивать деятельность бизнес-инкубаторов;

7) публиковать детальную статистическую информацию о состоянии малого и среднего бизнеса по отдельным регионам, спрос на отдельные товары и продукты;

8) информировать общественность о результатах деятельности малого и среднего бизнеса, освещать работу лучших предприятий;

9) организовывать встречи студентов с представителями малого и среднего бизнеса.

Такой подход к малому и среднему бизнесу позволит более глубоко понять его проблемы и пути их решения.

С. Г. Лисевич,

*к.е.н., старший викладач кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування*

Н. О. Попришко,

студентка,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

м. Кривий Ріг, Україна

ДЕБИТОРСЬКА ТА КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТІ – НАЙВАЖЛИВІШІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ І ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Дебіторська та кредиторська заборгованість є найважливішими показниками, що характеризують як економіку країни в цілому, так і фінансовий стан окремого підприємства. Так, наприклад, в 2015 році відбулося зниження ВВП на 9,9 % в порівнянні з 2014 роком. Згідно статистичних даних за цей період дебіторська заборгованість підприємств збільшилась на 719081,8 млн. грн., а кредиторська заборгованість на 522454,7 млн. грн. Слід зазначити, що ці заборгованості збільшились по всіх видах економічної діяльності, але найбільше зростання відбулося на підприємствах промисловості і торгівлі. Така ситуація негативно позначається на економіці всієї країни і фінансовому стані конкретного підприємства. Взаємні неплатежі зменшують відрахування до бюджетів, порушують терміни виплати заробітної плати, не дозволяють розвивати виробництво, проводити технічне переозброєння. Для зменшення взаємних неплатежів держава повинна проводити активну політику щодо стимулювання ділової активності в країні, використовуючи економічні методи управління економікою.

Розглянемо стан дебіторської та кредиторської заборгованості по ПАТ «Північний ГЗК». За результатами 2015 року можна відзначити, що дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги в абсолютному розмірі зменшилася на 3834010 тис. грн. Зменшилася також і загальна сума кредиторської заборгованості на 1541102 тис. грн.

Для більш повної оцінки дебіторської та кредиторської заборгованостей визначимо періоди їх оборотності. При цьому період оборотності дебіторської заборгованості склав 271 день, а кредиторської заборгованості – 45,6 дня. Ці дані свідчать про те, що досліджуване підприємство надає більш вигідні умови кредитування своїм партнерам, чим користується у інших фірм.

З огляду на це, фінансовому менеджменту підприємства слід поліпшити політику управління дебіторською заборгованістю, що включає:

- 1) формування системи кредитних умов;
- 2) оцінку покупців і диференціацію умов надання кредиту;
- 3) формування процедури інкасації дебіторської заборгованості;
- 4) використання сучасних форм рефінансування;
- 5) побудова ефективних систем контролю над рухом і своєчасною інкасацією дебіторської заборгованості.

Такий підхід до оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості дозволить більш повно зрозуміти їх стан в конкретний момент часу і поліпшити управління ними як з боку держави, так і з боку конкретного підприємства.

Boukid Haytham,
Etudiante,
Casablanca, Maroc

IMPÔT SUR LE REVENU (MAROC)

Au **Maroc**, l'impôt sur le revenu un impôt direct qui s'applique aux revenus et profits des personnes physiques et des personnes morales dont l'activité engendre des profits et n'ayant pas opté pour l'impôt sur les sociétés.

Il représente selon les statistiques du **Trésor** en **2010**, 24 % des recettes fiscales de l'État¹.

Taux d'imposition[modifier | modifier le code]

Le barème de calcul de l'I.R. se présente comme suit:

La tranche du revenu mensuelle	Taux
Moins de 2 500 DH	0 %
De 2 501 à 4 166 DH	10 %
De 4 167 à 5 000 DH	20 %
De 5 001 à 6 666 DH	30 %
De 6 667 à 15 000 DH	34 %
Plus de 15 001	38 %

La tranche du revenu annuel	Taux
Moins de 30 000 DH	0 %
De 30 001 à 50 000 DH	10 %
De 50 001 à 60 000 DH	20 %
De 60 001 à 80 000 DH	30 %
De 80 001 à 180 000 DH	34 %
Plus de 180 001	38 %

La TVA

Au **Maroc**, la taxe sur la valeur ajoutée est un **impôt indirect** qui s'applique à la consommation des biens et services fournis à titre onéreux.

Elle représente, de loin, la plus importante source fiscale pour le **budget** de l'État. Selon les statistiques du **Trésor** en **2010**, elle équivaut à **65 %** des recettes fiscales de l'État¹.

Historique[modifier | modifier le code]

La TVA a été promulguée par la **loi 30/85** du **20 décembre 1985** publiée au B.O N° 38182 du **1er janvier 1986** en remplacement de la **taxe sur les produits et les services** (T.P.S) en vigueur depuis **1961**. La TVA a été modifiée à plusieurs reprises par les différentes **lois de finances** qui se sont succédé depuis 1987 et les décrets d'application de 1991, 1994, 1996, 1997, 1998, 1999/2000, 2000/2001, 2002, 2003, 2004, 2005 et 2006 qui les ont complétés.

Champ d'application[modifier | modifier le code]

La taxe sur la valeur ajoutée qui est une taxe sur le **chiffre d'affaires**, s'applique:

1. aux opérations de nature industrielle, commerciale, artisanale ou relevant de l'exercice d'une profession libérale, accomplies au Maroc;
2. aux opérations d'**importation** ;
3. aux opérations visées à l'article 893 du **Code général des impôts**, effectuées par les personnes autres que l'État non-entrepreneur, agissant, à titre habituel ou occasionnel quels que soient leur statut juridique, la forme ou la nature de leur intervention.

Taux réduits[modifier | modifier le code]

7 % avec droit à déduction : (TVA récupérable)[modifier | modifier le code]

Sont soumis à la taxe au taux réduit de 7 % les ventes et les livraisons portant sur:

- La location de compteurs d'eau et d'**électricité**;
- Le gaz de **pétrole** et autres **hydrocarbures** gazeux ;
- Les huiles de pétrole ou de schistes brutes ou raffinées ;

– Les produits pharmaceutiques et leurs emballages, ainsi que les matières et les produits entrant dans leurs compositions;

– Les fournitures scolaires, les produits et matières entrant dans leur composition;

– Les aliments du bétail et des animaux de basse-cour ;

– Le sucre raffiné ou aggloméré ;

– Les conserves de sardines ;

– Le lait en poudre ;

– Le savon de ménage ;

– La **voiture économique**, ainsi que les produits et matières entrant dans sa fabrication ;

10 % avec droit à déduction : (TVA récupérable)[modifier | modifier le code]

Sont soumis à la taxe au taux réduit de 10 % les opérations portant sur:

– Ventes de denrées ou de boissons à consommer sur place et les opérations de fournitures de logements réalisées par les hôtels à voyageurs, les restaurants exploités dans les hôtels à voyageur et les ensembles immobiliers à destination touristique ;

– Vente de denrées ou de boissons à consommer sur place réalisées dans les restaurants ;

– Restauration fournies au personnel des entreprises ;

– Locations d’hôtels, de motels, de villages de vacances ou d’ensembles immobiliers à destination touristique, y compris le restaurant, le bar, le dancing, la piscine dans la mesure où ils font partie intégrante de l’ensemble touristique ;

– Les huiles fluides alimentaires, le sel de cuisine, les pâtes alimentaires, le riz usiné, les farines et semoules de riz, les farines de féculents ;

– Les opérations de **banque** et de crédit et les commissions de change ;

– Les transactions relatives aux valeurs mobilières effectuées par les **sociétés de bourse**;

– Les opérations de crédits fonciers, immobiliers, et hôteliers ;

– Les transactions portant sur les actions et parts sociales ;

– Les opérations de crédit agricoles ;

– Les opérations afférentes aux prêts et avances consentis aux collectivités locales et celle afférentes aux emprunts et avances accordés ;

– Les opérations de **crédit-bail** (leasing) ; le péage auto-route (il est devenu 20 pour cent)

14 % avec droit à déduction (TVA récupérable)[modifier | modifier le code]

Sont soumis à la taxe au taux réduit de 14 % les opérations portant sur:

– Le beurre à l’exclusion du beurre de fabrication artisanale ;

– Les graisses alimentaires (animales ou végétale), margarines et saindoux ;

– Le thé (en vrac ou conditionné) ;

– Les opérations des entreprises de travaux immobiliers ;

– les opérations de **transport** de voyageurs et de marchandises ;

– le Véhicule de transport de marchandises dit véhicule utilitaire économique et le Cyclomoteur économique ainsi que les produits et les matières entrant à leur fabrication ;

l'eau;

– L'énergie électrique.

14 % sans droit à déduction (TVA non récupérable)[modifier | modifier le code]

Sont soumis à la taxe au taux réduit de 14 % sans récupération de TVA les opérations portant sur: Les prestations et services rendues par tout agent démarcheur ou courtier d'**assurance** à raison de contrats apportés par lui à une entreprise d'**assurances**.

***Гуванч Мередов,**
студент 5-го курсу спеціальності «Облік і оподаткування»,
Туркменістан, м. Сапармурат Туркменбаши,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОДАТКОВА СИСТЕМА ТУРКМЕНИСТАНУ

Податкове законодавство Туркменістану ґрунтується на Конституції, що містить загальні норми, що регулюють податкові правовідносини, і складається з Податкового кодексу Туркменістану та інших нормативних актів [0]. Податковим кодексом Туркменістану [0] встановлено такі податки та збори (табл. 1).

Таблица 1

Податкова система Туркменістану

Податки та збори	Платники та об'єкт оподаткування	Ставка	
Державні податки	ПДВ	Юридичні особи та підприємці при здійсненні ними оподатковуваних операцій	15 %.
	Акцизний податок	Виробники, реалізатори підакцизної продукції, до якої відносяться: продукція, що містить спирт, тютюнова продукція, паливо, транспорт	Імпорттери підакцизної продукції податок не сплачують. Ставки залежать від виду продукції, встановлюються у вигляді певного відсотка від її вартості.
	Податок за користування надрами	Особи, які здійснюють видобуток корисних копалин, а також використовують в підприємницьких цілях наземні і підземні водні джерела на території Туркменістану. Податкова база - вартість добутих копалин.	Залежить від виду ресурсу і рівня рентабельності видобутку.
	Податок на майно	Юридичні особи - власники майна. Об'єкт оподаткування - основні і оборотні активи, які використовуються у виробничому процесі.	1 % від балансової вартості.
	Податок на	Об'єкт - валовий прибуток за мінусом	Для резидентів (крім підрядників

	прибуток (дохід) юридичних осіб	встановлених законом відрахувань.	відповідно до Закону Туркменістану «Про вуглеводневі ресурси») ставка становить 8%, для інших юридичних осіб – 20%. Ставка в вигляді визначеної грошової суми передбачена для прибутку, одержуваного від ігрового бізнесу.
	Податок на доходи фізичних осіб		10 %.
Місцеві збори	Збір за рекламу	Розповсюджувачі комерційної реклами (крім підрядників відповідно до Закону Туркменістану «Про вуглеводневі ресурси»).	У відсотковому співвідношенні від витрат на розповсюдження реклами – 3-5 % в залежності від місця поширення.
	Цільовий збір на облаштування території міст, селищ і сільських населених пунктів	Фізичні та юридичні особи, а також індивідуальні підприємці.	Для фізичних осіб розмір збору дорівнює 10000 манат в місяць, для підприємців – 0,3 % від валового доходу, але не менше 10000 манат щомісяця, для сільгосппідприємств – 0,5 % від прибутку, для інших юридичних осіб – 1% від прибутку.
	Збір з власників автостоянок	Власники земельних ділянок, зайнятих під стоянки транспорту, які використовуються в цих цілях за плату.	Встановлюється за один квадратний метр площі ділянки, і розмір залежить від його місцезнаходження.
	Збір з реалізації автомобілів	Особи, які здійснюють реалізацію автотранспорту на території держави (крім підрядників відповідно до Закону Туркменістану «Про вуглеводневі ресурси»).	Кратна розміру мінімальної заробітної плати і залежить від виду автомобіля.
	Збір з власників собак	Власники собак (крім службових), які проживають в містах.	0,4 величини від мінімальної заробітної плати.

Після вивчення податкової системи Туркменістану можна зробити висновок, що перелік податків є оптимальним, ставки нижчі не тільки в порівнянні з країнами СНД, але і в цілому з іншими країнами світу.

Список використаних джерел:

1. Налоговое законодательство Туркменистана [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://tm.spinform.ru/nalogovaya_systema.html.
2. Налоговый кодекс Туркменистана [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=6768#B4DR0VH24D.

Н. О. Арнаут,
магістрант гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

КОУЧИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ МЕТОД В АРСЕНАЛІ КЕРІВНИКА АДМІНІСТРАТИВНОЇ СЛУЖБИ

В сучасних умовах господарювання вітчизняним підприємствам необхідні кваліфіковані, здібні, компетентні працівники, які вміють навчатись і розвиватись, приймати раціональні управлінські рішення, спілкуватися з підлеглими, керівництвом, споживачами та іншими цільовими групами тощо. Відсутність у працівників цих навичок часто призводить до різних проблем для підприємства, а саме: зниження конкурентоспроможності продукції, прибутковості, втрати частки ринку чи іміджу, розірвання контрактів, спаду обсягів продажу тощо. Саме тому, з метою мінімізації цих ризиків, у світовій практиці застосовують програми навчання чи тренінги для працівників, спрямовані на їх особистий чи професійний розвиток. Одним з таких видів навчання є коучинг, який набув останнім часом особливої популярності як в світі, так і в нашій державі.

Коучинг (від англ. *Coaching* – тренерство) – це метод консалтингу і тренінгу, в процесі якого людина, що називається «коуч» (тренер), допомагає людині, що навчається, досягнути певної життєвої або професійної мети.

Хоча коучинг прямо пов'язаний з системою мотивування працівників на підприємствах, все-таки його вплив має дуже широкий спектр дії, оскільки мотивований персонал ефективніше виконує свою роботу, а отже, результативно впливає і на процеси планування на підприємстві, організації, контролю та регулювання.

Загалом, перевагами застосування коучингу в організаціях є: формування ефективних робочих команд; раціональне управління часом; відпрацьованість швидкої реакції на критичну ситуацію в організації; сприяння самостійності персоналу в пошуку власних рішень та баченні ситуації; професійне зростання працівника; покращення результативності працівників та розуміння працівником основних завдань, поставлених перед ним керівництвом організації; формування у працівника відчуття турботи з боку організації та відчуття причетності до справ організації, тощо.

Якщо ж розглядати значення коучингу лише в системі мотивування працівників, то слід зазначити, що коучинг сприяє: професійному росту працівника; зростанню самооцінки працівника, який співпрацює з коучем; формуванню відчуття турботи у працівника з боку організації; розуміння працівником основних завдань, поставлених перед ним керівництвом організації, що надалі впливає на результативність його роботи; поєднанню інтересів працівника організації з її цілями; формуванню креативного мислення, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, посилення відчуття причетності до справ організації, тощо.

Основними принципами введення та підтримання коучингу в системі мотивування працівників на вітчизняних підприємствах є: відкритість інформації; доступність інформації; конфіденційність роботи коуча, функціональний підхід.

Таким чином, коучинг є одним із найефективніших інструментів роботи з персоналом, що забезпечує його розвиток, мобілізацію внутрішніх можливостей і потенціалу, формування креативного мислення, активізування його діяльності, збільшення кількості прийнятих раціональних управлінських рішень та вирішення виробничих проблем.

*Р. І. Барилін,
студент 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ ТА КІПРУ

Податкова система будь-якої держави ще з давніх часів була актуальною темою для обговорень з боку її громадян. Так, наприклад, давньогрецькі філософи Гесіод, Перікл у своїх працях активно підіймали тематику економіки, торкаючись і податків у Стародавній Греції. А от Солон або Пісістрат, які свого часу були правителями, не тільки вивчали теорію податків, але й запроваджували дії щодо регулювання системи оподаткування. Не менш актуальною тема податків є і сьогодні. Це пояснюється як капіталістичним суспільством, в якому роль грошей є визначено ключовою, так і необхідністю виконання державою своїх функцій, для здійснення яких потрібні фінансові ресурси на інструменти фінансового впливу.

Говорячи про систему оподаткування важливо проаналізувати її вплив на економіку держави. Зміна у системі оподаткування однієї країни може привести до змін в економіці інших.

Варто відзначити, що більшість країн з низькою загальною податковою ставкою можна зарахувати до держав, що процвітають. Також найбільш вигідними для використання у «фінансових» схемах податкової оптимізації залишаються компанії Кіпру, Великої Британії та Швейцарії.

У своєму дослідженні ми виправдано використали метод порівняння, що дозволить виявити сильні та слабкі сторони системи оподаткування України. Для порівняння ми обрали одну з найпопулярніших офшорних зон — Кіпр. Процес порівняння представимо у вигляді таблиці 1, яка побудована за даними [0, 0].

Порівняльна характеристика систем оподаткування України та Кіпру

Вид податку	Кіпр	Україна
Податок з доходів фізичних осіб	від 0 до 35%, залежно від розміру доходу	Постійна ставка 18%
Податок на прибуток	12,5 %	18%
Податок на додану вартість	0%, 5%, 9%, 19%	0%, 7%, 20%
Соціальне страхування	7,8% роботодавець, 7,8% працівник	Нарахування роботодавцем в середньому 22%
Спеціальний внесок	Від 0% до 3,5%	Відсутній
Податок на дивідендний дохід	17%	5%, 18%
Податок на дохід від приросту капіталу	20%	Відсутній

На основі проаналізованої інформації можливо зробити висновок, що дефіцит бюджету не перекрити шляхом підвищення ставки податку. Це призводить до витоку капіталу з України закордон і, як наслідок, кошти не надходять до державного бюджету. Реформування системи оподаткування вкрай важливо на сьогоднішній день. Це дозволить державі отримувати надходження до бюджету, що сумарно переважатимуть наявні, а це вже буде поштовхом для стабільного економічного росту країни.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Податки в цифрах і фактах: Податкова система Кіпру [Електронний ресурс]. – Режим доступу:— <https://www.pwc.com.cy/en/publications/assets/tax-facts-figures-2015-russian.pdf>.

***А. О. Бейгул,**
студентки групи ОА-14,
О. С. Роєва,
асистент кафедри обліку та аудиту,
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені М.Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕТОДУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Актуальною проблемою соціально-економічного розвитку нашого суспільства на сучасному етапі є забезпечення схоронності господарських ресурсів, їх раціонального та економічного використання, запобігання невиробничих витрат сировинних, паливних та інших матеріальних цінностей. А одним з найбільш важливих засобів контролю за збереженням господарських засобів, є інвентаризація, в процесі якої перевіряється схоронність цінностей і співвідношення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку.

Інвентаризація – це звіряння фактичної наявності майна і кредиторської заборгованості організації з даними бухгалтерського обліку. До інвентаризації також відноситься уточнення оцінки окремих показників бухгалтерського обліку створенням оціночних резервів. Таким чином, в процесі проведення інвентаризації перевіряється і документально підтверджується не тільки наявність майна і зобов'язань, але також їх стан і оцінка. Звідси випливає, що дані бухгалтерської звітності повинні бути адекватні фактичному стану справ.

Термін «інвентаризація» походить від латинського слова «інвентар» і означає опис майна. Основні завдання інвентаризації визначені п.7 Інструкції № 69 з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків є:

а) виявлення фактичної наявності матеріальних запасів, нематеріальних активів, коштів, цінних паперів та інших грошових документів, обсягів незавершеного виробництва в натурі;

б) підрахунок лишку або нестачі запасів і коштів шляхом зіставлення фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку;

в) виявлення запасів, які частково втратили свою первісну якість, застарілих фасонів і моделей, а також матеріальних цінностей, що не використовуються;

г) перевірка дотримання умов та порядку збереження запасів та грошових цінностей, а також ефективності експлуатації основних засобів;

д) встановлення реальної вартості зарахованих на баланс основних засобів, виробничих запасів, цінних паперів, фінансових вкладень, грошових коштів, дебіторської і кредиторської заборгованостей.

Об'єктами інвентаризації є майно та зобов'язання. Майно включає необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокову дебіторську заборгованість) та оборотні активи (виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, векселі одержані, короткострокову дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти). Зобов'язання поділяють на поточні та довгострокові (кредити банків, заборгованість перед постачальниками, підрядниками, перед працівниками, бюджетом, позабюджетними фондами тощо).

Для проведення інвентаризаційної роботи на підприємствах розпорядчим документом їх керівника створюються постійно діючі інвентаризаційні комісії у складі керівників структурних підрозділів, головного бухгалтера, які очолює керівник підприємства або його заступник.

Відповідальні особи дають комісії розписку, в якій зазначають, що всі прибуткові та видаткові документи здані до бухгалтерії і всі матеріальні цінності, довірені на їхнє зберігання, знаходяться в приміщенні складу або в інших місцях (вказується в яких).

Усі рішення, що приймає постійна комісія, заносяться до протоколу. Щодо лишків, нестач і псування цінностей інвентаризаційна комісія повинна мати письмові пояснення відповідальних працівників. При регулюванні інвентаризаційних різниць взаємний залік лишків і нестач внаслідок пересортиці може бути допущено тільки щодо товарно-матеріальних цінностей.

Інвентаризаційні різниці регулюються в такому порядку: складаються порівняльні відомості, встановлюються причини відхилень фактичної наявності майна від даних обліку, регулюються різниці можливої пересортиці, розраховується розмір природних втрат.

Виявлені лишки оприбутковують: дебет рахунків 10, 20, 21, 22, 26, 27, 28 (рахунки для обліку матеріальних цінностей), кредит рахунку 74 "Інші доходи". Нестачі списуються: дебет рахунку 94 "Інші витрати операційної діяльності", кредит рахунків 10, 20, 21, 22, 26, 27, 28.

По закінченні інвентаризації мають бути складені такі документи: інвентаризаційний опис, порівняльна відомість (у разі наявності відхилень від даних обліку), розрахунок природних втрат (за потреби), розрахунок щодо зарахування пересортування (за потреби), пояснення матеріально відповідальної особи за фактами нестач, лишків, псування, пересортиці тощо, розрахунок матеріальної шкоди (у разі наявності нестачі).

Наслідки проведених інвентаризацій знаходять відображення у складі: інших операційних доходів; інших доходів; інших операційних витрат; інших витрат; надзвичайних витрат. Суми невідшкодованих нестач і втрат від псування цінностей до вирішення питання про конкретних винуватців винних відображаються на забалансовому рахунку. Протокол інвентаризаційної комісії керівник підприємства має розглянути й затвердити в 5 – денний строк. Результати інвентаризації відображаються в бухгалтерському обліку підприємства в тому місяці, в якому було закінчено інвентаризацію, але не пізніше грудня звітного року.

Підприємства та організації повинні щорічно звітувати про результати проведення у звітному році інвентаризації. Тому ця інформація обов'язково висвітлюється в пояснювальній записці до річного звіту та в спеціальній відомості.

Список літератури:

1. Закон України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996-XIV. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1999.
2. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050106 „Облік і аудит” / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова; 2-ге видання, доповнене і перероблене - Житомир: ЖІТІ, 2010. - 576 с.
3. <http://ukrbukva.net/104488-Inventarizaciya-kak-element-buhgalterskogo-ucheta.html>

А. Г. Бідевко,
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є одним з найбільших виробників сталевого прокату в Україні, спеціалізується на виробництві довгомірного прокату, зокрема, арматури і катанки зі звичайних і низьколегованих марок сталі, також виробляє агломерат, концентрат, кокс, чавун, сталь, сортовий і фасонний прокат. У 2015 р. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» здійснив відвантаження металопродукції за межі України до 66 країн світу. Найбільшими ринками збуту є 5 регіонів: Близький Схід, Ірак, Україна, Африка та Європа. Одним з найпріоритетніших ринків підприємства – ринок країн СНД [1].

Використовуючи дані Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [2] було проаналізовано обсяги реалізації продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за три роки (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг реалізованої продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013–2015 роки

№	Основний вид продукції	Роки	У натуральній формі (тис. тон)	У грошовій формі (тис. грн.)	У відсотках до всієї реалізованої продукції
1.	Прокат	2013	5673,6	25999142	92
	Концентрат		2419,5	1840752,5	6,5
2.	Прокат	2014	5523,7	34159874,5	93
	Концентрат		2281,5	2047606,7	5,6
3.	Прокат	2015	5394,2	42952131	92,9

Зменшення обсягів виробництва та реалізації продукції у натуральній формі на 5% за останні три роки не вплинуло на зменшення надходжень у грошовій формі, що пов'язано з реалізацією продукції за кордон та отриманням значної частки виручки у іноземній валюті. Зміна чистого доходу від реалізації продукції підприємства відображена на рис. 1.

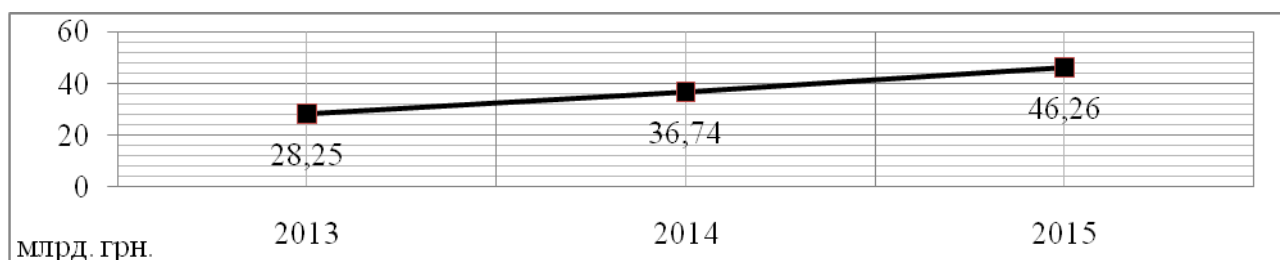


Рис. 1. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2013–2015 роки

Отже, аналіз реалізації продукції ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» дав можливість зробити висновок про досягнення комерційного успіху підприємством не зважаючи на зменшення обсягів реалізації продукції. Основними проблемами, з якими стикається ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в процесі реалізації продукції є: криза на світовому ринку металопродукції, заповнення світового ринку дешевим металом китайських виробників, падіння цін на металопрокат до найнижчих показників за останні роки, посилення конкуренції на ринку у зв'язку зі зростанням цін на енергоносії та логістику, зниження попиту на металопродукцію в Україні.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.arcelormittal.com/?lang=ua>.
2. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/23603/165/templ>.

Ю. Д. Богдан,
студентка,

Т. В. Гильорме,

*к.э.н., доцент кафедры статистики,
учета и экономической информатики*

*Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара,
г. Днипро, Украина*

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО АУДИТА В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ

Обострение экологических проблем в начале 70-х годов прошлого века и привлечение в связи с этим компаний к юридической ответственности за нанесение ущерба окружающей среде привело к появлению концепции экологического аудита в Западной Европе и Северной Америке. Организации, желая избежать существенных финансовых убытков, начинают уделять значительное влияние системе экологического менеджмента и ее эффективного контроля с помощью систематических проверок – экологического аудита, целью которого было выяснить экологические проблемы и риски деятельности предприятия, соответствие нормам экологического законодательства, разработать план снижения негативного влияния на окружающую среду и повышения экономической эффективности. Особое внимание уделяют проведению экоаудита в странах Европейского Союза, где в 1993 году разрабатывается Руководство по экологическому менеджменту и экологическому аудиту, и соответствующая схема его проведения (The Eco-Management and Audit Scheme (EMAS)). В это же время в Великобритании разрабатывается Стандарт для системы экологического управления предприятием (BS 7750) и серия стандартов по нормам экологического управления ISO 14000 Международной организацией по стандартизации.

Согласно Стандарту ISO 14000 экологический аудит – это систематический документированный подтверждающий процесс объективного получения и оценки свидетельств аудита для определения соответствия и несоответствия критериям аудита специфической деятельности в области окружающей среды [1].

Предприятия уделяют особое внимание проведению экологического аудита, как направлению внутреннего контроля и как неотъемлемой части системы экоменеджмента, в таких целях:

- во избежание финансовых убытков от штрафов за осуществление экологически небезопасной деятельности;
- улучшение инвестиционной привлекательности предприятия и его конкурентоспособности на рынке;
- получение поддержки со стороны органов власти и улучшение взаимоотношений с региональными природоохранными организациями;
- улучшение эффективности использования сырья и материалов, уменьшение вредных выбросов и стремление к безотходному производству с целью снижения себестоимости и достижения максимальной экономической и социальной эффективности;
- нахождение способов избежать экологических рисков, в том числе техногенных аварий;
- улучшение функционирования системы экологического менеджмента;
- проведение страхования от экологических рисков.

Для характеристики особенностей эоаудита в Европейском Союзе, особое внимание следует уделить Программе Системы экологического менеджмента и аудита, которая предполагает комплекс действий, в результате которых компания или организация может быть внесена в общий реестр. Компания, желающая пройти проверку СЭМА (EMAS), обращается к представителю данной программы и проводит первоначальную внутреннюю проверку самостоятельно или с привлечением аудитора, с целью выявления экологических проблем, которые спровоцированы деятельностью организации, а также выявления недостатков системы экологического менеджмента. В процессе проведения первоначального внутреннего аудита проводится оценка соответствия соблюдения организацией норм и правил экологического законодательства, эффективность потребления энергетических ресурсов, материалов и сырья, наличие отходов и вредных выбросов в процессе производства, прямого и косвенного влияния на окружающую среду. В отчетности о проведенном аудите содержатся также основные методы и приемы управления экологической безопасностью в организации, характеризуются общие направления системы экологического менеджмента, также могут включаться результаты проведенного анализа организаций-конкурентов (бенчмаркинг) или организаций-эталонов. После проведенного анализа вместе с консультантом структурируется система экологического менеджмента и разрабатывается экологическая политика и программа, индивидуальная система ключевых показателей экологической эффективности. Внедрение разработанной программы происходит на основе требований Международной серии стандартов ISO 14000 и специфических требований СЭМА

(EMAS) (вовлечение сотрудников, достижение необходимого уровня ключевых показателей эффективности, регулярная отчетность).

Серия стандартов ISO 14000 направлена на достижение и управление эффективностью системы экологического менеджмента на предприятии, отдельные стандарты включают в себя принципы, процедуру экологического аудита, руководящие указания и руководство по оценке экологических показателей деятельности организации.

На внедрение программы и осуществления всех мер по совершенствованию экологической деятельности организации предоставляется один год, а в последствие проводится внешний аудит, целью которого является выяснение, насколько эффективно в организации функционирует Система экологического менеджмента (EMS) и насколько улучшились ее экологические показатели. Аудитор также фиксирует соблюдение СЭМ требований программы Системы экологического менеджмента и аудита (EMAS). Данный аудит также может проводиться как внутренним персоналом, так и привлеченным экспертами. Перед руководителями стоит задача постоянного контроля над тем, насколько эффективно достигаются поставленные перед организацией цели в сфере экологического аудита.

В результате всех проведенных мероприятий квалифицированными представителями СЭМА составляется экологический отчет и подается в общий реестр, организации предоставляется соответствующая документация о пройденной программе СЭМА (EMAS), которая и обеспечивает ключевые преимущества: презентация перед акционерами и стэйкхолдерами, гарантия соблюдения норм и правил как внутреннего законодательства, так и международных стандартов, в том числе ISO 14000, улучшение репутации и повышение инвестиционной привлекательности, систематический эффективный контроль со стороны представителей программы СЭМА (EMAS) [2].

Участниками программы СЭМА на сегодняшний день являются около 5000 организаций, а количество организаций, которые прошли сертификацию по ISO 14000 достигает более 220 000 более чем в 150 странах, что свидетельствует о высокой заинтересованности компаний в осуществлении экологически безопасной деятельности и функционировании эффективной системы экологического менеджмента. Опыт стран Европейского Союза может перенять и Украина, для которой крайне важно на данный момент повышать уровень инвестиционной привлекательности предприятий, а также осуществлять контроль над влиянием предприятия на окружающую среду во избежание экологических катастроф и дальнейшего усугубления эколого-экономического кризиса.

Список использованной литературы:

1. Основы экологии и природопользования. Учебное пособие / Дикань В.Л., Дейнека А.Г., Позднякова Л.А., Михайлов И.Д., Каграманян А.А. — Харьков: ООО «Олант», 2002.- 384 с.
2. Eco-Management and Audit Scheme. European Commission [Электронный ресурс].— Режим доступа: http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

О. Борзикін,
студент VI курсу гр. АМ 15-1м,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Багато вчених-економістів та керівників підприємств визнають управління (менеджмент) як ключовий елемент ефективного розвитку економіки. Саме система управління, на їх думку, здатна реорганізувати, впорядкувати та переорієнтувати діяльність інших систем та підсистем підприємства таким чином, щоб підприємство в цілому стало відповідати критеріям ефективного об'єкту, що постійно розвивається.

Існують різні підходи до проблеми ефективності менеджменту, які розроблялися різними школами управлінської думки.

Автори школи наукового управління (Ф.Тейлор, Г.Гант, Г.Емерсон) займалися вивченням підвищення ефективності менеджменту на рівні виробництва. Особливу увагу цій проблемі приділяв Г.Емерсон, котрий приділяв важливе значення зв'язку між ефективністю управління та організаційною структурою підприємства.

Представники адміністративної (класичної) школи менеджменту (А.Файоль, Л.Урвік, Д.Муні та ін.) розглядали ефективність менеджменту в більш широкому сенсі – стосовно роботи всієї організації. Їх ціллю було створення універсальних принципів управління, котрі обов'язково привели б організацію до успіху.

Автори школи людських відносин (Г.Мюнстерберг, М.Фоллет, А.Маслоу) вважали основним елементом ефективності менеджменту людський фактор та розробляли різні теорії, пов'язані з підвищенням ефективності використання людських ресурсів.

В основі сучасної концепції менеджменту лежать розроблені представниками представлених шкіл принципи ефективності.

Ефективність управління – відносна характеристика результативності діяльності конкретної управляючої системи, що відображається в різноманітних показниках як об'єкта управління, так і управлінської діяльності. Ефективність діяльності управляючої системи повинна бути виражена через показники ефективності керованої системи, хоча й може мати свої особисті характеристики.

Алгоритм процесу оцінки ефективності управлінської діяльності представляє собою послідовність таких дій: 1. Розробляються цілі оцінки; 2. Обґрунтовуються критерії оцінки; 3. Визначається склад початкових даних, які використовуються в ході оцінки; 4. Розробляються вимоги до критеріїв оцінки; 5. Обираються методи розрахунку критеріїв; 6. Проводиться розрахунок кількісної величини критеріїв, тобто показників, які відповідають тим чи іншим критеріям.

Загальним критерієм оцінки ефективності управління будь-якого підприємства можна вважати співвідношення витрат на управління і прибутку. Критеріями зовнішньої ефективності управління можуть виступати: ринкова та соціальна адаптація; гнучкість поведінки, спроможність реагувати зміну умов ринку, коливань попиту та пропозиції; конкурентоспроможність підприємства; соціальна відповідальність. Критеріями внутрішньої ефективності управління можуть виступати: ефективність матеріальних ресурсів для функціонування системи управління; мінімальна чисельність управляючого апарату; забезпеченість кваліфікованими управляючими кадрами; ефективність управлінських рішень; якість функціонування організаційної структури; фінансові показники (прибуток, рентабельність, ліквідність, тощо); якість інформаційного забезпечення.

*Н. Бородіна,
студентка гр. ОА-13-1,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ФОНД ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ: ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ

В даній роботі було проведено аналіз літературних джерел з економічного аналізу на предмет виявлення спільних рис та розбіжностей в порядку аналізу формування та використання фонду оплати праці підприємства.

В більшості підручників аналіз фонду оплати праці розглядається в контексті аналізу трудових ресурсів, а саме: в підручнику за редакцією Бутинця Ф.Ф. в підручнику колективу авторів – Саннікова І.М., Стась В.М., Ергардт В.М., в підручнику з аналізу господарської діяльності Черкасової І.О., в підручнику з комплексного аналізу господарської діяльності підприємства Щадриної Г.В. та інших авторів.

Але в деяких підручниках аналіз фонду оплати праці проводиться в розрізі аналізу витрат виробництва підприємства, тобто з точки зору аналізу формування собівартості продукції підприємства. В такому розрізі аналіз рекомендується проводити в таких джерелах: підручник авторів Івахненко В.М., Горбаток М.І., підручник за редакцією Чумаченка М.Г. та інші.

І перший і другий підхід має сенс, оскільки дійсно фактор оплати праці має тісний зв'язок і з собівартістю продукції і з ефективністю використання трудових ресурсів.

Детально результати аналізу літературних джерел з економічного аналізу з питання аналізу фонду оплати праці підприємства представлені в табл. 1.

Підходи до аналізу фонду заробітної плати підприємства

Джерело	Аналізу фонду оплати праці(ФОП)
Економічний аналіз: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.	Аналіз ФОП проводиться у взаємозв'язку з аналізом ефективності використання трудових ресурсів підприємства. Аналіз ФОП працівників підприємства проводиться у наступній послідовності: 1. Оцінюється структура фонду оплати праці за економічним змістом, джерелами формування, категоріями працівників тощо. 2. Розраховуються абсолютне та відносне відхилення фонду заробітної плати. 3. Визначають вплив факторів на абсолютне та відносне відхилення ФОП. 4. Аналіз рівня середньої заробітної плати. 5. Встановити відповідність між темпами росту продуктивності праці і ФОП.
Економічний аналіз: Навч. посібник / М. А. Болнох, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — К.: КНЕУ, 2001. — 540 с.	Аналіз ФОП проводиться в контексті аналізу собівартості продукції. Аналіз використання коштів на оплату праці проводиться способом порівняння фактично нарахованої заробітної плати наростаючим підсумком з початку року (за місяць, квартал, рік) з плановою в цілому по підприємству, за категоріями і групами персоналу, а також цехами, дільницями, бригадами. Під час аналізу виконуються такі завдання: 1) визначається абсолютна економія чи перевитрата; 2) дається оцінка використання кошторису з оплати праці; 3) виявляються фактори та визначається розмір їх впливу на економію чи перевитрату коштів з оплати праці; 4) обґрунтовуються зміни коштів на оплату праці; 5) пропонуються заходи для ліквідації причин перевитрат з оплати праці.
Івахненко В. М., Горбаток М. І. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2005. — 302 с.	Аналіз ФОП проводиться в контексті аналізу собівартості продукції. Оплату праці аналізують за двома напрямками: 1) аналіз фонду оплати праці як елемента затрат на виробництво на підставі спеціальної статистичної форми; 2) аналіз оплати праці за окремими статтями калькуляції, насамперед за статтею «Зарплата виробничих робітників». Аналіз використання ФОП розпочинають з визначення абсолютного відхилення від планового фонду або фактичного відхилення за базовий період. Після цього досліджують причини такого відхилення, виявляючи вплив двох факторів: зміни середньооблікової чисельності (кількісний фактор) і зміни середньої заробітної плати (якісний фактор). Під час аналізу складу фонду заробітної плати робітників потрібно встановити співвідношення різних видів оплати праці (погодинна, відрядна та ін.), а також виявити непродуктивні виплати.
Комплексный экономический анализ. Санникова И.Н., Стась В.Н., Эргардт В.Н. Учебное пособие. АГУ. – Барнаул. - 2003. - 168 с.	Аналіз ФОП проводиться в розділі аналізу трудових ресурсів підприємства. проводиться в таких напрямках – вивчення динаміки ФОП, виявлення непродуктивних виплат і необґрунтованої перевитрати по фонду заробітної плати, виявлення співвідношень темпів росту продуктивності праці і середньої заробітної плати.
Черкасова И. О. Анализ хозяйственной деятельности. СПб.: Издательский Дом «Нева», 2003. — 192 с.	Аналіз ФОП проводиться в розділі аналізу трудових ресурсів підприємства. Аналіз використання засобів на оплату праці рекомендується проводити систематично для контролю над використанням фонду заробітної плати, виявлення резервів зниження витрат за рахунок росту продуктивності праці і зниження трудомісткості продукції.
Шадрина Г.В. Комплексный экономический анализ хозяй-	Аналіз ФОП проводиться в розділі аналізу трудових ресурсів підприємства. Автор рекомендує починати аналіз з розрахунку відносного та абсолютного відхилення фактичних показників

ственной деятельности - Московский междуна- родный институт эконо- метрики, информатики, финансов и права. М., 2003. – 138 с.	ФОП від планових. У випадку перевитрати фактичного ФОП в порівнянні з плановим визначають величини зміни його постійної і змінної частин і вплив кожної з них на ріст заробітної плати. Проведення факторного аналізу, співвідношення темпів росту продуктивності праці та ФОП з врахуванням індексу інфляції
--	---

В. В. Бударов,
магістрант кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЇХ ТРАНСФОРМАЦІЯ

Для вибору Україною моделі адаптації національної системи державного регулювання економіки до змін, викликаних впливом глобальних чинників, важливим є дослідження трансформації систем регулювання в інших країнах, пошук аналогів для вироблення відповідної політики держави. В сукупності це актуалізує проблему дослідження місця та ролі держави, яка перебуває в сучасних умовах під впливом глобальних чинників.

Однак, в науковій літературі відсутні комплексні дослідження проблем трансформації моделей, функцій та інституційного забезпечення систем державного регулювання економіки в умовах впливу глобальних чинників, недостатньо уваги приділено адаптації національної системи державного регулювання економіки до змін, викликаних цим впливом [1].

Аналіз моделей державного регулювання економіки та їх трансформації передбачає використання системи індикаторів для дослідження рівня державного регулювання економіки, здійснення оцінки трансформації змісту функцій державного регулювання економіки та проведення аналізу інституційного забезпечення національних систем державного регулювання економіки та його відповідності трансформаційним змінам, які відбуваються під впливом глобальних чинників (табл. 1).

В Норвегії рівень життя протягом п'яти років не втрачає позицій і незмінно є лідером рейтингу. Швейцарія піднялась на шість ступенів за п'ять років і стає все більш щасливою завдяки зростаючій свободі вибору і толерантному відношенню до етнічних меншин і мігрантів. Канада піднялась на три рядки завдяки високому рівню свобод і терпиме ставлення до мігрантів, а також економічну стабільність пояснюють різноманіттям природних ресурсів при невеликій чисельності населення. Швеція піднялась за п'ять років на три позиції завдяки рішенню питання безпеки, а саме зниження числа крадіжок і нападів на вулицях. Нова Зеландія навпаки опустилася на три позиції через зниження рівня безпеки, пов'язане з припливом мігрантів. Данія опустилася в рейтингу на чотири позиції і цьому причина – зростання безробіття, неповернених кредитів, зниження надійності фінансових інститутів [2].

Система індикаторів для дослідження рівня державного регулювання економіки різних країн світу [3]

Країна	Кращий показник:	Найгірший показник	ВВП на душу населення	Рівень задоволеності життям
Норвегія	економіка (перше місце)	управління (12-е місце)	\$ 65 639,8	7,7 з 10
Швейцарія	управління (перше місце)	освіта (27-е місце)	\$ 53 366,7	7,8 з 10
Канада	особисті свободи (перше місце)	бізнес і можливості (16-е місце)	\$ 42533, 4	7,4 з 10
Швеція	бізнес і можливості (перше місце)	освіта (14-е місце)	\$ 43 180,2	7,6 з 10
Нова Зеландія	освіта (перше місце)	охорона здоров'я (20-е місце)	\$32 219,5	7 з 10
Данія	бізнес і можливості (друге місце)	економіка (23-е місце)	\$ 42 086,1	7 з 10

При існуючій ситуації за допомогою активного використання інструментів державного регулювання Україна може досягти бажаних результатів. Тобто адаптувати систему державного регулювання до змін, викликаних впливом глобальних чинників, трансформувати національну систему державного регулювання економіки та перехід від командно-адміністративної до ринкової системи регулювання економічних процесів. Завдяки здійсненню теоретичного аналізу, які впливають на процес формування і вплив глобальних чинників зумовлює трансформацію функцій державного регулювання економіки.

Список використаних джерел:

1. Жуковська А. Трансформація місця та ролі державного регулювання в сучасних економічних системах під впливом глобалізації / А. Жуковська // Вісник Донецького університету. Серія В.: Економіка і право. – 2006. – Спецвипуск. Том 2. – С. 345-351. (0,55 ум. друк. арк.).
2. Жуковська А. Трансформація моделей побудови національних систем державного регулювання економіки в зарубіжних країнах під впливом глобалізації / А. Жуковська // Галицький економічний вісник. – 2006. – №4(11). – С. 3-13.
3. http://ipress.ua/mainmedia/10_nayrozvynenishyh_krain_svitu_32061.html

**А. В. Варгуліч,
Ю. В. Штик,**
к.е.н., доцент,

*ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПРИРОДНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

За сьогоденних умов розвитку людства гостро постає питання критичності використанні природних ресурсів, адже антропогенний вплив на навколишнє середовище призводить до неухильного погіршення його стану. В умовах, коли природні блага постають ресурсом до яких прикута особлива увага бухгалтерський облік таких об'єктів має дуже велике значення.

Методологічною базою обліку таких ресурсів в Україні є П(С)БО 30 «Біологічні активи» та П(С)БО 7 «Основні засоби». Перелік об'єктів обліку приро-

дних благ запропонованих національними П(С)БО не відображає повну картину природно-ресурсного потенціалу території та країни в цілому, його стану та перспектив використання, а отже й потребує змін.

Проблемними питаннями дослідження природного капіталу займалися такі вітчизняні вчені: О. Кривень, М. Руденко, Л.Гринів, О.Веклич, О.Врублевська, Л.Мельник, Ю. Стельмащук, Н. Пахомова.

У широкому значенні під природним капіталом розуміють сукупність матеріальних та нематеріальних природних ресурсів здатних приносити життєві та екологічні блага. Задля застосування природного капіталу як потенційної категорії інтегрованого бухгалтерського обліку пропонуємо наступне визначення: природний капітал – це сукупність природно-ресурсного потенціалу (природні активи, земля та поверхневі води), асиміляційного потенціалу та екосистем. Перевагою даного визначення є те, що воно охоплює не тільки безпосередньо природні активи, а й витрати на охорону навколишнього середовища та екосистемні послуги, що дозволить найбільш достовірно оцінити реальний об'єм національного багатства країни.

У вітчизняній практиці науковці пропонують різні системи складових природного капіталу. І.В. Замула та М.М. Шигун включають до складу об'єктів та відповідно господарських операцій ресурси, права на які не були закріплені та існує ймовірність їх виснаження без можливості відновлення.

О.О. Мамотюк включає до складу об'єктів екологічної діяльності оборотних активів природоохоронного значення, що надасть змогу більш коректно оцінювати засоби, що застосовуються під час технічного обслуговування та ремонту засобів, що підприємство використовує в цілях екологічної діяльності.

На нашу думку подальше розширення механізмів обліку екологічної діяльності(екологічного обліку) не сприятиме удосконаленню бухгалтерського обліку, адже його методика при такому підході «стоятиме на місці». Тож, ми пропонуємо у системі обліку ресурсів природного капіталу наголошувати на тому, що операції з природними ресурсами, операції асиміляційного характеру та операції, що направлені на вироблення екологічно чистої продукції є проявами механізму функціонування природного капіталу.

Вважаємо справедливим виділити окремий рахунок для обліку екосистемних послуг та розробити методології їх обліку, адже економічні послуги, що отримує людина від функціонування екосистем складають велику частку користності загальної ефективності природного капіталу.

Впровадження на виробничих підприємствах синтетичний рахунку «Екологічно чистий продукт» дозволить калькулювати витрати на безпосереднє створення таких продуктів.

Список використаних джерел:

1. Замула І.В., Шигун М.М. Аналітична модель бухгалтерського обліку екологічної діяльності [Електронний ресурс] / І.В. Замула, М.М. Шигун – Режим доступу: : vlp.com.ua/files/59_4.pdf
2. О.О. Мамотюк Об'єкти екологічного обліку сутність і класифікація [Електронний ресурс] / О.О.Мамотюк – Режим доступу: <http://ic.faaf.org.ua/pdf/150-.pdf>

*А. В. Василенко,
студентка групи ОА-14-1,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Буркова Л. А.,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА: РОЛЬ І МІСЦЕ КРИЗОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА РЕПУТАЦІЇ КОМПАНІЇ У ЇЇ ЖИТТЄВОМУ ЦИКЛІ

У відкритому демократичному суспільстві будь-яка компанія знаходиться під пильною увагою громадськості. Загострюється вона під час кризи, яка на сьогодні набула глобальних масштабів як у цілому світі, так і в Україні.

В умовах сьогодення криза, незалежно від її виду, потребує негайного реагування й застосування ефективних антикризових заходів. У теперішній час багато провідних компаній світу припинили існування внаслідок того, що не змогли адекватно та своєчасно відреагувати на виникнення кризи, її розвиток та подолати наслідки.

Відомо, що некеровані кризи можуть руйнувати налагоджені системи комунікацій в організаціях, а відтак – їхні відносини з різними групами громадськості. Внаслідок цього виникає дефіцит громадської довіри, що в деяких випадках може призвести до банкрутства та ліквідації компанії.

Авторами зарубіжних робіт багато уваги присвячено дослідженню питань кризових комунікацій. Так, наприклад, автори Т. Кумбс, В. Бенуа, Д. Гріффін, А. Гош, Р. Улмер, М. Тейлор, М. Кент та ін. велику увагу приділили освітленню стратегій кризових комунікацій компаній (особливості використання мережі Інтернет; системи масових повідомлень; формування контенту, присвяченого кризовій ситуації, на веб-сайті; паблік рілейшнз тощо).

Однак, нажаль, у роботах вітчизняних авторів освітленню сутності кризових комунікацій, як складного та динамічного процесу взаємодії компанії з громадськістю та засобами масової інформації приділено недостатньо уваги.

А. Нік, у праці [1] слушно зазначає, що кризова комунікація – нова область знання, а її значимість вельми висока, адже існуючий величезний дефіцит інформації щодо сутності й структури кризи є однією з головних проблем сучасності. Крім того, науковець наголошує на тому, що криза практично розриває інформаційні потоки, що склалися, і вони не в змозі виконувати свої функції в повному обсязі.

За результатами проведеного аналізу поглядів вчених на сутність поняття «кризові комунікації» можна узагальнити, що серед них відсутня єдність у розумінні цього поняття, здебільшого при його тлумаченні використовуються такі характеристики, як:

- дисципліна, яка вивчає різні комунікаційні стратегії в умовах криз;
- елемент управління корпоративною репутацією;
- стратегія компанії.

Однак, як здається, такі характеристики не відображають сутність досліджуваного поняття, отже його дефініція потребує уточнення.

Пропонуємо під кризовою комунікацією розуміти взаємодію між компаніями (або державними інститутами з громадськістю) та іншими фізичними й юридичними особами, у тому числі із засобами масової інформації, з метою здійснення обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами тощо), а також їх спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів під час кризи.

Серед експертів з кризових комунікацій існує думка, що компанії можуть реагувати на кризу більш ефективно, якщо готові взяти на себе відповідальність за соціально-негативні дії, визнати причини її виникнення, а у разі реальної вини – вибачитися і виправити кризову ситуацію. І, навпаки, при найбільш сконцентрованій громадській увазі, особливо на ранніх стадіях кризи, компанії, які заперечують проблеми та свою вину, можуть загострити і зруйнувати відносини з громадськістю, свою репутацію.

Відомо, що підприємство за своєю суттю є мікроекономічною системою, його розвитку притаманні властивості циклічності. У перебігу своєї життєдіяльності (від створення до ліквідації) підприємство проходить сукупність стадій – життєвий цикл підприємства.

Однак, слід зазначити, що багато топ-менеджерів компанії не враховують, що криза може виникати на будь-якому етапі її життєвого циклу. В той же час банкрутство компанії настає поступово.

У роботі [21] зазначено, що репутація формується тільки в процесі комунікації, тобто вибудовується наступна послідовність: вартість компанії – нематеріальні активи – конкурентні переваги – комунікації – репутація. Пряма послідовність, як зазначено в роботі [3] формує інвестиційний ефект. Обернена – досягнутий рівень репутації збільшує вартість – продуктивний ефект. Таким чином, репутація та вартість бізнесу утворюють замкнутий цикл взаємного впливу, який постійно відтворюється.

З урахуванням наведеного постає необхідність визначення ролі і місця кризових комунікацій та репутації компанії у її життєвому циклі (рис. 1).

Таким чином, подолання кризи на будь-якому етапі життєвого циклу компанії надає можливість продовжити її життєдіяльність. При цьому найважливішим для компанії є максимально можливе її перебування на етапі стабілізації діяльності. Вважаємо, що для досягнення цього необхідно застосовувати заходи, спрямовані на покращення репутації та іміджу компанії.

Якщо ж компанія з етапу стабілізації діяльності переходить до наступного етапу її життєвого циклу – спаду, то з метою продовження її життєвого циклу, на наш погляд, важливим є своєчасне розпізнавання кризи, а також застосування ефективних антикризових заходів та кризових комунікацій.

Отже, під час кризи компанія може обрати один з варіантів:

1. Не застосовувати кризові комунікації, а отже дозволити іншим скласти уявлення про її діяльність.

2. Вдатися до активних кризових комунікацій, спрямованих на позитивний результат.

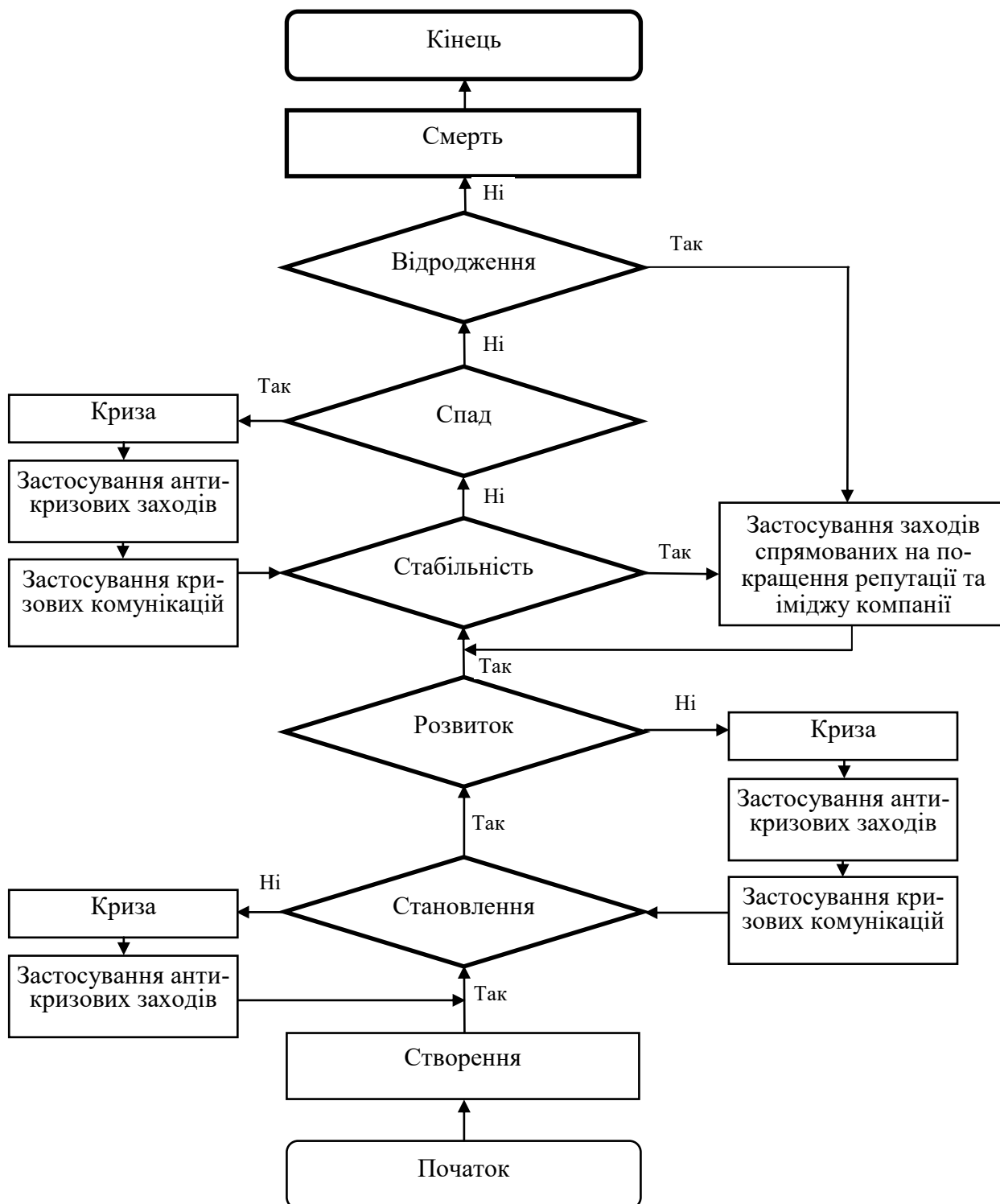


Рис. 1 Роль і місце кризових комунікацій та репутації компаній у її життєвому циклі

Вважаємо, що під час кризи компанія повинна обрати для себе комунікативну стратегію відкритості, а не замовчування чи секретності. Типовий конфлікт полягає в тому, що компанія не бажає розповсюджувати інформацію про негативні наслідки у її діяльності, а преса й громадськість потребують цієї інформації. Це може призвести до непередбачуваних наслідків. Яскраво відображає це й «аксіома інформаційної війни», яка полягає в тому, що «якщо аудиторія не отримала інформацію з державного джерела, то вона буде її черпати з джерела опонента».

У свою чергу, свідоме поширення неправдивої інформації може завдати іміджу та репутації компанії непоправної шкоди.

Список використаних джерел:

1. Арнольд Ник. Тринадцатый нож в спину российской рекламе и public relations / Ник Арнольд. – М., 1997.
2. Publicity. Інформаційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.publicity.kiev.ua
3. Schwaiger M. Reputation Management: The Value of a Good Standing // www.reputation-centre.org
4. Запорожець О.Ю. Кризовий комунікативний менеджмент у сфері міжнародних відносин : монографія / О.Ю. Запорожець. – К., 2006. – 238 с.
5. Улмер Р. Р. Эффективная кризисная коммуникация / Р. Р. Улмер, Т. Л. Селлнау, М. В. Сиджер ; пер. с англ. – Х. : Изд-во Гуманит. центр, 2011. – 268 с.
6. Coombs W. T. Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding / W. T. Coombs. – Thousand Oaks, CA : Sage, 1999. – 224 p.

Ю. В. Височина,
студентка 3-го курсу
Н. В. Пономаренко,
керівник, викладач вищої категорії,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Після встановлення на державному рівні вимог щодо переходу певної частини суб'єктів господарювання на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, актуальним постало питання проблеми складання однієї з основних форм фінансової звітності – балансу – в умовах застосування МСБО.

Коли Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 12.05.2011 р. № 3332-VI [1], було заявлено про перехід учасників фінансового ринку України на міжнародні стандарти фінансової звітності з 2012 року, у багатьох підприємців виникли питання щодо механізму впровадження МСФЗ. Урядом країни було додатково прийнято багато нормативних активів різного рівня, у тому числі й Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1) [3], яке спрямоване на забезпечення підтримки методичного характеру щодо переходу вітчизняних підприємств на МСФЗ. Це стосується і складання Балансу (звіту про фінансовий стан), який підсумовує показники господарської діяльності підприємства.

Баланс як форма звітності відображає фінансовий стан підприємства на певну дату, тому відповідно до чинних вимог МСБО 1 «Подання фінансових звітів» його називають Звітом про фінансовий стан підприємства[2]. Але застосовувати інші назви даної форми, в тому числі і український варіант “Баланс”, не заборонено.

Звіт про фінансовий стан повинен містити: найменування підприємства; слово «консолідований», якщо звіт стосується групи підприємств; дату закінчення звітної періоду (для балансу) або охоплюваний період (для інших форм звітності); валюту звітності; ступінь округлення, яка використовується у документації.

Основними елементами балансу є активи, зобов'язання і капітал. Групування цих елементів балансу у статті та розділи відповідно до міжнародних стандартів жорстко не регламентуються. Пункт 54 МСБО 1 містить мінімальний перелік статей, які в достатній мірі відрізняються за характером і функціями та які потрібно приводити безпосередньо у звіті про фінансовий стан[2].

При цьому чітко не визначено порядок чи формат, у якому подаються зазначені статті, але вказується, що в балансі можна зазначити додаткові рядки статей, заголовки та проміжні підсумки. Крім, того можна змінювати назви та порядок наведення статей.

Отже, питання гармонізації вітчизняної фінансової звітності з вимогами МСФЗ і надалі залишатиметься досить актуальним. Існує багато невідповідностей щодо складання Балансу за національним стандартом та складання цієї форми звітності за МСФЗ. Формування звіту за наявності розбіжностей між НП(С)БО 1 і МСФЗ можуть привести до перекручування даних. Звіт про фінансовий стан, хоч і наблизився до МСФЗ, але показав, що універсальної форми так і не одержали, а глобальних змін так і не відбулось. Необхідно врахувати вимоги МСФЗ та адаптувати до них діючу в Україні форму Балансу, що полегшить роботу обліковцям та не дозволить втратити суттєву інформацію для користувачів звітності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3332-17>.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 [Електронний ресурс] // Бухгалтер 911 [сайт]. – Режим доступу:<http://buhgalter911.com/Res/MSBO/MSBO1.pdf>

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=366860&cat_id=285157.

*А. В. Волкова,
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОЦІНКА СТАНУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ КРИВБАСУ

В наш час у процесі своєї діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з юридичними або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку з цим у нього виникає дебіторська заборгованість. Дебіторська заборгованість є дуже негативним явищем в економіці країни. Кошти, що заморожені у дебіторській заборгованості підприємство може використовувати в процесі виробництва не обтяжуючи себе зайвими поточними зобов'язаннями. Тому дослідження питання дебіторської заборгованості є дуже актуальним на сьогоднішній день.

Для прикладу розглянемо розмір дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємствах м. Кривий Ріг за 2013 – 2015 рр. (рис. 1).

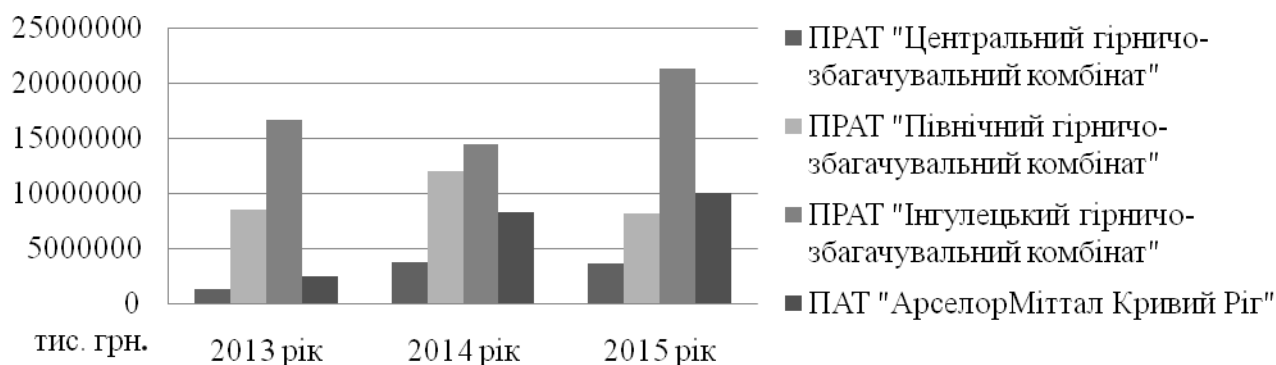


Рис 1. Динаміка дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги на гірничо-металургійних підприємствах Кривбасу

Для оцінки ефективності управління дебіторською заборгованістю на аналізованих підприємствах доцільно проаналізувати наступні показники (табл. 1).

У ПРАТ «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат» найбільша сума дебіторської заборгованості та найменша ефективність управління нею. У ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» найвищий показник оборотності, що означає більшу швидкість обороту інвестованих коштів у дебіторську заборгованість.

Розраховані показники свідчать, що ліквідність та платоспроможність гірничо-збагачувальних підприємств Кривбасу забезпечується в основному дебіторською заборгованістю, що пов'язано з неефективною політикою управління розрахунками з покупцями. Тому основною рекомендацією щодо поліпшення стану дебіторської заборгованості на гірничо-металургійних підприємствах Кривбасу є оптимізація її загального розміру та забезпечення її своєчасної інкасації.

Оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю на гірничо-металургійних підприємствах Кривбасу у 2015 році

№ з/п	Показники	Підприємства			
		ПРАТ «ЦГЗК»	ПРАТ «ПГЗК»	ПРАТ «ІнГЗК»	ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»
1	Оборотність дебіторської заборгованості, оборотів	1,84	1,64	0,44	4,6
2	Оборотність дебіторської заборгованості, днів	195,65	222,56	829,54	79,3
3	Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах, %	68,9	69,08	84,6	45,7
4	Частка дебіторської заборгованості в активах, %	47,8	27,36	58,05	12,95
5	Коефіцієнт співвідношення кредиторської та дебіторської заборгованості	0,16	0,16	0,33	0,7

*К. С. Гасан,
студентка гр. ПМ-16-1с,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З РІЗНИМИ ДЕБІТОРАМИ

При розгляді та аналізі дебіторської заборгованості більшість підприємців зіштовхуються з рядом проблемних питань.

Щоб покращити методику обліку розрахунків з дебіторами, передусім необхідно внести зміни у П(С) БО 10 «Дебіторська заборгованість», в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Разом із тим слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним.

Також доцільно було б зробити уточнення визначення поточної дебіторської заборгованості, оскільки згідно з П(С)БО 10, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги визначається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів і послуг та оцінюється за первісною вартістю. Але утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом, оскільки дохід вимірюється сумою очікуваних грошових надходжень, тому якщо не очікується погашення дебіторської заборгованості у звітному періоді, то наступні надходження коштів або певних матеріальних цінностей не можна вважати доходом.

З метою мінімізації відхилень розрахункової вартості боргу від її реальної величини можна запропонувати комплексний підхід до оцінювання дебіторської заборгованості, що базується на коригуванні первісної вартості дебіторської заборгованості відповідно до коефіцієнта часу. Коефіцієнт часу дає змогу оцінити заборгованість господарюючого суб'єкта у даний час з урахуванням зростання вартості в часі та зміни загальної купівельної спроможності грошових коштів, забезпечить врахування впливу на зміну вартості водночас минулих і умовно можливих минулих тимчасових процесів, що створює можливість для прогнозування напрямків і обсягів поточних та майбутніх грошових потоків підприємства.

Потребують розробки також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей і певного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей. Бажаним є співвідношення, коли кредиторська заборгованість переважає дебіторську на 10-20%. Однак, як показують дослідження, на деяких підприємствах кредиторська заборгованість переважає зобов'язання дебіторів у 10 і більше разів.

Питання визначення величини резерву сумнівних боргів потребує доопрацювання в плані конкретизації методики розрахунку. Слід запропонувати комплексний методичний підхід до розрахунку резерву сумнівних боргів, розробити комплексну методику розрахунку такого резерву, що містить аналітичну і математичну моделі розрахунку.

Отже, вирішення даних проблемних питань щодо обліку дебіторської заборгованості допоможе здійснювати правильний її аналіз, тобто створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

*М. В. Гурман,
студентка IV курсу,
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Облік витрат і виходу продукції тваринництва широко обговорюються вченими. При обговоренні проблем обліку витрат на виробництво продукції цієї галузі не можна не пов'язувати дані питання з проблемами, які існують сьогодні у сільськогосподарському виробництві та в цілому в економіці України, тому що ефективність проведення економічних реформ безпосередньо впливають на ефективність і продуктивність праці та систему ведення бухгалтерського обліку.

Виробництво продукції тваринництва є одним із основних видів господарської діяльності значної частини аграрних підприємств України. Особливість даної галузі полягає у тому, що тут використовують біологічні активи, які здатні до біологічної трансформації й до відтворення самих себе. Тому в обліку потрібно враховувати ці процеси. Поряд із цим облік має бути побудований таким чином, щоб дотримувати його принципи, а одержана інформація – придатною для ефективнішого управління цією галуззю.

Проаналізувавши погляди різних вчених можна зазначити, що основними проблемами, на яких вони зосереджують свою увагу є:

1) достовірність обліку на місцях перебування тварин, правильність складання первинних документів, які повинні містити всі необхідні реквізити і своєчасна передача даних до бухгалтерії для відображення в обліку змін, які відбулися у складі поголів'я тварин;

2) ефективність роботи бухгалтерії, а саме точне відображення всіх отриманих даних на рахунках;

3) своєчасне оприбуткування в повному обсязі різного виду продукції тваринництва;

4) правильне списання витрат на відповідні об'єкти обліку з метою визначення собівартості продукції тваринництва, правильність розмежування, групування витрат для відповідних цілей обліку;

5) проблеми переведення обліку на комп'ютерну основу.

Можна, сказати, що в обліку витрат є безліч проблем. Однією з таких проблем є те, що облік витрат нині в різних сільськогосподарських підприємствах здійснюється неоднаково, незважаючи на цілий ряд інструктивних та інших положень, бо такі витрати можна відносити, як на виробництво, так і на реалізацію.

Для здійснення процесу виробництва підприємство повинне мати в необхідних розмірах запаси кормів, засобів захисту тварин, медикаментів, а також поточних біологічних активів тваринництва. При їх використанні ростуть витрати на виробництво. Поточні біологічні активи як виробничі запаси є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Проте, до питання економічного змісту поточних біологічних активів тваринництва серед вчених немає єдиної думки. Одні з них відносять цю групу активів до виробничих запасів, інші – до незавершеного виробництва.

Отже, вирішення проблем, які є в організації, аналітичній роботі і обліку, а також здійснення контролю в галузі тваринництва, сприяють зниженню собівартості продукції, оперативному використанню аналітичних даних для прийняття ефективних управлінських рішень, що важливо в сучасних умовах, коли ринкові відносини стають основною формою роботи кожного колективу.

І. О. Деркач,
магістрант,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н. О. Шура,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Як показує практика діяльності вітчизняних малих підприємств, управлінню персоналом на них практично не приділяється ніякої уваги. І основною причиною цього виступає саме малочисельність малих підприємств за штатом, відповідно до якої досить витратним вдається тримати на малому підприємстві штатну особу менеджера з управління персоналом. Сьогодні дослідження системи управління персоналом малих підприємств здебільшого носить теоретичний описовий характер, а практична його реалізація залишається лише на папері. Однією з причин цього вбачаємо відсутність дієвої практики управління персоналом на малих підприємствах, яка б довела свою ефективність.

Якщо розглядати велике підприємство, то на ньому різні функціональні напрямки управління закріплені за окремими відділами і службами, між якими побудована складна організаційна структура управління та взаємозв'язків. Наприклад, окремо створюються відділи маркетингу, менеджменту, фінансів, контролінгу тощо, працівники яких вирішують вузькоспрямовані питання, забезпечуючи кругообіг інформації між відділами та формування зведених даних для потреб управління.

На малому підприємстві при спрощеній структурі управління доводиться поєднувати різні функціональні аспекти управління та уповноважувати займатися ними одну або двох-трьох осіб. Відповідно, коло взаємозв'язків звужується, а кількість інформаційних потоків залишаються майже така ж, як і на великому підприємстві, на малому теж існують питання організаційного, фінансового, юридичного, маркетингового, виробничо-господарського і т.п. характеру. Але всі ці питання стають об'єктом аналізу однієї-двох осіб, які мають бути компетентними у різних питаннях.

Вважаємо, що у такій ситуації вміло та ефективно розподілити функціональні аспекти управління між обмеженим колом осіб може допомогти використання системного підходу в управлінні. В контексті управління персоналом, який займається тими чи іншими питаннями на малому підприємстві, рекомендується сформувати так звані *внутрішньофункціональні системи управління*, чітко розподіливши між ними потоки всієї управлінської інформації та розмежувавши повноваження і відповідальність окремих працівників апарату управління малого підприємства між собою. Такий підхід, на нашу думку, допоможе уникнути непорозумінь управлінського характеру, коли відсутність чіткої відповідальності за конкретні результати своєї роботи може призводити до погіршення ефективності діяльності підприємства в цілому.

Таким чином, використання системного підходу в управлінні персоналом

малого підприємства на основі формування заданих систем управління та чіткого розподілу повноважень і відповідальності між системами є запорукою покращення ефективності діяльності малих підприємств на сучасному етапі.

*А. Н. Дроневиц,
студентка Криворізького факультету
Запорізького Національного Університету,
м. Кривий Ріг, Україна*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Запровадження системи внутрішнього контролю в сучасних умовах господарювання є дієвим інструментом здійснення управління будь-яким підприємством.

Організаційно-методичні засади внутрішнього контролю витрат операційної діяльності, потребують вивчення завдань, інформаційного забезпечення, об'єктів, суб'єктів і форм реалізації контролю, як обов'язкових складових контрольного процесу в управлінні витратами.

У науковій літературі наводяться різні підходи до визначення переліку завдань внутрішнього контролю. З них можна виокремити такі: контроль процесів виробництва і факторів, що впливають на формування собівартості, моніторинг, виявлення відхилень фактичних витрат від запланованих та їх аналіз, коригування планів, ефективність використання ресурсів, збереження власності, пошук шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства, формування інформаційно-аналітичної бази та координація діяльності для досягнення цілей управління витратами підприємства.

На підприємствах з виробництва продукції виявлено перелік типових недоліків системи внутрішнього контролю витрат, а саме відсутність єдиної інформаційної бази (первинної документації, внутрішньої звітності), відсутність регламентованого документообігу, низький рівень формальної регламентації внутрішнього контролю (невизначені завдання, об'єкти, суб'єкти та заходи контролю), відсутність єдиного підходу до форм реалізації контролю (відомостей контролю), невисокий рівень використання можливостей сучасних засобів автоматизації для вдосконалення системи внутрішнього контролю.

Для того, щоб система внутрішнього контролю діяла ефективно, вона повинна бути оперативною, своєчасною, постійною, забезпечувати вільний обмін інформацією, що дозволить вчасно реагувати на певні ситуації. При цьому інформація повинна бути точною, надходити вчасно й доводитися до виконавців у такому вигляді, який дозволяє оперативно прийняти необхідні рішення й здійснити відповідні дії щодо вирішення того чи іншого проблемного питання.

Крім цього, підсистема внутрішнього контролю має реальний і систематичний характер. Ознаками такого контролю є: систематичний контроль усієї фінансового-господарської діяльності підприємства, оперативний контроль за використанням матеріальних, фінансових і трудових ресурсів з боку керівників структурних підрозділів; контроль базується на точній оцінці, об'єктивних ви-

мірниках; встановлення зворотного зв'язку з контрольованим об'єктом (керівники структурних підрозділів звітують перед керівництвом про усунення недоліків, а керівництво вживає заходів для впливу на осіб, винних у негативних наслідках); затвердження систем внутрішнього контролю в обліковій політиці, що передбачає графік документообігу; посадові інструкції менеджерів усіх рівнів; узагальнення результатів контролю, їх аналізу, розроблення заходів із усунення недоліків.

*А. Д. Дубравіна,
студентка,
Науковий керівник: Єгорова О.М.,
викладач обліково-економічних дисциплін I категорії,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Основним мотивом, який спонукав і спонукає українців до інтеграції у Європейське співтовариство є намагання покращити своє життя, насамперед у економічному сенсі, за рахунок отриманих доходів, які є концентрованим вираженням ефективності економіки і соціальної політики держави та спроможності суспільства в цілому захищати одне з основних прав людини – право на гідне життя та вільний розвиток. Головним чинником для громадянина – працівника є гарантія оплати праці, її розмір, рівень мінімальної заробітної плати, форми оплати праці, порядок виплати заробітної плати.

Державне регулювання оплати праці ґрунтується на реальних фінансових можливостях країни й забезпеченні збалансованості інтересів усіх верств населення, а також реалізації норм, що містяться у Конвенціях і Рекомендаціях Міжнародної Організації Праці, Конституції України, Кодексі законів про працю, в законодавчих актах країни. Передовсім держава зобов'язана реалізувати норми і гарантії щодо права найманого працівника на отримання заробітної плати, розмір якої забезпечував би йому і членам його сім'ї достатній життєвий рівень, як це передбачено ст. 48 Конституції України та у Європейській соціальній хартії, стаття 4 [1, 3, 4].

Оплату праці держава регулює прямими і непрямими методами. Пряме регулювання — це безпосереднє встановлення визначених кількісних параметрів і норм заробітної плати, що є обов'язковими для підприємств незалежно від форм власності й господарювання. Відповідно до Закону України «Про оплату праці» таке регулювання проводиться за допомогою: встановлення розміру мінімальної заробітної плати, інших державних норм і гарантій, умов і розмірів оплати праці працівників бюджетного сектора економіки, а також керівників підприємств, заснованих на державній та комунальній власності; оподаткування доходів працівників; використання систем індексації трудових доходів; забезпечення соціальних гарантій працівникам (пенсії, стипендії, виплати за ліка-

рняними та по безробіттю); фінансування витрат на освіту, науку, культуру та охорону здоров'я [2].

Соціальна привабливість євроінтеграції для України полягає у можливостях досягнення високих соціальних стандартів європейських країн. Досліджено, що середньомісячна заробітна плата в ЄС сьогодні майже в дев'ятеро вища, ніж в Україні. У Євросоюзі за останні 10 років спостерігалось підвищення розміру мінімальних заробітних плат, найбільше зростання відбулось у країнах, які стали членами ЄС після 2000 року. Зокрема, у Латвії за період 2005-2015 років мінімальна зарплата потроїлася. У Литві, Словаччині, Естонії, Болгарії, Румунії цей показник зріс більш ніж удвічі, нажалі Україна за рівнем мінімальної заробітної плати у рази відстає від найбідніших країн ЄС.

Враховуючи досвід європейських країн можна зробити висновок, що державне управління оплатою праці в Україні необхідно поступово удосконалювати, а саме, на першому етапі – шляхом запровадження чіткої економічно обґрунтованої правової моделі мінімальної заробітної плати, на другому етапі – через удосконалення податкового законодавства в сфері оплати праці, що дозволить підвищити не тільки добробут населення, а й допоможе підвищити рівень економічного розвитку країни в цілому.

Література:

1. Конституція України
2. Закон України «Про оплату праці»
3. Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 22.06.1970 № 131 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_149
4. Європейська соціальна хартія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_062

А. Дугінова,

*Науковий керівник: О.М. Брадул, доктор економічних наук, професор
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

АУДИТ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

Внутрішній контроль будучи функцією управління виступає засобом двостороннього зв'язку між об'єктами управління і органом управління, інформуючи про дійсний стан об'єкта і фактичне виконання управлінських рішень. Так як внутрішній контроль являється невід'ємною частиною загальної системи управління, то в ході аудиторської перевірки аудитор зобов'язаний в першу чергу вивчити систему внутрішнього контролю клієнта, оскільки характер і якість комплексної аудиторської перевірки багато в чому залежить від того, наскільки грамотно і достовірно аудитор дасть оцінку функціонування і ефективності системи внутрішнього контролю суб'єкта господарювання.

Результати дослідження системи внутрішнього контролю впливають на визначення типу, часу і масштабу незалежних аудиторських процедур.

Оцінювання аудитором системи внутрішнього контролю (СВК) доцільно проводити в три етапи:

- 1) загальне ознайомлення з СВК;
- 2) первинна оцінка надійності СВК;
- 3) підтвердження достовірності оцінки СВК.

На першій стадії аудитор слід отримати загальне уявлення про специфіку і масштаб діяльності клієнта, систему його бухгалтерського обліку. За підсумками первинного ознайомлення аудитор повинен прийняти рішення про те чи доцільно йому в своїй роботі спиратись на систему внутрішнього контролю.

У випадку, якщо аудитор приймає рішення про те що він не може покладатись на систему внутрішнього контролю, він повинен планувати аудит таким чином, щоб аудиторська думка не ґрунтувалась на довірі до цієї системи. Це необхідно у тих випадках, коли надійність СВК оцінюється як "низька" або коли аудитор найбільш зручно чи економічно виправдано не спиратись на цю систему.

В тому випадку, якщо за підсумками загального ознайомлення з системою внутрішнього контролю економічного суб'єкта аудитор приймає рішення про те, що він може покладатись у своїй роботі на систему внутрішнього контролю, йому слід провести первинну оцінку надійності СВК здійснюється на основі методів і прийомів, які аудитори розробляють самостійно.

Оцінка окремих засобів контролю як "низька" не виключає можливості оцінки надійності інших окремих засобів контролю як "середня" чи "висока". Аудитор, який прийняв за підсумками процедури первинної оцінки рішення про довіру СВК зобов'язаний в ході аудиторської перевірки здійснювати процедури підтвердження достовірності цієї оцінки. Ці процедури здійснюються в період перевірки на основі методики і прийомів, які розробляються аудитором самостійно.

В тому випадку, якщо аудитор в ході процедури підтвердження надійності прийде до висновку про те, що оцінка надійності СВК в цілому виявиться нижчою від тієї, що була отримана в ході первинної оцінки, він зобов'язаний належним чином скоригувати порядок здійснення інших аудиторських процедур, щоб підвищити достовірність своїх висновків за результатами проведення аудиту. Всі етапи оцінки СВК повинні належним чином документуватися із зазначенням документів, якими керувався аудитор, даючи відповідну оцінку надійності всієї СВК.

*У. Єршова,
студентка факультету економіки та управління бізнесом,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ФІНАНСИ ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ

Призначення фінансів — забезпечити необхідні умови для здійснення процесу створення, розподілу й використання валового внутрішнього продукту

в державі. Це досягається шляхом створення й використання різноманітних фондів фінансових ресурсів на всіх етапах діяльності держави, підприємців і кожного громадянина.

Фонди фінансових ресурсів, які обслуговують економічні процеси, є досить різноманітні як за методами створення, напрямками використання, рівнем відображення інтересів, так і за суб'єктами економічної діяльності, методами виробничої й суспільної інтеграції та кінцевою метою відповідного виду діяльності.

Найважливіша роль належить фінансам на рівні господарських структур. Тут створення й використання фондів фінансових ресурсів спрямовані на підвищення ефективності господарської діяльності, тобто одержання високої норми прибутку на вкладений капітал. Досягнення визначеної мети імовірно при залученні фондів фінансових ресурсів на впровадження нових технологій, кращому використанні основних фондів через застосування методів прискореної амортизації, забезпечення великих резервів для підтримки зростання ефективності виробництва, підвищення якості продукції та її конкурентоспроможності. Звісно, підвищення якості продукції потребує додаткових затрат фінансових ресурсів, але вони дають значний виробничий ефект і швидко скуповуються.

У перехідний період реформування економіки фінанси є важливою з'єднувальною ланкою між макроекономічними показниками й конкретними напрямками використання фондів фінансових ресурсів на розвиток економіки та підвищення суспільного добробуту. Проте форми й методи створення та використання фондів фінансових ресурсів потребують постійного удосконалення за такими напрямками:

удосконалення методів створення й використання фондів фінансових ресурсів на основі науково обґрунтованих нормативів бюджетної забезпеченості;

забезпечення переходу до середньострокового та перспективного фінансового планування фондів фінансових ресурсів на всіх рівнях управління економікою;

удосконалення механізму залучення фінансових ресурсів до інвестиційної сфери, у тому числі особистих накопичень громадян, запровадження ефективної системи витрачання коштів бюджету на соціальні потреби суспільства з одночасним посиленням регулятивної ролі бюджету в забезпеченні добробуту населення;

створення фондів фінансових ресурсів для підтримки малого бізнесу шляхом розробки й виконання цільових програм;

посилення фінансового контролю за діяльністю державних підприємств і організацій, підвищення відповідальності керівників державних підприємств за ефективне використання державного майна, дотримання фінансової дисципліни;

оздоровлення фінансового становища в державі та зміцнення грошового обігу завдяки ліквідації взаємозаліків за платежами до бюджету та усунення бартеризації господарських зв'язків;

удосконалення податкової системи, забезпечення оптимального рівня податкових надходжень для формування фондів фінансових ресурсів на загально-

державному й регіональних рівнях, створення сприятливих умов для підприємницької діяльності.

Загалом, можна дійти висновку, що в сучасних умовах, використовуючи фінанси, держава виконує соціальну функцію суспільного добробуту. Фонди фінансових ресурсів, що створюються державою й використовуються для задоволення соціальних потреб, відіграють вирішальну роль для досягнення зазначеної мети. Фонди фінансових ресурсів, що створюються й використовуються підприємницькими структурами та населенням, теж у відповідній формі регулюються державою через визначення переліку платних послуг, норм плати тощо.

*О. М. Жалдак,
студентка гр. ОА-13-1,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ШТРАФНІ САНКЦІЇ В ОПОДАТКУВАННІ

Кожне підприємство, що провадить свою діяльність на території України зобов'язане сплачувати податки, такі як податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість та інші. За неправильний розрахунок або несплату своєчасно податків на підприємства накладаються неустойки штрафи або пені.

Несвоєчасна подача податкових декларацій (розрахунків) тягне за собою штраф в розмірі 170 гривень за кожне таке порушення. Ті самі дії, вчинені повторно протягом року караються штрафом у розмірі 1020 гривень (ст.120 ПК).

За несвоєчасну сплату або несплату податків ПК передбачена фінансова відповідальність у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та пені.

Так, у разі якщо платник податків не сплачує суму самостійно визначеного (погодженого) грошового зобов'язання протягом строків, визначених ПКУ, такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу в розмірі 10 відсотків погашеної суми податкового боргу при затримці до 30 календарних днів включно, наступних за останнім днем строку сплати суми грошового зобов'язання, і 20 відсотків – при затримці більше 30 календарних днів (ст. 126 ПК).

Якщо ж контролюючий орган самостійно визначає суму податкового зобов'язання за результатами проведеної перевірки, це тягне за собою накладення на платника податків штрафу в розмірі 25 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання. При повторному протягом 1095 днів визначенні контролюючим органом суми податкового зобов'язання з цього податку застосовується штраф вже у розмірі 50 відсотків суми нарахованого податкового зобов'язання (ст. 123 ПК).

Несплата (неперерахування) фізичною особою – платником єдиного податку першої та другої груп авансових внесків єдиного податку в порядку та у

строки, визначені цим Кодексом, тягне за собою накладення штрафу в розмірі 50 відсотків ставки єдиного податку.

Крім штрафів за несвоєчасну сплату або несплату податку також нараховується пеня із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки НБУ, що діє на день виникнення податкового боргу або на день його погашення, залежно від того, яка з цих ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення (ст. 129 ПК).

Пеня нараховується на всю суму податкового боргу, включаючи суму штрафних санкцій.

Крім того, на посадових осіб підприємства може бути покладена адміністративна відповідальність у вигляді штрафу за порушення податкового законодавства за ст. ст. 163-1 (порушення порядку ведення податкового обліку), 163-2 (неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків і зборів (обов'язкових платежів)), 163-4 (порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб та надання відомостей про виплачені доходи) Кодексу про адміністративні правопорушення України.

Т. Ф. Забабуріна,

ст. гр. ОА-14-1,

Науковий керівник: Сідорова О. І.,

асистент кафедри ООПУА,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Зараз проводити аудит дуже складно в умовах глобальної кризи і загального стану української економіки в умовах війни; коли відбуваються значні коливання у валютних курсах та зриваються поставки товарів й енергоресурсів. Інші проблеми представлені специфічними галузевими складнощами. Серед них доцільно виділити відмінності у стандартах роботи українських та міжнародних компаній, відсутність системи страхування аудиторських ризиків, а також недостатній рівень підготовки українських бухгалтерів і аудиторів. Перераховані причини негативно впливають на престиж професії та знижують рівень довіри бізнес-середовища до вітчизняного аудиторського ринку.

Правові основи аудиторської діяльності в Україні визначає Закон України «Про аудиторську діяльність». Згідно цього Закону, аудит – перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил згідно із вимогами користувачів.

В Україні розвитку аудиту перешкоджає відсутність «соціального» замовлення на якісний аудит (насамперед з боку власників, фондового ринку та фінансових установ) та відсутність обов'язкового аудиту фінансової звітності для непублічних компаній (крім фінансових) незалежно від обороту. Таким чином,

ринок аудиту в Україні порівняно невеликий при великій кількості суб'єктів аудиторської діяльності. Така ситуація породжує безліч негативних явищ на ринку, починаючи з демпінгу і закінчуючи повною втратою незалежності аудиторами від нечисленних клієнтів, що найчастіше не дозволяє покладатися на аудиторські звіти, особливо в сукупності з якістю ведення бухгалтерського обліку в Україні.

Відсутність практичного досвіду аудиту фінансової звітності, нерозуміння цілей і завдань незалежного аудиту (більшість українських аудиторів під аудитом розуміють перевірку повноти сплати податків і зборів, так званий "податковий" аудит) і тісний ринок призводить до того, що аудиторські фірми беруться за аудиторські завдання, які не можуть виконати через недостатність ресурсів, знань і досвіду (особливо це стосується аудиторських завдань, пов'язаних з міжнародними стандартами фінансової звітності або корпоративною звітністю).

Іншою важливою проблемою є українська версія системи контролю якості аудиторських послуг. АПУ практично не допомагає аудиторським фірмам в реалізації розумної системи внутрішнього контролю якості аудиторських послуг (тобто розробку зразків різних документів, керівництв щодо впровадження тощо), як це прийнято за кордоном.

При такій ситуації на ринку аудиту, аудиторським фірмам як правило не до інтересів і потреб клієнта.

Тим не менш, компанії можуть значно знизити ризики неякісних аудиторських послуг, якщо при виборі аудиторської фірми основними критеріями будуть не ціна і стислий термін виконання, а розуміння аудиторами цілей і задач завдання, наявність у аудиторів практичного досвіду і знань і орієнтація насамперед на реальну якість проведення аудиту, оглядової аудиторської перевірки або фінансового DueDiligence.

Отже, аудит в Україні вимагає фундаментальних реформ, при яких би вимоги до аудиторської діяльності органічно відповідали (диференційовано) вимогам економіки України, масштабом суб'єктів та ринковим реаліям.

*Yana Zvereva,
undergraduate, MEO-15-1m,
I.G. Yelizarov,
Lecturer of Management and Administration Department,
SIHE « Kryvyi Rih National University»,
Kryvyi Rih, Ukraine*

PR TOOLS

Public Relations (PR) – is one of the common means of marketing communications. It represents the establishment of relations with the public, which are directed at the promotion of products, the formation of the company's image and its protection.

British Institute of Public Relations defines PR (public relations) as the planned and sustained effort which is directed to creating and maintaining mutual understanding between an organization and its publics.

Thus, PR (public relations) can be defined as creating a good idea about the product among the population. PR is implemented by programs and activities that are not directly related with the sale of goods, such as the publication the information which is important from a commercial point of view in the press. So, the purpose of PR - is establishing communication between the organization and the public to understand ideas and interests of both sides and achieving mutual understanding.

Of course, for every kind of activity the PR will be slightly different. But, there are tools that will be permanent in the creating a positive idea about company among the public. These tools include:

1. Publications. Placement the publications in the media is an effective PR tool, it allows you to cover the audience. The PR activity in the Internet is the most actual for today, because a lot of Internet media like forums, blogs allow to receive a significant quantity of references about the object of PR in a short period of time. The number of mentions of your company depends of the quality of the press release and the attached graphic materials.

2. Special events. The participation in different events like conferences, specialized exhibitions, seminars and organization the own activities by the company is a powerful PR tool. The presentations are especially popular among these events, because the representatives of the media are fond of such events. If the PR Service chooses such tool, it should carefully consider the future event, invite representatives of the media and consider all the materials, which the visitors will receive. The presentation of the new car can be an example of this PR tool. This presentation must be thought out to the smallest details to create a positive idea in the public's mind. PR Service should prepare the event very carefully, invite journalists and consider the materials that visitors of the presentation will get.

3. Public speeches. The public speeches of key persons contribute to create a positive image of the company among society. It should be a person who is able to persuade and has a high reputation among the public. Therefore, if a company has a strong, authoritative management it is necessary to use this tool to create the positive image of the company.

4. Social projects. Such activities as sponsorship, the company's participation in various social projects don't leave indifferent society. The realization of these projects should be perfectly think through. It is necessary to attract media to cover company's participation in these projects. The participation of fast food chain «McDonald's» in charity events is an example of this. The charity event called «Palm happiness» is carrying at the moment.

Thus, PR - is the creation of a positive image among the public and establishing relations with it. There are different PR tools which need careful study before use. All the tools can be used in combination.

*А. І. Зеркіна,
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ОПЛАТИ ПРАЦІ У ФРАНЦІЇ

Створення економіки європейського типу в Україні пов'язано зі створенням такої системи оплати праці, яка відповідала б практиці зарубіжних країн. Тому предметом дослідження є вивчення особливостей оплати праці у Франції. Характеристика системи оплати праці у Франції представлена у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз систем оплати праці Франції

Системи та форми оплати праці	Французька модель індивідуалізації.
Принципи	1) Оплата за індивідуальний виробіток; 2) фіксована частина зарплати забезпечується кваліфікацією працівника, а змінна – результатами роботи команди і власними успіхами; 3) рівень оплати інженерно-технічного персоналу і фахівців залежить від стану ринку праці, досягнутих результатів та оптимального використання виділених коштів.
Додаткові виплати та методи стимулювання працівників	Працівникам багатьох підприємств залежно від якості та ефективності праці нараховано щорічну премію, яка виплачується лише через 5 років. Протягом цього часу винагорода зберігається на банківському рахунку, нараховані на неї відсотки не оподатковуються.

У Франції відмовилися від жорсткої індексації, і регулювання заробітної плати здійснюється з урахуванням колективної (економічної ефективності підприємства) і індивідуальної продуктивності. Однак мінімальна заробітна плата продовжує індексуватися. Фонд заробітної плати на базі колективної зацікавленості передбачається безпосередньо пов'язати з економічними результатами фірми.

Найбільший інтерес викликає бальна оцінка ефективності праці працівника (від 0 до 120 балів) на основі шести показників: професійні знання, продуктивність праці, якість роботи, дотримання правил техніки безпеки, ініціативність, етика виробництва. При цьому персонал підприємства поділяється на 5 категорій. До найвищої, першої, належать працівники, які набрали від 100 до 120 балів, до другої — ті, що набрали до 80 % від максимальної кількості балів, до третьої — 60, до четвертої — 40, до п'ятої — менше 20 % від максимальної кількості балів. У випадку відсутності на роботі від 8 до 5 днів на місяць надбавка скорочується на 25 %, протягом 10 і більше днів — на 100 %. Перевага такої системи у тому, що вона впливає на ефективність і якість праці і забезпечує широку поінформованість працівників про економічне становище компанії. При виникненні тимчасових труднощів фонд оплати праці автоматично скоро-

чується, що дає змогу підприємству безболісно реагувати на кон'юнктурні зміни. В багатьох французьких компаніях дотримуються думки, що найкращий ефект досягається, коли надбавки до заробітної плати становлять не менш 14,2 % заробітної плати працівника.

Доцільним для українських підприємств є використання досвіду Франції стосовно додаткових виплат та методів стимулювання працівників.

Список використаних джерел:

1. Шмиголь Н. М. Сучасні тенденції в організації оплати праці в зарубіжних країнах у розрізі систем оплати праці / Н. М. Шмиголь, Д. С. Монастирська, А. А. Антонюк // Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво. - 2016. - № 2. - С. 71-75.

2. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. — К., 2010. — 310 с.

А. В. Зінченко,
студентка гр. ОА01-12с каф. обліку і аудиту НМетАУ,
Р. Б. Сокольська,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту НМетАУ,
м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Заробітна плата – одна з найскладніших та найважливіших економічних категорій. Правильне налагодження та функціонування системи обліку праці та її оплати на підприємстві безпосередньо залежить від того, наскільки добре функціонує система внутрішнього аудиту на ньому. Впровадження системи внутрішнього аудиту являє собою один з найефективніших методів контролю стану обліку розрахунків з оплати праці. Завдяки систематичному проведенню аудиторських перевірок, на підприємстві стає можливим правильне оцінювання стану і розвитку трудових відносин. Дослідженням теми аудиту оплати праці займалися чимало відомих вчених-економістів, зокрема: Задорожний З.В., Редько О.Ю., Сопко В.В., Фаріон І.Д., Рудницький В.С., Никифорак Я.Д., Никифорак В.А. та багато інших. Проте, практичні питання з організації та методики аудиту розрахунків з оплати праці залишаються і надалі недостатньо розглянутими.

В Україні значно недооцінюється значення внутрішнього аудиту на підприємствах. Основною причиною цього є недостатність нормативно-методичного забезпечення внутрішнього аудиту та кваліфікованого персоналу для належної його організації та проведення.

Заробітна плата є головним джерелом доходів фізичних осіб. Від її розмірів безпосередньо залежить сума сплачених податків, які є важливим джерелом доходів бюджетів різних рівнів. Оскільки порушення при їх сплаті тягнуть за собою адміністративну відповідальність та караються штрафами, під час проведення перевірки аудитор має приділяти цим об'єктам особливу увагу.

Економічна криза, що склалася в Україні, призвела до неспроможності багатьох суб'єктів господарювання виплачувати заробітну плату своїм працівникам у повному обсязі. В таких умовах керівництво підприємств почали вдаватися до вимушених заходів: примусове надання відпустки без збереження заробітної плати або на термін строком більше 15 днів, що суперечить законодавству; звільнення працівників з порушеннями Кодексу Законів про Працю; переведення працівників на 0,5, 0,25 або 0,1 ставки окладу.

Зважаючи на таку ситуацію, контроль та систематична перевірка розрахунків з оплати праці має першочергове значення.

Вищезазначені проблеми та порушення можна ліквідувати за допомогою таких заходів: перевірка табелів обліку робочого часу, наказів щодо персоналу підприємства та повідомлення про ці порушення керівників та власників; аудит правильності складання первинних документів щодо переведення працівників на неповний робочий день, а також безпосередньо перевірка законності та доцільності таких дій; перевірка первинних документів щодо звільнення працівників та законності таких дій з точки зору Кодексу Законів про Працю; аудит правильності нарахування внесків до Пенсійного фонду та фондів обов'язкового соціального страхування; перевірка правильності розрахунку вихідної допомоги та компенсації за невикористану відпустку працівника; у разі існування на підприємстві невиконання заробітної плати, з'ясування їх причин; перевірка правильності нарахування індексації заробітної плати.

Після перевірки, аудитор зобов'язаний довести до відома керівництва та власників підприємства інформацію щодо наслідків виявлених порушень.

Запропоновані заходи частково допоможуть у вирішенні зазначених проблем. Проте, нестабільна економічна ситуація в Україні стає причиною появи нових порушень, що змушує і надалі їх постійно вивчати та досліджувати.

*Р. Г. Іванченко,
магістрант, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ПІВДЕННИЙ ГЗК»)

Організаційний розвиток є передумовою ефективного функціонування всіх підсистем підприємства, а також основою досягнення його стратегічних цілей. Особливого значення набуває система управління організаційним розвитком промислового підприємства, а саме рівень її сформованості та відповідності сучасним умовам, можливості оптимізації організаційної структури підприємства та організаційної структури управління підприємством як внутрішній фактор стійкого розвитку суб'єкта господарювання.

Разом з тим сучасна практика свідчить, що визначенню та вирішенню проблем організаційного розвитку не приділяється необхідної уваги при прийнятті управлінських рішень на промислових підприємствах, у тому числі на ПАТ «Південний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – ПАТ «ПівдГЗК»). Наявність традиційних типів організаційних структур підприємств, обмеженість використання сучасних методів оцінки їх результативності та ефективності управління підприємством призводить до зменшення можливостей адаптації організаційних структур до сучасних умов господарювання.

Важливою проблемою функціонування ПАТ «ПівдГЗК» є обмеженість у можливості гнучко, з високим ступенем маневреності та мінімальними витратами ресурсів швидко пристосовуватися до зміни зовнішнього середовища з урахуванням технологічних, економічних, соціальних критеріїв і обмежень. Вирішення цього завдання можливе з використанням адаптивних методів управління організаційними структурами промислового підприємства. У результаті дослідження виявлено загальні недоліки організаційної структури управління ПАТ «ПівдГЗК» (табл. 1).

Таблиця 1 – Загальні недоліки організаційної структури управління ПАТ «ПівдГЗК»

Недоліки	Причини	Шляхи усунення
Дублювання функцій керівника і функціональних фахівців у процесі управлінської діяльності	Розподіл функцій лінійних і функціональних фахівців ніколи не може бути здійснений на 100%	Чітке розмежування повноважень і відповідальності між лінійними і функціональними керівниками
Повільне ухвалення рішень	Недостатнє розмежування повноважень і відповідальності між лінійними і функціональними керівниками	
Виникнення внутрішньовиробничих бар'єрів, що обмежують рамки зацікавленості функціональних підрозділів в ефективному розвитку виробництва	Слабке вище керівництво. Відсутність процесуального підходу. Відсутність системи бюджетування. Слабка система мотивації та її спрямованість на кінцеві результати діяльності підприємства	Посилення вищого керівництва. Використання процесного підходу. Упровадження системи бюджетування і мотивації
Розбіжності між лінійними і функціональними службами	Слабке вище керівництво. Відсутність процесного підходу. Слабка система мотивації та її спрямованість на кінцеві результати діяльності підприємства	Посилення вищого керівництва. Використання процесного підходу. Упровадження системи бюджетування і мотивації
Протидія лінійних менеджерів роботі функціональних фахівців	Слабке вище керівництво. Відсутність процесного підходу. Відсутність системи бюджетування. Слабка система мотивації та її спрямованість на кінцеві результати діяльності підприємства	Посилення вищого керівництва. Використання процесного підходу. Упровадження системи бюджетування і мотивації
Неправильне тлумачення інформації, яка передається лінійним виконавцям функціональними менеджерами	Недостатня кваліфікація персоналу, відсутність чітких регламентів	Підвищення кваліфікації, чітка регламентація

На підставі опитування, проведеного серед управлінського персоналу ПАТ «ПівдГЗК» встановлено причини, що перешкоджають розвитку організаційної системи управління підприємством (табл. 2).

Таблиця 2 – Причини, які перешкоджають розвитку ОСУП на ПАТ «ПівдГЗК»

Причини	Рейтингова оцінка (max = 5)
1	2
Організаційні	
Інертність складних організаційних структур	5
Неможливість оцінити ефект від впровадження проекту	4
Брак часу	4
Відсутність необхідних фахівців і досвіду в проведенні даної роботи	4
Дана проблема вважається другорядною	4
Опір змінам, нав'язаним консультантами ззовні	3
Брак коштів	3
Взаємозалежність підсистем, яка призводить до того, що одна «не синхронізована» зміна гальмує реалізацію всього проекту	2
Колишній негативний досвід, пов'язаний із проектами змін	2
Відсутність уявлення про напрям розвитку	2
Особисті	
Страх перед невідомим, коли перевага віддається звичному	5
Загроза соціальним відносинам, що склалися на робочому місці	5
Заперечення необхідності змін і побоювання явних втрат	4
Потреба в гарантіях, коли під загрозою виявляється власне робоче місце	4
Незалученість до перетворення осіб, яких зачіпають зміни	3

Як свідчать дані табл. 2, основними причинами, що перешкоджають розвитку організаційної системи управління підприємством, працівники керівного складу вбачають в інертності складних організаційних структур, неможливості оцінити ефект від впровадження проекту, брак часу, відсутність необхідних фахівців і досвіду в проведенні такої роботи, ставлення проблеми як до другорядної. Посилюють негативний вплив організаційних причин і причини особистого характеру, насамперед, переважання звичайних традиційних схем, заперечення необхідності змін і додаткових витрат на них.

Не можна погодитися з позицією керівництва, заснованою на твердженні, згідно з яким проблема організаційної системи управління підприємством вважається другорядною, і якщо необхідно розвивати якусь систему підприємства, то перш за все – виробничу. Традиційність мислення керівництва, яке схильне концентрувати увагу передусім на вирішенні проблем виробництва (застосувати нові інноваційні технології у виробництві продукції, здійснювати модернізацію обладнання тощо), та недостатня увага до проблеми розвитку організаційної системи управління підприємством згубно впливають на процес розвитку ПАТ «ПівдГЗК» в цілому як системи.

Не зменшуючи необхідності використання нових виробничих можливостей підприємства, слід зазначити, що відповідно до стратегії оновлення виробничих технологій підприємство продовжить стратегічний розвиток на ринку. У свою чергу, обтяження стратегії підприємства, яке неефективно використовує наявний потенціал, постійними перебудовами організаційної системи управління підприємством призведе до нездатності реалізувати цю стратегію.

***В. І. Іленко,**
студент 5-го курсу спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник: Т.В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

МОТИВАЦІЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Проблеми мотивації державних службовців неодноразово висвітлювались в багатьох публікаціях, однак, разом з тим, актуальні проблеми мотивації як чинника підвищення професійної компетентності та кар'єрного зростання державних службовців залишаються малодослідженими.

Державна служба України передбачає чимало заохочень за безперервну працю. Державні службовці можуть бути нагороджені державними нагородами, відзнакою Президента України, почесними грамотами Кабінету Міністрів України та Почесною грамотою Верховної Ради України, відомчими заохочувальними відзнаками.

В органах державної служби є доцільним формування світогляду єдиної команди. Не варто руйнувати виникаючі неформальні групи, якщо вони не наносять реальної шкоди цілям організації. Державному службовцю потрібне надання максимально можливого ступню самоконтролю. Більшість державних службовців прагнуть в процесі роботи придбати нові знання, тому важливо забезпечувати підлеглим можливість вчитись, заохочувати і розвивати їхні творчі здібності.

Ефективним методом стимулювання персоналу до роботи є інформування про очікування від керівництва установи. Кожний працівник відчуває потребу позитивної чи негативної оцінки своєї діяльності, що дозволить йому відкоригувати свої дії.

Підсумовуючи вище сказане, мотивація забезпечує належну службову діяльність, сприяє кар'єрному розвитку та професійному вдосконаленню. Вона включає в собі: справедливу, прозору та зрозумілу оплату праці; посадове просування; соціальну захищеність; справедливу оцінку професійних досягнень; умови для самостійності і творчості в межах посадових повноважень; матеріально-технічні та морально-психологічні умови роботи; почуття належності до професійного колективу.

Керівникам органів державної влади при удосконаленні існуючої системи

мотивації праці своїх підлеглих треба усвідомити, що кожний державний службовець сприймає як мотиваційний вплив органу и керівників підрозділів, так і усвідомлює свої внутрішні чинники самомотивації, що трансформуються під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, та з урахуванням наслідків цих змін здійснює вмотивовану діяльність в органі державної влади, результати якої можуть співпадати на не співпадати з цілями та задачами органу. Враховуючи сказане вище, треба використовувати індивідуальний підхід до вироблення мотиваційних заходів до кожного державного службовця, що може буде здійснено на основі оцінки його результативності діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гвазава Н. Г. Мотивація та її вплив на формування особистості сучасного державного службовця / Н. Г. Гвазава // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2014. - Вип. 2. - С. 287-299.
2. Гончарук Н. Т. Мотивація персоналу у сфері державної служби України: проблеми та перспективи/ Н. Т. Гончарук, Н. Ф. Артеменко // Аспекти публічного управління. - 2013. - № 2. - С. 48-54.
3. Лаврищева М. В. Розвиток системи трудової мотивації державних службовців / М. В. Лаврищева. // Державне будівництво. - 2014. - № 2.

*Н. Ільєнко,
студентка гр. ОА-13-1,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Багато вчених мають свої погляди на визначення поняття «виробничі запаси».

У роботах Бутинця Ф. Ф. «виробничі запаси – це активи, які використовуються для подальшого продажу, використання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством».

Іванієнко В. В. вважає, що «виробничі запаси – це матеріальні ресурси, що знаходяться на складах фірми (сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, що комплектують вироби, паливо і пальне, тара і тарні матеріали, запасні частини для ремонту, інструменти та ін.), призначені для виробничого споживання, але що ще не поступили у виробництво».

«Виробничі запаси, – на думку Шомштейна А. А., – це сировина, матеріали, напівфабрикати та ін., що поступили на склади підприємства, тобто вступили у сферу виробництва, але що ще не знаходяться в процесі виробничого споживання».

Оглобін А. А. вважає, що «виробничі запаси – це сплачені споживачем сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, що не вступили ще у виробничий процес».

У роботах Безруких П. С. під виробничими запасами розуміють «різні речові елементи виробництва, що використовуються як предмети праці у виробничому та інших господарчих процесах».

Н. Білов та А. Бобров зазначають, що «виробничі запаси – це матеріали, паливо, запасні частини, насіння, корми, а також малоцінні і швидкозношувані предмети. Виробничі запаси беруть участь у виробництві й використовуються впродовж операційного циклу».

Таким чином, можна узагальнити погляди різних вчених на визначення поняття «виробничі запаси». Одні з них обмежують дане поняття лише тими виробничими запасами, що іще не вступили у виробничий процес, інші ж розглядають виробничі запаси більш широко, як оборотні активи, що використовуються впродовж одного року або одного операційного циклу.

На нашу думку, більш широке визначення властиве поняттю «запаси», що співпадає із визначенням ПСБО №9 «Запаси» та МСБО №2 «Запаси», а більш вузьке визначення має використовуватися для тлумачення поняття «виробничі запаси» (тобто запаси для виробництва).

Таке розмежування є дуже важливим в процесі аналізу запасів підприємства, оскільки впливає на визначення мети аналізу, методики його проведення та обсягу необхідних досліджень. Наприклад, метою аналізу виробничих запасів, в першу чергу, є пошук шляхів мінімізації та оптимізації їх розмірів, а аналіз запасів загалом включає багато різних цілей, оскільки до їх складу входять як безпосередньо виробничі запаси, так і незавершене виробництво, і запас готової продукції, тощо.

Також створює проблеми в аналізі запасів підприємства ототожнення або підміна понять «запаси» та «виробничі запаси» поняттями «матеріально-виробничі запаси», «товарно-матеріальні активи» і «товарно-матеріальні запаси», «товарно-виробничі запаси», «матеріальні ресурси». Чітке розмежування цих понять дозволить підвищити якість аналізу запасів.

*Н. В. Ільєнко,
студентка 4-го курсу,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н.М. Кругла,
кафедра обліку, оподаткування, публічного
управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

Одним з елементів внутрішнього контролю є внутрішній аудит. Створення системи внутрішнього аудиту, дозволяє розглядати широкий круг питань, що відповідають потребам керівництва підприємства в управлінні ризиками, контролі і корпоративного управління.

Останнім часом істотно зросли і продовжують зростати вимоги, що пред'являються до підприємств України з боку акціонерів (власників), інвесторів,

виконавчого керівництва, регулюючих органів і інших зацікавлених в діяльності підприємства сторін. В зв'язку з цим все більше підприємств в якості першочергового пріоритету ставлять питання про побудову ефективної системи внутрішнього аудиту.

Проблемам внутрішнього аудиту присвячено багато наукових робіт вітчизняних вчених – О.І. Кирєєва, Н.П. Лівші, О.С. Полетаєвой, О.С. Любунь, М.П. Кравця, Ф.Ф. Бутинця, Б.Ф. Вусаня, Г.М. Давидова, а також російських науковців Б.І. Гусакова, Ю.М. Сидоровича, Ж. Бісмута, А. Артюхина та інших. Вони розглядають загальнотеоретичні основи застосування внутрішнього аудиту на підприємствах, методику і організацію проведення внутрішнього аудиту на підприємствах, використання стандартів внутрішнього аудиту.

Ефективне управління підприємствами в Україні забезпечується функціонуванням системи внутрішнього контролю, найважливішим елементом якого є внутрішній аудит. Його головна мета нині визначається як сприяння підприємству в досягненні поставлених цілей шляхом всебічної оцінки внутрішніх систем управління, надання рекомендацій по підвищенню їх ефективності.

Причиною вдосконалення системи внутрішнього аудиту стають наступні потреби підприємства:

- підвищення надійності і зниження вартості існуючих механізмів внутрішнього аудиту;
- зниження ризику спотворення звітних даних, фінансових зловживань і несанкціонованого використання активів;
- підвищення якості управлінських рішень за рахунок більшої надійності фінансової і управлінської звітності, підвищення прозорості внутрішнього аудиту підприємства;
- виконання вимог законодавства та регулюючих органів, зокрема в цілях первинного розміщення цінних паперів;
- поліпшення іміджу підприємства в очах клієнтів, акціонерів, регулюючих органів та інших зацікавлених сторін.

З метою вдосконалення системи внутрішнього аудиту підприємства процес аудиту слід здійснювати в наступній послідовності:

1. Оцінка потреб (ідентифікація, оцінка та документування потреб; формування бази даних для наступного етапу);
2. Планування та розподіл ресурсів (складання річного плану перевірок на базі результатів 1 етапу; розподіл та щоквартальне оновлення ресурсів, необхідних для виконання плану перевірок);
3. Планування перевірки (деталізація та узгодження первинного обсягу перевірки, цілей, ресурсів; ідентифікація ризиків планування процедур перевірки);
4. Перевірка (виявлення та збір фактів, інформації; оцінка ефективності системи внутрішнього контролю; ідентифікація зауважень, недоліків і узгодження корегуючих заходів);
5. Звітність (підготовка об'єктивних, точних, своєчасних, конструктивних і закінчених звітних форм, що відображають професіоналізм та високі стандарти

організації; забезпечення досягнення доданої вартості шляхом оцінки якості внутрішнього контролю);

6. Моніторинг результатів (оцінка реакції системи менеджменту на здійснені рекомендації й результати; забезпечення прийняття та впровадження заходів системою менеджменту; оновлення бази даних).

Орієнтація на викладений вище підхід до визначення внутрішнього аудиту, його організації, з одного боку, приведе до відмови від тотального контролю окремих операцій, аналізу достовірності показників бухгалтерської звітності виключно на основі інформації, сформованою бухгалтерською службою організації, а з іншої – спричинить необхідність отримання розумних гарантій того що:

- процеси, які здійснюються в організації, ефективні;
- ризик обмежений прийнятним рівнем за допомогою оцінки адекватності, ефективності і якості системи управління ризиками;
- система внутрішнього контролю ефективна і дозволяє запобігти можливим помилкам і недобросовісним діям посадових осіб;
- принципи і механізм управління є орієнтованими на кінцевий результат.

Я. В. Кабаченко,
*Факультет економіки та управління бізнесом,
V- курс група АМ-15-1м,
Науковий керівник: к.е.н., доц. Міщук Е. В.
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні особлива увага приділяється питанням управління персоналом. Персонал, його знання, вміння, ініціатива і заповзятливість оцінюється як життєво важливий ресурс. Тобто люди розглядаються як конкурентний ресурс підприємства, який потрібно розміщувати, розвивати, мотивувати разом з іншими ресурсами для досягнення стратегічних цілей підприємства. Це обумовлює підвищену увагу до питань управління персоналом, під яким розуміється управління формуванням конкурентоспроможного трудового потенціалу підприємства з урахуванням змін, що відбуваються зараз і в майбутньому, в його зовнішньому і внутрішньому середовищі, яке дозволяє підприємству виживати, розвиватися і досягати своєї мети в довгостроковій перспективі [1].

Управління персоналом – це діяльність організації, спрямована на ефективне використання людей (персоналу) для досягнення цілей, як організації, так і індивідуальностей (особистих)[2].

Метою керівництва є успіх на ринку і одержання максимального прибутку, а метою персоналу підприємства – одержання матеріальної винагороди і задоволення від роботи то між ними існують протиріччя. Керівництво підприємства намагається одержати максимум прибутку при мінімумі витрат (у тому числі й на оплату праці). Персонал підприємства намагається одержати більшу матері-

альну винагороду при меншому обсязі виконуваних робіт. У компромісі між очікуваннями персоналу підприємства і метою керівництва полягає сутність стимулювання праці.

Функції управління персоналом на підприємстві:

- працевлаштування – прийомна робота, ознайомлення з робочим місцем та умовами праці, професійне та посадове просування;

- забезпечення безпечних умов праці та охорони здоров'я – медичне обстеження персоналу, програми страхування, відповідності вимогам безпеки праці;

- розвиток персоналу (людських ресурсів) – підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів, забезпечення взаємозв'язку з навчальними закладами, розробка концепції просування працівників по службі;

- організація заробітної плати та компенсацій – включає розробку рівнів і процедур виплат, встановлення персональних ставок погодинної оплати для робітників, розрахунок пенсійного забезпечення працівників підприємства;

- забезпечення трудових відносин – вивчення і підготовка контрактів між підприємством і найманими працівниками, угоди між профспілкою і адміністрацією;

- матеріальне стимулювання – розробка і вдосконалення систем стимулювання, атестація робочих місць, розробка окремих статей колективного договору;

- соціальні питання – контакти з профспілковими організаціями, сприяння проведенню громадських заходів.

- розподіл співробітників по робочих місцях – здійснюється на основі їх відповідності трудовим функціям з урахуванням інтересів і схильностей, виявлених і вивчених в ході випробувального терміну;

- контролінг персоналу – включає координацію різних заходів кадрової політики підприємства з загальною політикою розвитку та підготовку інформації для прийняття обґрунтованих рішень;

- ротація чи запланована зміна для працівника робочого місця – дозволяє уникнути монотонності, досягти найбільшої ефективності використання праці;

- планування кар'єри працівника – це здійснюване заздалегідь планування розвитку конкретного працівника за час його роботи на підприємстві, в тому числі визначення послідовності займаних ним посад за штатним розкладом;

- оцінка роботи співробітників – застосовується як для організаційного впливу на них, так і для визначення розмірів матеріальної винагороди [3].

На думку А. Д. Чикуркової, умовою ефективного управління персоналом є застосування таких концептуальних засад: розгляд працівника як основного джерела підвищення продуктивності і ефективності виробництва; залучення працівників до вироблення і прийняття управлінських рішень; посилена увага до індивідуальності, ціннісних орієнтирів, гідності, свободи, цілей працівника; формування лідерського і новаторського духу; турбота про умови праці, рівень освіти і кваліфікації, стан здоров'я кожного працівника; дотримання законодавства про працю; поєднання поточних і перспективних потреб у робочій силі;

оптимальне дотримання індивідуальних, колективних і суспільних інтересів працівників; співпраця з профспілками; індивідуальний розвиток керівників [4].

Удосконалення системи управління персоналом підприємств України може привести до наступних результатів [5]:

– підприємства своєчасно забезпечуватимуться персоналом необхідної кваліфікації та чисельності, кадрове планування здійснюється у відповідності до виробничого;

– цілі та завдання системи управління персоналом будуть прив'язані до стратегічних цілей підприємств і конкретних умов їх реалізації;

– підтримання і підвищення кваліфікації керівників та співробітників здійснюватиметься у відповідності до вимог підприємств, що розвиваються;

- система матеріального і морального стимулювання праці відповідатиме наміченій стратегії бізнесу, що дозволить підтримувати мотивацію персоналу на необхідному рівні і сприятиме підвищенню економічної та соціальної ефективності роботи підприємств;

– недоліки структури системи управління персоналом будуть усунені: чисельність і кваліфікація спеціалістів, які реалізують технології системи управління персоналом, будуть приведені у відповідність до обсягу вирішуваних завдань, що дозволить досягти рівня управління персоналом, необхідного для розвитку підприємств;

– будуть визначені принципи взаємодії функціональних підрозділів по роботі з персоналом (або єдиної служби управління персоналом, якщо таку створено) з іншими службами підприємств;

– підвищиться індивідуальна продуктивність праці кожного працівника та ефективність діяльності підприємств у цілому, а у деяких випадках – будуть створені конкурентні переваги для виведення підприємств на новий рівень.

Успішно проведене вдосконалення системи управління персоналом дозволить зміцнити загальний стан підприємств, сприятиме випуску якісної продукції та наданню якісних послуг споживачам.

Список використаних джерел:

1. Апенько С., Коньшунова А. Миссия, цель и стратегия управления персоналом // «Кадровик. Кадровий менеджмент», 2007.– № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vkaznu.ru/index.php?showtopic=8100>. – Заголовок з титулу екрану

2. Балабанова Л.В. Управление персоналом : підручник / Л.В. Балабанова, О.В. Сандрак. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 468 с.

3. Якименко Н. В., Антіпова А. С. Механізм управління персоналом підприємства та його конкурентоспроможність. [Текст] / Н. В. Якименко, А. С. Механізм // Вісник економіки транспорту і промисловості - 2014. - Вип. 45. - С. 221-224

4. Чикуркова А. Д. Стратегія управління / А. Д. Чикуркова. – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2010. – 428 с.

5. Сапельников А. Менеджмент як процес управління підприємством [Електронний ресурс]/ А. Сапельников. – Режим доступу: <http://www.compositions.ru/index.phtml?id=8071&from=650/>.

І. В. Коваленко,
магістрант,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Буркова Л. А.,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ

Податок на додану вартість – непрямий податок, який виконує фіскальну функцію та складає значну частку від надходжень до бюджету України. В той же час ПДВ є одним із домінуючих податків, яким маніпулює тіньовий сектор через недосконалість економіки. Це означає, що держава недоотримує значну частку надходжень. Саме тому необхідно аналізувати, контролювати та вдосконалювати механізм адміністрування ПДВ для детінізації економіки та запобігання шахрайству.

Питання бухгалтерського обліку, контролю та оподаткування ПДВ надзвичайно актуальні, тому вони потребують постійного дослідження. Дані питання розглядали в своїх працях такі науковці, як: В.Л. Андрущенко, В.В. Буряковський, О.В. Будько, О.О. Дудоров, П.М. Гарасим, М.М. Коцупатрий, А.О. Нікітішин, Т.О. Пасько, Т.М. Семенко, Н.М. Ткаченко, П.Я. Хомин та інші.

Мета дослідження полягає у висвітленні основних переваг та недоліків запровадження електронного адміністрування ПДВ та визначенні шляхів усунення цих недоліків.

Недоліки існуючої системи адміністрування податку на додану вартість в Україні стали передумовою для запровадження законодавчих змін стосовно нього. Отже з 1 січня 2015 року почала діяти система електронного адміністрування податку на додану вартість. Для кожного платника податку на безоплатній основі Казначейством було відкрито один електронний рахунок.

За новою системою вхідний ПДВ можна включити до складу податкового кредиту тільки за умови, що такі податкові накладні будуть зареєстровані у Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН).

З 01 липня 2015 р. набув чинності нормативний документ, який вніс нове поняття «реєстраційний ліміт», який буде обмежувати суму, на яку платник податків зможе зареєструвати свої податкові накладні у ЄРПН.

Сума такого ліміту повинна бути не менша суми ПДВ у податковій накладній, що реєструється. Реєстраційний ліміт розраховується в автоматичному режимі, на основі даних, які поступають в ЄРПН: факту реєстрації податкових накладних постачальниками; даних, які надходять від митників; даних, які отримуються під час опрацювання декларацій з ПДВ, а також суми коштів, які поступають на електронний спецрахунок [1].

Підприємства вже більше року використовують механізм електронного адміністрування ПДВ. Серед його переваг можна виокремити наступні:

1. Створення єдиної системи, що об'єднує інформацію щодо всіх зареєстрованих податкових накладних та коригувань до них.

2. Скасування паперової форми податкової накладної та реєстру отриманих та виданих податкових накладних, що привело до економії часу платників податків на адміністрування ПДВ.

3. Впровадження нової системи збільшило дисципліну контрагентів щодо вчасного надання правильно оформлених податкових накладних.

4. Із запуском нової системи адміністрування ПДВ стало неможливо видати фіктивну податкову накладну, тому що заразподаткова накладна повинна бути зареєстрована в Єдиному електронному реєстрі та підкріплена або сумою реєстраційного ліміту, або живими коштами, перерахованими на електронний рахунок ПДВ [2].

5. Для кожного платника на безоплатній основі відкрито електронний рахунок.

6. В будь-який момент часу платник податку може подати ряд безкоштовних запитів, серед яких запит щодо суми, на яку він може зареєструвати податкові накладні (реєстраційний ліміт), запит щодо стану рахунку.

Слід зазначити, що будь-яка система має властиві їй недоліки, а система електронного адміністрування не є виключенням. Основними її недоліками є:

1. Контроль за правильністю складання податкової накладної – прямий обов'язок покупця.

2. Діючі терміни обов'язкової реєстрації податкової накладної не є зручними для платників ПДВ.

3. Виписки, отримані з електронної системи адміністрування ПДВ важкі для розуміння.

4. Важкий для розуміння підхід визначення реєстраційного ліміту.

5. Проблеми з бюджетним відшкодуванням ПДВ.

6. Постійні зміни форм податкової звітності – податкової накладної та декларації з ПДВ.

7. Неможливість формування запиту для отримання податкової накладної за певний період, лише на окрему дату.

Отже, введення електронного адміністрування ПДВ в цілому спростило контроль фіскальних органів за розрахунками з ПДВ, але, разом з тим, даній системі притаманні певні недоліки. Вважаємо, що з метою удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ в Україні необхідно:

1. Звільнити покупця від обов'язку перевіряти податкову накладну, яка вже зареєстрована постачальником в Єдиному реєстрі податкових накладних та перевірена системою.

2. Встановити нові правила щодо термінів реєстрації податкових накладних: останній день поточного місяця для податкових накладних, виписаних до 15 числа включно та 15 число наступного місяця для податкових накладних, виписаних в період 16-30(31) число звітнього (податкового) місяця.

3. Вдосконалити виписки з електронної системи та ЄДРПН: додати можливість розшифровувати всі залишки та обороти, формування за період.

4. Додати можливість перегляду обороту зареєстрованих податкових накладних по контрагентам.

5. Запровадити автоматичне бюджетне відшкодування для всіх платників ПДВ, які мають право на таке відшкодування [2].

Таким чином, проведений аналіз існуючих переваг та недоліків у системі електронного адміністрування ПДВ дозволив підсумувати, що головною метою його впровадження є запобігання зловживанням шляхом незаконного отримання відшкодування ПДВ із бюджету, зниження ризиків формування фіктивного податкового кредиту та унеможливлення отримання неправомірного відшкодування ПДВ з бюджету, скорочення обсягів тіньової економіки в країні та витрат держави на адміністрування ПДВ. Даний механізм має значний ряд переваг, проте розглянуто необхідність вирішення низки питань, які урахують інтереси як держави, так і платників податку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення адміністрування ПДВ» від 16.07.15 р. № 643-VIII, зі змінами та доповненнями.

2. Волошина Я. Нова система електронного адміністрування ПДВ / Я. Волошина, О. Гейчук, Т. Оттен. – Берлін/Київ: Інститут Економічних досліджень та Політичних консультацій, 2015. – 25 с.

*М. В. Коваль,
магістрант, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ФОРМУВАННЯ СТИЛЮ КЕРІВНИЦТВА В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ДО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Кожен керівник в управлінській діяльності виконує службові обов'язки в певному, властивому лише йому стилі роботи. Стиль роботи, який оцінюється як сукупність типових і відносно стійких прийомів впливу керівника на підлеглих з метою ефективного виконання управлінських функцій і поставлених завдань. Усвідомлення людиною причин і закономірностей своєї поведінки може радикально змінити його ставлення до виробничих ситуацій. Розуміння можливого різноманіття причин і способів управління, ясне і разом з тим гнучке бачення проблем роблять керівника більш вільним, а його діяльність більш успішною.

У ході дослідження було визначено, що домінуючим стилем управління із тих, що застосовуються керівництвом ПАТ «КЗРК», є ліберальний. В цій ситуації керівництво займається лише найскладнішими і найважливішими питаннями, а решта роботи доручається підлеглим. Окремі менеджери мають невисоку активність, небажання і нездатність приймати будь-які рішення, намагання

уникнути будь-яких інновацій, перекладання виробничих функцій та відповідальності на інших керівників і підрозділи.

Однак, як відомо, в практиці майже ніколи не зустрічається чистий стиль управління. На кожного менеджера впливає цілий ряд як внутрішніх чинників (риси характеру, особисті якості, загальний рівень вихованості й освіченості, приклад іншого керівника, досвід), так і зовнішніх (вимоги, що пред'являються до керівників щодо їх компетентності, навколишнє виробниче, особливості керованого колективу тощо). В результаті у кожного керівника формується індивідуальний стиль управління - вміння використовувати сукупність інструментів впливу, притаманних різним стилям управління, використовуючи їх сильні сторони у відповідних ситуаціях.

Важливою ознакою ефективної управлінської діяльності ПАТ «КЗРК» є вміння керівників різних рівнів пристосовувати свій індивідуальний стиль управління до змін зовнішнього середовища. В такому випадку процес адаптації стилю керівництва має базуватися на дослідженні зовнішнього середовища, даних SWOT-аналізу, цілях і місії підприємства та тісно взаємодіяти із процесом стратегічного планування.

Таким чином, була розроблена модель, що допомагала б менеджерам ПАТ «КЗРК» формувати свій стиль керівництва для більш раціонального управління в умовах мінливого зовнішнього середовища та ефективного досягнення стратегічних цілей підприємства (рис. 1).

Модель представляє собою сукупність заходів, що допомагає визначити найефективніші інструменти впливу на персонал в залежності від поставлених цілей та умов зовнішнього середовища, та інтегрувати їх в індивідуальний стиль керівництва менеджера замість застарілих чи недієвих.

Удосконалення індивідуального стилю керівництва та його адаптацію до умов зовнішнього середовища рекомендується проводити у декілька етапів:

Етап 1. Загальний аналіз існуючого стилю управління керівника, під час якого визначаються його ефективність, доцільність та проблемні області, що потребують удосконалення.

Етап 2. Розробка методичних підходів, методів та інструментів для моделювання сучасного стану стилю керівництва, що б відповідав сучасним вимогам і забезпечував би виконання поставлених цілей.

Етап 3. Вибір систем характеристики для оцінки стилю керівництва.

Етап 4 та 5. На цьому етапі об'єднано два допоміжних процеси, безпосередньо пов'язаних із попереднім етапом.

Перед проведенням вибору систем характеристики для оцінки стилю керівництва необхідно врахувати специфіку проблемної області. Після вибору системи характеристики визначаються цілі і вимоги до процесу оцінки.

Етап 6. Паралельно проводиться аналіз загальної концепції розвитку ПАТ «КЗРК», його місії та стратегічних цілей. Дані цього аналізу в подальшому використовуватимуться при оцінці існуючого стилю керівництва, а також на цій основі будуть проводитися заходи щодо удосконалення стилю управління.

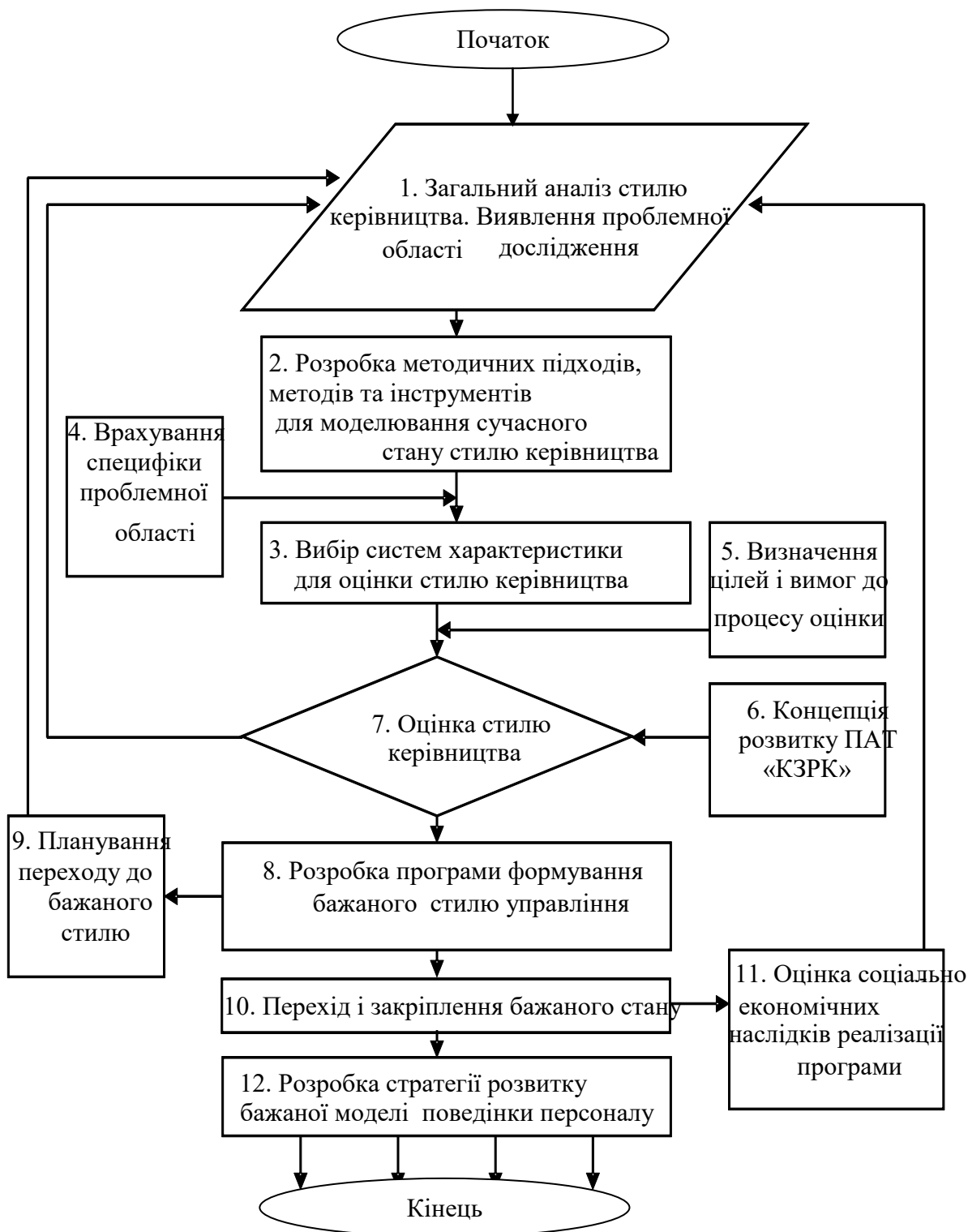


Рис. 1 – Модель формування стилю керівництва в процесі адаптації до зовнішнього середовища

Етап 7. Проводиться безпосередня оцінка стилю керівництва на основі обраної на попередніх етапах методичних підходів, із урахуванням сфери використання, загальної концепції діяльності ПАТ «КЗРК» та факторів зовнішнього середовища.

Етап 8. Розробка програми формування бажаного стилю управління, що включатиме усунення негативних факторів із існуючого стилю керівництва, а

також інтеграцію сукупності управлінських інструментів, що є необхідною в заданих умовах.

Етап 9. Планування переходу до бажаного стилю, розробка програми поступового впровадження в використання нових інструментів впливу.

Етап 10. Перехід і закріплення бажаного стану.

Етап 11. Оцінка соціально-економічних наслідків реалізації програми, під час якої на практиці визначається ефект від впровадження нового стилю керівництва.

Етап 12. Розробка стратегії розвитку бажаної моделі поведінки персоналу для досягнення поставлених цілей.

Оскільки зовнішнє середовище постійно змінюється, процес адаптації стилю керівництва теж слід проводити безперервно. Саме тому на деяких етапах, наприклад, при плануванні переходу до бажаного стилю керівництва чи оцінці соціально-економічних наслідків програми, буде доцільно повернутися до початкового етапу загального аналізу і заново дослідити стиль управління, щоб упевнитися в його ефективності або внести певні поправки. Під час застосування методики з адаптації стилю керівництва до зовнішнього середовища слід мати на увазі, що через індивідуальні особливості (характер, досвід тощо), можуть виникнути так звані «механізми протидії» - фактори, що мають негативний вплив на процес реорганізації і уповільнюють його.

*Є. В. Колесник,
магістрант,*

*Науковий керівник: к.е.н., доцент В.С. Адамовська,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

На сучасному етапі розвитку внутрішнього аудиту в корпоративному секторі економіки України першочергового значення набуває проблема організації внутрішнього аудиту. Для підвищення ефективності процесу організації внутрішнього аудиту виділяють основні етапи створення й інтеграції служби внутрішнього аудиту (далі – СВА) в систему корпоративного управління акціонерного товариства.

Застосування системного підходу до дослідження питань з організації внутрішнього аудиту в корпоративному секторі економіки дало можливість визначити передумови та чинники, що мають безпосередній вплив на прийняття рішення про створення СВА в акціонерних товариствах України, а саме, організаційні передумови зумовлені наявністю низки чинників:

а) нормативно-законодавчі акти, за якими СВА виокремлюється в організаційній структурі товариства (законодавчі передумови);

б) здійснення незалежного контролю (моніторингу) досягнення стратегічних цілей і завдань відповідно до затвердженої місії та стратегії акціонерного товариства;

в) наявності в системі корпоративного управління товариства системи ризик-менеджменту;

г) потреби вищого керівництва акціонерного товариства в незалежній оцінці ефективності діяльності товариства та його структурних підрозділів;

д) розширення бізнесу, наявність багаторівневої системи управління, що призводить до розподілу функціональних зв'язків між різними елементами системи корпоративного управління, необхідність у консалтингових послугах і моніторингу результатів досягнення окреслених бізнес-цілей, суттєве збільшення або скорочення обсягів виробництва продукції (надання послуг), коливання показників ефективності діяльності.

За результатами проведеного дослідження організаційно-правових документів, які регламентують процес створення СВА визначено необхідність розробки методичного підходу до оптимізації процесу організації внутрішнього аудиту зі встановленням організаційного статусу та комунікаційних зв'язків суб'єктів внутрішнього аудиту.

При організації внутрішнього аудиту має повинні враховуватися такі елементи, як безпосереднє державне регулювання; суспільна потреба в діяльності СВА в системі корпоративного управління акціонерного товариства; внутрішні аудитори (суб'єкти внутрішнього аудиту); професійні об'єднання (організації) внутрішніх аудиторів; акціонерні товариства; користувачі інформації результатів внутрішнього аудиту.

В цілому за результатами досліджень науково-практичних питань з організації СВА можна говорити про доцільність розробки нормативно-правових актів з регулювання внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України.

Список використаних джерел:

1. Сметанко О.В. Теорія та практика внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України : [монографія] / О.В. Сметанко. – К. : КНЕУ, 2013 – 436 с.

2. Внутрішній аудит: навч. посібник / [О.В. Сметанко, І.С. Шарапова, В.О. Горбачьов, Н.В. Бурдюг, Г.С. Коваленко, О.С. Сорокіна] – Сімферополь: ПП Куртбедінова Д.А., 2014. – 499 с.

О. Ю. Колісніченко,
магістрант,
Науковий керівник: к.е.н, доцент Є.В. Мишук,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ, ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ЕФЕКТИВНІСТЮ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сучасного світового ринку, компанії існують в умовах конкуренції, незалежно від галузі. Для того, щоб розвинути конкурентну перевагу, важливо, щоб компанія максимально використовувала робочу силу в якості конкурентної переваги. У економічній літературі існує декілька підходів до класифікації видів людського капіталу. Види людського капіталу можна класифікувати за елементами витрат, інвестицій в людський капітал. Наприклад, виділяють наступні його складові: капітал освіти, капітал здоров'я і капітал культури. Хоча існує широке припущення, що інвестиції в людський капітал позитивно впливають на продуктивність компанії, поняття продуктивності людського капіталу залишається значною мірою не визначеним.

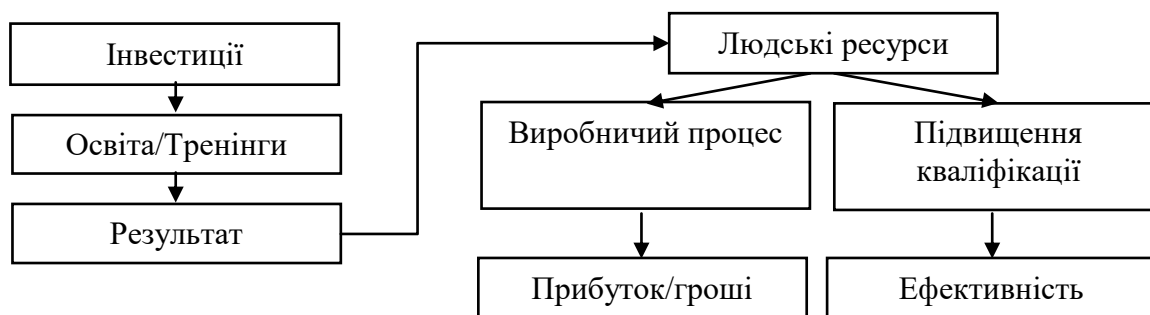


Рис. 1. Модель теорії людського капіталу.

Ми пропонуємо визначити зв'язок між людським капіталом і продуктивністю компанії, як наступну модель, щоб показати взаємозв'язок між інвестиціями в людський капітал і результатами (ефективністю) роботи компанії, де зв'язковою ланкою між вище наведеними поняттями буде ефективність людського капіталу.



Рис. 2. Зв'язку між людським капіталом та ефективністю роботи компанії.

Загальний інвестиції в людський капітал включають в себе навчання, освіту, знання і навички, які сприятимуть підвищенню ефективності людського капіталу. Тому людський капітал призводить до підвищення ефективності роботи компанії. Ефективність компанії можна розглядати в двох різних точок зору: фінансові показники і нефінансові показники. Фінансові показники включає в себе рентабельність, займану частку ринку і прибутковість, а нефінансові показники включають в себе рівень задоволеності клієнтів, інновації, поліпшення робочого процесу і підвищення кваліфікації.

Отже, компанії повинні приділяти особливу увагу розробці ефективних планів, в інвестуванні різних аспектів людського капіталу, так вони не тільки можуть досягти більш високої продуктивності, але і забезпечити конкурентоспроможність для довгострокового існування.

*М. С. Коршеніннікова,
студент групи ОА-13-1,
Науковий керівник: к.е.н., доц. Міщук Е. В.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

АНАЛІЗ НЕПРЯМИХ ВИТРАТ

Будь-яке підприємство, починаючи процес виробництва або приймаючи рішення щодо його розширення, повинне бути впевнене в його прибутковості. Порівняння витрат і результатів діяльності дозволяє оцінити ефективність роботи підприємства. Без такого порівняння виникають непоправні помилки при виборі економічної політики підприємства, прийнятті важливих управлінських рішень, вибору видів підприємницької діяльності, а також цін на продукцію, (роботи, послуги).

Проведення аудиту адміністративних витрат на підприємствах набуває на сьогодні особливу актуальність. Вдосконалення аудиту адміністративних витрат підприємств є складовою подальшого вдосконалення процесу управління господарською діяльністю підприємств у ринкових умовах та покращення їх фінансових результатів.

Чітка побудова бухгалтерського обліку витрат відповідно до змін, що відбуваються в його організації й техніці ведення, підвищує роль обліку як основного засобу одержання достовірної інформації для прийняття економічно обґрунтованих рішень і попереджень ризику у виробничо-господарській діяльності підприємств, у системі оподаткування, у складанні балансу, звіту про фінансові результати, різноманітної фінансової звітності тощо.

Облік та аудит адміністративних витрат у сучасних умовах вимагає нових підходів до вибору ознак їх класифікації, які дозволяють організувати систему управління витратами. Основними факторами, які визначають класифікаційні ознаки адміністративних витрат підприємства певної галузі, систему їх обліку та калькулювання собівартості продукції, є: вид господарської діяльності підприємства; організаційна побудова господарської діяльності; галузь та підгалузь

виду діяльності; вид продукції, що виробляється на підприємстві; методи оцінки об'єктів обліку; система організації внутрішньогосподарських відносин; методи формування собівартості продукції.

Метою аудиту витрат є складання аудитором висновку про те, чи відповідає інформація, відображена у фінансовій звітності щодо витрат, в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок обліку, підготовки і подання фінансових звітів.

У сучасних умовах господарювання треба вести ретельний контроль і внутрішній аудит адміністративних витрат, який є економічно обґрунтованим та повинен розвиватися, оскільки перевірені на практиці методи його роботи дають змогу удосконалити систему управління адміністративними витратами, та приймати адекватні заходи по впорядкуванню документообігу в цілому та значно покращити фінансову дисципліну на підприємствах.

*Д. Кравченко,
гр.ПМ -16-1с,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н.М. Кругла,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

На даному етапі ринкових відносин в Україні, йде розбудова її власної економіки та застосовуються заходи щодо інтеграції у європростір. Однак, вирішити проблему вступу України до ЄС можливо лише при виході на ринки збуту конкурентоспроможної вітчизняної продукції.

Визначальним параметром, що характеризує конкурентоспроможність продукції, виступає її якість. Саме проблема забезпечення якості продукції та бухгалтерського обліку витрат, що необхідні для її забезпечення, залишається на сьогоднішній день відкритою. Як наслідок, це спричиняє виникнення безлічі питань у підприємств, що активно займаються впровадженням міжнародних стандартів якості.

Дослідженням проблем обліку витрат на якість готової продукції займалися такі вчені та науковці, як А.В. Гличьов, Л.Я. Шухгалтер, В.І. Сиськов, Б.Л. Бецман, В.І. Сєдов, Я.Ш. Котликов, Л.Б. Сульповар, А.І. Улицький, Е.С. Васильєва, П.П. Цимбалів, В.І. Терещенко та ін.

Через те, що витрати на забезпечення якості на практиці дуже складно вирізнити з-поміж інших витрат, слід чітко розуміти значення даної дефініції.

Як зазначає В. А. Голомські: «...концепції витрат на якість стають дуже важливою частиною багатьох систем управління і використовуються для того, щоб виявити можливості зменшення витрат та збільшення задоволеності споживачів, а також відстежувати прогрес протягом часу... Системи витрат на якість допомагають встановити пріоритети при виборі проектів покращення

якості, аналізувати тренди витрат для того, щоб оптимально перерозподіляти ресурси...».

Варто зазначити, що витрати на якість виступають внутрішньою економічною основою для усієї системи якості, оскільки процеси їх обліку, аналізу та оцінки формують передумови для прийняття раціональних управлінських рішень.

Витрати, що забезпечують підвищення якості продукції – це витрати, що, в першу чергу, направляються на налагодження системи управління якістю, задля забезпечення високого рівня якості процесів на кожному з етапів життєвого циклу товару, виробництво якісної продукції, що відповідає існуючим стандартам якості та очікуванням споживачів.

Витрати на якість – це вартісний вираз використаних в процесі господарської діяльності організації ресурсів з метою досягнення сукупності властивостей продукції, що характеризують її відповідність стандартам, умовам договорів і запитам споживачів.

Тобто, можна говорити про те, що витратами на якість є систематично здійснювані заходи та процеси, які забезпечують та покращують якість продукції до рівня споживчих потреб та очікувань.

Саме те, що якість продукції є однією із складових собівартості готової продукції, її необхідно організувати у бухгалтерському обліку.

Наше законодавство не має рекомендацій щодо цього питання, тож кожне підприємство здійснює облік витрат на якість готової продукції за власним баченням та розсудом, враховуючи свої потреби.

Задля підвищення рівня ефективності діяльності підприємства, а також забезпечення можливості приймати обґрунтовані та ефективні управлінські рішення слід прийняти до уваги наступні принципи побудови процесу організації обліку:

1. Визначити завдання організації обліку витрат, пов'язаних із забезпеченням якості готової продукції.
2. Вибір об'єктів обліку витрат на якість.
3. Визначення суб'єктів витрат на якість.
4. Визначення джерел витрат на якість.
5. Розробка класифікатора витрат на якість.
6. Визначення структури витрат на якість та її складових.
7. Обрання методів для оцінки витрат на якість.
8. Формування інформації для складання документообігу з питання звіту по обліку витрат на якість.
9. Збереження комерційної таємниці у питанні витрат на якість.

Усі, вище перераховані етапи мають бути закріплені нормативно Наказом про облікову політику, де б окремим розділом зазначалися положення про облік витрат на якість продукції.

На наш погляд, така послідовність кроків у організації витрат на якість максимально оптимізує калькулювання витрат на якість при впровадженні підприємством системи управління якістю готової продукції.

Отже, можна зробити висновок, що існуючий рівень організації обліку не спроможний у повній мірі задовольнити облік витрат на якість продукції та забезпечити повним обсягом необхідної інформації. Саме через це, кожне підприємство повинно зайнятися розробкою власної системи з фінансування, обліку, калькулювання витрат на якість, задля сприяння підвищенню якості, конкурентоспроможності продукції та ефективності функціонування підприємства в цілому.

Так як витрати впливають на ступінь прибутковості підприємства, саме ефективне управління витратами в цілому, та на якість зокрема, спроможне мінімізувати загальну величину затрат. Впровадження системи управління витратами на якість має відбуватися комплексно та виходячи із взаємозв'язку поставлених завдань.

*Т. С. Крошка,
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»
Науковий керівник: Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

3 серпня 2014 року набув чинності Закон України від 31 липня 2014 року № 1621 «Про внесення змін до Податкового кодексу України і деяких інших законодавчих актів», яким, зокрема, встановлено військовий збір у розмірі 1,5% від доходів у формі заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, що нараховуються платникові у зв'язку з трудовими стосунками і за цивільно-правовими договорами.

Варто зазначити, що обов'язкову сплату військового збору було встановлено тимчасово на термін з 3 серпня 2014 року до 1 січня 2015 року. Проте податковою реформою (Закон № 71-VIII від 28.12.2014 р.) дію військового збору продовжено на невизначений термін.

Відповідно до Податкового кодексу [1] платниками збору є фізичні особи-резиденти, які отримують доходи як з джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи; фізичні особи-нерезиденти, які отримують доходи з джерела їх походження в Україні; податкові агенти.

База оподаткування включає: доходи резидента; загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України; доходи нерезидента (згідно п. 163.2 ПКУ); загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід з джерела його походження в Україні; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час нарахування (виплати, надання).

Не оподатковується військовим збором: суми допомоги з вагітності та

пологів, винагород і страхових виплат, що отримуються платником податків з бюджетів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; грошові кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування або медичне обслуговування платника податків; допомога на поховання в розмірах, вказаних у підпункті 165.1.22 ПКУ; стипендії; основна сума зворотної фінансової допомоги; вартість путівок на відпочинок, оздоровлення і лікування; вартість дарунків, якщо їх вартість не перевищує 50% однієї мінімальної зарплати; сума (вартість) добродійної допомоги.

Відображення податковими агентами загальної суми доходів, з яких утриманий військовий збір за звітний період, передбачено в податковому розрахунку за формою № 1 ДФ, без відображення персоніфікованих даних фізичних осіб – платників військового збору. Для цього у формі № 1 ДФ передбачений розділ II.

Відповідальність за порушення при нарахуванні та сплаті військового збору така сама, як і з податку з доходів фізичних осіб.

Військовий збір є вимушеним платежем, поява якого обумовлена особливими обставинами сучасного етапу розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

П. В. Лоташ,
магістрант, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ПОЛІТИКИ І КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Вітчизняні та зарубіжні науковці й практики постійно приділяють увагу питанням, пов'язаним із розкриттям сутності корпоративної політики та управління, адже проблема чіткості їх визначення має комплексний характер. У той же час більшість питань залишаються дискусійними. Як зазначає С. П. Кукура, поняття «корпоративне управління» розкривається при вирішенні проблем структурної організації та регулюванні діяльності крупних підприємств у вигляді корпорацій [1, с. 121]. Дійсно, корпоративне управління пов'язується з поняттям «корпорація», навіть з етимологічної точки зору. Однак серед науковців відсутня єдність поглядів на визначення його сутності, мають місце різні підходи до тлумачення його змісту. У науковій літературі корпоративна політика часто ототожнюється із поняттям «управління корпорацією». Так, В. А. Євтушевський наголошує, що «слід дотримуватися загальноприйнятого в економічній літературі визначення корпоративного управління як управління

корпораціями, які в свою чергу, представлені в основному акціонерними товариствами» [2, с. 52]. У ряді наукових праць ототожнюють корпоративну політику та соціальну відповідальність, а ряд науковців взагалі зводять корпоративну політику підприємства до корпоративної соціальної політики, що, на наш погляд, занадто звужує реальний стан речей.

Практикам також притаманні зазначені упущення. Наприклад, МК "Ювілейний" при формуванні власної корпоративної політики вважає достатнім її розуміння у сфері забезпечення своїх співробітників належними умовами праці й життя, а саме: в компанії передбачене підвищення рівня кваліфікації персоналу, надання першої допомоги, профілактичне лікування, розвиток соціальної сфери. Соціальний пакет, який поширюється й на тих співробітників, які вийшли на пенсію, включає: разову матеріальну допомогу на оздоровлення, грошові премії на свята, матеріальну допомогу при народженні дитини, при виході на пенсію. Персонал забезпечується гідними умовами праці: дотримання стандарту OHSAS по безпеці праці, атестація робочих місць, своєчасний ремонт і модернізація встаткування, контроль стану виробничо-побутових умов праці. Кожний співробітник компанії має можливість одержати додаткову професійну освіту, підвищити кваліфікацію відповідно до програми розвитку й навчання персоналу.

Слід відмітити, що, як відомо, в широкому розумінні політика — це визначена частина, програма або напрям такої діяльності, сукупність засобів (інструментів) та методів для реалізації певних інтересів задля досягнення визначених (суб'єктом політичного процесу) цілей в певному соціальному середовищі. Тому, на наш погляд, при дослідженні питань корпоративної політики слід виходити із її ототожнення із корпоративним управлінням. Під яким доцільно розуміти систему відносин між інвесторами-власниками товариства, його менеджерами, а також зацікавленими особами з метою забезпечення ефективності діяльності товариства, рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин [3].

Автором було досліджено формування корпоративної політики та культури на ПАТ «КЗРК», яке є найбільшим підприємством України з видобутку залізної руди підземним способом. Виявлено, що керування організаційною структурою здійснюють заступники Голови правління та директори за напрямками діяльності на чолі з Головою правління, в тому числі: заступник Голови правління; фінансовий директор; заступник фінансового директора; технічний директор; директор з виробництва; директор з закупівель та логістики; директор з капітального будівництва; директор по ремонтам та технічній підтримці; директор з охорони праці; директор з персоналу; заступник голови правління з економічної безпеки, режиму та охорони.

У ході дослідження стану корпоративного управління на ПАТ «КЗРК» виявлено окремі негативні моменти: у 2014-2015 р. загальних зборів акціонерів не проводилося взагалі; контроль за станом реєстрації акціонерів або їх представників для участі в останніх загальних зборах (за наявності контролю) не здійснювався; Наглядова рада у 2015 р. не проводила самооцінку, жодних комітетів у середині Наглядової ради не створено; посади корпоративного секретаря

на ПАТ «КЗРК» не створено; відсутні Положення про акції акціонерного товариства та Положення про порядок розподілу прибутку; у статуті або внутрішніх документах ПАТ «КЗРК» відсутні положення про конфлікт інтересів; ПАТ «КЗРК» не має власного кодексу (принципів, правил) корпоративного управління.

Запропоновано усунути виявлені недоліки, а розпочати це доцільно з розробки Принципів корпоративного управління ПАТ «КЗРК».

Список використаних джерел:

1. Кукура С. П. Теория корпоративного управления / С. П. Кукура. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 478 с.
2. Євтушевський В. А. Стратегія корпоративного управління / Євтушевський В. А., Ковальська К. В., Бутенко Н. В. – К.: Знання, 2007. – 287 с.
3. Принципи корпоративного управління України, затвердж. рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 571 від 11.12.2003 р.

В. М. Мартиненко
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»
Науковий керівник: Т. В. Голобородько
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА

Одним з невід'ємних елементів економіки є розвинута і ефективно організована бухгалтерська справа. Бухгалтери відіграють життєво важливу роль в наданні об'єктивної і достовірної інформації, необхідної для прийняття рішень щодо постачання, найму кадрів і використання ресурсів. Тож необхідно забезпечити наявність бухгалтерів, які є не тільки професіоналами в своїй справі, а ще й які зможуть удосконалити та розвинути цю галузь.

На перший план висувається саме питання про підготовку бухгалтерів. На сьогоднішній момент проблема професійного самовизначення молоді є однією з найважливіших.

Серед студентів спеціальності «Облік і аудит (оподаткування)» ДВНЗ «КНУ» 1–4 курсів (32 студента) нами було проведено опитування щодо мотиваційних факторів вибору ними професії бухгалтера.

Проаналізувавши відповіді можна зробити висновок, що на думку студентів, найбільш популярною професією економічного напрямку є саме професія бухгалтера, що вказує на шанобливе ставлення до обраної спеціальності.

Найбільший вплив на вибір спеціальності мали такі зовнішні чинники як фактори тиску та фактори з відносною беззмістовною мотивацією. Відповідно до проведеного тестування половина студентів обрала дану спеціальність не з власного бажання, а тому що: змусили батьки (18%), більше не було куди іти

(6%), тільки сюди пройшли на бюджет (13%), з інших причин (13%). Тобто дана професія стала для них авторитетною в процесі навчання. Але варто також зазначити, що інша половина студентів керувалась внутрішніми мотиваційними чинниками (їх приваблює зміст майбутньої професії).

Незалежно від того як вчинили студенти, більшість з них хочуть працювати бухгалтерами. На зміну думки іншої частини опитуваних можуть вплинути фактори соціально-економічного характеру (розвиток даної галузі, або ж більш достойна заробітна плата).

Більшість студентів на питання, чи є робота бухгалтера творчою відповіли – «ні». Проте творчість бухгалтера полягає в народженні ідеї та її реалізація, і саме «гарно вести бухгалтерію це уже мистецтво» (студент).

Після закінчення ВНЗ за спеціальністю «Облік і аудит (оподаткування)» можна займати не тільки посаду помічника бухгалтера, (так вважають більшість студентів), а й інші посади економічного напрямку, наприклад, економіст; касир; асистент бухгалтера-експерта; бухгалтер за напрямками діяльності підприємств; бухгалтер промислового, малого та середнього бізнесу, торгівлі; обліковець з реєстрації бухгалтерських даних; фахівець податкової та контрольно-ревізійної служб, фінансових, банківських, бюджетних установ.

Можемо також запевнити, що заробітна плата бухгалтера є не нижчою ніж 2000 грн. (на думку студентів – 1200-2000 грн.), середньою заробітною платою бухгалтера в нашому місті є 4000 грн.

Отже, проведене опитування дало можливість зробити висновок, що основними мотиваційними чинниками вибору професії бухгалтера є зовнішні фактори. Тому вважаємо за доцільне проводити бесіди зі студентами стосовно усіх переваг обраної професії для її популяризації та формування у суспільстві позитивного образу бухгалтера.

*К. Г. Митюхина,
студент*

*Керівник: викладач вищої категорії,
викладач методист Лушнікова О. Ю.,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В УКРАИНЕ

Одним из ярких символов XX - XXI столетий стал международный туризм. В свете перестройки Украины как независимого государства открылись огромные перспективы ее культурного отображения. Заметное место в формировании национального самосознания народа играет туристическо-экскурсовое дело как наиболее массовый, активный и наглядный метод познания истории и культуры родного края.

В 1964 – 1965 г. в Киеве были построены туристические учреждения, которые являются наилучшими и сегодня: гостиница «Дніпро» и мотель-кемпинг

„Пролісок”. В 2001 году первым в государстве статус 5-звездочного получил отрестоврированный отель „Україна” (построенный еще в 1908 году).

Страну ежегодно посещают более 20 миллионов туристов. В первую очередь из стран Восточной Европы, Западной Европы, США и Японии. Сфера индустрии гостеприимства Украины включает как активные виды отдыха и спортивного туризма (например горнолыжный спорт) так и путешествия познавательного характера, на базе богатой археологической и религиозной истории страны.

Сегодня в туристической и курортной области Украины насчитывается почти 8000 предприятий, из которых 3500 – субъекты туристической деятельности (лицензированные турагенства и туроператоры), более 1200 отелей, около 3200 санаторно-курортных и оздоровительных заведений.

Основные проблемы:

1) Преобладание ведомственных подходов обусловила отсутствие необходимой нормативно-методической базы для управления;

2) Отсутствует координация субъектов разных форм собственности и ведомственной упорядоченности;

3) Органами управления туристической и рекреационной деятельностью в регионах Украины практически не используются современные управленческие методы.

Особое внимание следует обратить на нечеткость действующего законодательства Украины по поводу определения принадлежности предприятий к сфере туристических услуг.

Развивать туристический бизнес необходимо в любое время, даже условиях военной агрессии, в которой сейчас находится Украина. А у нас финансирование туристической сферы в последнее время почти не осуществлялось. Наша страна не была представлена на Международной туристической выставке, которая состоялась недавно в Мадриде (Испания).

Негативно влияет на развитие туристической сферы в Украине не только военные действия, а и тотальная дезинформация. Наше государство воспринимается за рубежом как «горячая точка» планеты. Что привело к снижению уровня туризма даже в Западной Украине, где существенно уменьшилось количество туристов. Это связано с отсутствием единой информационной политики и национального брендинга, которые должен проводить федеральный орган исполнительной власти в сфере туризма.

Самым весомым замедленным фактором развития современного туризма на общественном уровне является полное отсутствие внимания и поддержки со стороны государства. Украина имеет все объективные предпосылки для интенсивного развития не только внутреннего, но и въездного и выездного туризма. Имея выгодное геополитическое размещение, обладая большим туристско-рекреационным потенциалом, благоприятным климатом, богатой флорой и фауной, культурно-историческими памятниками мирового уровня и туристической индустрией, которая быстро развивается.

*Ю. О. Михайлова,
студентка гр. ОП-221с,
В.Г. Василькова,
ст. викладач,
Відокремлений підрозділ в м. Кривий Ріг ПрАТ ЗІЕІТ,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕДУРИ ОBOB'ЯЗКОВОГО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЛОМБАРДУ

В умовах фінансової кризи суб'єкти економічних відносин здійснюють пошук альтернативних джерел фінансування власних потреб. Однак реформування банківської системи та кризові явища в ній, складні політична та економічна ситуації в країні перешкоджають доступному банківському кредитуванню бізнесу та домашніх господарств. Зокрема, лише у 2015 році відбулося зростання облікової ставки НБУ [2] з 19,5% до 30% (для порівняння з серпня 2013 року вона становила 6,5%, з квітня і до кінця 2014 року 9,5%-14,0%), що відповідно вплинуло на процентні ставки під час визначення вартості кредитних коштів. За цих обставин одним із альтернативних джерел залучення коштів залишається кредитування та надання позик, забезпечених заставою, небанківськими фінансово-кредитними установами – ломбардами.

Дослідження обсягу кредитів, виданих ломбардами, показало, що незважаючи на кризові явища в економіці України, їх розмір має тенденцію до зростання. Так, у 2013 році ломбарди видали кредитів на суму 8368,1 млн.грн., у 2014 році сума склала 8410,8 млн.грн., у 2015 р. – 12459,7 млн.грн.

Викладене вище зумовлює необхідність якісного фінансового контролю показників фінансової звітності ломбардів, в умовах зростання ринку фінансових послуг небанківських установ. Вимоги обов'язковості проведення аудиту фінансової звітності фінансових установ визначені п. 1 ст. 8 Закону України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 № 3125-ХІІ.

Діяльність небанківських фінансових установ суттєво відрізняється від діяльності банків. Серед основних відмінностей – вузька спеціалізація, реалізація за допомогою її небанківських послуг (за наявності дозволу держави – окремих банківських), відсутність безпосереднього впливу на формування пропозиції грошей на ринку, а також більший ризик порівняно з операціями банків [1].

Метою аудиту ломбарду є підтвердження річних фінансових звітів за звітний рік та звітних даних про ломбард, у зв'язку з потребою у висловленні незалежної думки щодо їх достовірності, у всіх суттєвих аспектах та відповідності вимогам чинного законодавства України, а також для підвищення ступеня довіри користувачів до фінансової звітності.

Основним нормативним актом, що регулює діяльність ломбардів, є Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664.

Також при підготовці до аудиту необхідно звернути увагу на розпорядження Держфінпослуг «Про затвердження Положення про порядок надання

фінансових послуг ломбардами» від 26.04.2005 № 3981 та «Про затвердження Порядку складання та подання звітності ломбардами до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг» від 04.11.2004 № 2740.

Для аудиту ломбардів використовують дані первинного обліку, внутрішні нормативні документи ломбарду, договірну та інвентаризаційну документацію, реєстри бухгалтерського та оперативного обліку, а також проміжну та річну фінансову звітність. З 1 січня 2013 року всі ломбарди повинні вести облік відповідно до МСФЗ і надавати повну звітність згідно вимог НПСБО №1 «Загальні вимоги до складання фінансової звітності».

Аудитор складає висновок щодо достовірності, повноти та відповідності встановленим вимогам, який стосується усіх складових відображення діяльності ломбарду, а саме: загальної інформації про ломбард; звіту про склад активів і пасивів ломбарду; звіту про діяльність ломбарду.

Звіт про діяльність ломбарду розкриває: дані про кредитну діяльність, з яких робиться висновок щодо повноти поданої інформації стосовно виданих та зареєстрованих кредитів, та яку розкрито в звітності ломбарду; дані про доходи та витрати, з яких зокрема впливає, що досить суттєву питому вагу у витратах становлять витрати на заробітну плату та були відсутні нарахування для покриття резервів ризиків; статистична інформація, що містить кількісну аналітику про видані кредити, з якої видно, що всі кредити видавалися під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння

Отже, процедура аудиту ломбарду загалом не відрізняється від аудиту інших фінансових установ, але під час перевірки ломбарду аудитор повинен звернути увагу на такі моменти: оформлення відносин позики та зберігання; визнання доходів від основної діяльності в бухгалтерському та податковому обліку; оподаткування доходів від основної діяльності; відображення в обліку та оподаткуванні операцій з реалізації незатребуваних речей; обов'язкове страхування речей, прийнятих у заставу або на зберігання, тощо.

Список використаних джерел:

1. Логин О. В. Діяльність небанківських фінансових установ на ринку фінансових послуг України / О. В. Логин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=714>
2. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647.
3. Порядок складання та подання звітності ломбардами до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затв. розпорядженням Держфінпослуг № 2740 від 04.11.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

*А. В. Науменко,
студентка 3 курсу спеціальності «Облік та аудит»
П. Д. Каминський,
к.е.н., доцент кафедри «Облік та аудит»,
ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

У сучасних умовах господарювання економічна ситуація в Україні характеризується значною часткою неплатежів. Певною мірою цей факт пов'язаний із впливом наслідків світової економічної кризи, проте в Україні негативні тенденції підсилюються ще й незадовільним станом контролю за виконанням договірних зобов'язань на підприємствах. Розрахунки з контрагентами є важливою складовою фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства. Затягування строків отримання платежів та погашення зобов'язань приводить до сповільнення операційного циклу та зниження ділової активності підприємства. Крім того, вартість грошей з урахуванням фактора часу має тенденцію до зниження, що в свою чергу негативно впливає на їх покупну спроможність і призводить до скорочення ресурсів підприємств.

Одним з головних завдань, які постають перед управлінською ланкою вітчизняних підприємств, є постійний моніторинг розмірів дебіторської заборгованості, строків погашення, аналіз її структури. У зміцненні фінансового стану і платоспроможності підприємств значна роль належить контролю за станом розрахунків та динамікою дебіторської заборгованості.

Питанням організації обліку та аудиту дебіторської заборгованості в останній час приділяється недостатня увага, внаслідок чого ускладнюється дотримання основних принципів ведення обліку, спотворюється інформація про фінансовий стан підприємства, стан розрахунків: відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі; невирішені проблеми відображення в обліку довгострокової дебіторської заборгованості, оцінки поточної дебіторської заборгованості за товари та послуги; вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку; потреба змін у побудові реєстрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

Для розв'язання вище перерахованих питань необхідно вирішити такі задачі: розробити моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості і певного інструментарію; дослідити економічну сутність та умови виникнення дебіторської заборгованості в сучасних умовах господарювання, доповнити її класифікацію та обґрунтувати критерії визнання; удосконалити суть і визнання сумнівних боргів – поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги; удосконалити методику визначення суми резерву сумнівних боргів - внести зміни в діюче законодавство; вести синтетичний облік дебіторської та кредиторської заборгованостей на різних реєстрах; проаналізувати су-

часний стан дебіторської заборгованості підприємства та розробити рекомендації щодо покращення їх стану.

В умовах формування і становлення нових економічних відносин актуальним є створення ефективного внутрішнього аудиту та вдосконалення його структури. Як показують дослідження українських науковців, навіть на великих підприємствах майже відсутні спеціальні служби внутрішнього аудиту, що дало б змогу запропонувати комплекс заходів, направлених на створення, постійне впорядкування та вдосконалення системи внутрішнього аудиту.

Таким чином, можна зробити висновки, що вчорашній аудит - це невідзначеність обов'язковості, невпевненість у майбутньому (чи існуватиме аудит взагалі), не вирішення питання про віднесення чи заборону віднесення витрат на аудит на валові витрати підприємства, практично відсутність регулярного та обов'язкового підвищення кваліфікації аудиторів, розпорошення аудиторів по різних професійних об'єднаннях. Все це є певними ознаками становлення цивілізованого ринку аудиту в країні.

*Darya Nedil'ska,
undergraduate, ZED-15-1m,
I. G. Yelizarov,
Lecturer of Management and Administration Department,
K. S. Yelizarova,
Senior Lecturer of Accounting, Taxation, Public Management
and Administration Department,
SIHE « Kryvyi Rih National University»,
Kryvyi Rih, Ukraine*

CROWDSOURCING

The basic idea of crowdsourcing is some not work professionals and amateurs for free, on the basis of a public offer without an employment contract, on a voluntary basis. These people spend their free time on the tasks that they find important or simply like. In other words, crowdsourcing is used potential of many people. Crowdsourcing in advertising, marketing and sociological research became commonplace. With its help you can get feedback not only with consumers, but use their vision and understanding of the new product, resulting adjust its advertising strategy. That is, using crowdsourcing can reduce the cost of the company.

The scheme works is the following: the company teaches the Internet task, realization of which is open to everyone. First, brainstorm on any topic, for example, the development name for the new product or slogan for the campaign. Second, crowdsourcing is used as a method of data collection for market research to study the demand, the competitive environment, customer loyalty to a product. The third application - creating real product, such as commercials, promoting the concept or design of the goods.

What kind of activities can be called crowdsourcing:

- Website content which is created by its visitors. One of the best examples of this resource could be Services social news, photosite like Flickr, forums, Wikipedia, etc;
- The situations where massively involved in creating the product;
- When a computer cannot perform a simple job and it entrusted a large number of ordinary people for a small fee).

Often this method is used in a segment of B2C. It successfully uses the following companies: Facebook, Coca-Cola, McDonald's, Starbucks.

For example, McDonald's regularly share «My Burger» in Europe. Customers can share their ideal recipe Burger social networks on a special website and even come and do it in a restaurant in the network. So McDonald's is new and original recipes for burgers and adds them to the menu.

Coca-Cola collecting people's views about what is happiness. After the company uses them in its advertising and even creates some big boards with quotations clients. This indicator core values of the brand.

Facebook regularly conducts surveys on social network pages about the quality of new functions needed updating and the work of the service. In case of any problems with customers, the company quickly eliminates them.

It's a great way for various services to monitor their work. It can use banks, restaurants, shopping centers, for example, gyms.

In fact, crowdsourcing - it is one of the new realities of economic life. It gradually changes the world. Consumers are beginning to participate in product development, and many of them sold exclusively effort users. That is why crowdsourcing is becoming increasingly popular. This is a neat way of their decision to delegate the task of remote business community.

***А. О. Немазєнко,**
студент К*

Керівник: викладач вищої категорії, викладач методист

О.Ю. Лушнікова,

*Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

МОЛОДЬ ТА МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Економічна активність та зайнятість населення держави створює умови для її економічного зросту. Значне місце в цьому відведено молоді. Аналіз статистичних і соціологічних даних свідчить, що головною ознакою становища молоді на ринку праці протягом останніх років є диспропорція між пропозицією та попитом на робочу силу.

Метою роботи є розкриття проблеми відтоку молоді до країн Європи.

Працевлаштування молодих спеціалістів на сьогодні є однією з гострих проблем, що полягає не так у відсутності вакансій, як у недостатній пропозиції привабливих робочих місць за розміром оплати, змістом, умовами праці. Основною перешкодою для працевлаштування молоді після закінчення навчальних закладів є відсутність практичного досвіду роботи за фахом, а іноді і наявність

досвіду роботи за кордоном. Цей факт тільки погіршує ставлення до національних підприємств. У пошуку робочих місць з привабливою матеріальною оцінкою трудової діяльності, люди все частіше обирають роботу за кордоном.

За даними статистичних опитувань, наші мігранти мають досить високий освітній рівень. 75% з них мають вищу чи незакінчену вищу освіту. Той факт, що за кордоном респонденти працюють як правило не за фахом, не є фактором, що стримує міграцію. Тобто, досить кваліфіковані фахівці з різних сфер, освічені люди, на підготовку яких витрачені значні, переважно державні кошти, не можуть реалізуватись у власній країні, а отже і кошти витрачені на їх підготовку залишаються не відпрацьованими державі.

Статистика свідчить про суперечливі наслідки трудової міграції для України. Максимальні середньомісячні доходи трудових мігрантів складають понад 2 млрд грн або 400 млн. дол. США. В країні зменшується рівень бідності зростає сукупний попит, збільшується місткість ринку тощо. Одночасно від 2 до 6 млрд. дол.. США на рік не оподатковуються державою, а ціни на товари і послуги на внутрішньому ринку зростають без відповідного збільшення купівельної спроможності основної маси населення. Скорочення числа молодих працівників спостерігається у всіх видах економічної діяльності .

Згідно статистичних даних міграційної служби станом на вересень 2016 року: видано дозволів на виїзд громадян України за кордон на постійне проживання осіб 2604, що майже на 22% більше ніж на цей же період 2015 року

Трудова міграція населення України – це проблема, у вирішенні якої слід звернути увагу на такі аспекти.

- Україна прямує до Європейського Союзу, а це забезпечує доступ до ринку товарів та ринків праці Євросоюзу.

- Значна кількість мігрантів-заробітчани викликає неоднозначну реакцію суспільства в країнах працевлаштування.

- З'являється загроза для демографічного стану України.

- Зниження податків у державі

Таким чином, для розв'язання проблем трудової міграції в Україні, на наш погляд необхідно, перш за все вирішити питання підвищення рівня оплати праці;

- по-друге розв'язати соціальні питання пов'язані із збагаченням змісту роботи, дотриманням умов колективних договорів і угод щодо цього;

- по-третє створення умов для підвищення рівня життя населення.

*А. К. Нестеренко,
студентка,
Наук. керівник: О.М. Єгорова Олена Миколаївна,
викладач обліково-економічних дисциплін I категорії,
Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Активізація економічних процесів в Україні значною мірою залежить від ефективності державної інвестиційної політики, наявності сприятливого інвестиційного клімату. Інвестиційна діяльність відіграє важливу роль в економічних процесах країни, оскільки завдяки залученню інвестицій створюються нові підприємства, відповідно, з'являються нові робочі місця, оновлюється обладнання на діючих підприємствах, запроваджуються інновації, розвивається інфраструктура загалом.

Економіка України перебуває в складній економічній ситуації, яка зберегла тенденції до погіршення у 2016 році внаслідок продовження агресивної політики Російської Федерації, окупації Криму і військових операцій на сході України.

Питання створення сприятливих умов розвитку бізнес-клімату в Україні залишається одним з найактуальніших.

Обсяг залучених з початку 2015 року прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 1 липня 2015 р. становив 42851,3 млн. дол. США та в розрахунку на одну особу населення – 1000,5 дол. У січні-червні 2015 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1042,4 млн. дол. та вилучено 351,3 млн. дол. прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Зменшення вартості акціонерного капіталу за рахунок переоцінки, утрат та перекласифікації становило 3604,0 млн. дол., у тому числі за рахунок курсової різниці – 3539,3 млн. дол.

У 2015 році інвестиції надходили зі 133 країн світу. Із країн ЄС із початку року внесено 33154,9 млн. дол. інвестицій (77,4% загального обсягу акціонерного капіталу), з інших країн світу – 9696,4 млн. дол. (22,6%). Прямі інвестиції з України здійснювались до 46 країн світу, переважна частка яких була спрямована до Кіпру (93,0%).

Завдяки цьому, у рейтингу Світового банку «Doing Business 2015» Україна за показником легкості ведення бізнесу займає 96 місце серед 189 країн світу (у 2014 році - 112 місце).

Протягом 2014-2015 років Урядом України вжито комплекс заходів зі створення якісно нових умов ведення бізнесу, що мають забезпечити відбудову економіки України та її стабільний розвиток.

Досліджено, що на сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

У грудні 2014 року Указом Президента України утворено Національну інвестиційну раду, з метою активізації роботи щодо розвитку та реалізації інвестиційного клімату України, збільшення обсягу іноземних інвестицій, підтримки пріоритетних інвестиційних проектів, поліпшення інвестиційного клімату в державі, забезпечення захисту прав інвесторів, сприяння ефективній взаємодії інвесторів з державними органами. Також, підписано та ратифіковано ВРУ міжурядові угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій з більше ніж 70 країнами світу. Зокрема, у поточному році (05.02.2015 р.) підписано Угоду між Україною та Японією про сприяння та захист інвестицій, яку ратифіковано Законом України від 03.06.2015 № 505-VIII. Ці зазначені заходи покликані сприяти покращенню інвестиційного іміджу України та збільшенню обсягів залучення іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в економіку держави.

Отже, Україна залишається привабливою для інвестицій, водночас вона не знаходиться осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство, але порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос на економіці держави.

І. Ю. Нижнік
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ: ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Базисом розвитку національної економіки є наявність та стабільність функціонування суб'єктів малого підприємництва.

Відповідно до пункту 3 статті 55 Господарського кодексу України суб'єктами малого підприємництва є:

– фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

– юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України. [1].

Роль і місце малого бізнесу в національній економіці найкраще проявляється в притаманних йому функціях, до яких відносяться (рис. 1):



Рис. 1. Значення малого бізнесу для розвитку національної економіки

Отже, кількість та ефективність розвитку малих підприємств в Україні є важливим чинником соціальної стабільності в країні.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

В. Нікітін,
студент гр. ПМ-16-1с,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ У ДОРОЗІ

Вітчизняні вчені та практики досить багато уваги приділяють обліку грошових коштів, однак облік інших коштів ними розглядається недостатньо. Більш за все це стосується питань удосконалення обліку грошових коштів у дорозі. Особливу увагу слід приділяти виконанню вимог чинного законодавства щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з рухом грошових коштів, що обумовлює необхідність удосконалення аналітичного обліку грошових коштів у дорозі, який на вітчизняних підприємствах практично не ведеться.

Аналітичний облік грошових коштів у дорозі ведеться за кожною касою підприємства окремо та в розрізі субрахунків 333 «Грошові кошти в дорозі у національній валюті» і 334 «Грошові кошти в дорозі у іноземній валюті».

Для ведення обліку коштів у дорозі пропонується використовувати документ «Відомість обліку грошових коштів, які знаходяться у дорозі», який буде складатися за місяць та заповнюватися щоденно.

В першу чергу до відомості вноситься залишок коштів у дорозі на початок місяці. «Відомість обліку грошових коштів у дорозі» пропонується умовно поділяти на дві частини. Перша частина відомості повинна містити інформацію щодо надходження грошових коштів в дорозі, де вказується реквізити документа, який підтверджує здійснення операції, а саме: дата оформлення документа; назва документа (найчастіше, це видатковий касовий ордер або супровідна відомість, якими стандартно оформлюється передача готівки з каси підприємства для подальшого зарахування на поточний рахунок у банку, або платіжне доручення, за допомогою якого здійснюються безготівкові розрахунки); номер документа; підстава для оформлення документа; сума, на яку здійснено операцію.

Друга частина відомості повинна містити інформацію щодо зарахування внесеної готівки на рахунок у банку, а саме, суму та дату здійснення цієї операції, які встановлюються за випискою банку, де вказується точна дата та час надходження коштів на рахунок за кожним документом.

Початкове сальдо є дебетовим, тобто з рахунком працюють як з активним і сальдо кінцеве визначається як сума сальдо на початок місяця та надходження грошових коштів у дорозі за місяць зменшена на суму списаних в цілому за місяць коштів в дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

Використання розробленої форми «Відомості обліку грошових коштів, які знаходяться у дорозі» дозволить організувати належний контроль за їх наявністю та рухом, виявити факти шахрайств та нестач, а також встановлювати тривалість перебування окремих сум коштів у дорозі, повноту оприбуткування їх на початку наступного місяця на рахунок у банку.

Є. С. Новицький,
студент гр. ОА-13-1,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ

Поглиблення ринкових перетворень та завдання подолання наслідків фінансової кризи вимагають підвищення якості інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання. Об'єктивна необхідність удосконалення управління внутрішньогосподарськими процесами зумовлює перегляд інструментів підготовки релевантної інформації. Ці фактори актуалізують роль внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит забезпечує формування потоку науково обґрунтованої, корисної та необхідної контрольної-аналітичної інформації, перевірку й оцінку проблемних ситуацій за допомогою аудиторських прийомів, та прогнозування майбутнього розвитку підприємства. Наявність у структурі управління підприємством служби внутрішнього контролю та аудиту, що працюють відповідно до міжнародних стандартів, наразі розглядається як необхідний атрибут для виходу на світові фондові ринки.

На основі проведеного дослідження літературних джерел з'ясовано, що внутрішній аудит з'явився наприкінці XIX сторіччя у великих компаніях, бізнес яких зазнав вплив зловживань персоналу. Сучасна діяльність внутрішнього аудиту трактується як управлінська, основною метою якої є вдосконалення усіх аспектів існування підприємства, на внутрішніх аудиторів покладаються функції оцінювання ефективності та результативності бізнес-процесів і систем внутрішнього контролю [1].



Рис. 1. Становлення внутрішнього аудиту в Україні [2]

В Україні становлення внутрішнього аудиту пов'язане з розвитком контролю й аудиту в період формування ринкової економіки. За цей час відбулося зміщення акцентів від контрольно-ревізійних перевірок, ціль яких зводилася до виявлення допущених помилок, до аудиту господарського стану економічних суб'єктів з метою підвищення ефективності управління.

Узагальнюючи отриману інформацію, можна зробити висновок, що відсутність необхідних наукових, методологічних та методичних розробок, що враховують вітчизняні особливості, гальмує впровадження внутрішнього аудиту у бізнес-практику підприємств.

Список використаних джерел:

А. Сметанко О.В. Теорія та практика внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України : [монографія] / О.В. Сметанко. – К. : КНЕУ, 2013 – 436 с.

В. Розвиток обліку та аудиту як основи інформаційно-аналітичної системи підприємства / Колект. монографія. – Харків : НТУ «ХПІ», 2011. – 431с.

В. О. Носик,
магістрант,

*кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ АУДИТ – ГАРАНТ НАДІЙНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Законодавством України передбачені випадки обов'язкового проведення аудиту, або підтвердження аудитором (аудиторською фірмою) фінансових документів. Згідно зі статтею 8 «Обов'язкове проведення аудиту» Закону України «Про аудиторську діяльність» [1] необхідне проведення обов'язкового аудиту для:

1) підтвердження достовірності й повноти річної фінансової звітності й консолідованої фінансової звітності відкритих акціонерних товариств, підприємств - емітентів облігацій, професійних учасників ринку цінних паперів, фінансових установ і інших суб'єктів господарювання, звітність яких відповідно до законодавства України підлягає офіційному оприлюдненню, за винятком установ і організацій, які повністю утримуються за рахунок державного бюджету;

2) перевірки фінансового стану засновників банків, підприємств із іноземними інвестиціями, відкритих акціонерних товариств (крім фізичних осіб), страхових і холдингових компаній, інститутів загального інвестування, довірчих товариств і інших фінансових посередників;

3) емітентів цінних паперів при одержанні ліцензії на здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів.

Фінансова звітність, підтверджена незалежним аудитором, підвищує довіру до неї користувачів такої звітності.

Протягом останніх років спостерігається активне проникнення організованих злочинних угруповань у підприємницьку діяльність та створення ними фіктивних підприємницьких структур. Зміни в суспільному житті викликали і

відповідні зміни в структурі злочинності, механізмах вчинення окремих злочинів із використанням фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності. Злочини, що вчиняються з використанням фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності набули таких масштабів, що дедалі більше становлять загрозу економічній безпеці України, оскільки частина капіталу держави (більш ніж 50 %) знаходиться в «тіньовому» обороті. Фіктивне підприємництво набуло розповсюдження в усіх галузях економіки [2, 3].

Введення закону про обов'язковий аудит усіх суб'єктів підприємницької діяльності надасть змогу контролюючим та правоохоронним органам на початкових стадіях виявляти неправомірні дії діяльності. Проведення обов'язкового аудиту – доказ надійної репутації фірми, а також того, що у власників компанії добре врегульована система обліку.

Закон має передбачати перехід до прозорості ведення підприємницької діяльності, виключення корупційної складової, що на даний момент покриває неправомірну діяльність підприємств, організацій та установ. Періодичне оприлюднювання інформації про свою діяльність (фінансову звітність разом з аудиторським висновком) дасть впевненість партнерам та споживачам (від пересічного споживача до іноземних інвесторів) у контрагенті.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 № 3125-ХІІ Верховна Рада України
2. Скібіцький О.М. Організація бізнесу менеджмент підприємницької діяльності / Скібіцький О.М., Матвеев В.В., Скібіцька Л.І.: Навч. пос. - К.: Кондор, 2011. - 912 с.
3. Фіктивне підприємництво, шляхи боротьби з ним. навч. посіб. / [Л.М. Дудник, В.І. Василюк, Ю.В. Опалінський, Д.Г. Мулявка]. –Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2005. – 194 с.

В. О. Омаров,

студент групи ОА-13-1,

Науковий керівник: Н.М. Кругла, к.е.н., доц.,

ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг, Україна

ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ, ТА ШЛЯХИ ЇЙ ВИРІШЕННЯ

Внутрішній аудит – один із видів внутрішньогосподарського контролю суб'єктів підприємницької діяльності. Внутрішній аудит – це незалежна діяльність суб'єкта господарювання спрямована на перевірку та оцінку його діяльності в інтересах керівництва. Правильна організація системи внутрішнього аудиту забезпечує ефективну діяльність суб'єктів господарювання.

Роль, організацію та функції внутрішнього аудиту визначає керівник або власник підприємства в залежності від організаційно - правової форми, системи управління, специфіки та обсягів діяльності підприємства.

Внутрішні аудитори здійснюють незалежне експертне оцінювання управлінських функцій суб'єкта господарювання. Вони надають керівництву, яке здійснює управління, результати аналізу, оцінювання, рекомендації, поради й

інформацію про діяльність підприємства, яке вони перевіряють. В основному, внутрішній аудит розглядає бухгалтерську інформацію й її достовірність. Завдання внутрішнього аудиту — допомогти відповідним працівникам суб'єкта господарювання виконувати свої обов'язки максимально кваліфіковано й ефективно.

Доцільно в усіх галузях економіки, на кожному підприємстві запровадити систему внутрішнього аудиту з тим, щоб за цю роботу відповідала конкретна особа чи спеціальний відділ. Асигнування на утримання такої аудиторської служби слід здійснювати за рахунок виявлених внутрішнім аудитом резервів підвищення ефективності роботи підприємства, зниження собівартості й збільшення прибутків.

За умови створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві виникає необхідність в розробці Положення про внутрішній аудит, в якому мають бути зазначені організаційні, методичні та документальні вимоги до проведення аудиту. При наявності необхідної нормативно-правової бази, методичних розробок, внутрішніх нормативів аудиту організована служба внутрішнього аудиту на підприємстві забезпечить ефективне функціонування, стабільність та відповідний розвиток підприємства за умов ринкової конкуренції; надасть змогу зберігати та продуктивно використовувати потенціал і ресурси підприємства; зможе своєчасно виявити і мінімізувати фінансові, комерційні та інші ризики в управлінні підприємством; сформувати сучасну систему інформаційного забезпечення, що надасть змогу швидко реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища та вчасно адаптувати функціонування підприємства до таких змін.

В економічно розвинених країнах значна увага приділяється як зовнішньому, так і внутрішньому аудиту. В Україні становлення зовнішнього аудиту вже відбулось, тоді як внутрішній аудит перебуває в початковому стані розвитку, як в законодавчому, так і в професійному аспектах. Одна з головних причин цього полягає у відсутності законодавчого регулювання процесу. Проте з іншого боку відсутність обмежень на зміст та форму проведення внутрішнього аудиту спонукає суб'єктів господарювання розробляти власні форми реалізації його функцій.

Оскільки це відносно новий напрям у роботі вітчизняних підприємств, його організація потребує вирішення ряду проблем. До головних проблемних питань, на які хотілося б звернути увагу, належать;

- відсутність розробок автоматизованого здійснення перевірок, що значно полегшило б роботу внутрішніх аудиторів, а також дозволило б уникнути ряду помилок через неуважність;

- стажування аудиторів за кордоном та навчання вже існуючих аудиторів;

- удосконалення законодавчої, методичної бази.

- відсутність оцінки ефективності здійснення внутрішнього аудиту на підприємствах.

Після видокремлення проблемних питань, нами було розроблено основні напрями розвитку аудиторської діяльності в Україні в цілому та внутрішнього аудиту включно до яких належать:

1. розробка механізму практичного застосування МСА в Україні, створення до них роз'яснень;

2. внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання аудиторської діяльності.

3. узгодження вітчизняного законодавства, що регулює аудиторську діяльність з міжнародним, зокрема щодо підвищення кваліфікаційних вимог до аудиторів;

4. використання узагальненого практичного досвіду роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, розробка типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей їх діяльності;

5. зміцнення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів;

6. зосередження зусиль професійних організацій на таких напрямках своєї діяльності як:

а) підтримка та розширення кваліфікації своїх членів;

б) моніторинг якості та незалежності;

в) популяризація в суспільстві.

7. розробка внутрішньофірмових стандартів щодо внутрішнього аудиту, а вже потім критеріїв та основних показників, які б оцінювали ефективність діяльності служби внутрішнього аудиту;

8. встановлення юридичної сили аудиторського висновку на законодавчому рівні;

9. розроблення схем виявлення фактів порушення незалежності аудиторів тощо.

Отже, розв'язання вище перелічених проблем та запровадження шляхів розвитку дозволить ефективно організувати підрозділ внутрішнього аудиту на підприємстві. Даний підрозділ дозволить уникати помилок та розробить рекомендації щодо розвитку організації загалом, а також заощадити значні кошти за рахунок відсутності потреби у здійсненні зовнішнього аудиту.

*А. Остахова,
студентка гр.ПМ -16-1с,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н.М. Кругла,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ

Найкращим способом мінімізації численних, різноманітних та непередбачуваних ризиків зовнішнього та внутрішнього середовища є вдосконалення організації усіх аспектів діяльності підприємства, спрямоване на їх оптимізацію та оперативну пристосовуваність.

Потенційним джерелом ризиків є сфера оподаткування підприємства, оскільки вона характеризується високим рівнем регламентації, складною системою правил та вимог, мінливістю, наявністю штрафних та інших санкцій.

Якісна та ефективна організація бухгалтерського обліку в кінцевому результаті дає змогу підприємству раціонально використовувати свої фінансові ресурси не лише оптимізуючи податкові платежі, а й уникаючи порушень податкового законодавства, що ведуть до нарахування та сплати штрафів.

Проблеми податкового обліку вивчали такі вчені як Ф.Ф. Бутинець, О.С. Гусакова, Є.В. Мних, В.М. Сердюк та багато інших. Податковий облік – це система збору, фіксації та обробки інформації, необхідної для правильного обчислення податкових зобов'язань платника.

Для організації обліку податків на підприємстві необхідно насамперед вивчити нормативно-правову базу щодо оподаткування підприємства та забезпечити підприємство працівниками які мають необхідну кваліфікацію щодо бухгалтерського обліку та оподаткування.

З введенням в дію Податкового Кодексу базою для розрахунку податку на прибуток є фінансовий результат за даними бухгалтерського обліку. Коригування фінансового результату здійснюється на різниці, які виникають при: нарахуванні амортизації необоротних активів; формуванні резервів (забезпечень); здійсненні фінансових операцій.

Слід мати на увазі, що окрім податку на прибуток до сфери оподаткування на підприємстві входять усі податки та збори належні до нарахування та сплати згідно з Податковим Кодексом. Саме тому слід розглядати організацію обліку таких основних податкових платежів, як податок на прибуток, податок на додану вартість, акцизний збір. Слід зазначити, що облік податків, хоч і ведеться окремо, але безпосередньо пов'язаний та ґрунтується на фінансовому обліку. Особливий вплив на зближення податкового та фінансового обліку справило запровадження податкового кодексу, відповідно до якого у податковому обліку ширше застосовуватимуться стандарти бухгалтерського обліку.

Однак як і раніше між фінансовим та податковим обліком можуть виникати суттєві різниці (хоча податкове законодавство максимально зменшує таку вірогідність), які поділяють на постійні та змінні. При чому за останніми визначаються податкові активи та зобов'язання з метою взаємоузгодження податкового та фінансового обліку. Постійні різниці не коригують, оскільки вони пов'язані з відмінністю методик фінансового та податкового обліку та відповідно існуватимуть завжди. Змінні різниці є тимчасовими і будуть усунені у наступному податковому періоді. Таким чином при формуванні бази оподаткування податком на прибуток податковий та фінансовий облік найщільніше пов'язані інформаційною базою – масивом первинних документів.

Отже, податковий та фінансовий облік тісно пов'язані, однак потребують подальшої гармонізації. Значним кроком в цьому процесі стало запровадження Податкового кодексу, нововведення в якому торкнулись особливо вираженої відмінності в обліку податку на прибуток, що була зумовлена принциповими розбіжностями у формуванні бази оподаткування. Однак саме наявність відмінностей між підсистемами обліку зумовлює необхідність їх раціональної організації, з метою підвищення ефективності, як облікової системи, так і всієї господарської діяльності.

*В. М. Остроушко,
студентка IV курсу
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР

В обліку витрат на виробництво сільськогосподарської продукції і технічних культур, зокрема, є безліч проблем. Це відбувається тому, що облік витрат у різних сільськогосподарських підприємствах здійснюється неоднаково, незважаючи на цілий ряд інструктивних положень, бо такі витрати можна відносити як на виробництво, так і на реалізацію. Разом з тим, галузь сільськогосподарського виробництва має свою специфіку. Це пов'язано з тим, що велика кількість активів тут представлена живими організмами – рослинами та тваринами, тобто біологічними активами.

Також слід звернути увагу на те, що виробництво продукції технічних культур в останні роки є одним з найперспективніших та найприбутковіших напрямів діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Фінансові результати від реалізації продукції таких культур як соя, соняшник, ярий та озимий ріпак, цукрові буряки заслуговують на пріоритетну увагу.

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств гнучкої політики управління та швидкого реагування на будь - які її зміни. Важливим питанням ефективного управління господарської діяльності є система обліку й контролю витрат. Величина витрат являє собою головний резерв підвищення прибутку підприємства. Залежно від системи обліку і калькулювання, витрати можуть мати доцільний характер та навпаки. Тому, питання удосконалення обліку витрат набуває все більшої актуальності.

Вирощування технічних культур характеризується низкою особливостей. Воно визначається, з одного боку, впливом природних факторів, з другого – соціальних, які необхідно враховувати при організації бухгалтерського обліку. Такою особливістю є те, що земля – один із основних засобів виробництва, тоді як у промисловості вона – лише територія, місце, на якому розташоване підприємство. На відміну від інших засобів, які у процесі виробництва поступово зношуються, внаслідок чого через певний проміжок часу їх необхідно замінювати новими, земля є незмінним засобом виробництва. При раціональному використанні вона не тільки не зношується, а навпаки – підвищує свою родючість.

Якщо розглянути проблеми бухгалтерського обліку вирощування технічних культур, то питання обліку та класифікації витрат і виходу продукції технічних культур підприємств має важливе практичне значення в системі управління, оскільки схема обліку та розподілу витрат безпосередньо впливає на визначення обсягів собівартості продукції, а отже й на формування прибутку. Розподіл та класифікація витрат повинні бути максимально спрямовані та зручні у подальшому використанні та опрацюванні, з метою їх аналізу та контролю, на підставі своєчасних управлінських рішень.

Дане питання може бути вирішене за допомогою вибору відповідної моделі управлінського обліку на підприємстві. Класифікація витрат, відповідно до обраної моделі управлінського обліку, повинна врахувати галузеві та інші особливості господарської діяльності підприємств, а також забезпечувати користувачів всіх рівнів необхідною управлінською інформацією.

Облік витрат на виробництво продукції технічних культур приходиться вести до двох десятків бухгалтерських реєстрів синтетичного і аналітичного обліку витрат на виробництво, так як положеннями бухгалтерського обліку не визначено в яких реєстрах буде вестись їх облік. Тому впровадження автоматизації обліку на даній ділянці дуже необхідне.

*І. В. Охрименко,
студент V курсу гр. ЗПУА 16-1с,
Науковий керівник: ст. викл. Єлізарова К.С.,
кафедра обліку, оподаткування публічного управління і адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ НАУКОВЦІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АУДИТ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

У законодавстві України, а також у науковій літературі майже немає розкриття сутності поняття «аудит управлінської діяльності», як складової частини контролю за управлінням соціально-економічними процесами. Бракує ґрунтовного економіко-правового аналізу факторів, під дією та впливом яких функціонує в цілому система аудиту в Україні. Усе це зумовлює необхідність розкриття сутності поняття «аудит управлінської діяльності», його об'єктів та напрямків здійснення.

Аудит управлінської діяльності — це процес вивчення й оцінка господарських явищ і фактів з метою надання рекомендацій управлінню суб'єкта господарської діяльності щодо економічного й ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, досягнення кінцевого фінансового результату і програмних цілей [1].

Метою аудиту управлінської діяльності є надання можливості аудиторів висловити думку відносно того, чи адекватно здійснюється процес управління підприємством, чи доцільно й ефективно використовуються матеріальні, трудові і фінансові ресурси для досягнення програмних цілей та кінцевого фінансового результату – оптимального прибутку.

Економіст Л.Д. Паркер зазначав, що «управлінський аудит» застосовується більше до підприємств приватного сектору, де за допомогою аудиту керівники намагаються визначити існуючі проблеми. На думку Л.Д. Паркера, управлінський аудит визначається як оцінка менеджменту і функціонування організації, а також виконання роботи з точки зору ефективності, економічності та результативності діяльності [2].

Ч.Т. Хонгрена стверджував, що управлінський аудит - це «моніторинг, призначений для з'ясування того, чи виконуються цілі й процедури, визначені вищим керівництвом».

Основне стратегічне завдання управлінського аудиту – надання об'єктивної оцінки рівня підготовки як працівників, так і підприємства до ефективною та цілеспрямованою роботи відповідно до затверджених мети й завдань діяльності суб'єкта. За результатами оцінки управлінського аудиту розробляється програма проведення реорганізації системи управління підприємства, залучення нових та перепідготовки існуючих кадрів.

Отже, управлінський аудит – це процес вивчення та оцінка господарських явищ і фактів із метою надання рекомендацій управлінню суб'єкта господарської діяльності щодо економічного й ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, досягнення кінцевого результату та програмних цілей.

Список використаних джерел:

1. Артюх О. В. Концептуальні напрямки аудиту управлінської діяльності / О.В. Артюх // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип.3(2). – С.7-13.
2. Управлінський аудит як інструмент оптимізації витрат енергопостачальних компаній / С.О. Левицька, І.О. Левицька // Незалежний аудитор. – 2014. – № 9. – С. 29-38.

В. С. Петрухненко,
студент,

Науковий керівник: к.е.н., доц. Н.М. Кругла,
*ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В УКРАЇНІ: СУТНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Ефективна діяльність підприємницької діяльності багато в чому залежить від дієвої організації системи незалежного внутрішньогосподарського контролю – аудиту. Оскільки аудит дає можливість здійснювати контроль за ефективністю використання ресурсів (людських, фінансових, матеріальних), та уникнути браку інформації, яка необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень, виправлення показників фінансової звітності, шахрайства та фінансових зловживань з боку менеджменту та персоналу.

Створення на вітчизняних підприємствах підрозділів внутрішнього аудиту та нормативного регулювання їхньої діяльності на сьогодні являється актуальним, складним та багатогранним питанням.

Значний внесок у розвиток внутрішнього аудиту належить таким вченим, як: Білоусов А., Бутинець Ф.Ф., Баришніков Н.П., Богомолів А.М., Бурцев В.В., Васильєва М., Гніденко Н.А., Грицак Н., Жминько С.И., Каменська Т.О., Кіреєв О.І. та іншим.

В наведених працях було відзначено, що внутрішній аудит є особливою формою контролю, основою планування обсягу незалежного зовнішнього аудиту та обумовлений внутрішніми проблемами підприємства. Одним з основних принципів реалізації вимог внутрішнього контролю є запобігання недостовірній інформації, зловживанням і крадіжкам, що обумовлює структуру та напрями внутрішнього контролю. Для внутрішнього аудиту види послуг визначає керівництво підприємства, беручи до уваги потреби управління. Незалежна експертна діяльність служби внутрішнього аудиту, яка здійснює оцінку економічності та продуктивності діяльності підприємств і дотримання законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог.

Таким чином згаданими авторами по-різному розглядається суть і завдання внутрішнього аудиту, але всі вони згодні з тим, що внутрішній аудит є одним із найважливіших інструментів вирішення проблем, пов'язаних з визначенням майбутніх ризиків ситуацій, що склалися на підприємстві, їх оцінкою, а також наданням відповідних управлінських рекомендацій з усунення цих ризиків. Ці науковці розкрили основи організації та методології проведення внутрішнього аудиту [1, с. 54–59].

На практиці, вітчизняні підприємства відмовляються від створення системи внутрішнього аудиту, аргументуючи це, насамперед, нестачею коштів на її утримання. Але асигнування на утримання такого відділу можна отримати за рахунок виявлених внутрішнім аудитом резервів підвищення ефективності роботи підприємств, зниження собівартості продукції, збільшення прибутків тощо.

Стан внутрішнього аудиту в Україні супроводжується низкою проблемних аспектів, а саме:

- недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю;
- недосконалість діючої нормативно-правової бази у сфері регулювання внутрішнього аудиту;
- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів;
- відсутність типових форм документів з аудиту в цілому та внутрішнього аудиту зокрема.

Така ситуація потребує негайного вирішення, адже унеможлиблює подальший розвиток внутрішнього аудиту [3, с. 103].

Розглянуті проблеми внутрішнього аудиту, які постають перед підприємствами потребують негайного вирішення. Для цього потрібно виділити наступні пропозиції щодо подальшого розвитку внутрішнього аудиту в Україні, а саме [2]:

- удосконалення законодавчого регулювання внутрішнього аудиту в Україні;
- визначення на методичному рівні принципів внутрішнього аудиту;
- подальша розробка і впровадження нормативів внутрішнього аудиту;
- поліпшення методики та організації внутрішнього аудиту, його якості та розробка оптимальної методики, питання аудиторської етики та інші.

Отже, проаналізувавши основні проблеми розвитку внутрішнього аудиту, слід відзначити, що ситуація, яка склалася в Україні, потребує негайного вирішення проблем, які мають місце в організації внутрішнього аудиту. Дані проблеми роблять неможливим щодо успішності розвитку внутрішнього аудиту.

Список використаної літератури:

1. Білоусов А. Внутрішній аудит: перспективи розвитку і методика організації на підприємствах України / А.Білоусов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – №2. – С. 54-59.
2. Макеєва О. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні // Економіст. – 2010. – №6. – С. 54-57.
3. Пишна О.Б. Концептуальна модель системи внутрішнього контролю в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Бухгалтерський облік та фінансова звітність як інструменти контролю». Секція IV Система внутрішнього контролю (СВК) та міжнародні стандарти аудиту (МСА). – Дніпропетровськ: Наука і освіта. – 2012. – С. 101-104.

*Д. О. Пономаренко,
магістрант, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Мішук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»*

УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ БЕЗПЕКОЮ В ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Питання кадрової безпеки у системі економічної безпеки підприємств набувають особливої значущості. До останнього часу саме поняття «кадрова безпека» у нашій управлінській практиці було відсутнє, хоча в системі управління кожної організації існувала підсистема управління кадрами і соціальним розвитком колективу. Головним завданням кадрової безпеки є запобігання негативним впливам на функціонування підприємства через ризики і погрози, пов'язані з персоналом, його інтелектуальним потенціалом і трудовими відносинами загалом. Необхідність приділення особливої уваги кадровій підсистемі економічної безпеки підприємства як ключовій функціональній складовій економічної безпеки, вмотивована роллю персоналу, який одночасно і об'єктом, і суб'єктом загальної системи економічної безпеки підприємства.

Кадрова безпека має дуальну природу: всі загрози для підприємства можна поділити на внутрішні та зовнішні – загрози для персоналу підприємства та загрози, які можуть бути заподіяні підприємству з боку персоналу.

У даний час підприємства відчувають зростання рівня загроз з боку власного персоналу. Такі загрози пов'язані із збільшенням ризиків в управлінні персоналом. Негативні наслідки цих загроз можуть призвести не тільки до погіршення управління підприємством, а й до повної втрати його власником. До основних видів загроз з боку персоналу відносяться: розкрадання майна підприємства, торгівля комерційними секретами, створення в колективі нестерпного морально-психологічного клімату, отримання заробітної плати за невиконану роботу.

Дослідження в області кадрової безпеки дають можливість зменшити ці загрози, передбачити і ліквідувати їх, а також проводити профілактику. Перше, що мінімізує ці загрози – правильна і ефективна оцінка благонадійності канди-

дата. У кадровій роботі необхідно дотримуватися наступного: проводити серйозний і всебічний відбір співробітників, при якому не допускається прийняття на роботу людей, які можуть завдати шкоди інтересам підприємства. Необхідно звернути особливу увагу на людей, найбільш схильних до вербування – співробітників, які знають комерційні секрети або можуть їх впізнати. Для будь-якого підприємства небажана присутність в колективі працівників, які входять або потенційно можуть увійти в ті чи інші групи ризику. У загальному розумінні група ризику – це люди, що потрапили під вплив найбільш поширених видів залежностей (члени релігійних новоутворень, алкоголіки, наркомани, гравці). Також слід дбати про формування та підтримку оптимального соціально-психологічного клімату в колективі, створенні корпоративної культури.

Одним з найважливіших заходів забезпечення кадрової безпеки на підприємстві є створення у працівників лояльності та прихильності до підприємства. Дослідження показали, що прихильні співробітники мають більш високий рівень поваги до себе та інших, вони готові приймати нове без паніки і опору, враховують інтереси інших людей і менше схильні пропаганді, умовностей і маніпуляціям.

Кадрова політика організації має великий вплив на кадрову безпеку підприємства; вона розробляється власниками, вищим керівництвом і кадровими службами під впливом комплексу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Результативність у системі кадрової безпеки залежить від чіткої і ефективної взаємодії підрозділів. Відповідно до принципів розподілу повноважень і компетенції, в кожній компанії мають бути утворені горизонтальні зв'язки управління активами (часом, фінансами, людьми, інформацією) між кадровою службою та іншими службами і відділами.

Досліджено елементи кадрової безпеки на ПАТ «КЗРК». Запропоновано на ПАТ «КЗРК» створити службу кадрової безпеки, головні цілями якої будуть: забезпечення сталого функціонування комбінату і запобігання загроз її безпеці; захист законних інтересів комбінату від протиправних дій; охорона життя та здоров'я персоналу; недопущення розкрадання фінансових і матеріально-технічних засобів, знищення майна та цінностей, розголошення, втрати, витоку, спотворення і знищення службової інформації, порушення роботи технічних засобів; забезпечення виробничої діяльності, включаючи і засоби інформатизації.

По кадровій безпеці безпосередній вплив на ефективність діяльності підприємства виявити складно. Це пов'язано з тим, що витрати на навчання і розвиток персоналу приносять віддачу лише у довгостроковій перспективі, а у короткостроковому періоді, навпаки, призводять до зниження прибутку. Одним із завдань служби кадрової безпеки, що запропоновано покласти на менеджерів з персоналу є виявлення схильності кандидата до шахрайства, виявлення зв'язків, здатних нашкодити фірмі, виявлення фактів біографії, здатних нашкодити фірмі, непряме виявлення професійної придатності кандидат, одержання інформації про особливості кандидата. А також психологічні тестування та перевірки на детекторі неправди. Виявленим недоліком на ПАТ «КЗРК» є відсутність Кодексу корпоративного управління та корпоративної етики, в яких би можна було

прописати принципи та основні положення кадрової безпеки та відповідальності. Крім того, немає Положення про управлінський резерв. Запропоновано створити його і прописати в ньому: мету створення управлінського резерву; критерії відбору внутрішнього резерву; процедури оцінки та відбору; перспективи використання резервістів; напрями підготовки і розвитку управлінського резерву.

*А. В. Попова,
студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»,
Науковий керівник: Т. В. Голобородько,
асистент кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ФІНАНСОВА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ

Кредит – достатньо поширене явище в сучасному світі, в Україні особливо. Підприємствам для ведення бізнесу не вистачає власних коштів, тому вони користуються запозиченим капіталом (державні або банківські кредити). У свою чергу, держава, маючи дефіцит державного бюджету, користується послугами міжнародних фінансових організацій або інших держав та бере кредити (транші). Підприємства, з огляду на сучасний стан ведення бізнесу в Україні, не в змозі вчасно погасити свої кредити, а інколи, якщо підприємство визнається банкрутом, взагалі не в змозі. Таким чином, Національний банк України та комерційні банки, надаючи кредити підприємствам, збільшують власний борг перед міжнародними організаціями або іноземними державами. Тож з кожним днем зростає державний борг України і знижується теперішній та потенційно-майбутній добробут населення. Ця проблема стосується не тільки підприємців та власників підприємств, а усіх, тому що нам жити у цій країні, захищати її та працювати на її благо.

Більшість підприємств за останні роки перетворилося з досить прибуткових на банкрутів. З появою Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» підприємства почали використовувати такий механізм як визнання себе банкрутом, проте у більшості випадків така дія була у власних цілях. Підприємства самостійно визнавали себе банкрутами або фіктивно через суд з метою непогашення своїх кредитів. Такі дії набули масштабного характеру та потрібен був новий механізм, щоб «вилізти із боргової ями».

Так 14 червня 2016р. у підприємств з'явився новий інструмент для полегшення свого боргового ярма – це Закон України «Про фінансову реструктуризацію»[1], який набрав чинності 19 жовтня 2016 року. Запропонована Законом процедура фінансової реструктуризації покликана врегулювати ситуацію підприємств зі своїми кредитами, оздоровити банківську систему, зберегти робочі місця, а відтак економіку в цілому.

Процедура фінансової реструктуризації передбачає: перегляд термінів по-

гашення боргу, перегляд розміру процентних ставок, надання нового фінансування боржника, прощення частини боргу. Йдеться виключно про життєздатні підприємства, які за рахунок цього заходу зможуть повернутися до економічної активності.

Враховуючи «антикризовий» характер пропонованих положень, законом встановлено обмежений час його дії: три роки з дати набрання чинності. Розробники вважають, що такий строк дозволить оцінити успішність проведення процедури й порівняти результати з досвідом інших країн.

Система фінансової реструктуризації прийнята Законом відповідає діючим світовим принципам та умовам. Цей Закон є одним із пунктів умови входу України до Європейського співтовариства.

Проте, більшість науковців та практиків вважають, що нововведення, запропоновані Законом, навряд чи приведуть до виправлення ситуації, яка склалася в Україні.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про фінансову реструктуризацію» №1414-VIII від 14.06.2016р.

*А. В. Попова,
студентка 3 курс факультету економіки та управління бізнесом,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

КОРУПЦІЯ В АУДИТОРСЬКІЙ СФЕРІ

Хабарництво, шахрайство, зловживання владою або посадовим становищем, кумівство є невід'ємною частиною сьогодення. Це є причиною погіршення економічної та політичної ситуації в країні. Корупція стала головною перешкодою на шляху економічного розвитку держави, покращення добробуту суспільства, відбулася деформація податкової системи.

Сфера аудиту не є виключенням – негативні явища спостерігаються і в наданні аудиторських послуг. Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» аудиторській перевірці підлягають усі суб'єкти господарювання незалежно від форм власності та видів діяльності [1]. Поширена така практика, що для проведення аудиту та отримання аудиторського висновку керівник підприємства-замовника аудиту укладає договір з аудиторською фірмою на проведення перевірки, де директором чи аудитором є родич або близький друг керівника підприємства – замовника. Таким чином, підприємство – замовник аудиту планує приховати реальний фінансовий стан підприємства та, наприклад, сплатити менше податків до бюджету. У такому разі наявний випадок кумівства.

Проте небагато людей мають зв'язки в аудиторських фірмах, тому, зазвичай, усі підприємства планують замовити проведення аудиту та отримати позитивний висновок аудитора за «особливу плату» аудитору, тобто дати хабар. Це поширена практика і боротися з нею, як ми бачимо, не виходить. Іноді дійсно легше дати хабар та отримати потрібний висновок, ніж проводити аудиторську

перевірку. Це зумовлено станом економіки країни, недосконалістю податкової системи, політичною нестабільністю, бюрократією. Однак багато аудиторських фірм цінують свою репутацію і не пристають на подібні пропозиції [2].

Найвні випадки і шахрайства. Наприклад, підприємства, що підлягають обов'язковому державному аудиту намагаються приховати реальні факти або надають аудитору для перевірки підроблені документи. Звісно, якщо такі махінації будуть виявлені, то підприємству доведеться сплатити штраф. Вітчизняні підприємства впевнені у тому, що, якщо вони замовляють послуги аудитора, платять йому значні суми коштів, то висновок аудитора обов'язково повинен бути позитивним, але реальність протилежна.

Сфера аудиту підлягає реформуванню і це очевидно. Існуюча практика проведення аудиту не задовольняє сучасні запити суб'єктів господарювання та не приносить прибутку, адже суб'єкти господарювання «йдуть» у тіньову економіку. З огляду на виявлену проблему, через значне податкове навантаження з боку держави, доцільно розробити шляхи підвищення ефективності функціонування аудиту, а саме:

- реформувати податкову систему, зняти податковий тягар із суб'єктів господарювання;
- впровадити жорстку систему штрафів для аудиторів, з можливістю позбавлення аудиторської ліцензії;
- перейняти досвід аудиторської перевірки в розвинутих країнах світу та запровадити його у вітчизняну практику [3].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. №3125-ХІІ, зі змінами та доповненнями.
2. Україномовна версія Міжнародного стандарту контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1, видана Міжнародною федерацією бухгалтерів.
3. Міжнародні стандарти аудиту 200-899.

*Г. К. Робакідзе,
Д. А. Трушкін,
студенти гр. ПЗАС-14-1,
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Київський національний економічний універси-
тет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник: А.Б. Ярова, к.е.н., доц.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

КРИПТОВАЛЮТА ЯК РІЗНОВИД ЕЛЕКТРОННОЇ ВАЛЮТИ. БІТКОЙН ЯК ВИД КРИПТОВАЛЮТИ

Електронні кошти – платіжний засіб, який зберігається у вигляді інформації на електронному носії та отримати доступ до якого можна за допомогою електронного гаманця (наприклад, Яндекс.Гроші, QIWI, Steam гаманець, електронні гроші ПриватБанку тощо). Як правило, більшість з електронних коштів мають під собою реальні грошові зобов'язання, тобто щоб один суб'єкт отримав електронні кошти він або інший суб'єкт мають надати не меншу кількість реальних коштів об'єкту, який нараховує електронні кошти (як правило, це можна зробити за допомогою банку, або електронного терміналу). Тобто більшість електронних коштів являють собою лише певний спосіб представлення реальних коштів, а операції із цими коштами відображають реальні операції із реальними коштами.

Криптовалюта – це вид цифрової валюти який заснований на методах хеш шифрування Вона ніяк не пов'язана ні з жодною із реальних валют, ні з будь якою державною валютною системою, та підтримується за допомогою реер-to-реер комп'ютерної мережі. У цій статті криптовалюта буде розглядатися на прикладі bitcoin – однієї з перших й основних систем криптовалют.

Bitcoin – електронна валюта, концепт якої був озвучений 2008 року Сатосі Накамото, і представлений ним 2009 року, базується на само опублікованому документі Сатосі Накамото. Повна капіталізація ринку біткойнів наразі становить 7,865,298,695 USD (5,742,527,794 EUR). Середня ціна одного біткойна на 6 серпня 2016 року - 13755 ₪ або 573.94 \$. Bitcoin існує тільки у вигляді записів розподіленої бази даних в якій в загальнодоступному відкритому вигляді зберігаються всі транзакції та немає централізованого управління та елементів. Транзакції із цифровим підписом між двома вузлами передаються до всіх вузлів реер-to-реер мережі із зазначенням bitcoin-адресу відправників / одержувачів, але без інформації про реальних власників цих адресів. У базі немає окремих записів про поточну кількість bitcoin у будь-якого власника. Лише на підставі ланцюжків транзакцій стає зрозумілим поточну кількість bitcoin, пов'язаних з тою чи іншою bitcoin-адресою.

Видобуток bitcoin називається «Майнінг». Майнінг не регулюється державою або правоохоронними органами, будь-яка людина при наявності достатніх обчислювальних потужностей може спокійно заробляти. Реалізується за принципом регенерації унікальних хеш-кодів. Bitcoin видобуваються не по од-

ному, а блоками. Спочатку розмір кожного з них дорівнював 50 BTC, але він зменшується вдвічі після кожних 210 тис. добутих блоків. Це приблизно кожні 4 роки. Зараз видобуто вже більше 250 тис. блоків, а значить, що один з них приносить 25 BTC. Новий блок видобувається приблизно кожні 6–10 хвилин.

Через кожні 2016 блоків складність видобутку збільшується. За неповних 4 роки вона зросла в 50 мільйонів разів. Відповідно, зростають і витрати на електрику, а також потрібні більші обчислювальні потужності комп'ютерів. Контроль випуску BTC досягається шляхом збільшення не тільки складності, але і часу видобутку. Функція залежності швидкості сумарно видобутих монет від часу обернено пропорційна, швидкість з часом падає, прагнучі до нуля. Тому з цього виходить теза про неможливість досягнення значення BTC в 21 мільйон монет. В 2033 буде отримано 99% всіх монет, після чого їх видобуток виявиться занадто затратним як за ресурсами, так і за часом.

Ефективний Майнінг BTC можливий на будь-яких досить потужних пристроях, в тому числі на персональних комп'ютерах, ноутбуках і навіть терміналах.

У різних країнах ставлення до системи bitcoin значно відрізняється. У багатьох країнах статус досі не визначено або він змінюється. В окремих країнах операції з bitcoin офіційно дозволені. Зазвичай вони розглядаються як товар або інвестиційний актив і для оподаткування підпорядковані відповідному законодавству. Іноді bitcoin визнають розрахунковою грошовою одиницею. Наприклад, в Японії bitcoin є законним платіжним засобом з податком на їх купівлю. В інших країнах (наприклад, у Китаї) операції з bitcoin заборонені для банків, але дозволені для фізичних осіб.

22 жовтня 2015 року Європейський суд ухвалив, що операції обміну біткойнів на фіатні валюти звільняються від ПДВ. У рішенні суду стверджується, що закон про ПДВ поширюється на поставку товарів і надання послуг. Транзакції в системі bitcoin були віднесені до платіжних операцій з валютами, монетами і банкнотами, і тому не підлягають оподаткуванню ПДВ. Суд рекомендував усім країнам-членам Євросоюзу виключити криптовалюту з переліку активів, що підлягають оподаткуванню.

Сьогодні bitcoin приймають сотні західних магазинів електроніки, косметики, компанії з надання послуг хостингу, замовлення їжі, лотереї, а також віртуальні ігри та інші сервіси. У результаті переговорів з компанією Amazon було досягнуто домовленість про використання bitcoin в її інтернет-магазинах (але сума покупки повинна перевищувати \$ 30).

У лютому 2011 року bitcoin взяв дуже важливу психологічну планку – вперше за період його існування курс обміну BTC до USD досяг стійкого паритету, а в деякі вдалі дні за 1 монету bitcoin давали більше 1 долара. У середині 2011 року за одну монету цієї електронної валюти пропонували вже 18 доларів.

Слід згадати й про політичний компонент, який вже починає проявлятися: після чисельних випадків закриття рахунків проекту WikiLeaks у традиційних копійчаних системах, цей проект продовжив збір грошей в системі bitcoin.

Критика біткойнів починається одразу після запуску системи и включає кілька головних положень.

Початковий Розподіл монет надає значні переваги тим, хто почав емісію раніше. Як стверджується, bitcoin поширюються («генеруються») як нагорода за розв'язок складної задачі підтримки протоколу. Недоліком є те, що зараз обсяг роботи, потрібний для отримання однієї монети, значно (більш ніж у 500 000 разів) перевищує обсяг роботи для створення монет, що потребувався відразу після запуску. Чим більше людей приєднуються до спільноті – тим важче стає генерувати монети.

Анонімність системи bitcoin заважає державі контролювати фінансові потоки, в тому числі через кордон. У вересні 2014 року Банк Англії висловив побоювання, що якщо у системи bitcoin збільшиться популярність, то в крайньому варіанті можна втратити контроль над інфляцією.

Використання bitcoinу тіншовій економіці дозволяє забезпечити не підконтрольність національним органам влади торгівлю такими товарами, як зброя, наркотики, тощо. Як приклад подібної торгівлі ЗМІ найчастіше розглядають історію інтернет-магазину SilkRoad. При цьому, під час слухання в Сенаті США з приводу віртуальних валют позначають, що готівкові гроші для нелегальних операцій використовують набагато частіше, але це не стає підставою для критики або заборони готівки.

Багато економістів вважають систему bitcoin спекулятивною бульбашкою.

Екс-голова ФРС США Алан Грінспен 5 грудня 2013 року в інтерв'ю агентству Bloomberg заявив, що вважає bitcoin бульбашками, оскільки, на його думку, bitcoin не мають ніякої реальної вартості.

Австралійський економіст Джон Квіггін вважає bitcoin прийнятним інструментом розрахунків замість бартеру, але невідповідним на роль фінансового активу. Базова вартість активів повинна або формуватися на їх альтернативних використання (як альтернативна вартість золота або срібла), або за їх прибутковістю (як теперішня вартість у акцій або облігацій). У біткойнів подібних джерел вартості немає. Якщо торговці відмовляться приймати їх як оплату за товари та послуги, їх вартість стане нульовою.

Роберт Шиллер, лауреат Нобелівської премії з економіки (2013), вважає, що bitcoin «демонструє багато з характеристик спекулятивної бульбашки».

Девід Андолфатто, віце-президент Федерального резервного банку Сент-Луїса, вважає, що ціна біткойнів «складається виключно з бульбашки», хоча він визнає, що багато інших активів мають ціни вищі, ніж їх внутрішня вартість.

Тімоті Лі з WashingtonPost в листопаді 2013 року зауважив, що спостерігаються цикли зростання і зниження ціни біткойнів, що нехарактерно для спекулятивної бульбашки. Він вказує, що для бульбашки характерно падіння ціни після того, як становиться очевидним її спекулятивна завищеність і подальшого повернення не відбувається. Для біткойнів періоди зниження змінювалися новим зростанням навіть після виходу негативних новин.

Колишній старший радник Казначейства США і міжнародного валютного фонду Нуріель Рубіні в березні 2014 року заявив, що bitcoin є варіантом фінансової піраміди. У цьому ж переконаний і Джонатан Тругман з NewYorkPost.

У 2012 році Європейський центральний банк в Доповіді зазначив, що поки немає можливості оцінити, чи є робота системи bitcoin фінансовою пірамідою.

У 2014 році глава Банку Естонії обережно вказав на відсутність доказів того, що bitcoin не є фінансовою пірамідою.

У звіті 2014 року всесвітнього банку вказується, що всупереч широко поширеній думці, bitcoin не є навмисною фінансовою пірамідою.

На думку Еріка Познера, професора права в Університеті Чикаго, фінансова піраміда зазвичай має ознаки шахрайства, а ситуація з bitcoin більш схожа на колективну ілюзію.

Економіст Джеффри Такер стверджує, що є кілька ключових відмінностей між фінансовою пірамідою та bitcoin.

У звіті 2014 року Рада Федерації (Швейцарія) у відповідь на неодноразово підняте питання, чи є bitcoin фінансовою пірамідою, зробила висновок, що ця система не надає типових обіцянок прибутку, тому і пірамідою не є.

Список використаних джерел:

1. Bitcoin - <https://uk.wikipedia.org/wiki/Bitcoin>
2. Bitcoin. Как это работает - <https://habrahabr.ru/post/114642/>
3. Майнинг - <https://ru.wikipedia.org/wiki/Майнинг>
4. Биткойн - <https://ru.wikipedia.org/wiki/Биткойн>

В. Г. Рожковська,
магістрантка, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Антикризове управління, як і будь-яка інша діяльність, є успішним, якщо при його здійсненні орієнтуються не на досягнення тимчасових ефектів, а ставлять за мету формування стійкого позитивного положення підприємства на ринку. Своєчасно розроблена та реалізована за допомогою антикризової програми концепція сприяє припиненню розвитку кризових процесів, відновленню потенціалу підприємства та формування ним сукупності конкурентних переваг. Особливо гостро постає проблема розробки стратегії антикризової діяльності суб'єкта господарювання в умовах розвитку національної та глобальної фінансової кризи.

В останні роки економіка України зіткнулася зі світовою фінансово-економічною кризою, початковими наслідками якої були різке падіння обсягів виробництва на підприємствах сировинних та експортоорієнтованих галузей економіки, обвал фондового ринку, валютна дестабілізація тощо. Підприємства сировинної орієнтації, до яких належать і гірничо-збагачувальні комбінати, найбільше серед інших підприємств відчули на собі наслідки кризи. Їх продукція займає дуже вагомий частку в експорті України, на ціну якої суттєво впливає світова кон'юнктура. Різке падіння обсягів виробництва продукції на підприєм-

ствах гірничо-металургійного комплексу та криза в банківській системі сприяли погіршенню їх фінансово-економічному стану

Зазначене підтверджує актуальність та необхідність дослідження питань антикризового управління.

Під час дослідження особливостей антикризового управління на ПАТ «ПВДЕННИЙ ГЗК» виявлено, що воно носить фрагментарний характер. Відсутній конкретний відділ або працівник, до обов'язків якого входили би як мінімум такі обов'язкові функції:

а) виявлення ознак кризи, їх класифікація та встановлення ступеня наявного чи потенційного негативного впливу кризових явищ на фінансово-господарський стан та ринкові позиції суб'єкта господарювання;

б) вибір інструментів антикризового управління, застосування яких буде найбільш оптимальним для того типу і ступеня кризи, що має місце на даному підприємстві, підбір виконавців антикризових заходів та узгодження їх дій з метою досягнення синергетичного ефекту;

в) реалізація заходів антикризового управління, контроль за їх ефективністю та внесення необхідних корегувальних змін в програму антикризових дій.

Усі зазначені групи функцій є однаково важливими з точки зору ефективного функціонування системи антикризового управління на підприємстві. Тому навіть якщо виконання вказаних функцій покласти на різних осіб чи різні служби, у структурі підприємства обов'язково має бути особа, яка координує і контролює дії усіх суб'єктів антикризового менеджменту. У цілому, це може бути власник підприємства, керівник підприємства чи антикризовий менеджер, проте, на нашу думку, це має бути спеціально створений антикризовий відділ. При цьому, для антикризового керуючого мають бути створені необхідні умови для виконання своїх функцій: повна передача повноважень і відповідальності за результати діяльності підприємства в період проведення антикризових процедур; доступ до всієї інформації, що стосується діяльності підприємства і його взаємовідносин із зовнішніми контрагентами; створення дійового механізму зацікавленості (матеріальної і моральної) в подоланні кризи і збереженні підприємства як життєздатного суб'єкта ринку.

*А. С. Рудич,
магістрант*

*Науковий керівник: к.е.н., доц. І. Ю. Кравченко,
Полтавський університет економіки та торгівлі,
м. Полтава, Україна*

ЗНАЧЕННЯ І ЗАВДАННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

Результативність управлінських рішень щодо оновлення, реконструкції і модернізації техніко-технологічної бази спонукає українські підприємства до активного пошуку оптимальних форм інвестування. Тому особливого значення в оновленні застарілої технічної бази виробництва набуває оренда.

Питання організації та методики обліку та аудиту оренди розглядаються в працях таких вітчизняних науковців, як: М. Білуха, Ф. Бутинець, Г. Давидов, Н. Дорош, Л. Кулаковська, В. А. Кулик, М.Ф. Огічук, Ю. Піча, В. Сопко, Л. Сук, Б. Усач та інших.

Ефективність управління орендними операціями значною мірою залежить від достовірності, оперативності та обґрунтованості інформації про стан орендних відносин на підприємстві. Основним джерелом цієї інформації виступає система бухгалтерського обліку, завдяки якій здійснюється процес її виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі внутрішнім і зовнішнім користувачам. При цьому система бухгалтерського обліку базується на чіткому дотриманні положень чинних нормативних актів, які регулюють орендні операції в Україні.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності [6].

В Україні економічна система функціонує суворо у правових межах, що обумовлює суттєвий юридичний вплив на відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку та аудиті.

В Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [8] визначені правові основи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку, у тому числі, орендних операцій, й складання бухгалтерської звітності на підприємствах.

Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» визначає, що бухгалтерський облік повинен проводитися за новими П(С)БО, а також, Законами України, Інструкціями та листами Фондів України.

Зважаючи на вище зазначене, мета та завдання обліку орендних операцій полягають у правильному і своєчасному оформленні розрахункових та платіжних документів, правильному відображенні в обліку витрат, доходів і витрат, дебіторської і кредиторської заборгованості, пов'язаних з одержанням в оренду, використанням у виробництві і поверненням основних засобів, організації аналітичного обліку орендованого майна.

Мета аудиту орендних операцій полягає у встановленні достовірності первинних даних щодо формування розміру орендних платежів, повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку орендних операцій та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності інформації щодо орендних операцій, наведеної в фінансовій звітності підприємства [10, с. 325].

За результатами дослідження завдань обліку і аудиту орендних операцій визначено, що мета та завдання обліку орендних операцій полягають у правильному і своєчасному оформленні орендних операцій; мета аудиту орендних операцій полягає у встановленні достовірності первинних даних щодо формування розміру орендних платежів, повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах і облікових регістрах, правильності ведення обліку орендних операцій та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності інформації щодо орендних операцій, наведеної в фінансовій звітності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» [Електронний ресурс] : Положення від 28.07.2000 № 181 (Редакція станом на 09.08.2013) / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 06.02.2015) / Законодавство України : [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

3. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика : навч. посібник / М.Ф. Огійчук. – Київ: Алерта, 2012. – 664 с.

В. А. Семенець,
студент,

**Керівник: викладач вищої категорії,
викладач методист О.Ю. Лушнікова,**

*Криворізький державний комерційно-економічний технікум,
м. Кривий Ріг, Україна*

СТАТИСТИКА В ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

Статистика є підґрунтям економічної діяльності підприємства. Сьогодні статистику використовують, вивчаючи життєвий рівень населення та громадську думку, оцінюючи підприємницькі та фінансові ризики, у маркетингових дослідженнях, страхуванні тощо.

Статистика вивчає кількісний та якісний бік масових соціально-економічних явищ, систематизує, узагальнює інформацію, що забезпечує прийняття необхідного рішення. Отже актуальність теми роботи обумовлена значущістю інформації та аналізу статистичних показників для забезпечення управлінської діяльності підприємства.

Спочатку статистика - це облікова документація, виражена в основному в цифрових показниках і фіксує стан держави чи окремого підприємства на якомусь відрізку часу. Основне завдання статистики – сприяти прийняттю правильних управлінських рішень.

Іншими словами, статистика, будучи наукою прикладною, може бути додана до будь-якого виду діяльності і тим самим вона дозволяє робити висновки, засновані на зведених кількісних і якісних даних. У сучасних умовах керуючі рішення повинні прийматися лише на основі ретельного аналізу наявної інформації.

Для вирішення подібних завдань призначений потужний апарат прикладної статистики, складовою частиною якого є статистичні методи. Ці методи дозволяють виявляти закономірності на тлі випадковостей, робити обґрунтовані прогнози і оцінювати ймовірність їх виконання.

Споживачами статистики є уряд, бізнес та громадськість. Уряд користується статистичними даними в процесі вироблення державної політики, оскільки така інформація дає змогу розуміти тенденції розвитку економіки. Представникам

бізнесу статистичні висновки щодо потенціалу економічного розвитку допомагають приймати інвестиційні рішення. Громадськість потребує статистичних даних для ґрунтовного обговорення суспільних проблем.

Статистика як наука має численні зв'язки з економічною теорією, фінансами і кредитом, економікою підприємств і т.д. Вона переймає у цих наук основні економічні категорії і бере за основу їх фундаментальні закони. Зі свого боку статистика забезпечує систему статистичних методів і результати аналізів кількісних закономірностей.

Завдання статистики загалом можна умовно розділити на дві групи:

1. Постійні завдання:

– Забезпечити органи управління державою, регіонами, галузями та окремими підприємствами своєчасною повною та достовірною інформацією, яка необхідна для прийняття рішення;

– Інформувати громадськість про явища і процеси, що відбуваються в суспільстві.

2. Актуальні завдання формуються виходячи з потреби суспільства та економіки:

– Отримання об'єктивної інформації про діяльність господарських структур;

– Створення баз даних про діяльність поточних господарських структур з можливістю доступу до них для отримання інформації, необхідної для вирішення поточних господарських завдань;

– Прогнозування розвитку важливих соціально-економічних процесів і явищ;

У реалізації як короткострокових, так і довгострокових завдань важливе місце належить інформації, на основі якої приймаються рішення політичного, соціального та звісно ж економічного характеру. Ключову роль у формуванні інформаційної системи країни грають державні статистичні служби, поєднані у єдину систему.

На державну статистику зокрема покладається основна роль забезпечення базової соціально-економічної інформації для розгортання комплексу програм дій необхідних для швидкого відновлення позитивного характеру економічного розвитку країни, забезпечення економічної стабільності.

Таким чином, завдяки статистичним дослідженням можна спостерігати реакцію населення на ті чи інші економічні зміни в державі.

В даний час у зв'язку з процесом інтеграції України в світову економіку відбувається зростання потреби в статистичній інформації, порівнянної на міжнародному рівні. Тому вивчення міжнародної практики формування статистичної інформації є обов'язковим для вдосконалення національної статистики, що в свою чергу необхідно для покращення роботи підприємств різних галузей, що забезпечить «здоровий» розвиток економіки.

Характеристика будь-яких соціально-економічних процесів неможлива без глибокого статистичного дослідження, що включає етапи збору статистичної інформації, її первинну обробку, групування результатів спостереження в певні сукупності, узагальнення та аналіз отриманих матеріалів. Саме через ці

всі сходинок необхідно пройти аби отримати підсумок, що необхідний для прийняття об'єктивних управлінських рішень.

Отже, статистична наука є одним із основних напрямків, який допомагає детальніше розглянути і обчислити явище, зробити необхідний аналіз, простежити динаміку розвитку того чи іншого процесу. Звідси впливає найважливіша роль статистики в дослідженні процесів економіки.

*І. І. Сідорова,
магістрант,*

*Науковий керівник: к.е.н., доцент В.С. Адамовська,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

СПИСАННЯ БЕЗНАДІЙНОЇ ТОВАРНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: ЯКА ДОЛЯ ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ З ПДВ?

В сучасних умовах економічного розвитку країни питання дебіторської заборгованості вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності. При цьому облік дебіторської заборгованості має ряд особливостей і невирішений питань. Так, наприклад, існують протиріччя у визначенні терміну «безнадійна дебіторська заборгованість», надані у національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку та Податковому кодексі України.

Згідно з П(С)БО 10 безнадійна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності [1]. Відповідно до пп. 14.1.11 ПКУ [2] безнадійна заборгованість – це заборгованість, що відповідає одній з таких ознак:

а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;

б) прострочена заборгованість, що не погашена внаслідок недостатності майна фізичної особи, за умови, що дії кредитора, спрямовані на примусове стягнення майна боржника, не призвели до повного погашення заборгованості;

в) заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією і т.д.

Під час перерахування коштів продавцю (у разі отримання податкової накладної) покупець може відобразити податковий кредит. Право на нарахування податкового кредиту виникає незалежно від того, чи такі товари/послуги й основні фонди розпочали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду (п. 198.3 ПКУ) [2].

Однак, на практиці можлива ситуація, коли аванс був перерахований за товари, які так і не були поставлені. А тому вони не використовуватимуться в господарській діяльності покупця.

Якщо фактичне постачання товарів не відбулося, має місце факт невиконання умов договору постачання товарів, а тому при списанні дебіторської заборгованості платник податку (покупець) втрачає право на сформований за передплатою податковий кредит. У такій ситуації податківці рекомендують звернутися до п. 50.1 ПКУ, яким встановлено механізм виправлення помилок у податковій звітності. Тобто контролери пропонують виключити з податкового кредиту вхідний ПДВ, що припадає на суму списаної безнадійної дебіторської заборгованості, шляхом подання уточнюючого розрахунку до декларації з ПДВ того періоду, у якому виникла безнадійна заборгованість. Пояснюють контролери це тим, що в ст. 192 ПКУ серед підстав для проведення коригування не згадується списання безнадійної заборгованості. Окрім цього, чинною формою декларації з ПДВ, затвердженою наказом Мініфіну України від 28.01.2016 р. № 21 [3], не передбачено рядка для відображення коригувань ПДВ у таких ситуаціях.

Такий метод коригування податкового кредиту в разі списання безнадійної дебіторської заборгованості не зовсім коректний. Оскільки внаслідок зменшення податкового кредиту можуть виникнути недоплата податку в бюджет й автоматичне нарахування штрафу, згідно з п. 50.1 ПКУ, і пені. Хоча за логікою в такому випадку про санкції не може навіть бути мови, адже помилки не було, покупець діяв у межах прав, наданих йому ПКУ.

З метою удосконалення податкового обліку безнадійної товарної дебіторської заборгованості пропонуємо у податковій декларації з ПДВ ввести рядок 12.1 «Коригування податкового кредиту на суму списання безнадійної дебіторської заборгованості», що надасть можливість визначити фактичну базу оподаткування і нарахування податкового кредиту.

Список використаних джерел:

1) П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість” затверджене наказом міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. No 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>

2) Податковий кодекс № 1411-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 26, ст.520[Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

3) Наказ Міністерства фінансів України від 28.01.2016 №21 "Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість"

*І. І. Сідорова,
ст.гр.ОПМ-16-1м,
Науковий керівник:Сідорова О.І.,
асистент кафедри ООПУА,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СКЕПТИЦИЗМУ ТА ЙОГО ЗАСТОСОВАННЯ НА ПРАКТИЦІ В ХОДІ АУДИТОРСЬКИХ ПЕРЕВІРОК

Професійний скептицизм є необхідним елементом для проведення ефективного аудиту. Якщо аудит проводиться без професійного скептицизму, цінність такого аудиту знижується.

Обов'язком аудитора є підтримувати позиції професійного скептицизму впродовж всього часу протягом завдання. Позиція професійного скептицизму включає в себе такі питання:

1. Визнання, що управлінський персонал завжди може скоїти шахрайство. Управлінський персонал завжди в змозі подолати навіть надійний внутрішній контроль. Члени групи з завдання повинні відкласти будь-які переконання, що управлінський персонал та вищий управлінський персонал є чесними і сумлінними, незважаючи на минулий досвід аудитора щодо чесності і порядності.

2. Критичне ставлення. Зробіть критичну оцінку щодо вагомості отриманих аудиторських доказів.

3. Пильність. Чи суперечать аудиторські докази або ставлять під сумнів надійність:

- Документів та відповідей на запити ?

- Іншої інформації, отриманої від управлінського та вищого управлінського персоналу?

4. Обережність. Уникайте:

- Пропуску незвичайний обставин.

- Надмірного узагальнення, коли висновки робляться з аудиторських спостережень.

- Використання хибних припущень у визначенні характеру, часу та масштабу аудиторських процедур і оцінці їх результатів.

- Прийняття менш ніж переконливих аудиторських доказів вважаючи, що управлінський персонал та вищий управлінський персонал є чесним та сумлінним.

- Прийняття заяв від управлінського персоналу в якості заміни отриманню достатніх аудиторських доказів.

Застосування професійного скептицизму при аудиторській перевірці клієнта, якого ви знаєте і якому довіряєте, може бути складним. Довіряти людям – природна людська тенденція, припускаючи, що немає інформації про зворотне. Отже, партнерам та персоналу потрібно регулярно нагадувати про застосування професійного скептицизму. Деякі практичні рекомендації для застосування цього принципу включають:

- Запрошення когось (в ідеалі декого з досвіду судової експертизи), хто не знає суб'єкта господарювання, прийняти участь у плановій дискусії про шахрайство;

- Позиція керівництва. Послідовні роз'яснення керівництва фірми стосовно того, що спирається на культуру, яка підтримує професійний скептицизм (що є невід'ємною частиною проведення аудиту високої якості), можуть поліпшити якість роботи, виконуваної партнерами з аудиту та аудиторами.

- Документація. Для системи контролю якості, щодіє на фірмі, важливо встановити політику і процедури стосовно документування результатів кожної аудиторської перевірки;

- Професійна компетентність Для проведення аудиту з професійним скептицизмом важливо, аби члени аудиторських груп володіли необхідними знаннями, навичками та вміннями відповідно до обставин, що включає також належну освіту і досвід.

*Є. Г. Склезь,
студентка,*

*Науковий керівник: к.е.н., доцент Міщук Є. В.,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Зараз у сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних і проблемних питань обліку можна вважати облік дебіторської заборгованості, що пов'язано із глобальним загостренням проблем неплатежів.

Зрозуміло, що незалежно від причин виникнення дебіторської заборгованості уникнути її неможливо. Тому підприємству необхідно шукати способи ефективного управління дебіторською заборгованістю, зокрема вдосконалення бухгалтерського обліку взаєморозрахунків, організації ефективної та дієвої системи внутрішньогосподарського контролю тощо.

Дослідженням проблем організації обліку розрахунків з дебіторами у різні роки займалися такі вітчизняні науковці, як М. Д. Білик, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, С. Ф. Голов, В. І. Єфіменко, В. М. Костюченко, М. В. Кужельний, Ю. Я. Литвин, О. В. Лишиленко, В. Г. Лінник, В. Я. Плаксієнко, В. В. Сопко, К. С. Сурніна, Н. М. Ткаченко та багато інших. Разом з цим, зазначимо багатоглибкість дослідження, зумовлену складністю і різноманітністю суб'єктів та об'єктів розрахунково-платіжних відносин. Розглянемо основні проблеми обліку дебіторської заборгованості.

Перш за все слід зазначити, що у П(С)БО 10 не передбачено чіткого розмежування понять довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. У вищезазначеному стандарті не відзначено, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, поточна заборгованість є оборотним

активом, а довгострокова – необоротним. Потрібно створити спеціальну класифікацію дебіторської заборгованості, що надасть можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів угруповання розрахунків з дебіторами за класифікаційними ознаками.

Також вчені зазначають про необхідність зближення бухгалтерського обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості та обліку її для цілей оподаткування. Хоча законотворці і наполягають, що із введенням у дію Податкового кодексу України податковий облік максимально наближено до бухгалтерського обліку, але, як показує практика, проблеми їх взаємозв'язку, протиріч та розбіжностей залишилися і досі.

Окремо слід відмітити думку науковців що, одною з найважливіших проблем є організації обліку дебіторської заборгованості можна назвати непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів до обліку на підприємствах. Тому часто отримуємо недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі. Розрахунок резерву необхідно проводити на підставі середніх статистичних даних [3].

Необхідно приділити значення вибору форм розрахунків з покупцями та замовниками. Серед усіх форм безготівкових розрахунків найнадійнішою є акредитив. Він виставляється в банку постачальника і забезпечує своєчасність розрахунків за відвантаженою продукцією. Таким чином з метою надання якісної бухгалтерської інформації про заборгованість господарчого суб'єкту, користувачам для прийняття рішень, пропонується розробити таку форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, для якої властиві:

- єдиний правильний підхід до обліку дебіторської заборгованості;
- єдиного підходу до реєстрації та обліку довгострокової дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; веденням аналітичного обліку за кожним видом довгострокової дебіторської заборгованості в розроблених відомостях аналітичного обліку; узагальненням та накопичуванням аналітичної інформації про довгострокову дебіторську заборгованість [2].

Для вдосконалення системи обліку та контролю дебіторської заборгованості можна рекомендувати:

1. Розробити комплекс заходів щодо:

- по-перше, пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів;
- по-друге, постійного моніторингу потенційних дебіторів (оцінювання фінансового стану та платоспроможності, ринкової репутації, іміджу тощо).

2. Створювати резерв сумнівних боргів та виробити порядок його визначення в обліковій політиці підприємства. 3. Своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення фактичної дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування. Також доводиться впроваджувати в практику управління лімітування дебіторської заборгованості як у загальних обсягах, так і у розрахунку на одного дебітора (існуючого чи потенційного) і періодично переглядати граничні суми.

4. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості.

На нашу думку, висвітлені проблеми організації обліку дебіторської заборгованості потребують подальшого дослідження і вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом МФУ від 08.10.99 р. № 237.
2. Горбачова О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / О. М. Горбачова, Л. В. Лахай. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Колеснікова О. М. Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті Податкового кодексу України [Електронний ресурс] / О. М. Колеснікова // Ефективна економіка. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>

О. В. Смирнов,
магістрант,

Науковий керівник: Н.М. Кругла, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет», м. Кривий Ріг

ОЦІНКА СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сьогоднішні високодинамічні, конкурентні та мало прогнозовані умови функціонування підприємств вимагають впровадження сучасних методик управління, адекватних за складністю до умов діяльності на ринку, які б відповідали вимогам відкритості, оперативності та адекватності. Невід'ємною частиною управлінського процесу є система моніторингу, функціональна важливість якого полягає в забезпеченні зворотного зв'язку між суб'єктом та об'єктом управління: можливості виявлення потреб об'єкта, оцінки ефективності і результативності обраних методів та інструментів впливу на нього з боку суб'єкта управління. Для забезпечення виконання вказаної функції необхідно створити механізм оцінки фактичних значень показників, що отримуються в процесі моніторингу, розробити можливі напрями управлінських дій, пов'язаних із вибором кращого варіанта господарської діяльності.

Проведені до цього часу дослідження підтверджують, що моніторинг є досить новим видом аналітичних досліджень в економічній науці. На сучасному етапі відбувається становлення його поняття, змісту і механізму проведення. Хоча дослідники однакостайні у розумінні сутності моніторингу як спостереження за станом та параметрами певного об'єкта, спостерігаються значні розбіжності стосовно розуміння місця моніторингу в системі управління підприємства. Зокрема, моніторинг розглядають як складову діагностики, економічного аналізу, системи інформаційного забезпечення, функції контролю, системи ухвалення управлінських рішень. Крім цього, існують суперечності щодо інструментарію моніторингу, часового діапазону його спрямування, критеріїв здійснення.

Таким чином, цільовою направленістю майбутніх досліджень повинно стати визначення основних критеріїв оцінки моніторингу управлінської діяльності на підприємстві та розробка механізмів оцінки показників моніторингу економічного потенціалу підприємств в умовах сучасного ринку, визначення порядку ідентифікації результатів їх господарської діяльності та встановлення рівня інерційності прийняття управлінських рішень.

Першим етапом моніторингу є визначення мети. Метою моніторингу є періодичне та систематичне відстеження параметрів діяльності підприємства для забезпечення менеджерів-контролерів інформацією про стан об'єкта. Для контролювання управлінської діяльності підприємства треба відстежувати основні параметри діяльності, тобто ті показники, за допомогою яких можна отримати достатню інформацію про стан підприємства загалом, тенденції розвитку.

Найбільш доцільним та виправданим підходом до моніторингу управлінської діяльності підприємства загалом є визначення параметрів спостереження відповідно для кожної невід'ємної сфери діяльності, зокрема: сфери матеріально-технічного забезпечення, виробничої, фінансової, маркетингової, продуктової сфер.

Подальшим етапом є вибір методів моніторингу. Для прикладу можна використати основний метод моніторингу в системі поточного контролювання управлінської діяльності підприємства – метод стеження за контрольними точками.

Черговим важливим етапом є конкретизація об'єктів моніторингу та визначення критеріїв, за якими здійснюється моніторинг.

Наступним етапом моніторингу є формування бази фактичних даних за об'єктами моніторингу. Від того, як сформовано бази даних за об'єктами моніторингу, залежить якість поточного контролювання.

Обробка інформації за об'єктами моніторингу – наступний етап. Після того, як інформацію зібрано і сформовано бази фактичних даних за об'єктами моніторингу, її треба опрацювати, вилучивши дані, які є неважливими для поточного контролювання і залишити тільки необхідну інформацію. Обробка інформації охоплює також її запис, перетворення, зберігання тощо.

Наступним і останнім етапом моніторингу є систематизація та структурування інформації для прийняття управлінських рішень. Інформація, яка акумулюється завдяки моніторингу, необхідна для прийняття управлінських рішень відповідно до змін стану об'єктів поточного контролювання.

*Я. В. Солонецька,
студентка,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Є.В. Міщук,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогодні однією з основних характеристик соціально-економічного розвитку країни є показники діяльності окремих суб'єктів підприємницької діяльності. В процесі розв'язання питань ефективного результату діяльності підприємств важливою характеристикою фінансової діяльності є система оподаткування, що регулюється низкою нормативних документів та Податковим кодексом України. Найголовнішим фінансовим інструментом системи податкового регулювання є податок на прибуток підприємства.

Покращення системи розрахунку податку на прибуток підприємства знаходиться в числі найважливіших соціально-економічних проблем, оскільки від її вирішення залежить подальший розвиток малого та середнього бізнесу в Україні.

А. Сміт, Д. Рікардо, П. Самуельсон, Дж. Кейнс, зробили значний внесок у розвиток наукових підходів до побудови оптимальної системи оподаткування податку на прибуток підприємств [3].

Українські вчені, Бутинець Ф. Ф., Ткаченко Н. М., Ковальов В. В., досягли значних результатів у дослідженнях проблем узгодження податкового та бухгалтерського обліку податку на прибуток [2].

Податок на прибуток підприємств займає значну роль у системі надходжень до державного бюджету, а також у цілому для податкової системи України. Даний податок займає у податковій системі важливе місце за розміром надходжень.

Податок на прибуток є прямим податком, який сплачують підприємства з прибутку, який дорівнює перевищенню суми доходів над собівартістю реалізованих товарів, виконаних робіт та наданих послуг, а також над сумою інших витрат звітного періоду [1].

Необхідно відзначити, що на створення прибутку впливає ряд факторів: сприятливі умови, підтримка держави та інших суспільних інститутів, підприємницька ініціатива. Економісти різних країн вивчають питання залежності прибутку від масштабів виробництва, коливань витрат та інтенсивності використання капіталу. В зв'язку з цим, на мою думку, необхідно переглянути систему стягнення податку на прибуток з юридичних осіб.

Чинна система нарахування і стягнення податку на прибуток має ряд значних недоліків: обмеження підприємницької діяльності – скорочення обсягу коштів, що залишається у розпорядженні підприємців, який міг бути інвестований, і як наслідок, зниження зацікавленості в інвестиційній діяльності; відсоток на ремонт, який зараховується до витрат, необхідно збільшити; відсутнє стимулювання науково-дослідних та конструкторських робіт.

Оскільки, податок на прибуток підприємств – один із бюджетоутворюючих податків, який відіграє винятково важливу роль у фінансовому житті країни, він водночас є важливим фактором, що визначає умови існування підприємства, умови функціонування державного бюджету та економічної системи в цілому. Необхідно переглянути та покращувати систему стягнення податків з підприємств, що сприятиме прозорості взаємовідносин між державою та підприємствами.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. – К. : Кондор, 2011. – 472 с
2. Чеканова В. В. Податок на прибуток: переваги та недоліки податкової системи України / В. В. Чеканова // Управління розвитком, № 5(168) - 2014 – 105 – 107 с.
3. Ярошевич Н. Б. Податок на прибуток у доходах Державного бюджету України: проблеми та перспективи / Н. Б. Ярошевич, Ю. Ю. Ілюсь // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 21.7. – С. 288–294.

*А. О. Толстенков,
магістрант, гр. АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є.В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ВНУТРІШНІМИ КОМУНІКАЦІЯМИ СУЧАСНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Автором досліджено організаційні засади управління внутрішніми комунікаціями на прикладі ПАТ «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – ПАТ «ІнГЗК»). Елементи системи внутрішніх комунікацій (далі – СВК) на ПАТ «ІнГЗК» можна згрупувати таким чином:

1. Організаційна підсистема: управлінські технології; організаційна структура управління; персонал.
2. Інформаційна підсистема: канали зв'язку; мережі.
3. Технології: програмне забезпечення; апаратне забезпечення; система обробки інформації.
4. Соціально-психологічна підсистема: соціальна взаємодія; ролі в системі управління; психологічні особливості.

СВК є тим ресурсом ПАТ «ІнГЗК», який перетворює вхідну інформацію на необхідний результат залежно від його цілей: для органів Міністерства доходів і зборів – звітність, для існуючих споживачів – нова або існуюча продукція, для потенційних споживачів – комплекс маркетингових комунікаційних заходів і т.д.. Комунікаційний процес на кожному зі своїх етапів може зазнати певних спотворень, які негативно впливають на загальну ефективність обміну інформацією, що, в свою чергу, спричиняє зниження ефективності управління діяльності підприємства в цілому. Згідно з дослідженнями більш ніж 80% по-

милок в бізнес-процесах зумовлені тим, що потрібної інформації в потрібному місці немає.

Отже, на всіх етапах діяльності підприємства на шляху ефективних комунікацій існує безліч перешкод як міжособового характеру (індивідуальне сприйняття та інтерпретація змісту повідомлення; обмеженість інформаційної ємності сприйняття (короткочасної пам'яті); невміння слухати іншу людину тощо), так і різного роду організаційні, технічні і т.п. бар'єри (спотворення змісту повідомлення; інформаційне перевантаження існуючої системи комунікацій тощо), і відповідно різного ступеня складності для подолання.

До суттєвих перешкод у налагодженні ефективних комунікацій ПАТ «ІнГЗК» відноситься авторитарне відношення адміністрації до підлеглих, неправильне визначення прав і відповідальності, страх керівників та підлеглих за наслідки при передачі надто відвертої інформації тощо, а також ряд суб'єктивних факторів, що знижують ефективність контактів між окремими працівниками: різне тлумачення понять, різний рівень знань, різний емоційний стан та інше. Відповідно виокремлено такі основні типи комунікаційних перешкод:

1) конкуренція між повідомленнями (у ситуаціях, коли на отримувача одночасно діє кілька джерел інформації, адресат надає перевагу тому повідомленню, яке в даний момент є для нього найбільш важливим);

2) сприйняття повідомлення адресатом;

3) мова, логіка, абстракція;

4) статус особи, яка надсилає повідомлення;

5) опір змінам.

Доцільно виділити дві групи комунікаційних проблем на ПАТ «ІнГЗК»:

1) проблеми структурних комунікацій, пов'язані з бар'єрами, що виникають у процесі передачі інформації, коли функції кожного підрозділу не визначені чітко і однозначно;

2) проблеми міжособистісних комунікацій, пов'язані з поведінковими аспектами діяльності організації.

При цьому необхідно враховувати також, що існують бар'єри, пов'язані і з процесом передачі інформації, і з міжособистісними комунікаціями (перевищення реальних можливостей системи комунікацій і людей, які в неї входять, обробляти інформацію; складності в отриманні зворотного зв'язку; спрощена інформація; конкуренція між повідомленнями; велика кількість напрямків отримання інформації і т.д.), а також проблеми, пов'язані з відсутністю взаєморозуміння між співробітниками різних підрозділів.

Помилки, які виникають у процесі комунікації можна згрупувати так:

1. Відправлення повідомлення (повідомлення погано сформульоване і викладене; повідомлення є неповне і недостатнє; погано підібрані коди повідомлень; передані помилкові дані).

2. Одержання повідомлень (повідомлення незрозуміле; повідомлення зрозуміле неправильно; упереджене ставлення одержувача до повідомлення відправника; повідомлення взагалі не одержане; одержання повідомлення не підтверджено).

3. Особисті настанови (неуважність при відправці та одержанні повідом-

лення; недостатня зацікавленість; некомпетентність; квапливість, нервовість, надзвичайна емоційність; агресивність; недотримання правил комунікації).

4. Колективна дія (відсутність спільної мети; боротьба за лідерство в групі підміняє спільну мету; дуже велика залежність від лідера; надмірна авторитарність; відсутність лідера).

5. Організування (погана організація групи, відсутність розподілу функцій між учасниками; відсутність методу роботи; відсутність контролю; недостатньо розвинута структура комунікації; структура комунікації неадекватна проблемі, що вирішується; структура комунікації надто жорстка; існує декілька структур комунікації, неузгоджених між собою).

Ефективному функціонуванню системи внутрішніх комунікацій на ПАТ «ІнГЗК» перешкоджають такі фактори, як:

- відсутність корпоративної ідентичності, керованої репутації;
- проблема когнітивного дисонансу (ситуація, коли людина отримує з різних джерел приблизно однакового статусу суперечливі судження про один і той самий предмет);

- зростаючий обсяг інформації та дефіцит часу на її розгляд; обмежена інформаційна ємність сприйняття (обмеженість короткочасної пам'яті); погане структурування повідомлення; розбіжність «тексту» та «картинки»;

- нерелевантність (невідповідність способу подачі інформації її сприйняттю);

- проблема адресності каналів і контенту; неврахування інформаційних запитів аудиторії.

Інтегральною проблемою, яка перешкоджає ефективному функціонуванню СВК, можна назвати відсутність справжнього маркетингового підходу до побудови системи внутрішньокорпоративного інформування.

*К. Р. Троян,
студентка освітнього рівня «Магістр»,
Науковий керівник: М. В. Єрмолаєва, к.е.н, доцент
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ ПІДПРИЄМСТВА

Будь-яке підприємство здійснюючи господарські операції не обходиться без виникнення дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість є природною складовою бухгалтерського балансу підприємства та характеризує фінансовий стан підприємства у звітному періоді [1, с. 124].

Протягом звітного періоду на відособленому підрозділі «Полтавські магістральні електричні мережі» Державного підприємства Національна енергетична компанія «Укренерго» здійснювались операції, за якими виникла дебіторська заборгованість (табл. 1).

Динаміка і структура поточної дебіторської заборгованості у
ВП «Полтавських МЕМ» ДП НЕК «Укренерго» за 2013–2015 рр. (станом на кінець року)

Вид поточної дебіторської заборгованості	2013 р.		2014 р.		2015 р.		Зміни (+,-) 2015 р. до 2013 р.		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
За продукцію, товари, роботи, послуги	10	2,8	13	3,2	45	1,2	+35	-1,6	у 3,5 р. б.
За розрахунками: - за виданими авансами	223	63,5	247	61,4	3526	96,0	+3303	+32,5	у 14,8 р. б.
- з бюджетом	–	–	43	10,7	16	0,4	+16	+0,4	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	118	33,7	99	24,7	85	2,4	-33	-31,3	-27,9
Усього	351	100,0	402	100,0	3672	100,0	+3321	-	у 9,4 р. б.

За результатами проведеного аналізу ВП «Полтавських МЕМ» ДП НЕК «Укренерго» у 2013 – 2015 рр., можемо зробити такі висновки: частка поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги складає 1,6 %. Сума її збільшилася з 10 тис. грн до 35 тис. грн. У 2014 р. поточна дебіторська заборгованість мала два види заборгованості за розрахунками - за виданими авансами - її частка складала 32,5 %, сума якої зросла протягом трьох років з 223 тис. грн до 3526 тис. грн, та з бюджетом - частка якої дорівнює 0,4 %. Інша поточна дебіторська заборгованість зменшилася з 118 тис. грн. до 85 тис. грн. (31,3 %)

Загальна сума поточної дебіторської заборгованості перед підприємством має негативну динаміку, адже вона зросла протягом даних років у 9,4 разів. У цілому за період 2013 – 2015 рр. поточна дебіторська заборгованість збільшилася на 3321 тис. грн.

Зростання дебіторської заборгованості не завжди оцінюється негативно, а зниження – позитивно. Необхідно розрізняти нормальну і прострочену заборгованість. Наявність другої створює фінансові ускладнення, тому що підприємство буде відчувати нестачу фінансових ресурсів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати і т. ін [2].

Отже, аналіз дебіторської заборгованості підприємства свідчить про необхідність залучення додаткових джерел фінансування, оскільки значне перевищення заборгованості загрожує фінансова стійкість підприємства.

Список використаної літератури:

1. Архипова О. К. Організація обліку дебіторської заборгованості згідно з вітчизняними та міжнародними підходами [Електронний ресурс] / О. К. Архипова // Управління розвитком. – 2013. – № 11. – С. 124 – 125. – Режим доступу : archive.nbu.gov.ua.
2. Бабич Л. М. Система поетапного управління дебіторською заборгованістю підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Бабич, А. О. Бірюкова // Режим доступу : <http://publications.ntu.edu.ua>.

*К. В. Хмеленко,
студентка,*

*Науковий керівник: Р.В. Короленко, к.е.н., ст.викладач,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ КОШТАМИ

На даному етапі розвитку країни стає необхідним розробка нових підходів та методологічних рішень при здійсненні фінансового прогнозування. Прогнозування є важливим інструментом, який дозволяє на якісно новому рівні визначати оптимальні розміри видатків та раціональніше витратити бюджетні кошти. Оскільки в сучасних умовах тривають зміни у фінансовому потенціалі держави, то умови реалізації соціально-економічного розвитку населення повинні ґрунтуватись на дієвій основі системи прогнозування та планування видатків та доходів бюджету на всіх рівнях.

Проблемам прогнозування присвячені роботи таких вчених як А.Вагнер, Дж.Гелбрейт, Дж.М.Кейнс, П.Самуельсон, Дж.Стігліц та ін. Серед вітчизняних досліджень виділимо наукові праці А.І.Даниленка, Ю.В.Пасічника, Т.І.Єфименко, І.Я.Чугунова, Ф.О.Ярошенка. Розглянемо погляди вчених на сутність поняття «бюджетне прогнозування», які систематизовано в таблиці.

Таблиця

Альтернативні визначення терміну «бюджетне прогнозування»

Автор	Визначення
Ю.В.Пасічник	Це процес формування показників бюджетного змісту державними органами на конкретний період часу
О.Д.Василик	Це науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку бюджетної системи та її можливого стану в майбутньому.
А.Вагнер	Це система наукових уявлень та пропозицій щодо напрямів розвитку бюджету держави на перспективу.
Ф.Я.Ярошенко	Це обґрунтування вірогідних показників доходів і видатків бюджету на перспективу

Різні тлумачення сутності «прогнозування» пов'язані з особистою точкою зору кожного з науковців.

Прогнозування застосовується в різних аспектах державного управління. Для закладання фундаменту прискореного економічного зростання на інвестиційно-інноваційній основі, формування конкурентоспроможної економіки, підвищення рівня та якості життя населення використовують обґрунтоване дійове прогнозування видатків бюджету. Саме прогнозування видатків має забезпечувати економічне та раціональне використання бюджетних ресурсів для досягнення цілей розвитку. Однак, відсутність дійової системи прогнозування є однією з причин неефективного управління (рис).

Розглянемо основні причини неефективного управління, викликаного відсутністю системи обґрунтованого прогнозування.

1.	→	Відсутність послідовного підходу до розподілу коштів
2.	→	Використання коштів не орієнтоване на досягнення результату
3.	→	Відсутній підхід до розподілу фінансових ресурсів
5.	→	Не прогножуються можливі негативні наслідки
6.	→	Відсутність порядку планування видатків
7.	→	Недотримання Кабінетом Міністрів порядку щодо цільового направлення видатків бюджету

Виявлені причини неефективного управління повинні бути усунено і здійснено заходи щодо застосування оптимальних методів управління бюджетними коштами. Тому що бюджетне прогнозування є складовою механізмом забезпечення стійкого розвитку країни, яке спрямоване на досягнення фінансової стійкості, автономії та якості управління бюджетними ресурсами.

*С. В. Чала,
студентка групи АМ-15-1м,
Науковий керівник: Є. В. Міщук, к.е.н., доцент,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ КІЛЬКОСТІ ПЕРСОНАЛУ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах становлення ринкової економіки в нашій країні особливу увагу складають питання застосування сучасних способів управління персоналом, що дозволяють підвищити соціально-економічну ефективність підприємства гірничо-металургійного комплексу. Одним з компонентів цього процесу є планування та прогнозування потреби в персоналі. Ефективне планування кількості персоналу позитивно впливає на результати діяльності підприємства. Це відбувається завдяки оптимізації використання персоналу, виявлення та продуктивному застосуванню професійного потенціалу працівників, здобуття планомірного набору та відбору персоналу, скороченню загальних видатків на робочу силу за рахунок продуманої, послідовної та активної політики на ринку праці.

Проаналізувавши наукові роботи вітчизняних авторів та узагальнивши досвід українських підприємств ми можемо визначити, що планування персоналу являє собою складову загального планування і розвитку підприємства, спрямованого на забезпечення динамічного та пропорційного розвитку персоналу.

На сьогодні, науковці використовують досить багато методів планування чисельності персоналу, які збільшують їх ефективність та точність. З них най-

частіше використовують: метод екстраполяції, метод експертних оцінок, метод Делфі, балансовий метод, математично-статистичний метод та багато іншого. У всіх наведених методах є свої переваги та недоліки, що ускладнюють процес планування чисельності персоналу.

Реальна потреба в кадрах – це ключовий момент оптимізації структури персоналу, підвищення ефективності його роботи й вихідною точкою планування. Як відомо, за думкою науковців, існує достатня кількість вимог щодо планування персоналу та його оптимізації. Серед них можна виокремити:

- необхідність обов'язкового прогнозування персоналу для підприємства;
- кількість працівників повинна розраховуватися на конкретний період та враховувати як зміну попиту та пропозиції на товар, що випускається, так і рівень конкуренції, фінансовий стан тощо;
- більш всебічне впровадження нормування чисельності персоналу;
- виявлення неефективних робочих місць;
- диференціація робочих місць підприємства залежно від їхньої значимості для процесу виробництва;
- врахування технологічних обмежень при плануванні скорочення чисельності працівників;
- нормування чисельності повинне сприяти постійному поліпшенню якості трудового життя персоналу.

Оптимізація чисельності персоналу повинна враховувати не тільки кількість працівників, але й її структуру, співвідношення заробітної плати різних категорій працівників для забезпечення максимального ефекту від скорочення фонду заробітної плати.

Також науковці відмічають ще одну досить серйозну проблему невідповідності персоналу, чи його структури потребам виробництва. Досить часто зміни у виробництві, а саме реконструкція під нові технології викликають опір у трудових колективах, які незацікавлені в освоєнні нових професій і спеціальностей. Подібні явища визначають протиріччя між якістю працівників і умовами реалізації. Все це вимагає коригування кадрової політики для попередження негативних ситуацій. Для цього потрібно розробити ряд заходів оптимізації кількості персоналу. При цьому може біти така ситуація:

- необхідна кількість працівників більша фактичної;
- необхідна і фактична кількість працівників збігається, але не відповідає за структурними елементами;
- необхідна кількість менша від реальної потреби.

Отже проаналізувавши наукові роботи вітчизняних авторів та узагальнивши досвід українських підприємств зрозуміло, що скорочення чисельності є не тільки складним процесом, але й має психологічне забарвлення, як для працівників, так і для підприємства (керівників, що приймають відповідні рішення) і вимагає ефективного управління та особливої уваги. Управління скороченням персоналу вимагає узгоджених дій лінійних керівників та керівників відділу кадрів. Скорочення працівників майже завжди призводить до негативних наслідків (насамперед соціально-психологічного характеру).

Зважаючи на викладене, слід значну увагу приділяти плануванню та оптимізації чисельності персоналу, щоб заздалегідь була сформована програма дій щодо набору, перерозподілу персоналу та, як виняток, його скорочення.

Д. В. Чубаров,

магістрант,

Наукові керівники: А.Б. Ярова, к.е.н., доцент.,

Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,

кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ КОНТРОЛІНГУ

Сучасний стан розвитку фінансового, в тому числі страхового, ринку вимагає від страхових компаній перегляду своїх підходів до ефективного управління. Бажання підвищувати прибутки та розширювати межі своєї діяльності вимагає від керівництва вітчизняних страхових компаній вироблення нових підходів до управління. В свою чергу, для прийняття дійсно дієвих та ефективних управлінських рішень керівництво має володіти оптимальною кількістю необхідної інформації як про внутрішній стан справ у організації, так і про ситуацію на фінансовому ринку. Досить корисним в цьому напрямку вбачається використання інструментів та методів контролінгу.

Саме контролінг уже давно використовують у своїй практиці менеджери багатьох розвинутих компаній світу, виводячи свої організації на новий рівень ефективності. Відповідно, уміле використання західного досвіду при поєднанні його із вітчизняними умовами ведення бізнесу може бути актуальним та корисним в умовах вітчизняного страхового ринку.

В найбільш загальному розумінні контролінг являє собою «складну систему, що досліджує траєкторію стратегічного розвитку підприємства на основі визначеної генеральної мети, матеріальних, вартісних і соціальних цілей підприємства, відстеження тенденцій розвитку виробничих програм, господарських процесів, інвестиційних проектів та фінансової діяльності на основі планування, обліку, аналізу та контролю сукупності економічних показників і забезпечує інформацію для прийняття управлінських рішень[1].

Головними завданнями контролінгу виступають [2]:

- його орієнтація на досягнення стратегічних цілей компанії засобами моніторингу та дослідження в економіці та в компанії;
- оптимізація бізнес-процесів компанії;
- безперервний управлінський контроль діяльності;
- складання управлінських звітів;
- аналітика відхилень у діяльності, ліквідація «вузьких місць»;

- розроблення заходів щодо максимізації ефективності діяльності компанії та методологічна підтримка з метою отримання менеджерами впевненості в прийнятті рішень.

На нашу думку, менеджерам вітчизняних страхових компаній можна порекомендувати використовувати у своїй практиці такий методичний інструментарій контролінгу:

- *управління корпоративною вартістю (VALUE BASED MANAGEMENT)* - створення стратегічної системи управління вартістю компанії з метою її максимізації. Мають детально оцінюватись фактори, що безпосередньо впливають на вартість бізнесу, на ефективність діяльності компанії;

- *процесно орієнтоване управління (ACTIVITY – BASED MANAGEMENT)* - управління процесом створення і впровадження на ринок страхового продукту, виходячи із пріоритетності формування вартості послуги для клієнта, тобто на основі оптимізації витрат страхової компанії;

- *управління відносинами з клієнтами (CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT)* - інструмент управління відносинами з існуючими та потенційними клієнтами, який включає технології з організації, автоматизації, синхронізації продажів, маркетинг, технічну підтримку та сервіс;

- *бенчмаркінг (BENCHMARKING)* - інструмент порівняння продуктів, послуг або методів з аналогічними об'єктами інших компаній.

На нашу думку, саме використання вказаних вище методів контролінгу дозволить вітчизняному страховому ринку підвищити свою ефективність та змінити менталітет вітчизняних страхувальників щодо якості страхових послуг, що, своєю чергою, призведе до підвищення ефективності діяльності самих страховиків.

Список використаних джерел:

1. Давидович І. Є. Контролінг : навчальний посібник / І. Є. Давидович. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 552 с.
2. Тунік М. В. Контролінг – ефективний інструментарій стратегічного управління страховою компанією / М. В. Тунік // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2013. - №2(66). – С.360-364.

*А. В. Шаблій,
магістрант,
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних ринкових умовах власники бізнесу особливо зацікавлені в ефективній роботі персоналу на усіх ланках професійної ієрархії – від працівників виробництва до топ-менеджерів та директорів. Сучасне підприємство здійснює свою діяльність, з одного боку, в динамічних економічних умовах, що супроводжуються ризиком та невизначеністю, а з іншого – в умовах стрімкого розвитку технологій, інновацій та науково-технічного прогресу. Усе це обумовлює необхідність пошуку креативних рішень щодо розвитку та адаптації підприємства до змінних умов зовнішнього середовища, а також потребує плідної роботи усіх його працівників. Однак, враховуючи людську природу, забезпечення тривалої ефективної роботи працівників потребує певного стимулювання.

Зважаючи на це, мотивація відіграє важливу роль в управлінні підприємством, адже працівники є невід'ємною ланкою будь-якого виробництва і від ефективності їх роботи залежить результат діяльності всього підприємства. Відсутність мотивації призводить до втрати продуктивності праці.

Сьогодні провідні корпорації світу визнають важливість формування саме мотиваційної системи управління, спрямованої на підвищення ефективності праці, збільшення прибутку та досягнення цілей управлінської діяльності.

Розробка такої мотиваційної системи є складним завданням, яке залежить від специфіки діяльності підприємства та потребує вирішення комплексу задач.

Аналіз концепцій мотиваційного управління показав, що можна виділити такі основні підходи, на які спираються сучасні управлінці та дослідники:

- перший підхід ґрунтується на дослідженні змістовної сторони теорії мотивації. Такі теорії базуються на вивченні потреб людини, які і є основними мотивом її поведінки та діяльності. До прихильників такого підходу можна віднести американських психологів Абрахама Маслоу, Фредеріка Герцберга і Девіда Мак Клееланда;

- другий підхід базується на теоріях, які пояснюють закономірності розподілу зусиль працівників і вибір певного виду поведінки для досягнення конкретних цілей. До таких теорій відносяться теорія очікувань або модель мотивації по В. Вруму, теорія справедливості і теорія Портера — Лоулера та ін.

Дослідження цих теорій дозволяє узагальнити, що в управлінні система мотивації повинна поєднувати в собі: сукупність мотивів і стимулів, що спонукають працівника до корисної праці та розуміння провідних цілей діяльності підприємства; задоволення потреб та дотримання інтересів; комплекс заходів в системі управління організацією, які забезпечують створення умов для ефекти-

вної діяльності всього персоналу і, водночас, розкриття трудового потенціалу кожного працівника.

Необхідно відзначити, що мотивація не обмежується лише матеріальною винагородою праці. Відтак, поряд з економічними інтересами, розміром заробітної платні і доходу, ефективна мотиваційна система управління повинна враховувати соціально-психологічні та моральні фактори, які залежать від змісту роботи, відносин в колективі, міри задоволеності результатами праці та відчуттям власного внеску у розвиток компанії.

В. А. Шама

студентка 3-го курсу спеціальності «Облік і аудит»

Науковий керівник: Т. В. Голобородько,

асистент кафедри обліку, оподаткування,

публічного управління та адміністрування,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Туристична діяльність – прибутковий вид бізнесу, заснований на емоціях від відпочинку. Оподаткування туристичного бізнесу є важливим джерелом податкового доходу для держав усього світу та має істотний вплив на загальний добробут країни. Умови оподаткування на сьогоднішній день містять ряд суперечливих та дискусійних аспектів, що робить дане питання актуальним для подальших наукових досліджень.

Проблеми, пов'язані з оподаткуванням у туризмі, стосуються розмірів платежів, які стягуються, запобігання ситуацій подвійного оподаткування, встановлення особливого податкового режиму й конкуренції податків [3].

Відповідно до існуючої системи оподаткування, в Україні платниками податків і зборів є суб'єкти господарювання. До таких суб'єктів в туристичному бізнесі відповідно до закону України «Про туризм» [2] віднесені: туристичні оператори (юридичні особи, виключна діяльність яких полягає у організації та забезпеченні створення туристичного продукту, реалізації тощо); туристичні агенти (юридичні, фізичні особи, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності тощо); інші суб'єкти підприємницької діяльності (проживання, харчування, екскурсійних, розважальних послуг); гідиперекладачі, екскурсоводи.

Турагент, здійснюючи діяльність на підставі договору доручення, отримує як дохід від своєї діяльності комісійну винагороду, яку одразу залишає собі. Кошти, сплачені туристами за турпродукт за мінусом комісійної винагороди, є для турагента транзитними. Податкове зобов'язання з ПДВ виникає тільки з сум комісійної винагороди.

До недоліків оподаткування туристичного бізнесу належать:

1. Податки, накладені безпосередньо на туристичний сектор, іноді важко

обґрунтувати. Розмір стягнутого податку може бути невеликим, але податок може мати істотний негативний вплив на сектор туризму, з наслідками для всієї економіки. Це трапляється особливо з податками, які накладені безпосередньо на туристів, такими як плата за візи.

2. Втрата доходу. Фінансові ефекти від розвитку туризму будуть відрізнятися у різних країнах [1].

Отже, у своїй діяльності підприємства туристичної галузі, керуючись законодавством про бухгалтерський облік та оподаткування, самостійно формують свою облікову політику, виходячи зі своєї структури, галузі туризму і інших особливостей діяльності.

Список використаних джерел:

1. Діденко А.В. Система оподаткування туристичного бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/didenko2.htm.
2. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу до закону: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.
3. Тимчишин-Чемерис Ю. В. Особливості оподаткування підприємств туристичного та готельного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.inter-nauka.com/uploads/public/14514635978676.pdf>.

О. О. Шевченко,
студентка гр. ОП-221с,

К. А. Волошина,
*кандидат економічних наук, доцент,
Відокремлений підрозділ в м. Кривий Ріг ПРАТ ЗІЕІТ,
м. Кривий Ріг, Україна*

НЕОБХІДНІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ДППЗ «УКРПОШТА»

Ефективність господарської діяльності підприємств у повній мірі залежить від наявності стратегії фінансової незалежності, управління фінансовими потоками, максимально повного і ефективного використання власного та залучення позикового капіталу, управління його структурою.

Зміни в ринковому середовищі та потреба у підвищенні якості управління в нових умовах господарювання вимагають отримання та оцінки великого обсягу даних для прийняття виважених управлінських рішень, тому у практиці економічних відносин УДППЗ «Укрпошта», з огляду на власні потреби й можливості, формуються відповідні запити щодо обліково-аналітичного забезпечення у сучасному конкурентному середовищі для покращення своїх конкурентних переваг.

Однією зі складових управління економічними процесами УДППЗ «Укрпошта» є економічний аналіз. Його концептуальну основу складає єдність методологічного та організаційного забезпечення для прийняття й оцінки виконання управлінських рішень.

Проведені теоретичні дослідження методології застосування економічного аналізу та впливу його результатів на ефективність управлінських рішень викладено в цілому ряді наукових джерел.

Так, у праці А.Д. Шеремета зазначено, що високий науковий рівень управління передбачає всебічний розвиток і розширення аналітичної роботи на підприємствах [1, с. 9].

І.Н. Чуєв доводить, що економічний аналіз, як функція управління, полягає у здійсненні діяльності, що базується на нагромадженні економічної інформації, перетворенні (інтерпретації) цієї інформації в аналітичну що є необхідним у прийнятті ефективних управлінських рішень [2, с. 70].

Економічний аналіз повинен бути комплексним – охоплювати всі сторони економічного процесу і економічно обґрунтовувати класифікацію та систематизацію факторів, які впливають на досягнення конкурентних переваг.

Групою вчених (Г.В. Гіляровська, Н.П. Любушин, А.Д. Шеремет) розглядається комплексний економічний аналіз як такий, що відрізняється від економічного певними характерними ознаками: всебічністю аналізу (передбачає вивчення всіх сторін господарської діяльності підприємства); системністю, адже всі блоки комплексного економічного аналізу розглядаються як єдина система узагальнюючих і абсолютних показників, які взаємопов'язані між собою [1, с. 5].

Отже, саме комплексний підхід забезпечить виявлення причин, що викликають зміни показників кінцевого результату господарської діяльності УДППЗ «Укрпошта», як: технічна політика, рівень організації, фінансова, інвестиційна, екологічна та інші види діяльності підприємства.

Література:

1. Шеремет А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности : учебное пособие / А.Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 415 с.
2. Чуев И.Н. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : учебник для вузов / И.Н. Чуев, Л.Н. Чуева. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2006. – 368 с.

Р. В. Шейко

студент 5-го курсу спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: Т. В. Голобородько,

асистент кафедри обліку, оподаткування,

публічного управління та адміністрування,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»,

м. Кривий Ріг, Україна

МОТИВАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ

Як відомо, мотиваційні теорії завжди були предметом цікавих дискусій між науковцями. При цьому більшість теорій мотивації стосується впливу в основному на робітників з метою більшої продуктивності їх праці. І лише невелика кількість праць науковців присвячена мотивації адміністративного персона-

лу. Тому вважаємо, що саме в цьому напрямку є вагомі резерви пошуку ефективних способів підвищення ефективності діяльності підприємства.

Дослідження мотиваційних потреб управлінського персоналу і підвищення їх очікувань у сфері інформації про використання такої методології має ґрунтуватися на глибоких знаннях щодо її формування у системі мотивації праці. Для точного опису стану мотивації персоналу вважається, що необхідно обрати відповідні методи. Більшість традиційних методів, що застосовують саме для оцінки мотиваційних систем на підприємствах, впливають з посадових інструкцій та розроблених професіоналами інструкцій. Тому оцінюючи можливості та напрями подальшого розвитку мотиваційних систем для персоналу повинні враховувати внесок зарубіжних концепцій і підходів та індивідуальний розвиток цього напрямку в Україні [2, с. 375].

Плюси цієї системи очевидні. Винагорода, яку отримує співробітник, з ефективністю його діяльності приносить дивіденди і співробітнику і компанії.

До можливих методів мотивації управлінського персоналу, що доцільно використовувати вітчизняним підприємствам в умовах сучасного економічного спаду, віднесено такі: справедлива грошова винагорода (бонуси, премії, комісійні схеми); наділення повноваженнями і відповідальністю; пробудження інтересу до роботи; формування вірності організації; формування духу співробітництва і корпоративної культури.

Для успішної реалізації функції мотивації управлінського персоналу необхідно діагностувати протиріччя, обумовлені особливостями сучасних умов господарювання і визначати способи їх вирішення [1, с. 13].

В традиційному вигляді взаємовідносин між власниками, адміністрацією та робітниками, коли адміністрація не є мотивованою, отримуємо ефект лише від мотивації робітників. Але лише одного впливу на адміністрацію підприємства недостатньо, щоб воно працювало ефективно та приносило бажаний для власників ефект. Тому доцільно використовувати такий підхід до мотивації адміністрації, за якого одночасно застосовуються і вплив, і мотивація, що приносить подвійний ефект: **Власники-[Вплив+Мотивація]-Адміністрація-[Мотивація]-Робітники-[Подвійний ефект]**.

Таким чином, розглянутий механізм мотивації, на нашу думку, може бути ефективно реалізований на вітчизняних підприємствах та дозволить спрямовувати потенціал управлінських кадрів на ефективну взаємодію з робітниками, що позитивно вплине на зростання ефективності діяльності підприємства в цілому та задовольнить інтереси його власників.

Список використаних джерел:

1. Дороніна М. С. Протиріччя в мотивації управлінського персоналу промислових підприємств / М. С. Дороніна, Т. С. Черкашина // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. - 2013. - № 1. - С. 4–15.
2. Письменна М. С. Системний підхід до мотивації управлінського персоналу / М. С. Письменна // Науковий вісник НЛТУ України. - 2014. - Вип. 24.9. - С. 375-383.

*К. В. Шепелюк,
магістр I курсу, групи ООм-16,
Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри облік і аудит Ю.В. Штик,
ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна*

ВИДИ, ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ РОЗВИТКУ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Поширення в незалежній Україні такого соціально-економічного явища, як тіньова економіка, а також обсяги продукції і фінансових ресурсів, які обертаються в цій сфері, являють собою суттєву перешкоду забезпеченню сталого розвитку економіки нашої країни. Значною проблемою є те, що переважна більшість операцій, які можна віднести до тіньових, можна здійснити в легальному нормативно-правовому полі, а доведення факту здійснення тіньової діяльності потребує значних зусиль органів державної влади.

Під «тіньовою економікою» у даний час розуміють усю сукупність економічної діяльності, що не враховує офіційна статистика, і не включають у валовий національний продукт країни.

У просторі тіньової економіки виділяють наступні основні зони: неофіційна економіка – легальні види економічної діяльності, у рамках яких має місце не фіксоване офіційною статистикою виробництво товарів і послуг, приховання цієї діяльності від податків; фіктивна економіка – хабарництво, приписки, спекулятивні угоди й інші види шахрайства, зв'язані з одержанням і передачею грошей; підпільна економіка – усі заборонені законом види економічної діяльності.

Одним із найбільш потужних джерел живлення тіньової економіки є можливість безперешкодно відмивати і використовувати злочинні кошти. Відмивання коштів порушує інтереси законного бізнесу і репутацію окремих його сегментів та учасників, підриває довіру суспільства до всієї фінансової системи, і є загрозою нормальному функціонуванню кредитно-фінансових установ країни.

Боротьба з відмиванням коштів є однією із невід'ємних складових планів уряду по боротьбі з корупцією, яка залишається серйозною проблемою на всіх рівнях у більшості сфер діяльності.

Як свідчить досвід державних органів влади, незаконні доходи переважної здобуваються в результаті наступних порушень: економічних злочинів (звичай у формі нелегального виготовлення, зберігання або продажу підакцизних товарів та порушень процедур господарської та банківської діяльності); корупції; ухилення від сплати податків і шахрайство (включаючи махінації з приватизацією); контрабанди та злочинів проти власності; злочинів із наркотичними речовинами. Основні способи відмивання ефективно можуть використовуватися злочинцями в усіх сферах економіки, особливо в фінансовому секторі, зовнішньоекономічній діяльності та промисловості.

При цьому можна виділити конкретні негативні наслідки впливу тіньової економіки на розвиток усіх сторін суспільного життя, а саме непрозорий і несправедливий розподіл національного доходу, криміналізація суспільства, правовий нігілізм та недовіра до органів державної влади, дискримінація суб'єктів

господарської діяльності. скорочення податкових надходження до бюджетів усіх рівнів, нелегальний експорт капіталів та зменшення обсягів інвестицій в економіку, залежність від іноземних позичок, втрата промислового та інтелектуального потенціалу нації.

В кожній сфері прояву тіньової економіки потрібно шукати різні шляхи детінізації, адже специфічність кожної галузі не дає все звести під стандартне трактування. Так, сферу підприємництва необхідно легалізувати за рахунок удосконалення системи оподаткування, у добувній промисловості слід здійснювати прозоріші розподіли спеціальних дозволів і ліцензій на здійснення діяльності, у виплаті зарплати працівникам – ліквідувати диспропорції в оплаті праці та ввести диференціацію оподаткування. Тобто необхідно створити умови для легалізації тіньового сектора та усунення державних корумпованих структур на всіх рівнях влади.

*Х. Яковенко,
студентка гр.ПМ -16м,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н.М. Кругла,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

НЕОБХІДНІСТЬ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В останні роки надзвичайно важливим для більшості українських підприємств є впровадження ефективної системи управління. Правильна побудова і чітке функціонування системи обліку на підприємстві багато в чому залежать від наявності налагодженого внутрішньогосподарського контролю. Внутрішній аудит, як служба внутрішньогосподарського контролю, аналізує ситуацію ризику і застерігає від банкрутства, використовує ноу-хау для збільшення прибутку й ефективності нової технології, вживає заходів, що сприяють фінансовій діяльності підприємства. Однак, внаслідок різних причин, організована на підприємстві система внутрішнього аудиту не завжди досить ефективна.

Актуальність даного питання полягає в тому, що організація внутрішнього аудиту є одним з найбільш надійних способів контролю за станом обліку й ефективністю функціонування системи внутрішньогосподарського контролю на підприємстві.

Питання організації внутрішнього аудиту на підприємствах досліджували як вітчизняні так і зарубіжні вчені, серед яких: Т.Каменська, Л.Ліщинська, К.Коцюбинська, В.Немченко, Ф.Бутинець, В.Хомутенко, А.Хомутенко, М.Голощатов, В.Бурцева та інші.

Внутрішній аудит - організована на економічному суб'єкті в інтересах його власників і регламентована його внутрішніми документами система контролю над дотриманням установленого порядку ведення бухгалтерського обліку й надійності функціонування системи внутрішнього контролю [4;с.14].

Основними функціями внутрішнього аудиту є:

- перевірка систем бухгалтерського обліку й внутрішнього контролю, їх моніторинг і розробка рекомендацій з поліпшення цих систем;
- перевірка дотримання законів і інших нормативних актів, а також вимог облікової політики, інструкцій, рішень і вказівок керівництва й (або) власників;
- перевірка діяльності різних ланок управління;
- спеціальні розслідування окремих випадків, наприклад підозр у зловживаннях;
- розробка й подання пропозицій по усуненню виявлених недоліків і рекомендацій з підвищення ефективності управління [2].

Функція внутрішнього аудиту особливо важлива, коли підприємство має географічно відокремлені філії або підрозділи, керівництво яких приймає самостійні рішення. Керівництво головного підприємства потребує надходження достовірної інформації про їх діяльність щодо здійснення контролю та оцінки рішень, які приймаються керівництвом філій.

Внутрішній аудит надає допомогу у своєчасному отриманні й аналізі значеної інформації. Наявність у компанії внутрішнього аудиту також підвищує довіру і впевненість інвесторів та інших зацікавлених сторін у раціональному використанні ресурсів, збереженні активів, оптимізації ризиків діяльності, прозорості компанії та відповідності діяльності підприємства кращим зразкам корпоративного управління [3].

Ефективний внутрішній аудит в принципі може знизити витрати підприємства на зовнішній аудит.

В основу філософії зовнішнього аудиту, покладено принцип довіри до інформації за результатами функціонування системи внутрішньогосподарського контролю. Ступінь довіри до інформації про стан внутрішнього контролю, одним із найважливіших блоків якого є система бухгалтерського контролю, визначається за результатами проведення внутрішнього аудиту. Було доведено, що якщо система внутрішнього контролю працює ефективно, то немає потреби проводити дуже ретельну перевірку на тій підставі, що можна довіряти даним, які надало підприємство. Перевірка здійснюється вибірково.

Проблеми розвитку внутрішнього аудиту полягають у відсутності методичного забезпечення внутрішнього аудиту, зокрема типових форм робочих документів; недосконалої чинної нормативно-правової бази з питань внутрішнього аудиту; недостатності кількості кваліфікованих внутрішніх аудиторів, що мають значний досвід аудиторської діяльності, призводять до ототожнення його з фіскальним контролем, що викликає недовіру до такої системи та знижує її ефективність. Недооцінюючи великий потенціал внутрішнього аудиту, деякі керівники підприємств не вважають за необхідне втрачати додаткові кошти на створення та фінансування такого підрозділу.

З вищенаведеного можна зробити висновок, що важливою умовою успішного управління підприємством є необхідність та доцільність здійснення внутрішнього аудиту. Він є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства та одним із видів внутрішнього контролю суб'єктів підприємницької діяльності. Впровадження і правильна організація системи внутрішнього аудиту впливатиме на ефективність діяльності суб'єктів господарювання та є основою при перевірці зовнішнім аудитором.

В. В. Бударов,
*магістрант кафедри обліку, оподаткування,
публічного управління та адміністрування
Науковий керівник: к.е.н., доц.Є.В. Міщук,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ (НА ПРИКЛАДІ КРИВОРІЗЬКОГО ЦЕНТРУ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ)

В теперішній час у сфері обслуговування населення на високому рівні важливим фактором є наявність телефону «гарячої лінії».

Мати оперативний зв'язок зі своїми клієнтами є надзвичайно ефективно. Причому дуже цікаво те, що ця практика перевірений часом, а також досвідом багатьох підприємств, які з упевненістю можуть сказати про те, що гаряча лінія є одним з показників успішності й ефективності установи яка надає послуги.

В даній роботі ми розглядаємо практичність впровадження єдиної багато-канальної «гарячої лінії» для конструктивного діалогу посадових осіб і клієнтів (суб'єктів звернення) з браком часу, людей похилого віку та людей з обмеженими фізичними можливостями.

Переваги таких гарячих ліній для діяльності організації очевидні. Адже з їх допомогою можна підтримувати зв'язок зі своїми клієнтами в режимі реального часу протягом доби, крім того:

- завдяки індивідуальному підході до кожного клієнта, особистому спілкуванню кожен абонент буде відчувати себе унікальним, що важливо для людей похилого віку та людей з обмеженими фізичними можливостями

- є можливість отримати професійну і грамотну подачу матеріалу адміністраторами Центру. У разі недостатньої кваліфікації дзвінок буде переадресовано на профільного спеціаліста.

- можливість здійснювати попередній запис на прийом до спеціалістів та посадових осіб в зручний час, що значно економитиме кошти, час і ресурси.

- можливість уточнювати час роботи спеціалістів, адже час роботи ЦНАПу в деякі дні продовжено до 20.00.

- збільшення кількості звернень за консультаціями в коротший час

Дійсно, не має нічого складного в тому, щоб набрати номер телефону і задати адміністратору будь-які питання, які цікавлять. Тобто, навіть в тому випадку, коли людина не користується послугами, проте хоче при цьому отримати інформацію з перших рук.

Для створення такої служби керівництво будь-якого підприємства повинна поставитися серйозно і відповідально, беручи на роботу хороших фахівців, яких слід також навчити всьому необхідному. Також слід звернути увагу при підготовці адміністраторів на їх емоційне навантаження.

Кожен клієнт, який дзвонить за номером телефону гарячої лінії, завжди може сказати про те, що йому подобається в обслуговуванні компанії або вказати на недоліки, які на його погляд існують. Це найважливіша перевага не тіль-

ки для клієнтів, але і для самої компанії, адже з'являється можливість внести якісні зміни в деякі напрямки своєї діяльності для задоволення потреб клієнтів, які згодом призведуть до процвітання.

А. В. Василенко,
студентка 4-го курсу ДВНЗ КНУ
Науковий керівник: к.е.н., доцент Є.В. Міщук,
кафедра обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Україна знаходиться на етапі удосконалення ринкових умов господарювання, що вимагає докорінних змін у функціонуванні господарського механізму та гармонізації інтересів усіх зацікавлених сторін. Від того, наскільки ефективно використовуються наявні засоби праці, від їх відповідності сучасному етапу розвитку НТП, залежать і загальні результати роботи підприємства, створення принципово нових підходів до управління підприємством в цілому та основними засобами зокрема.

Метою даної роботи є відстеження основних проблем аналізу основних засобів та визначення шляхів їх вирішення.

Ряд проблем, що пов'язані з обліком та аналізом основних засобів негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. До кола таких проблем можна віднести (табл.1):

Таблиця 1 – Проблеми та перспективи вирішення аналізу основних засобів

№	Проблеми	Перспективи вирішення
1	Різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування, принципів їх оцінки.	Удосконалити методику обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів.
2	Вдосконалення системи амортизації.	Розробити бухгалтерську модель економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського обліку амортизаційних процесів та їх податкового аспекту.
3	Підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів.	Оскільки на підприємстві формування первинних документів відбувається в бухгалтерській програмі, то зміни та доповнення типових форм первинного обліку можна запропонувати бухгалтеру вести самостійно до врегулювання цієї проблеми на державному рівні.
4	Інформаційне забезпечення управління матеріально-технічною базою, що представле-	Удосконалити технічне забезпечення обліку, контролю та аналізу основних засобів, що передбачає визначення та вибір тієї або іншої форми облікової системи, уста-

	но на підприємстві системою обліку, аналізу, аудиторського контролю.	новлення відповідного механізму документування й оснащення бухгалтерії технічними засобами для раціонального забезпечення функціонування облікового, аналітичного та контрольного процесів.
5	Аналіз ефективності використання основних засобів і можливості її прогнозування тощо.	Наприклад: удосконалити методику обліку витрат на ремонті основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами; розробити моделі залежності експлуатаційних витрат від віку устаткування, яка дозволить визначити доцільність проведення ремонту основних засобів.

Також, виникають проблеми в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів:

1. Відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів;
2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО;
3. Об'єктивний метод оцінки основних засобів, який би задовольняв вимоги всіх користувачів фінансової звітності.

При оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що в кінцевому результаті впливає на його фінансовий результат.

Тому, на нашу думку, було б доцільним удосконалити оцінку основних засобів, або розробити єдину оцінку основних засобів.

Для більш зручного проведення аналізу та обліку основних засобів, було б доцільним удосконалити реквізити первинних документів, а саме:

– записи в інвентарній картці обліку (форма ОЗ-6) роблять на підставі «Акту приймання-передачі основних засобів» (форма ОЗ-1), а також «Акту приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів» (форма ОЗ-2) та «Акту на списання основних засобів» (форма ОЗ-3).

На нашу думку, в даний бухгалтерський документ необхідно додатково ввести наступну інформацію: строк корисного використання; ліквідаційна вартість; вартість, що амортизується; справедлива вартість; метод амортизації; сума дооцінки або уцінки об'єкта. Введення таких даних до інвентарної картки обліку основних засобів значно підвищить її аналітичність та інформативність та спростить проведення аналізу основних засобів;

– для обліку витрат на придбання чи створення основних засобів передбачено субрахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів».

Ми вважаємо, що для потреб управління на будь-якому підприємстві буде корисною інформація, з якого саме каналу або яким чином надійшов об'єкт основних засобів. Тому пропонується до рахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» відкривати аналітичні рахунки третього порядку залежно від каналу надходження об'єкта основних засобів: створення власними силами господарським способом; створення власними силами підрядним способом; купівля; безоплатне отримання; отримання у вигляді внеску до статутного капіталу; отримання в обмін.

Отже, основними шляхами удосконалення організації аналізу основних засобів є раціоналізація як кожної форми документів і реєстрів обліку, так і методів, і способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації, адаптованих до сучасних умов.

*А. Остахова,
студентка гр.ПМ -16-1с,
Науковий керівник: к.е.н., доцент Н.М. Кругла,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

РЕЗЕРВИ ЗНИЖЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах господарювання успішним буде те підприємство, продукція якого є конкурентоспроможною, тобто позитивно вирізняється із поміж товарів-аналогів. Одним із головних факторів конкурентоспроможності продукції є його ціна. Тому задля забезпечення прибутковості продажів та конкурентних переваг товару ціна на нього повинна задовольняти покупця, бути нижчою за товари-аналоги за однакової якості. Це забезпечується підприємством зниженням витрат на виробництво і реалізацію продукції.

На сьогоднішній день основа забезпечення можливості зниження ціни на продукцію полягає у виявленні факторів і чинників зниження витрат виробництва. Тому актуальним є питання виявлення резервів зниження витрат виробництва, що має вагоме економічне значення в підвищенні ефективності виробництва.

Отже чим менші (раціональніші) витрати, тим кращий рівень “життя” всіх суб’єктів економіки. Одним із основних видів витрат є собівартість – тобто грошове вираження витрат підприємства на виробництво та реалізацію продукції. Висока собівартість продукції знижує конкурентоспроможність підприємства та змушує керівників шукати причини й резерви її зниження. Матеріальні витрати займають значну питому вагу в структурі собівартості продукції та витрат підприємства в цілому (від 60% до 75% залежно від галузі економіки), тому дослідження матеріальних витрат та подальше виявлення резервів їх скорочення може суттєво вплинути на фінансові показники діяльності промислового підприємства.

Діяльність будь-якого підприємства завжди пов’язана з певними витратами матеріальних, трудових, інформаційних, грошових та інших ресурсів на виготовлення, зберігання, транспортування, сортування, пакування, фасування та реалізацію товарів. Необхідність дослідження витрат є актуальним питанням у сучасних умовах господарювання. Пошук шляхів зниження витрат виробництва слід розглядати як фактор підвищення прибутковості й ефективності роботи підприємств, забезпечення їх стабільності в ринковому середовищі, розширення можливостей внутрішньовиробничої реструктуризації відповідно до змін кон’юнктури ринків збуту продукції.

Витрати класифікуються за економічними елементами та за статтями калькуляції. Під економічними елементами витрат розуміють сукупність економічно однорідних витрат у грошовому вираженні за їх видами (це групування дозволяє відповісти на запитання, що витрачено на даний об'єкт). У свою чергу, статті калькуляції показують, як формуються ці витрати для визначення собівартості продукції - одні витрати показують за їх видами (елементами), інші - за комплексними статтями (включають декілька елементів). При цьому один елемент витрат може бути наявний у кількох статтях калькуляції.

Отже під матеріальними витратами слід розуміти сукупність різних речових елементів, що надходять у формі товару та використовуються в процесі господарської діяльності як предмети праці, споживаються в кожному виробничому циклі та повністю переносять свою вартість на вартість створеної продукції. Тобто можна стверджувати, що матеріальні витрати - це матеріальні ресурси (предмети праці), використані в процесі виробництва, які переносять свою вартість на вартість виготовленого продукту та передані кінцевому споживачу.

Як відомо, витрати підприємства відшкодовуються за рахунок двох власних джерел: собівартості й прибутку. Тому питання про склад витрат, які включаються в собівартість, є питанням їхнього розподілу між зазначеними джерелами відшкодування. Загальний принцип цього розподілу полягає в тому, що через собівартість мають відшкодовуватися ті витрати підприємства, які забезпечують просте відтворення всіх факторів виробництва: предметів, засобів праці, робочої сили та природних ресурсів.

За ринкових відносин завдання щодо зниження собівартості продукції централізовано не планується, а ефективність роботи підприємств оцінюється за допомогою показника прибутку. Однак, це ще більше посилює значення проблеми зниження собівартості, бо від рівня собівартості залежить конкурентоспроможність продукції, фінансовий стан підприємства, матеріальний та культурний рівень життя його працівників, виконання надходжень до бюджету країни.

Для підвищення конкурентоспроможності підприємство змушене постійно знижувати собівартість своєї продукції.

Ціни на матеріальні ресурси залежать від якості сировини та матеріалів, ринків сировини, рівня інфляції, рецептури сировини, розміру транспортно-заготівельних витрат.

Виходячи з того, що матеріальні витрати тісно пов'язані з поняттям матеріальних ресурсів, можна зробити висновок, що зниження собівартості продукції досягається за рахунок ефективного використання матеріальних ресурсів.

Для досягнення ефективного використання матеріальних ресурсів, а отже, зниження матеріальних витрат необхідно розв'язати комплекс таких завдань:

1. Вивчення строків, умов постачання та порядку розрахунку обсягів матеріальних ресурсів за укладеними договорами, оцінка обґрунтованості та ефективності формування портфеля замовлень на матеріальні ресурси.

2. Визначення характеру складських запасів, оцінка руху та структури споживання матеріальних цінностей за певний період і в динаміці.

3. Систематизація факторів, які зумовили відхилення фактичних показників використання матеріальних ресурсів від прогнозованих у звітному та попередніх періодах.

4. Моделювання взаємозв'язків між обсягами випуску продукції та матеріаломісткістю, матеріаловіддачею, іншими факторними показниками.

5. Оцінка рівня ефективності використання матеріальних ресурсів через кількісне вимірювання впливу факторів на виявлені відхилення показників матеріаломісткості та матеріаловіддачі.

6. Аналіз динаміки оптових цін на матеріальні ресурси та транспортно-заготівельних витрат, а також норм витрат матеріальних цінностей.

7. Підрахунок резервів економії матеріальних ресурсів.

8. Оцінка можливих варіантів мобілізації виявлених резервів підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

9. Розробка політики управління виробничими запасами та формування нового портфеля замовлень на матеріальні ресурси.

Висновки. Витрати на виробництво продукції є одним з найважливіших показників, який комплексно характеризує якісні зміни в техніці, технології, організації праці та виробництва, що відбуваються на підприємстві. Зниження витрат виробництва та собівартості продукції є однією з основних умов зростання прибутку підприємства, підвищення рентабельності та ефективності його роботи.

Значного зниження собівартості продукції не можна досягти без зниження частки матеріальних витрат, яка є найбільшою в операційних витратах промислових підприємств. Матеріальні витрати є вираженням вартості матеріальних ресурсів, використаних у процесі виробництва продукції – сировини, матеріалів, покупних напівфабрикатів, комплектуючих виробів, палива, енергії, тари й тарних матеріалів, будівельних матеріалів, запчастин, МШП.

Виходячи з вищенаведеного вважаємо, що необхідність дослідження матеріальних витрат полягає якраз у пошуку резервів зниження собівартості продукції промислових підприємств за рахунок ефективного використання матеріальних ресурсів та в правильному управлінні витратами. Цього можна досягти за рахунок: повного й своєчасного забезпечення підприємства матеріальними ресурсами необхідної якості, зменшення витрат під час їх перевезення та зберігання, поліпшення їх використання; скорочення до мінімуму відходів; підвищення кваліфікації працівників; своєчасного та повного використання резервів підприємства та ін.

*А. І. Янок,
студентка гр. ОА13/1,
Науковий керівник : к.е.н., доц. Є.В. Міщук,
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Бюджетні установи для здійснення своєї діяльності забезпечуються основними засобами, які є однією із частин національного багатства країни. Бухгалтерський облік у бюджетній сфері України, складається з обліку виконання державного і місцевого бюджетів та бухгалтерського обліку бюджетних установ, що потребує удосконалення методології та інформаційного забезпечення. Облік основних засобів це один із важливих напрямів обліково-аналітичного процесу у бюджетних установах. Вірне відображення основних засобів у системі обліку дає змогу сформулювати показники фінансової звітності та надає загальну характеристику результатів діяльності установ. Оцінка основних засобів повинна бути обґрунтована та правильно визначена і відображена в обліку це є гарантією ефективного їхнього управління, так як, відсутність основних засобів гальмує господарську діяльність бюджетної установи та виконання нею основних функцій. Вартісний критерій віднесення основних засобів приведено у відповідності до норм Податкового кодексу і складає 2500,00 грн. (без ПДВ) (6000 грн. з 01.01.2017 р.). Відповідно до НП(С)БО 121 «Основні засоби» змінилося визначення поняття терміну основні засоби – це матеріальні активи, які утримуються установою для використання їх у виробництві/діяльності або при постачанні товарів, для виконання робіт і надання послуг, для досягнення поставленої мети та задоволення потреб установи, або здавання в оренду іншим особам і використовуються, за очікуванням, більше одного року. Відповідно до методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, то нормотворці додали ще чимало термінів такі як: 1) систематичний розподіл вартості необоротних активів бюджетної установи тепер називають амортизацією; 2) для необоротних активів бюджетних установ тепер існує ліквідаційна вартість; 3) капітальні інвестиції здійснюють також у придбання необоротних матеріальних активів. Міністерством фінансів України було змінено класифікацію основних засобів. Зокрема, у їхньому складі виділяють тільки 8 груп, замість 9 визначених раніше. Облік основних засобів ведуть на рахунку 10 «Основні засоби» (земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, будинки, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар, тварини та багаторічні насадження (до цього часу вони були в окремих групах), інші основні засоби). 40 Основні методологічні зміни в обліку основних засобів бюджетних установ визначенні у НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» стосується наступних ключових моментів: – визначення вартісних критеріїв віднесення активу до основних засобів; – визначення умовної вартості основних засобів; – формування первісної вартості основних засобів; – індексації основних засобів; – визначення вартості основних засобів з метою проведення їхньої переоцінки; – визна-

чення поняття «амортизації» та періодичність її нарахування; – методи нарахування амортизації (зносу) для конкретних підгруп основних засобів; – процес визначення, зокрема зменшення корисності основних засобів. На даний час бухгалтерський облік бюджетних установ знаходиться у перехідному стані. Таким чином, наведені вище основні методологічні зміни в обліку основних засобів бюджетних установ суттєво змінюють методологію обліку, прийняття яких зумовлене удосконаленням методологічних засад до вимог міжнародних стандартів обліку. Важливою є також комп'ютеризація обліку основних засобів, сучасні вимоги щодо програмного забезпечення в Україні недостатньо наповнена програмами, що спрямовані на забезпечення системи управління бюджетними установами і ведення обліку в них. З найбільш відомих та популярних продуктів з автоматизації обліку є "1С: Бухгалтерія для бюджетних установ", "Парус-Бюджет" для підприємств та організацій, що знаходяться на бюджеті, та "Казна". Вказані програмні продукти цілком адаптовані до внесення додаткових рахунків. Таким чином, організація обліку основних засобів бюджетних установ потрібно удосконалювати в збільшення управлінських можливостей установ, найбільш пристосовуючи до їх практичних потреб управлінського персоналу. Перехід до національних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі дозволить максимально зблизити фінансовий облік бюджетних установ із обліком суб'єктів підприємницької діяльності.

*М. О. Бенедюк,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ОБОВ'ЯЗКОВЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ: ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Як відомо, переведення медичної галузі України на ринкові засади — процес довготривалий і доволі проблематичний. Це постійний динамічний процес організаційного й управлінського генезу, котрий засвідчує необхідність адаптації чинної системи охорони здоров'я до політичних, соціальних і економічних умов нашої держави, що постійно змінюються й удосконалюються.

Все більш очевидним є те, що для теперішньої ситуації в соціальному, в т.ч. медичному страхуванні, притаманна недостатність фінансового забезпечення встановлених державою соціальних гарантій. Необхідність загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування в Україні головною мірою зумовлює сучасний стан та порядок фінансування галузі охорони здоров'я, основною вадою якого є використання єдиного вагомого джерела фінансування – бюджетних коштів. Дефіцит фінансових ресурсів накладає суттєві обмеження на розвиток інфраструктури медичних закладів і на рівень якості медичної допомоги. Тому розвиток добровільного медичного страхування є

об'єктивною потребою, здатною піднести рівень охорони здоров'я населення, забезпечити надходження коштів у соціальну сферу. Відповідно до вищесказаного, тема даного дослідження є досить актуальною.

Аналіз практики страхування в Україні засвідчив, що соціально-економічний зміст обов'язкового страхування передбачає зобов'язання страхувальників щодо укладання договорів медичного страхування. Наявність у страхувальника договору медичного страхування забезпечує йому право на отримання медичних послуг, перелік та обсяг яких визначається програмою обов'язкового медичного страхування, у медичних установах, які ввійшли до системи обов'язкового медичного страхування.

Принцип обов'язковості однаково поширюється і на страхувальника, і на страховика. Перший має обов'язково застрахувати передбачений законодавством об'єкт, а другий не в праві відмовити йому в цьому.

Страхове відшкодування здійснюється шляхом оплати медичному закладу вартості медичного обслуговування Застрахованої особи у межах страхової суми та переліку видів медичних послуг згідно Програми страхування, визначеної Договором добровільного медичного страхування.

Крім того, сучасний стан системи охорони здоров'я України не дозволяє у повній мірі забезпечити право громадян на медичну допомогу на рівні, передбаченому міжнародними стандартами та законодавством України. Як наслідок, потребує змін існуюча система фінансування закладів охорони здоров'я – перехід на принципи фінансування вартості конкретної медичної послуги, наданої конкретному громадянину.

Таким чином, попри всі переваги обов'язкового медичного страхування, розвиток уповільнюється через те, що не існує однозначного підходу до створення законопроекту про загальнообов'язкове державне медичне страхування.

На нашу думку, існує ціла низка проблем, які стримують розвиток медичного страхування в Україні. Серед них, між іншим, можна виділити:

- відсутність системи підготовки спеціалістів страхового ринку;
- низький рівень зарплат та надходжень від премій;
- безвідповідальність страховиків перед страхувальниками;
- відсутність законодавства, яке б регулювало медичне страхування, недостатню інформованість населення щодо переваг і недоліків медичного страхування.

Проведений аналіз досліджень різних науковців показав, що введення обов'язкового медичного страхування у нашій країні без відповідного підготовчого періоду може привести до зростання нарахувань на заробітну плату, що сприятиме росту тіньових зарплат. Крім того, в країні спостерігається старіння населення, скорочення бази для нарахування внесків, низький рівень зарплат. Впровадження в Україні ОМС гальмується відсутністю організаційної інфраструктури для здійснення медичного страхування, недостатнім досвідом роботи медичних працівників у ринкових умовах, недосконалістю інформаційних технологій.

Саме тому вважається, що в сучасних умовах у нашій країні актуальним є розвиток насамперед добровільного медичного страхування, а вже потім поступовий перехід до обов'язкового.

Відповідно до такого поступового підходу реформування страхового ринку з введенням обов'язкового медичного страхування, на нашу думку, передбачається посилення тенденції висвітлення доходів, що у свою чергу збільшить надходження до бюджету. Так само і оприлюднення доходів медичних працівників надасть позитивну динаміку у наповненні Державного бюджету, пенсійного фонду, фондів соціального страхування тощо.

*Д. В. Гончарова,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ

В країнах з розвиненою ринковою економікою логістика – основа успішного функціонування підприємств та організацій, що забезпечує підвищення ефективності економічних процесів та зниження витрат. В Україні кількість підприємств, що працює на основі концепцій логістики, є невеликою. Переважно це підприємства з іноземними інвестиціями, що мають спеціальні відділи логістики та добре сформовану логістичну систему.

Зважаючи на проведений аналіз та оцінку сучасного рівня розвитку ринку логістичних послуг, відзначимо також основні проблеми, які стримують його розвиток і зростання:

- недостатнє оновлення основних засобів у галузях виробничої інфраструктури, невідповідність їх технічного рівня сучасним і перспективним вимогам;

- низький рівень міжгалузевої координації у розвитку транспортної інфраструктури, що призводить до роз'єднання єдиного транспортного простору, нераціонального використання ресурсів і зниження ефективності використання транспорту;

- повільне удосконалення складських технологій та недостатній їх зв'язок із виробничими, торговельними, складськими і митними технологіями;

- недостатня ефективність фінансово-економічних механізмів, що стимулюють надання інвестицій на розвиток логістики в Україні.

На нашу думку, логістичні послуги є важливими складниками ринкової системи господарювання. Саме завдяки засадам логістики і застосуванню на практиці принципів та методів щодо організації логістичних процесів (необхідний товар, у потрібній кількості, гарантованої якості, у необхідне місце, у належний час) забезпечується налагодження, безперебійний рух матеріалів, ресурсів і готової продукції від виробника до споживача.

До відома, сучасна глобалізація економічних відносин на світовому ринку призводить до того, що економіка розвивається більш як на 5 трл. дол., щороку зростаючи на 4-5%. Однак, згідно із дослідженнями Світового банку, Україна за індексом логістичної ефективності (ефективність процедур митного оформлення, інфраструктура транспортної логістики, доступність та легкість організації міжнародних постачань) займає 102-е місце серед 155 країн.

З метою вирішення вказаних проблем науковцями сьогодні активно пропонується аутсорсинг у логістиці – це цілеспрямоване виділення окремих бізнес-процесів для здійснення всіх чи окремих функцій з розподілу продукту компанії, а також транспортування, зберігання, управління запасами, обслуговування клієнтів та побудови систем логістичної інформації і передача їх реалізації на договірній основі іншим організаціям, що спеціалізуються в області логістики й мають відповідний досвід, знання, технічні засоби.

Підтримуємо цю думку та вважаємо, що застосування аутсорсингу в логістиці дозволяє підприємствам:

- сфокусувати увагу на основному виді діяльності;
- зменшити потреби в капіталовкладеннях;
- одержати доступ до ресурсів та технологій, недоступних усередині підприємства;
- виконувати спеціалізовані функції, для яких організація немає фахівців або ресурсів;
- отримувати високоякісні сервісні послуги;
- гнучко реагувати на зміни ринку;
- скоротити сукупні витрати і як результат – отримати конкурентні переваги на ринку.

Ефективним інструментом підвищення конкурентоспроможності економіки та суб'єктів господарювання за рахунок оптимізації витрат у сфері логістики також може стати формування транспортно-логістичних кластерів.

Кластери у сфері логістики сформовані у багатьох країнах світу. Зокрема, економіка Фінляндії розбита на 9 кластерів, Нідерландів – на 20 “мегакластерів”, у Данії функціонує 29 кластерів, які об'єднують 40 відсотків усіх підприємств країни і забезпечують 60 відсотків експорту, в Австрії діють транскордонні кластери з Німеччиною, Італією, Швейцарією, Угорщиною.

Першочерговими завданнями транспортно-логістичного кластера мають бути:

- 1) розвиток і модернізація інфраструктури (автомобільних доріг і залізниць, річкових, морських та авіапортів, об'єктів придорожнього сервісу);
- 2) створення сучасних логістичних терміналів;
- 3) удосконалення механізму будівництва, ремонту та обслуговування доріг, їх раціональне використання;
- 4) географічне розширення масштабу перевезень;
- 5) стимулювання інноваційної діяльності та впровадження нових технологій у логістичну галузь.

Таким чином, формування транспортно-логістичних кластерів дозволить створити сучасну логістичну інфраструктуру, що відповідає міжнародним ста-

ндартам, сприятиме підвищенню продуктивності (скороченню термінів доставки товарів, зниженню тарифів на зберігання, підвищенні якості сервісного обслуговування, збільшенню обсягів пасажирських та вантажних потоків), в інноваційній активності підприємств, що входять до складу кластера, в активізації залучення інвестицій, у забезпеченні прискореного соціально-економічного розвитку регіонів, у межах яких розміщені кластери.

*А. О. Демерташ,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Зростання та ефективний розвиток економічного середовища завжди потребував значних вкладень ресурсів. Високорозвинуті країни світу сьогодні яскраво демонструють результат такого розвитку. Як показує практика, страхові компанії-одна з причин досягнення такого економічного рівня. Саме ця структура разом із банками є великим нагромаджувачем коштів, які потім у вигляді інвестицій дають життя перспективним проектам. Це, в свою чергу, дає змогу збагатити країну новими підприємствами та збільшити кількість робочих місць.

Досліджуючи вітчизняний страховий ринок на предмет ефективності його розвитку, можна помітити безліч проблем і перешкод. Проведений нами аналіз довів, що серед головних проблем, які залишаються сьогодні в галузі страхування, можна виділити:

- відсутність кодексу про страхову діяльність;
- наявність великої кількості вимог та бар'єрів, що обмежують конкуренцію на ринку;
- низький рівень капіталізації підприємств;
- недостатній розвиток брокерських послуг на ринку;
- низька довіра суспільства до страхових компаній;
- крім того, проблеми, які існують в українській економіці в цілому і впливають, зокрема, і на страхову галузь.

На нашу думку, основними шляхами вирішення вказаних проблем можна вважати наступні:

- створення кодексу, що буде регулювати страхову діяльність. Мають бути стабільні та чітко сформульовані закони, контроль за страховиками має бути підсилений;
- відмова від непотрібних бар'єрів та вимог страхового ринку;
- залучення іноземного капіталу у розвиток страховиків;
- підвищення рівня кваліфікації у низько кваліфікованих страхових брокерів;
- об'єднання страховиків у страхові спілки задля досягнення більшого результату у інвестуванні шляхом складання вкладів платників страхової компанії;

- залучення коштів для маркетингової діяльності(проведення досліджень та опитувань щодо запитів і побажань споживачів, формування нових цікавих видів страхових послуг).

Вважаємо, що саме виконання вищевказаних заходів дозволить вивести рівень страхових послуг на якісно новий рівень, повернути довіру населення до страхових компаній та сформуванню сбалансований розвиток страхового ринку, де б оптимально задовольнялись як інтереси страхових компаній у отриманні прибутків, так і фізичних та юридичних осіб у отриманні страхових відшкодувань при настанні страхових випадків.

*К. В. Кравченко,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СФЕРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

У сучасному світі розвиток інформаційних технологій набирає усе більших обертів. ІТ-сфера тісно та динамічно інтегрується у всі галузі світової економіки, безпосередньо впливаючи на загальне зростання економічних та соціальних показників підприємств і організацій. Для України ІТ-сфера має особливе важливе значення, адже на фоні загальної економічної та політичної кризи, вона здатна пом'якшити ці явища за допомогою стрімкого розвитку, а також забезпечення функціонування багатьох суміжних галузей. Значна перспективність розвитку галузі призводить до стійкого попиту на ці технології.

За даними міжнародних організацій, Україна у 2014 р. займала четверте місце у світі за кількістю сертифікованих ІТ-спеціалістів (після США, Індії, Росії), а також входила до основних тридцяти країн для передавання замовлень на розроблення програмного забезпечення. Крім того, у 2014 р. Україна посіла 41-ше місце в міжнародному рейтингу компанії А. Т. Kearney найпривабливіших країн у сфері аутсорсингу.

Здавалося б, майбутнє інформаційних технологій в Україні приречене на успіх, оскільки кожного року дохід від цієї галузі зростає на 5-10%. Якщо порівняємо рівень заробітної платні, що отримують висококваліфіковані програмісти в Україні й США, американські спеціалісти отримують у 7 разів вищі доходи. І тут Україна має значні переваги – велика кількість достатньо кваліфікованого робочого потенціалу за ціну, на порядок нижчу, ніж в інших країнах. Але статистика доводить, що половина працівників ІТ-сфери обрала професію через високий рівень заробітної плати, ще 30% через можливість працювати закордоном. Як результат, не отримавши бажаного результату в Україні, 5% спеціалістів мігрують за кордон, 21% розмірковують про еміграцію (за даними ТСН.ua).

Відсутність середовища для розгортання виробництва ПЗ в Україні, низь-

ка заробітна платня програмістів та розробників програмного забезпечення, а також до останнього часу високий попит на послуги спеціалістів в галузі інформаційних технологій за кордоном призвів до міграції кращих спеціалістів за кордон. Як наслідок, українська індустрія інформаційних технологій щороку втрачає від 2,7 до 5 тис. спеціалістів в цій області, в тому числі і спеціалістів з програмного забезпечення .

До 2020 р. Україна має намір вийти в лідери в галузі ІТ-аутсорсингу. Очікується отримання доходів більше ніж 10 млрд. доларів від експорту ІТ-послуг у США і ЄС, а також 1 млрд. доларів інвестицій у розширення і модернізацію інформаційних технологій. На жаль, проект не буде виконано, якщо рівень еміграції спеціалістів з розробки ПЗ буде збільшуватись.

Основними перешкодами, що стоять на заваді розвитку сектору ІТ в Україні, залишається низький рівень інвестиційної привабливості регіону, відсутність правової бази, яка могла б регулювати галузь ПЗ, відсутність у керівників досвіду оперування в умовах сучасного бізнесу, неправильна орієнтація системи освіти, що разом з швидкими темпами еміграції інтелектуального потенціалу з країни, може призвести до безповоротної втрати перспективної і пріоритетної галузі національної економіки. Для успішного розвитку ІТ з боку держави необхідно мати цілісне бачення ІТ-індустрії; виділення її в одну з пріоритетних галузей; державні стимули й підтримка розвитку галузі та підготовка якісних професійних кадрів.

Література:

1. Бабанін О. С. Статистика розвитку ІТ-ринку в США, Україні й світі / О. С. Бабанін // Статистика України. – 2013. – № 1. – С. 22–27.
2. Сандугей В. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток українського ринку праці / В. Сандугей // Україна: аспекти праці. – 2014. – № 1. – С. 29–34.
3. Ковальчук Т. Т. Сучасний інформаційний ринок / Т. Т. Ковальчук, І. Ю. Марко, С. І. Марко. – К.: Знання, 2011. – 255 с.
4. Чайковська М. П. Стратегії розвитку ІТ-ринку України в умовах фінансової кризи / М. П. Чайковська // Вісник соціально-економічних досліджень/ Збірник наук праць. Вип. № 35, 2009. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – С. 132–138.

М. О. Пасько,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день малий бізнес є основною складовою економіки будь-якої держави. Малі підприємства мають деякі переваги порівняно з великими: забезпечують великою кількістю робочих місць для населення, дають надходження грошових коштів до державного бюджету шляхом сплати податків.

При цьому вони займають такі ніші ринку товарів і послуг, в яких створення великих підприємств не завжди буває доцільним, чим призводять до певної збалансованості ринкової економіки.

Проте, не зважаючи на важливість малого бізнесу в Україні сьогодні існує багато проблем та перешкод для його функціонування та розвитку. Проведений нами аналіз наукових праць [1-3] з даного питання показав, що основними з них можна назвати наступні:

- неопрацьованість законодавства з питань розвитку малого підприємництва;
- високі податки, що змушує деяких суб'єктів малого підприємництва йти в тіньову економіку;
- недостатня державна фінансова-кредитна і майнова підтримка малих підприємств;
- недосконалість системи обліку та статистичної звітності малих підприємств;
- обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення;
- недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності;
- відсутність стимулів для інвестицій;
- психологічне неприйняття позитивної ролі підприємців у ринкових перетвореннях серед окремих верств населення.

Зважаючи на результати проведеного дослідження, можемо окреслити наступні шляхи вирішення вказаних проблем.

- формування належної законодавчої бази, сприятливої для розвитку малого бізнесу; (встановлення правових гарантій для забезпечення свободи і захисту приватної власності, розробка дійових законодавчо-нормативних актів, спрямованих на стимулювання малого бізнесу)
- вдосконалення фінансово-кредитної підтримки;
- забезпечення матеріально-технічних умов розвитку малих підприємств;
- інформаційне та кадрове забезпечення бізнесу.

Загалом же хочеться відзначити, що малий бізнес в економіці кожної країни важливий, і його розвиток дуже потрібний. Але без належної державної підтримки та сприятливого правового поля функціонування малого бізнесу завжди буде на межі виживання.

Література:

1. Проблеми малого бізнесу в Україні та шляхи їх подолання. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/12631113/ekonomika/problemi_malogo_biznesu_ukrayini_shlyahi_podolannya
2. Аналіз діяльності підприємств малого бізнесу та шляхи підвищення їх прибутковості – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2028>
3. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.studmed.ru/varnaly-zs-male-pdpriyemnictvo-osnovi-teoryi-praktiki_2db7993.html

*Д. М. Снагощенко,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Сьогодні однією з нагальних проблем суб'єктів господарювання залишається проблема ефективного розвитку та зростання виробничого потенціалу, яка потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства. Тому вдосконалення обліку і контролю виробничих запасів на підприємстві є актуальною, оскільки на сьогоднішній день важливим є вирішення питання пристосування сучасної системи обліку виробничих запасів до вимог і потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими запасами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому.

Належним чином організований облік виробничих запасів, тобто якісна поінформованість про їх наявність та рух, має суттєве значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства та в контролі за зберіганням матеріальних цінностей. У зв'язку з цим в сучасних умовах об'єктивно виникла необхідність перегляду існуючої практики організації обліку запасів.

Отже, формування достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів і правильне ведення бухгалтерського обліку їх вартості забезпечує достовірність фінансової звітності.

Основними проблемами ефективного обліку запасів, на нашу думку, сьогодні можна вважати [1, с.66]:

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;
- невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;
- обмеженість контролю використання виробничих запасів;
- складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи.

Основними шляхами вирішення вказаних проблем можна вважати:

- підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;
- удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів;

- обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
- чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів)

Література:

1. Принада І.В. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві / І.В. Принада // Наука й економіка. – 2014. - № 3 (35). – С.64-67.

К. О. Тараненко,
учениця, 11-А клас, Криворізька гімназія №91, м. Кривий Ріг
Науковий керівник: Н.О. Шура, к.е.н., доцент.,
кафедра обліку і оподаткування, публічного управління та адміністрування
ДВНЗ «Криворізький національний університет»,
м. Кривий Ріг, Україна

ЧИННИКИ КОЛИВАННЯ ВАЛЮТНИХ КУРСІВ У ЕКОНОМІЦІ

Курс валюти – один з найбільш важливих показників економіки країни. Ясне розуміння факторів, що впливають на зміну валютного курсу, допоможе краще орієнтуватися в економічній ситуації в країні, а також на практиці застосовувати знання з даного питання для покращення власного фінансового благополуччя[1].

Актуальність даної проблеми зумовлена, зокрема, тим, що близько 30% доходів або збитків від вкладень інвесторів в іноземні акції обумовлені коливаннями валютних курсів, а вплив коливань на прибуток від інвестицій в облігації досягає – 60% таким чином, більш точне прогнозування валютного курсу та управління ним стає усе важливішим елементом економічної політики кожної держави[2].

Ключові фактори, що впливають на курс валюти[1]:

- торговий баланс;
- макроекономічні показники;
- політика Центрального банку;
- великі інвестиційні проекти;
- довіра населення до національної валюти;
- валютні спекуляції;
- форс-мажорні обставини.

На нашу думку, особливої уваги заслуговує такий фактор впливу, як політика Центрального банку. Тут можна виділити відразу декілька напрямів, нерозривно пов'язаних із станом курсу національної валюти:

1. Емісія грошей - коли грошова маса зростає, цінність грошей падає, а значить і курс нацвалюти знижується;

2. Валютні інтервенції - купівля та продаж на міжбанківському валютному ринку інвалюти по високому або низькому курсу сприяє зниженню або збільшенню її вартості;

3. Облікова ставка - чим нижче відсоток (облікова ставка рефінансування), за яким Центральний банк видає кредити комерційним банкам, тим стабільніше курс національної валюти;

4. Операції з борговими зобов'язаннями - для підвищення валютного курсу нацвалюти Центральний банк випускає і продає свої боргові зобов'язання - цінні папери, що гарантують отримання фіксованого доходу, а також можливість заробітку на підвищенні їх вартості. Таким чином він вилучає національну валюту з обігу, що спричиняє підвищення її вартості.

Слід зазначити, що валютно-курсова політика кожної держави як інструмент впливу на економічні процеси має бути рушійною силою на шляху розвитку економіки держави, вона має спрямовуватися на створення якомога кращого середовища для можливостей вітчизняних товаровиробників виробляти конкурентну продукцію для експорту на світові ринки. Без такої можливості економічні суб'єкти просто не зможуть реалізувати свої валютні відносини.

Вважаємо, що на сучасному етапі розвитку української економіки найсприятливішим для реалізації валютної політики є використання режиму регульованого валютного плавання. Мається на увазі, що курс національної валюти не фіксується, а приводиться у відповідність до змін на зовнішньому і внутрішньому секторах економіки. За даного режиму можливо уникнути різких коливань, що обумовлені недостатнім ступенем розвиненості ринку.

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок, що для розвитку експортно-орієнтованої економіки України більш ефективним буде підтримання валютного курсу на дещо завищеному рівні.

Література:

1. Від чого залежить валютний курс? Ellohow.ru. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ellohow.ru/finansi/31028-vid-chogo-zalezhit-kurs.html>
2. Сорока С.П. Валютний курс і його фактори в умовах фінансової нестабільності / С.П. Сорока // Економіка. Управління. Інновації. - 2009. - №2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/eui_2009_2_36.pdf

Наукове видання

МАЙБУТНЄ – АУДИТ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Кривий Ріг, 17 грудня 2016 р.)

Тези доповідей

Редколегія: О. М. Барановська, М. Л. Крапивко, В. Я. Нусінов

Комп'ютерне редагування: А. Б. Ярова

Формат 60×84/16. Обл.-вид. арк. 22,26.

Видавець Р. А. Козлов
вул. Рокоссовського, 5/3, м. Кривий Ріг, 50027
(0564) 92-20-77

Свідоцтво про реєстрацію суб'єкта видавничої діяльності ДК № 4514 від 01.04.2013